

Faddi

**GÁRDONYI GÉZA ÓVODA ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA
INTÉZMÉNYFENNTARTÓI TÁRSULÁS
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Kerettanterv alapján

1-8. osztály

érvényes
2009. május 1-jétől

Átdolgozta és összeállította a nevelőtestület véleménye alapján:

Bitay Éva igazgató
Bánné Tóth Erika tagintézmény-vezető
Barta Erzsébet igazgatóhelyettes
Rocskáné Englert Éva igazgatóhelyettes

Átdolgozásban segítettek:

Balázs Istvánné
Bedekovityné Pál Magdolna,
Fenyvesi Jánosné,
Gsznerné Joó Eszter
Hazné Genye Anita
Illa Lászlóné
Mácsikné Végső Rita,
Márkus Tiborné,
Nagyné Fodor Irén,
Pánczélné Csöndes Magdolna,
Soponyai Mihály,
Szabóné Dömény Krisztina,

Szerkesztette: Csehák-Antus Zsuzsanna, Gerendai Mariann, Sándor Gábor Pál

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	3
Nevelési program	5
I/ Nevelési program.....	6
1. <i>Pedagógiai alapelvek, értékek, célok, feladatok, eszközök, eljárások.....</i>	6
a./ Az iskola funkciója	6
b./ Jövőkép	6
c./ Iskolánk pedagógiai alapelvei, értékei.....	7
d./ Célok.....	7
e./ Kiemelt célcsoportokat szolgáló feladatok	8
f./ Eszköz - és eljárásrendszer	10
g./ Az iskolai élet leírása	10
h./ Tantárgyfelosztás, órarend, tanóra, tanórán kívüli foglalkozások.....	11
i./ Az iskola munkarendje	13
j./ Az iskola szokásrendje.....	13
2./ <i>A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok</i>	14
a./ Kulturált érintkezési formák megszerzése, a kommunikációs képesség kialakítása.	15
1./ A SZÓBELI KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA 1-4. OSZTÁLYBAN	16
2./ Szóbeli kommunikáció 5. osztály.....	18
3./ Szóbeli kommunikáció 6. osztály.....	19
4./ Szóbeli kommunikáció 7. osztály.....	20
5./ Szóbeli kommunikáció 8. osztály.....	20
b./ A hatékony tanulás	22
c./ A kulturális élet gazdagítása.....	22
d./ Komplex esztétikai nevelés	30
e./ Felnőtt életre való felkészítés	31
1./ Mi az elvárás a pedagógusokkal szemben?.....	31
2./ Törekedjünk a követelményrendszer egységességére.....	31
3./ A felnőtté válást bizonyos személyiségformáló tényezők határozzák meg.....	32
4./ Pályaválasztás	33
3./ <i>A közösségfejlesztés feladatai</i>	34
Kapcsolat a természeti és a társadalmi környezettel	35
4./ <i>A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység.....</i>	36
a./ Egésznapos nevelés iskolánkban	38
b./ Kulturált érintkezési formák megszerzése, a kommunikációs képesség kialakítása	40
c./ Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítése.....	41
5./ <i>A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek</i>	42
a./ Gazdasági és vállalkozási ismeretek	43
b./ A tehetséggondozás tanórán kívüli területei, lehetőségei iskolánkban.....	47
c./ Szakkörválaszték iskolánkban	48
d./ Versenyek, pályázatok	50
e./ Iskolán kívüli versenyek.....	51
6./ <i>Gyermek- és ifjúságvédelem.....</i>	52
7./ <i>A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....</i>	53
a./ A hatékony tanulás módszer tanítása és a tanulási nehézségekkel küzdőkkel való foglalkozás.	53
b./ Felzárkóztatás.....	57
c./ A logopédia célja, feladata	58
d./ A sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás	67
8./ <i>A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....</i>	88
a./ Enyhítést kezelő tevékenységek.....	88
b./ Etnikai nevelés	88

c./ A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolánkban.....	93
9./ <i>A szülő, tanuló, iskolai és nevelőotthonos pedagógus együttműködések formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.</i>	96
1./ A szülővel való kapcsolattartás.....	96
2./ Kapcsolattartás a Gyermekotthonnal	98
3./ Iskolaszék.....	98
4./ Diákönkormányzat.....	99
5./ A Művelődési Ház és az iskola kapcsolata.....	100
6./ Az iskola és az önkormányzat	100
7./ Önkormányzati rendelet által „jogszabályként” szabályozható kérdések.....	100
8./ Iskolai hatásköri tábla	100
9./ Döntési és egyetértési hatáskörök.....	100
10./ Kötelező véleményezési jog	103
10./ <i>A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések</i>	104
11./ <i>Egészségnevelési program.....</i>	105
12./ <i>Környezeti nevelés programja.....</i>	115
II./ Helyi tanterv	123
1./ <i>Tantárgyak óraszámai.....</i>	123
2./ <i>A taneszköz használat és a kiválasztás szempontjai</i>	141
3./ <i>Az iskolába való bekerülés és magasabb évfolyamra lépés feltételei</i>	142
4./ <i>A tanulói teljesítmény értékelésének rendszere</i>	145
Ellenőrzés, értékelés alapelvei	145
Értékelés a felső tagozatban	148
Magatartás és szorgalom értékelése	151
A szorgalom értékelése	151
5./ <i>A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek.....</i>	158
Kondicionális képességek	158
Értékelési rendszer az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez	161
Az általános fizikai teherbíró-képesség minősítése	162
6./ <i>Tantárgyi tantervek</i>	164
Alsó tagozat	164
Felső tagozat	164
Speciális tagozat.....	164
Egészségnevelési program	164
Környezeti nevelési program	164
III./ Hatálybalépés, érvényesség	165
IV./ Záradék.....	166

Nevelési program

Küldetésnyilatkozat

Intézményünk névadója **Gárdonyi Géza**, író és néptanító. A falu az ő világa, olyan emberek élettere, ahol a tisztaság és erkölcs uralkodik, amit magunkénak vallunk.

Tanulóinknak egy életre szóló útravalót kívánunk adni, ahol minden egyes diák a képességei szerinti legtöbbet tudja teljesíteni, vállalhatja a hovatartozását, szabadon érezhet, gondolkodhat és megvalósíthatja önmagát.

Szeretnénk olyan tanulókat nevelni, akik szeretik és védik a természetet, megbízhatóak, gyakorlatiasak, kreatívak, kudarctűrők és elfogadják a másságot.

Iskolánk szakmai kiválóságra és személyiségfejlesztésre törekszik, egy odafigyelő, serkentő környezet megteremtésével.

A szülőket a legfontosabb „szövetségünknek” tekintjük, törekvéseink közösek.

A fenntartó önkormányzat bennünk mindig igazi partnerre talál, ha a község művelődéséről, kultúrájáról van szó.

Pedagógiai megújulás a célunk: alkalmazásra képes ismeretek, kreativitás, problémamegoldás, társas és kooperatív képességek fejlesztése, megnő az iskolai helyszínű tanári tevékenység időtartama.

Működési vezérelvünk: nem tantárgyakat, gyermekeket tanítunk, akik most élnek. Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, a jövő nemzedéket neveljük, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék fejlődésre és kiválóságra.

*„Én szeretek az lenni, ami vagyok.”
(Gárdonyi Géza)*

I./ NEVELÉSI PROGRAM

1. Pedagógiai alapelvek, értékek, célok, feladatok, eszközök, eljárások

a./ Az iskola funkciója

Nevelési-oktatási intézményünkben a funkció, a cél, a feladat gyakran egymás mellett emlegetett fogalmi közül a funkció a legmagasabb absztrakciós szinten megragadható fogalom. A nevelési-oktatási intézmény működésének a lényegét mutatja.

A közoktatási törvényben meghatározott funkciók

- Az általános iskola biztosítsa az általános műveltséget, az alapfokú oktatást, nevelést.
- Tegye lehetővé a tanulók érdeklődésének és képességeinek megfelelő továbbtanulást, pályaválasztást.

Az iskola biztosítsa az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata és a Nemzetközi Egyezmény a Gyermekek Jogairól című deklaráció előírásait.

- A személyiség teljeskörű kibontakozásának segítése (nemcsak szellemi és fizikai fejlesztés, hanem a magatartás, jellem, érzelmek összehangolt fejlesztése).
- Fokozott gyermekvédelmi funkció.

A közvetlen társadalmi környezet (lakóterület, szülők, gyermekek) igényei által meghatározott funkciók.

- A mi iskolánk olyan, amelyik az átlagos képességű, egyre romló szociális háttérű, gyenge motiváltságú és lassúbb haladási tempójú gyermekek nevelésének, oktatásának kíván eszközeként szolgálni átlagos személyi és tárgyi feltételekkel.
- A továbbtanulási esélyek, lehetőségek növelése (tehetséggondozás, felzárkóztatás).
- A kulturális hátrányok leküzdésére való törekvés a kultúrához közel álló tevékenységi formákon keresztül (szakkörök, szabadidős programok).

b./ Jövőkép

§ A Gárdonyi Géza Óvoda és Általános Iskola a jövőben is –mint a település egyetlen oktatási intézménye-, biztosítani kívánja az itt élő családok gyermekeinek a megfelelő színvonalú nevelést és oktatást.

§ A különböző körülmények között élő tanulók fejlődési esélyegyenlőségét, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást. Mindezt úgy, hogy zökkenőmentes, szerves folytatásban legyen az óvodai neveléssel és alapozza meg a képességekre, készségekre épülő pályaválasztást.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét, felzárkóztatását, tehetséggondozását biztosítjuk. Integrációs Programunk szerint a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek együttnevelését, fejlesztését vállaljuk. Szeretnénk elérni azt, hogy minél több halmozottan hátrányos helyzetű gyermek tudjon továbbtanulni érettségig adó középiskolában.

§ A lexikális tudás helyett előtérbe helyezzük a gondolkodni tudást, a képességek, készségek erősítését.

§ Fontosnak tartjuk az egyéni és az egymás közötti szociális és érzelmi képességek, a kommunikáció és az egész személyiség harmonikus fejlesztését.

§ Lehetőségeink szerint mindent megteszünk a gyerekek „lemorzsolódásának” megakadályozására, minimumra csökkentjük a tanévvesztéseket. Törekszünk annak megvalósítására hogy három éves kortól minél több gyermek kerüjön az óvodába. Fontosnak tartjuk, hogy kiscsoportos kortól rendszeresen járjanak a gyermekek – a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek is-az óvodába. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy csökkenjen az indokolatlan, igazolatlan hiányzások száma.

§ A tartalmas emberi élethez szükséges lehetőségek alapjait megérettetjük, megmutatjuk:

§ demokratizmus,

§ nyitottság,

§ partnerség,

§ tolerancia.

- § Biztosítjuk –a lehetőségeink szerinti- maximális számítástechnikai kihasználtságot, a világháló adta lehetőségeket, a folyamatos, naprakész tájékozódást a tanulók számára is.
- § Szeretnénk elérni, hogy a pedagógusok is többen és aktívabban éljenek a technika, a számítógép nyújtotta lehetőségekkel.
- § Legyen az intézmény mindig tiszta és biztonságos.

c./ Iskolánk pedagógiai alapelvei, értékei

- Az iskola értékrendjében *emberközpontú*, humanista.
- Tanulóinak tehát elsősorban az *EMBER tiszteletén, megértésén* és szükség szerinti *segítésén, a másság elfogadásán* alapuló humanista értékekkel kell rendelkezniük. A gyermeket nem érheti semmilyen okból hátrányos megkülönböztetés.
- Ugyanakkor értéként preferálja *az aktivitást, kezdeményezőkézséget, döntési képességet, az innovativitást*, mert ezek olyan tulajdonságok, amelyek birtokában a tanulók irányítani képesek majd későbbi életüket.
- Ez a filozófia megköveteli azt is, hogy a tanulók a sokoldalú személyiségfejlesztés eredményeképp maguk is aktív részesei legyenek egy derűs, harmonikus *iskolai közösségnek*.

A célokat, nevelési gyakorlatokat képességeik szerint maximálisan segítsék *teljesítményükkel, magatartásukkal, jószándékukkal*.

- Minden tanuló alapvető kötelessége *a magyar nemzettudat* megalapozása, a magyar nép helyének, történelmének reális megítélése, *a hazaszeretet* okos (nem szélsőséges) megélése és gyakorlása, amelynek tere és alakítója az iskola.
- Tudniuk kell *elgázodni* az őket körülvevő társadalom működésének mechanizmusában, különböző folyamataiban. Állampolgárként ui. nemcsak részesei, hanem *megítélői* is lesznek azoknak.
- *Fel kell ismerniük* a működés pozitív elemeit, azokat értéként kell kezelniük. A negatív folyamatok mérséklésére *kísérletet kell tenniük*.
- Legyen igénye a közvetlen és tágabb *környezetének fejlesztése és megóvása* iránt.
- Törekszünk *az egészséges életmód* és a rendszeres testmozgás biztosítására az életkornak megfelelő *állóképesség* kialakítására.
- Fontos alapelvünk a gyermekek *képességeinek és készségeinek* kibontakoztatása, továbbá a tehetséges tanulók és az eltérő fejlődésű gyermekek fejlesztése.

d./ Célok

Alsó tagozat

Az alapfokú nevelés-oktatás *bevezető* (1-2. évf.) *szakasza* az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonná teszi a saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermekjáték- és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában mind a bevezető, mind *a kezdő* (3-4. évf.) *szakaszban* egyre bővülő elemi ismereteket közvetít, alapvető képességeket és alapkészségeket fejleszt.

Ez a szakasz a kíváncsiságra és az érdeklődésre épít, és az ezáltal motivált munkában fejleszt a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét és előmozdítja érzelmvilágának gazdagodását. Mintákat ad az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozza a tanulási szokásokat.

Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, közreműködik a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadhatnak.

Tudatosítja a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, megerősíti a humánus magatartásmintákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését. A pedagógiai munka középpontjában tehát a személyre szóló fejlesztés törekvése áll.

Felső tagozat

Az alapfokú nevelés-oktatás harmadik, *alapozó* (5-6. évf.) *szakasza* szervesen folytatja az előző szakaszok nevelő-oktató munkáját, a készségek és képességek fejlesztését.

Ez a szakasz egységes rendszert alkot, de - igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz - két, pedagógiailag elkülöníthető periódusra tagolódik. Figyelembe veszi, hogy a 10-12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz.

Az 5-6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik. A serdülőkor kezdetétől viszont **a fejlesztő szakaszban** (7-8. évf-ban) előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás.

Az iskola ezekben a szakaszokban a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveli. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a további tanulásra, és előkészíti őket a társadalomba való majdani beilleszkedésre.

Fejleszti a tanulóknak azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek. A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségekben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját. Gyakorlati módon igazolja a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét.

E szakasz szocializációs folyamatában az iskola tudatosítja a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát. Tisztázza az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban. Megalapozza a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására. A demokratikus normarendszert kiterjeszti a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra is.

Az iskolának ezekben a szakaszokban is kiemelkedő feladata a nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása, és ápolásukra való nevelés. Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a tanulóknak a nemzeti azonosságtudatot, képviseli az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt. Erősíti az Európához tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is készíti más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére. Ugyanakkor figyelmet fordít az emberiség közös problémáinak bemutatására.

Speciális tagozat (sajátos nevelési igényű tanulók)

Hosszabb időt biztosít a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztéséhez.

A fejlesztésnek figyelembe kell vennie a tanulók közötti nagyobb eltéréseket, és ezt érvényesíteni kell a műveltségi anyag megválasztásában, annak megfelelő kijelölésében.

Az alapozás éveit különösen fontos időszakot jelentenek a sajátos nevelési igényű tanulók további iskolai pályafutásában.

A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíti a tanulókat.

A gyógypedagógiai nevelésben nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

A folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán, a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége.

A serdülő korú tanulók fejlesztése az előző pedagógiai szakasz eredményeire, elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül.

Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység.

A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

e./ Kiemelt célcsoportokat szolgáló feladatok

Alsó tagozat

A test és a lélek harmonikus fejlesztése

a mozgásigény kielégítésével és a mozgáskultúra megalapozásával; a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítésével, az ezt elősegítő szokások alakításával; az érzelmi élet gazdagításával; az önismeret fejlesztésével, a reális önértékelés fejlesztésével, a társas kapcsolatok igényének erősítésével.

A szocializáció folyamatainak elősegítése

a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával; a kortárs kapcsolatok megerősítésével; elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával.

Az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése

a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.

A tanulási stratégiák

megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása, a felfedezés lehetősége, a kreativitás fejlesztése, a differenciált fejlesztés, a művészeti, a gyakorlati és a közismereti készségek fejlesztésének egyensúlya, a tanulók egészséges terhelése; fejlődésük folyamatos követése, a személyre szóló, fejlesztő értékelés.

Felső tagozat***A test és a lélek harmonikus fejlesztése***

a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatásával; az érzelmi intelligencia mélyítésével, gazdagításával; az önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

A szocializáció folyamatainak elősegítése

az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével; a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével; az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

Az alapműveltség továbbépítése

a differenciálódó tantárgyi rendszerben a mentális képességek céltudatos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, gyakoroltatásával. Az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése érvényesül. A tanulók megszerzett tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák, döntéskéességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik. A tanulási tevékenységben növekvő szerepet kap a közvetett kommunikáció - írásbeliség, vizuális kommunikáció, számítógépes érintkezés - és megjelenik a nem anyanyelven folyó kapcsolatteremtés. A „tanulás tanulása”, az önálló tájékozódás, az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is hozzájárul az alapműveltség továbbépítéséhez.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont

az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása; a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük. E szakaszban növekszik az együttműködésre építő (kooperatív-interaktív) tanulási technikák és tanulásszervezési módok szerepe. Növekszik a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok aránya (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.). Az iskola épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre. Ezért heurisztikus tanulási helyzeteket és rendszerező ismeretszerzési élményeket egyaránt kínál. Az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a megismerés, a tudás öröméhez és erősíti meg önbizalmukat. A tanulási folyamatban értik meg a tanulók a követelmények lényegét, és ismerik meg önmaguk teljesítményének értékét.

f./ Eszköz - és eljárásrendszer

Szándékunk, hogy oktató-nevelő munkánk teremtsen olyan **feltételeket**, melyek szerint iskolánk legyen a lehetőségek tárháza, ahol minden gyermek megtalálhatja a saját érdeklődésének, képességeinek megfelelő tevékenységet, ahol megvalósíthatja gondolatait és ahol nem szorítják skatulyákba - állandóan túllépheti és újraépítheti önmagát.

A tevékenységi formák kiválasztásánál figyelemmel voltunk iskolánk **sajátos lehetőségeire** és feltételrendszerére, valamint az iskola hagyományaira. Elgondolásainkat természetesen a tanulói igények és szülői elvárások figyelembe vételével alakítjuk.

A **megfelelő módszerek** kiválasztásában és alkalmazásában csapatmunkára van szükség, azon pedagógusok aktív részvételére, akik a konkrét tevékenységek hozzáértő művelői, szakosai. A menet közben kiforró vonzó és választékos módszertani formákkal kívánjuk megalapozni új módszertani kultúránkat. Tanfolyamok, továbbképzések tapasztalatainak átadása.

Az alábbiakban megfogalmazott tevékenységek **mind a tanórákon, mind a tanórákon kívül** egymással szorosan összefonódva jelennek meg, mintegy átítatva a tanulóinkkal való kapcsolatainkat.

Az iskolában általános műveltséget **megalapozó nevelés-oktatás folyik**, ahol a tanuló **felkészül** az érdeklődésének, képességének legjobban megfelelő középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra, pályaválasztásra, valamint a társadalmi beilleszkedésre.

A helyi tanterv az általános iskola továbbhaladási feltételeit a kitűzött célok alapján fogalmazza meg. Tartalmazza továbbá a rehabilitációs, **rehabilitációs** fejlesztés eszköz- és eljárásrendszerét.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	- Követelés. - Gyakoroltatás. - Segítségadás. - Ellenőrzés. - Ösztönzés.	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása. - Követelés. - Ellenőrzés - Ösztönzés.
Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	- Elbeszélés. - Tények és jelenségek bemutatása. - Műalkotások bemutatása. - A nevelő személyes példamutatása.	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	- Magyarázat, beszélgetés. - A tanulók önálló elemző munkája.	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. - Vita.

g./ Az iskolai élet leírása

Formai elemek

A közoktatási törvény 40 és 52. paragrafusa, és az aktuális tanév rendjét mindig meghatározó Miniszteri rendelet alapján, az érvényben levő szabályzatok (SZMSZ, házirend) figyelembevételével a következőképpen határozzuk meg iskolánk munkarendjét.

A tanulók napi és heti életrendjét a 2009. február 1-től visszavonásig, illetve módosításig érvényes **házirend** szabályozza.

AZ ISKOLA MUNKARENDJE

A munkarend tartalmazza az intézmény egy szorgalmi évén keresztül meghatározott helyre és időre lebontott feladatait és a feladatokból adódó tevékenységeket.

HÁZIREND

A Házi rend szabályozza az iskolai élet mindennapos tevékenységét.

1. A tanulói jogviszony
2. A tanulói jogok gyakorlása
3. A tanuló kötelessége
4. A szülő jogai és kötelességei
5. A munkarenddel kapcsolatos szabályok
6. Az intézmény létesítményeivel, használatával kapcsolatos szabályok
7. A diákjogok és kötelességek gyakorlásával kapcsolatos szabályok
8. A gyerekekre vonatkozó védő-óvó rendszabályok
9. Fizetési kötelezettséggel kapcsolatos szabályok
10. A szociális és normatív kedvezmények, támogatások
11. A foglalkozásról távolmaradás rendje
12. A nyilvánossággal kapcsolatos szabályok

A tanuló a Házi rendet köteles megismerni és betartani. A Házi rend be nem tartásáért fegyelmező intézkedések érvényesek.

h./ Tantárgyfelosztás, órarend, tanóra, tanórán kívüli foglalkozások

A **tantárgyfelosztás** az érvényes óratervek és a pedagógusok kötelező óraszámait meghatározó közoktatási törvény alapján készül.

Elkészítésénél az alábbi elveket lehet figyelembe venni:

- kötelező óraszámok, órakedvezmények,
- az osztály osztályfőnöke saját osztályában lehetőleg minden általa tanítható tantárgyat tanítson,
- felmenő rendszerben biztosítani a folyamatosságot,
- a pedagógus személyisége és az osztály közössége lehetőleg megfeleljen egymásnak,
- arányos terhelés.

A tantárgyfelosztást az iskola igazgatója és helyettesei állítják össze.

Iskolánkban a heti órarend van érvényben. A tanulóknak délelőttönként 4-6 kötelező órája van. Nulladik, illetve délutáni kötelező elfoglaltságok nincsenek.

Hittan oktatása a kapcsolódó órákban történik.

Az **órarend** a tantárgyfelosztás alapján készül. Alsó tagozatban az osztálytanítók, a felső tagozatban, napköziben és a tanulószobán az igazgatóhelyettes készíti el, melynél az alábbiakat lehet figyelembe venni:

- a tanulócsoporthoz heti optimális terhelése,
- napi egyenletes terhelés,
- tantárgyi speciális követelmények,
- bontott csoportok szervezése (nyelv, matematika, magyar, számítástechnika)

Ha a tanuló az iskolai **kötelező foglalkozásokról** távol marad, mulasztását igazolnia kell.

A mulasztást igazoltnak kell tekinteni:

- a./ ha a szülő igazolja (ez egy tanévben a 3 napot nem haladhatja meg)
- b./ ha beteg volt és azt orvosi igazolással igazolja,
- c./ ha hatósági intézkedés miatt volt távol,

d./ ha szaktanár	1 tanítási órától
napközis nevelő	1 délutánról
osztályfőnök	3 tanítási napról
igazgató	1-nél több napról, ha előzetesen engedélyezte a távollétet.

Az iskola a tanuló hiányzását a szülő szóbeli vagy írásos előzetes kérésére engedélyezheti.
A mulasztások igazolásának módját rögzíti a Házirend.

Az iskolánkban **a tanórán kívüli foglalkozásokat** is tartunk, melyeknek szervezeti formái a következők:

- napközi, tanulószoba
- szakkörök
- tömegsport
- a 2005-ös tanévtől indult a művészetoktatás. A szegedi táltos egyik telephelyévé vált a mi intézményünk is 150 bejegyzett tanulóval. Egyedi elfoglaltság, készség- és képességfejlesztés színtere mindegyik tanszak (báb-, színjáték, festészet, kerámia, modern- és társastánc) külön-külön. Kötetlen foglalkozást nyújt, a tehetségek fejlesztését szavatolja. Változatos, színes foglalkozásai teszik vonzóvá növendékeink számára. Évente táltos bemutatót rendezünk, ahol minden tanszak bemutatkozik az év során végzett munkákkal. Jelenlétük és részvételük színesíti az intézmény egyéb rendezvényeit: tanévnyitó és –záró, farsangi bálók, Gárdonyi- nap alkalmával.

A napközi, tanulószoba igénybevételét a napköziotthon szabályzata című dokumentum határozza meg.

Tanórán kívüli foglalkozásokra a megelőző tanév második félévében (május 20-ig) lehet jelentkezni, a tanulói érdeklődés felmérése után, -a lehetőségeink figyelembe vételével-, majd szeptember elején válik véglegessé, az igazgatóhelyettesek szervezik. Ezekre a jelentkezés önkéntes: ezekre a tanulók nem kötelezhetők, és attól el nem tilthatók.

A foglalkozásokra tervezett tevékenységet a szakköri naplóban vagy munkatervben kell rögzíteni. Az indítható szakkörök fajtáiról és számáról – az óraszámok, az anyagi lehetőség és a személyi feltételek figyelembevételével - az igazgató dönt.

A szakkörök a tanév elején indulnak, tanév végéig tartanak. A jelentkezett tanuló köteles egész évben a szakkörre járni.

Igény esetén „önköltséges” szakkör is szervezhető.

Az iskolában szervezhető tanulmányi versenyekért a nevelőtestület által megbízott pedagógusok a felelősek, munkaközösségi és iskolavezetési egyeztetések után.

Napközis csoportjaink az életkori sajátosságokat és a megfelelő létszámot figyelembe véve több osztályból szerveződnek.

Jelenleg működő napközis csoportok:

- Alsó tagozatos
- Speciális tagozatos

Elsődleges feladatuk a tanórára való felkészülés.

A tantárgyi munkát kiegészítik, érdekesebbé teszik az itt szervezett tevékenységek: a környezet szépítése, egészségnevelési nap, rajzpályázatok készítése, játéktanulás,

Az iskolaotthonos forma jellemzői

- Egy osztálycsoportot két nevelő vezet, mindkét nevelő tanít bizonyos tantárgycsoportot, irányítja a gyerekek felkészülését (elsősorban az általa tanított tantárgyak tanítási óráira), s naponta szabadidős-tevékenységeket is vezet.
- Így a gyerekeknek délelőtt is és délután is van tanórájuk és szabadidejük, a terhelés egyenletes. Akik ezt a formát választják, vállalják, hogy gyermekük egész évben, egész nap az iskolában tartózkodik.
- Jelenleg kimenő rendszerben működik.

A tanulószobát igénylő gyermekek elsősorban

- Az órákra való felkészülésben kapnak segítséget. Törekszünk arra, hogy minél előbb sajátítsák el a helyes tanulási technikákat.
- Gyakoroltatásuk összhangban van az osztályfőnöki órán megismertekkel. Humán és természettudományos szaktárgyak tanárai egyaránt vezetnek foglalkozást, hogy az önálló tanulásban megfelelő segítséget tudjanak nyújtani.

i./ Az iskola munkarendje

Tanítási napokon tart nyitva az iskola. Ettől eltérő nyitvatartásról az iskola igazgatója dönt. Az épületben nyitvatartási időn kívül csak előzetes bejelentés után lehet tartózkodni, amennyiben az épület őrizete biztosított. A szünetek (őszi, téli, tavaszi, nyári) idején az iskola 7³⁰-tól 16⁰⁰ óráig van nyitva. Az iskolatitkár szabadsága, illetve akadályoztatása esetén az ügyintézés a Polgármesteri Hivatalban történik.

Az iskola nyitását és zárását a takarítók végzik. Gyerekek 7³⁰-18⁰⁰ óráig tartózkodhatnak az iskolában. Tanévközi tanítási szünetekben, az iskolában ügyeletet kell biztosítani.

- Tanítási órán kívül a gyermekek felügyeletét a különböző iskolaépületekben tanító pedagógusok látják el.
- Alsó és felső tagozaton 7³⁰ -tól 8⁰⁰ -ig két nevelő, óráközi szünetekben 7 fő,
- Speciális tagozaton 2 nevelő.
- 7³⁰-tól-8 óráig, valamint az óráközi szünetekben.

Az utolsó tanóra után az iskolában maradó tanulók felügyeletét a napközis nevelők, illetve a tanulószobára beosztott nevelő veszi át.

Ebédeléskor a napközis nevelők ügyelnek a csoportjuk tanulóira.

Az ügyeleti beosztást mind az alsó, mind , a felső tagozaton az igazgatóhelyettes készíti el az órarend, és egyes pedagógusok önkéntes vállalásainak figyelembevételével.

Az ügyeletes nevelők munkáját ügyeletes tanulók segítik (2-3. osztályok, 7-8. osztályok). Az ügyeletes tanulók megbízatása 1 hétre szól, megszervezéséért, értékeléséért az osztályfőnök, illetve a diákönkormányzat a felelős.

j./ Az iskola szokásrendje

A szokások a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az erkölcsös viselkedés és megnyilvánulás a társakkal, a felnőttekkel szemben, az önzetlenség, a szeretet, a segítőkészség, a szorgalom és a rend cselekedetekben történő megjelenése.

- Kicsengetéskor a hetesek kivételével az osztály kivonul az udvarra. A tantermet a nevelő hagyja el utolsónak. (Rossz idő esetén a tanulók a szünetet a teremben töltik, tanítás előtt is.)
- Az ügyeletes nevelők a folyosón, illetve az udvaron tartózkodnak.
- A gyerekek csengetéskor a tanár engedélyével, sorakozás, illetve sorakozás nélkül kulturáltan bavitóznak a terembe.
- Az ügyeletes tanárok végigjárják a folyosót és ellenőrzik a tantermek rendjét.
- Becsengetés után a tanulók már nem jöhetnek ki a folyosóra.
- Minden tanítási óra egészkor kezdődik, és 45 percig tart, kivéve az 5. és 6. órákat.
- Tanteremváltáskor az osztály először végrehajtja a cserét, a teremből utoljára a hetesek jönnek ki.
- Testnevelés óráról visszatérő osztályok a táskájukkal együtt az udvarra vonulnak. Kivéve a hetesek.
- Az osztályfőnökök adnak feladatokat a heteseknek!
- A hetesek számoljanak be az osztályfőnöknek osztályban végzett munkáról, aki értékeli azt. Magatartás jegybe számíton be a hetesi munka.
- A felszerelés hiányosságait a naplóban, erre kijelölt füzetben rögzítjük. Havonta az osztályfőnök összesíti és megteszi a megfelelő intézkedést, azaz felveszi a kapcsolatot a Családsegítő Szolgálat munkatársaival: fél évente egyszer a notorius felszerelési hiánnyal küzdő gyermekekhez a Családsegítő Szolgálat munkatársai is ellátogatnak felszólítva a szülőket kötelezettségük teljesítésére.
- Hónap végén az ellenőrzőket és a naplót egyeztetniük kell az osztályfőnököknek
- Óra alatti rendbontó viselkedésért: pontozóba, ellenőrzőbe, naplóba írunk. (Határozott, szigorú, következetes magatartás minden nevelő részéről!)
- A tanóra rendjéért és a megfelelő tanítási légkör megteremtéséért az órát tartó nevelő a felelős.
- Egyéni foglalkozáson vesz részt a tanárban a tanórán hamar elfáradó diák.
- A szülő tanítási órán a nevelő nem fogadhatja.
- A fogadóórák látogatottsága érdekében minden fogadóóra előtt a nevelő emlékeztesse a szülőket.
- Ha szükséges, külön levélben szólítsa fel a szülőt arra, hogy jelenjen meg a fogadóórán, szülői értekezleten.

- A HHH-s tanulók szüleivel három havonként megbeszélést kezdeményez az osztályfőnök.
- Ne feledkezzünk meg a kapcsolatfelvételnek arról a módjáról sem, hogy ha szükséges, családot látogatunk. Kérje a nevelő ilyenkor a Családsegítő Szolgálat segítségét.
- Ha súlyos konfliktus alakul ki a szülő és a nevelő között, a nevelő forduljon az iskola igazgatójához.
- Az osztályfőnök keresse fel a Gyermekotthon illetékesét, és ismerje meg az osztályba járó gyerekek személyi anyagát!
- A nevelők, a gyermekvédelmi felelősök is alakítsanak ki munkatársi kapcsolatot a csoportvezető nevelővel, kölcsönösen hospitáljanak!

2./ A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok és szervezeti formái

a./ Tudjon anyanyelvén világosan, célszerűen és lényegretörően kommunikálni, érvelni, vitatkozni. Törekedjen arra, hogy idegen nyelven a legegyszerűbb szituációkban legyen képes megfogalmazni kérdéseit, gondolatait. Tudatosan válogasson a médiák nyújtotta információs áradatban, tudja felhasználni a számára fontos információkat.

b./ Legyen képes a személyiségének legmegfelelőbb ismeretszerzési (tanulási) eljárások elsajátítására, tanuljon meg tanulni, tanulásához mindig legyenek motivációi, érdeklődése ne csupán az iskolai tananyagra terjedjen ki, hanem keresse az önművelés egyéb területeit is.

c./ Legyen fogékony a művészetek iránt, tudjon különbséget tenni az értékes és silány alkotások között.

d./ Fejlessze ízlését, legyen tisztában azzal, hogy az életkor és a közvetlen környezet (barátok, család) erősen befolyásolja a művészetekről alkotott véleményt, amelyet azonban végső soron önmagának kell kialakítania.

e./ Ismerje fel és tudja, hogy az egészség az ember legnagyobb kincse, amelynek károsodása (esetleg tudatos károsítása: drog), később visszafordíthatatlan és jóvátehetetlen folyamatokhoz vezet. Az egészséges életmód alappillére a testi-lelki higiéné, ezért tisztában kell lennie az emberi test (mindkét nem!) és pszichikum működésének alapelveivel, hogy tudja, mikor kihez kell fordulnia problémák megjelenése esetén (orvos, család, barátok, pedagógus stb.), vagy önmaga képes-e megbirkózni gondjaival.

Sajátítsa el a harmonikus mozgáskultúra legfontosabb elemeit, legyen tisztában testi adottságaival, legyen akarata ahhoz, hogy esetleges hiányosságait kemény munkával kompenzálja, javítsa.

f./ A tanulói teljesítmény, viselkedés (esetleges magatartászavarok) belső mozgatórugóit elsősorban a tanulóknak kell felismernie.

Az önismeret épp ezért nélkülözhetetlen számukra, tehát mindegyiküknek reális én-képpel kell rendelkezniük. Ez az önismeret szabja meg a célokat, szab egyúttal korlátokat pl. a pályaválasztás területén, vagy az élet későbbi folyamataiban.

Az önismeret kímélheti meg az önmaga képességeit túlbecsülő embert a szinte biztos sikertelenségekből származó kudarc negatív hatásaitól is.

A tanulók akarati nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

A tanulók nemzeti nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

A tanulók állampolgári nevelése.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

Mindezeket a tanulónak már az iskolában meg kell tapasztalnia.

A tanulónak el kell sajátítania azokat az érzelmi, tudati elemeket, magatartásformákat, reakciókat, amelyekkel a különféle csoportokhoz, embertársaihoz közelít. A szociabilitás tesztelési képessége a gyermekeket a másság elfogadására (jó - gyenge tanuló; magyar - etnikum stb.), a rászorultak támogatására is, végső soron pedig a világ sokszínűségének felismerésére és tolerálására.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.

A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Eszköz és eljárásrendszer

a./ Kulturált érintkezési formák megszerzése, a kommunikációs képesség kialakítása.

Egészséges lelkületű, kellő önbizalommal rendelkező fiatalokat kell nevelni. A gyermek tudatosan készüljön az egyénileg boldog, a közösség számára hasznos életre. Ennek érdekében a jelzett feladatok valamennyi pedagógusnak kötelessége.

E cél elérésében nagyon fontos:

1./ Olyan **kommunikációs eszközök** birtokába juttatni a tanulókat, amelyek biztosítják a másokkal való érintkezés közérthetőségét, világosságát és hatékonyságát.

- § Mindennapi, egymás közti kulturált érintkezés illemszabályainak megismertetése és alkalmazása (köszönés, megszólítás, kérés, tudakozódás, kapcsolatfelvétel, bemutatkozás, szándéknyilvánítás, felszólítás, meghívás).
- § A Házirend valamint mintaadás, gyakoroltatás útján, amelyhez még az iskolai illemszabály is segítséget nyújt. Egy-egy fontos, betartandó szabályt kiemeltünk és elhelyeztünk a folyosókon, faliújságokon 11 pontba szedve.
- § Beszédben, olvasáskor, íráskor alkalmazkodjon a kommunikációs normákhoz.
- § A közlésre szánt gondolatok érthetősége érdekében beszédünkben, írásukban a megfelelő nem verbális kódokat is alkalmazzák (tekintet, mimika, gesztus, testtartás).

2./ Alsó tagozaton az **alapkészségek fejlesztése** a kiemelt feladat, különös tekintettel az olvasásra, szövegértésre. E tevékenységre használjuk az "Alapozó és fejlesztő feladatok" gyűjteményét 2-8. osztályig.

Az olvasási képességek és az olvasástechnika fejlesztése alsó évfolyamokon a kommunikációs képesség kialakulásának alapja:

- § a folyékony, néma és hangos olvasás megtanítása (hangos olvasás csak felkészülés után).
- § Olvasás gyakoroltatása szövegekben, minden műveltségi területen, tanórákon,
- § felkészülés utáni hangos olvasás, hangos olvasási hibák javítása,
- § néma olvasás gyakoroltatása.
- § Szöveg tartalmának megfelelő olvasási tempó kialakítása.
- § A szövegértést és szövegproduktív segíti olvasási szokások és képességek kialakítása.

Az értelmes, kifejező beszéd, az olvasás és írás igényes használata és alkalmazása.

- § A helyes ejtés tanulása.
- § A helyes ejtési normához igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése.
- § Helyes ejtési normához igazodó vers és prózamondás gyakoroltatása.

§ Szituációs játékkal, szerkesztett műsorokkal, iskolai ünnepélyeken való részvétellel nyújtunk erre lehetőséget.

3./ Iskolánkban kiemelt feladatnak tekintjük a gyerekek **szóbeli kommunikációjának fejlesztését**. Erre dolgozott ki a 2003/2004-es tanévben egy munkacsoport minden évfolyamra lebontva közös követelményrendszert, amit minden szaktanár a saját óráiba beépít.

Törekszünk az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyára: növeljük a szóbeli feleletek számát, péntekenként csak szóbeli házi feladatot kapnak a gyerekek.

1./ A SZÓBELI KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA 1-4. OSZTÁLYBAN

Cél: A gyerekek humánusan és sikeresen érintkezzenek a környezetükben élő emberekkel.

Nagymértékben meg kell erősíteni a gyerekeket a kommunikációs normákhoz, a kultúrált érintkezés illemszabályaihoz való alkalmazkodásban.

Műfaj	Nyelvi formák	Tananyag			
		1. osztály	2. osztály	3. osztály	4. osztály
Kapcsolat-felvétel Kapcsolat-tartás	Köszönés	§ Napszaknak, alkalomnak és a 2. személy figyelembe vételének megfelelő nyelvi forma.	§ Idegen felnőttek is köszönés, elköszönés.	§ Közvetlen környezetet kívül (pl. intézmények, közlekedés során).	§ A napi érintkezés során elkövetett hibák felismerése, megnevezése, elemzése és javítása.
	Megszólítás	§ Helyes hangerő	§ Érintés szerepe, tekintettartás	→	§ A bocsánatkérés, elnéziskérés szokásának kialakítása.
	Bemutatkozás	§ Nyelvi formák, felnőtt-gyerekek			§ A mindennapi élethelyzetek megoldása.
Szándék-nyilvánítás	Kérés	§ Gyakori nyelvi formák. § Normák (1. személy, udvarias megszólítás, pontos fogalmazás, közepes hangerő). § Módjai. § Nyelvi formái.	§ Szituációk bővítése. § Valóságos helyzetekben gyakoroltatás. § Pontos, szabatos fogalmazás.	§ Közművelődési intézményekben is. § Kommunikációs normák betartása (hangerő, tekintet, stb.).	§ Vészhelyzetben, pl. eltévedés, valaminek az elvesztése. § Valóságosan adódó rendezvények, alkalmak, ünnepek.
	Tudakozódás				
	Felszólítás Meghívás Hirdetés				
Vélemény-nyilvánítás	Vita	§ Az áruklodás és panasz közötti különbség. § Ártó szándék leépítése. § Igaz és pontos eseményelmondás. § Hangerő mérséklése.	§ Konfliktusok kibontása. § Konfliktusoldás gyakoroltatása. § Vélemény nyilvánítása. § Magatartás értékelése.	§ A konfliktusban érintett személyekről is véleményt fogalmazzon meg. § Pontos érvek. § Előrelátó döntés (a következményekkel is számolva).	§ A napi konfliktus helyzetekről való vélekedés szabatos megfogalmazása. § Bizonyító, vagy cáfoló érvek felsorakoztatása. § Értékelés, az értékelő magatartás alakítása (árnyalt nyelvi forma). § Tématartás. § Érvek cáfolása, vagy bizonyítása. § Ne fecsegjünk. § Jó vitavezető-téma felvezetése, a szó megadása, összefoglalás, az eredmények megfogalmazása.
		§ Kép, képsor alapján. § Élmény alapján. § Esemény, helyszín, idő, előzmény, következmény.	§ Beszédfejelem. § Ne legyen terjedős. § Összefüggő mondatok, témataratás. § Párbeszédek szövegbe építése.	§ Egyedül, ne keljen kérdéssel segíteni. § Lényeges, a megértést akadályozó információk ne hiányozzanak.	§ Udvarias szerepcsere. § Szövegteni, műfaji elemzés, nyelvi fordulatok alkalmazása.
Elbeszélés		§ Tényekhez alkalmazkodva, meselemek felhasználásával.	§ Szöveg minősége, eredetisége.		
Mese-befejezés				§ Alapja élmény, fantázia. § A mesére jellemző motívumok, nyelvi fordulatok alkalmazása.	
Mese					
Leírás		§ Állatok leírása.	§ Személyek leírása. § Tér leírása.	§ Növények leírása. § Etikai terminusok használata, pl. fegyelmzett (jellemzés előkészítése).	§ Jellemzés-érintkezési szokások felsorolása, cselekedetek, beszéd.
		§ Tevékenység leírás.			
		§ A hozzászólás, kérdés és kiegészítés módjai.			

Üzenet-közvetítés		§ Kiegészül a szövegértés, a kapcsolatfelvétel és szándéknyilvánítás tanításával. § Üzenetátadás módja (köszönés, megszólítás, üzenet, válasz, köszönetnyilvánítás). § Üzenetközvetítés gyakoroltatása: tanító-szülő-gyerekek.	→ → § Valóságos helyzetekben.	→ → § Közvetlen környezetén kívül.	→ →
		§ Beszédkezdő biztosítása. § Kultúrálts érintkezés kialakításának megkezdése.	§ Beszédfigyelem.	§ Folyamatos szövegalkotás. § Műfaji sajátosságoknak feleljenek meg.	→

2./ Szóbeli kommunikáció 5. osztály

Kommunikációs alfogalmak	Szövegtípusok	Kapcsolódó illemszabályok	Kommunikációs gyakorlatok	Szövegértés és szövegalkotás	Beszédművelés
A kommunikáció fogalma és tényezői. (feladó, címzett, kód, valóság) Ismereteink, üzenet, kapcsolat, csatorna, beszédhelyzet.	Köszönés. Köszönési formák. (hagyományos és köszönéspótló formák)	§ Kapcsolatfelvételtkor § Kapcsolatmegszakításkor § Férfi először nőnek § Fiatal az idősebbnek § Jól hallhatóan § Ránézés	Helyzet+gyakorlatok. Helyzetértékelés	Néma olvasás után: § Elmondás § Szövegértési gyakorlatok § Szövegtömörítés § Szövegkifejtés Kifejező hangos olvasás, előzetes felkészülés után.	A beszédhangok tiszta képzése. (versmondás)
	Megszólítás (hivatalos-közvetlen) (megszólítási formák)	§ tisztelet	Helyzetgyakorlat. Megfigyelt helyzetek értékelése.		
	Bemutató, bemutatózás	§ Férfi először nőnek § Fiatalabb az idősebbnek § Társaságban az érkezőnek § Kézfogás: idősebb nyújtja a fiatalabbnak a kezét. § Nő a férfinak. § Akinek bemutatják. § Telefonáláskor a hívó először. § Nem kell utcán, vonaton,....	Dramatizálás. Helyzetgyakorlat. Megfigyelt helyzetek értékelése.		
	Kérés, tudakozódás	§ Udvarias megszólítás után § A fölényes hangnem kerülése § Szolid gesztusokkal.	Szituációs gyakorlatok.		
	Felelet		Állítások megfogalmazása példákkal.		
	Beszámoló (élménybeszámoló, úti beszámoló, munkaköri beszámoló)		Beszámoló		

3./ Szóbeli kommunikáció 6. osztály

Kommunikációs alapfogalmak	Szövegtípusok	Kapcsolódó illemszabályok	Kommunikációs gyakorlatok	Szövegértés és szövegalkotás	Beszédművelés
Nem nyelvi jelek a beszédben: § Hangjelek (hangerő, hangsúly, tempó, ritmus)		§ Nem mindegy, hogyan mondunk valamit.	Helyzetgyakorlatok és értékelésük.	Néma olvasás után: § Elmondás § Szövegértési gyakorlatok § Szövegtömörítés § Szövegkifejtés Hangos olvasás, előzetes felkészülés után.	A beszédhangok tisztá képzése. (Versmondás) Folyamatos, érthető, megfelelő tempójú beszéd. Durva szavak kerülése.
§ Tekintet.		§ A szem kifejező ereje.			
§ Arcjáték.		§ Érzéseink leolvashatóak arcunkról.			
§ Taglejtés.		§ Kéz, kar, láb, fej kifejező ereje.			
§ Testtartás.		§ A partner felé fordulás, nyugodt tartás.			
§ Térköz.		§ Ne túl távol, sem túl közel.			
§ Külső.		§ Gondozottság.			
§ Csend.		§ Szünetekkel is kifejezzük érzéseinket.			
	Véleményalkotás és értékelés	§ Ne a másik személye ellen, hanem a véleménye ellen. § Indulatok nélkül. § A túlzott gesztusok és a hangos beszéd kerülése.	Érvek és cáfolatok gyűjtése.		

4./ Szóbeli kommunikáció 7. osztály

Kommunikációs alapfogalmak	Szövegtípusok	Kapcsolódó illemszabályok	Kommunikációs gyakorlatok	Szövegértés és szövegalkotás	Beszédművelés
A kommunikáció funkciói.	A magyarázat (meggyőzés, rajzokkal, ábrákkal is)	§ Tartalmas és hiteles. § Logikus. § Nem hosszú. § Helyzetnek megfelelő stílus.	Magyarázatok és értékelésük.	Néma olvasás után: § Elmondás § Szövegértési gyakorlatok § Szövegtömörítés § Szövegfelfejtés	Durva szavak kerülése. A beszédhangok tiszta képzése. (Versmondás) Folyamatos, érthető, megfelelő tempójú beszéd.
	Ismertetés (bemutatás, értékelés, ajánlás)		Bármilyen könyv, adathordozó, esemény ismertetése.	Kifejező hangos olvasás, felkészülés nélkül is!	

5./ Szóbeli kommunikáció 8. osztály

Kommunikációs alapfogalmak	Szövegtípusok	Kapcsolódó illemszabályok	Kommunikációs gyakorlatok	Szövegértés és szövegalkotás	Beszédművelés
A kommunikáció fajtái: Monológikus és dialógikus szövegek. Közvetlen } kommun- Közvetett } nikáció Egyirányú } Kétirányú }	A monológ (tervezett, spontán)		Szituációs gyakorlat. Monológ. Dramatizálás.	Néma olvasás után: § Elmondás § Szövegértési gyakorlatok § Szövegtömörítés § Szövegfelfejtés	Durva szavak kerülése. A beszédhangok tiszta képzése. (Versmondás) Folyamatos, érthető, megfelelő tempójú beszéd.
	A dialógus (párbeszéd)	§ Csak a szükségesek. § Kapcsolódás a beszédpartnerhez. § Együttműködés.	Helyzetgyakorlatok. Szituációs gyakorlat.	Kifejező hangos olvasás, felkészülés nélkül is!	
	A vita.	§ Ne személy ellen. § Indulatok kerülése. § Túlzott gesztusok kerülése. § A partner meghallgatása.	Vita.		

4./ Írásbeli kommunikáció

Az írásbeli kommunikáció fontos összetevője a gyakorlás. Minden nevelő a külalakot is értékeli, a jegyek az ellenőrzőbe kerülnek. Összesítése félévkor, az osztályfőnökök jegyek alapján történő megajánlásával a nevelő testület döntése.

- Ennek megvalósítására minden tanítási órán törekedni kell:
 - Kommunikációs normákhoz való alkalmazkodás
 - Íráskészség fejlesztése, félreproduktív, reproduktív módon
 - Írás és helyesírás együttes fejlesztése minden műveltségi területen, tantárgyi órákon Az írás (figyelembe véve az egyéni írás alakulásának jellegzetességeit) olvasható, folyamatos, tetszetős legyen.
 - Az íráskészség fejlesztése, valamint a tanulók munkájukkal szembeni igényessége is megvalósul abban a törekvésben, hogy írásbeli feladataik külalakját félév, illetve év végén a következő minősítésekkel értékeljük:
 - § kifogástalan 5,
 - § tetszetős 4,
 - § elfogadható 3,
 - § csúnya 2.
- A fokozatok megállapítása az osztályozó értekezleten a magatartás és szorgalom jegyhez hasonlóan történik. Év közben a különböző tantárgyakból kapott külalak-érdemjegyeket az ellenőrző könyvbe kell beírni (külön - oldalon).

A helyesírási hibák javítása minden nevelő feladata az írásbeli munkákban. A témazáró dolgozat helyesírási hibáinak javíttatása felső tagozaton a hibajavító füzetbe történik, melyeket az osztályok termeiben tartunk, s minden nevelő az aktuális tanórán kiosztja a tanulóknak. A javítás ellenőrzése a magyartanár feladata. A pontos javítás a magyar nyelv tantárgy érdemjegyét korrigálhatja. Az alsó tagozatban a témazáró dolgozat helyesírási hibáinak javíttatása a tantárgyi füzetbe történik. A javítás ellenőrzése az adott tantárgyat tanító nevelő feladata.

5./ A tanulás tanítása (eredményes tanítás, tanulás tanítása minden tanítási órán)

Tanítás eredményességének nyomonkövetése:

- § hospitálások,
- § vezetői látogatások,
- § felmérések során kísérik figyelemmel.
- § tanulás tanítása szaktárgyi órákon,
- § motiválás, dicséret, lényegkiemelés szerepe.
- § e témában a nevelők továbbképzése.

Eredményekre törekszünk

Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.

A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

Olyan tudás kialakítása, amelyet a megváltozott új helyzetekben is lehet alkalmazni.

6./ Viselkedéskultúra

Kultúrált érintkezési formák kialakítása, írott-íratlan szabályok betartatása, illemszabályok

§ Az illem, a jó modor tanításának folyamata.

§ Illemszabályok megismerése, megfogalmazása, alkalmazása (szerepjátékok adta lehetőségek kihasználása).

§ Illemszabályokhoz kapcsolódó szokások kialakítása, viselkedés értékelése.

§ Mintát a pedagógus adja, javítja, betartatja.

§ Magatartás értékelése.

§ A 2004/2005-ös tanévtől az osztályfőnöki, magyar, technika, dráma, fedett testnevelésórákon, a nevelő segítségével elméleti anyagot sajátítanak el a tanulók, majd közösen egy feladatsor (szituációs játék) megbeszélése, begyakorlása következik, végül a felsőben az anyag elsajátítását egy teszttel mérjük majd. A szaktanárok az elméleti anyagot, feladatsort, tesztet az osztályfőnökök rendelkezésére bocsátják. Az anyag feldolgozását az adott tanulócsoporthoz képebbé, és az aktuális sorrendje determinálja.

§ “Miként viselkedünk illendően?” címen kerültek megfogalmazásra a házi illemszabályok.

7./ Kezdeményezés, aktivitás, felelősségvállalás, értékelés

- § Alkalmat kell adni az osztályközösségekben, diákönkormányzatban, napköziben.
- § Rövid időre szóló megbízatások
- § Jutalom a munka eredménye legyen.
- § Felelősségvállalás fontossága.

b./ A hatékony tanulás

Az iskola korszerűtlen filozófiája helyett - amely az ismeretek leadását és reprodukív számonkérését helyezte előtérbe -, egy új, kreatív gondolkodáson alapuló, önálló ismeret szerzésre képes filozófiára van szükség. Ebből következően alapvetően fontos feladat a tanulási motívumokra való fokozott odafigyelés, hiszen mibenléte meghatározó jelentőségű. Az életszerűbb gondolkodás megkívánja a gyakorlatközpontúságot, az alkalmazható tudás gyarapítását és ismeretszerzés élményszerűségét.

- 1./ Minél fiatalabb a tanuló, annál fontosabbak ebben a folyamatban az egyrészt öröklött tanulási motívumok, (mozgásigény, játékszeretet, élmény), másrészt a jelentkező szociális igények (szabadságvágy, kötődésvágy, elismerésigény). Mindezek tevékenységekben legyenek benne.
- 2./ Az életkor előrehaladásával egyre kevésbé nélkülözhető a szándékos tanulás (A tevékenységekben benne rejlő motivációk elégtelenek.).

Új motivációkat kell előtérbe helyezni:

- § akaratot,
- § szorgalmat,
- § tantárgyi kötődést,
- § pozitív hozzáállást.

A tanítási klíma nagymértékben motiváló. Visszatérő méréseket végzünk a tanulási klímára vonatkozólag. A méréseket elemezzük. Ennek tapasztalatai alapján a pedagógiai munkaközösség kitűzi a további feladatokat. Az eredményességet minden tanévben az előzőhöz viszonyítva értékeljük, majd erre továbbépülő feladatokat tűzünk ki.

c./ A kulturális élet gazdagítása

Iskolánk sajátos kultúrákövetítő programját helyi tantervünk feladat és követelményrendszere tükrözi, mely az egyéni differenciálás elvének alkalmazásával valósítja meg a kulturális nivellálást. Ezt a célt szolgálja a NAT „Művészetek” műveltségi területén belül az ének-zene, a rajz a tánc és dráma, a mozgókép-kultúra, az idegen nyelv és az informatika. Célunk, hogy tanulóink a magánéletben sikeresek, a munkaerőpiacon pedig versenyképesek legyenek.

Az **ének-zene** tantárgyhoz szervesen hozzátartozik a zenetörténet és a zenehallgatás. A tantárgy ezen területei biztosítják a lehetőséget a gyengébb hallású tanulóknak is a zenekultúra befogadására. Iskolánkban régi hagyomány az évenkénti 1-2 alkalommal történő zenés színházlátogatás. Ezt a lehetőséget a jövőben is szeretnénk tanulóink számára biztosítani, sőt lehetőség szerint évenként legalább egy hangversenyen részt venni.

A jó hangú, jó hallású tanulók számára az iskola biztosítja az énekkör működését heti két órában. A tanulók itt megélik az együtténeklés örömeit, s ezáltal zenekultúrájuk is jelentős mértékben fejlődik. Az énekkar hozzájárul az iskolai ünnepélyek színesítéséhez. Kiemelkedően tehetséges tanulóinkkal benevezünk az évenként megrendezett zenei tárgyú versenyekre, vetélkedőkre. (Népdaléneklési verseny, műveltségi versenyek).

A **rajz** tantárgy keretén belül történik a vizuális és manuális képességek kibontakoztatása. A tantárgy lehetőséget ad a vizuális kommunikáció, a kézügyesség fejlesztésére, néprajzi ismeretek elsajátítására, esztétikai érzékük kiművelésére.

Tanulmányaikat kiegészítik a múzeum-, illetve tárlátogatások. Tehetséges növendékeink évek óta részt vesznek munkáikkal kiállításokon, pályázatokon. Nekik külön szakköri foglalkozásokat tartunk.

Az **informatika**, a számítógépes ismeretek oktatása kiemelt szerepet kap iskolánkban. A számítógépes tantervek (alsóban, felsőben) felszereltsége magas színvonalú, itt lehetőség nyílik, hogy tanulóink megismerkedjenek a számítógép használatával és a működéséhez szükséges programokkal. A kor technikai követelményeihez igazodva szükséges a számítógéppark folyamatos fejlesztése.

Tanulóink idegen nyelvi kultúráját a kötelező tanórákba beépítve **német nyelv** tanításával biztosítjuk. Az angol nyelvvel szakkör keretén belül ismerkednek meg a tanulók. Későbbiekben cél, hogy az angol nyelv is választható legyen a kötelező tanórák keretében. Az idegen nyelvek tanításának hatékonyságát szolgálja a csoportbontás, ami lehetővé teszi, hogy kis létszámú csoportokban jobb eredményeket érjünk el.

Iskolánkban a 8. osztály végén helyi vizsgát tehetnek a továbbtanuló gyerekek, és erre felkészítést kapnak a tananyag alapján.

Évi egy alkalommal az érdeklődők számára német nyelvű színház látogatása (Deutsche Bühne) nyelvi kultúrájuk fejlődését segíti.

A 2005 óta meghonosodott és egyre nagyobb népszerűségnek örvendő örvend a Táltos művészeti oktatás, hat tanzakának létszáma elérte a legmagasabb létszámhatárt.

Már hagyomány, hogy évente játékos nyelvi feladatmegoldó-versenyt szervezünk tanulóinknak.

Iskolánk kulturális arculatát részben a hagyományok alakítják

1. Tanévnyitó ünnepély

Az alsó tagozat (3. oszt.) rendezésében történik. Ezen az ünnepélyen iskolánk tanulói, a szülők, a nevelőotthon, SZSZK, iskolaszék, községünk vezetői, a katolikus ill. református lelkészek, a FRKÖ elnöke vesznek részt.

2. Október 6.

Az Aradi vértanúk évfordulója: Osztálykeretben osztályfőnökök szervezésében

3. Október 23.

A Magyar Köztársaság kikiáltásának és az 1956-os forradalom évfordulója: Az ünnepélyt a 8. osztályok szervezik az egész iskola számára. Dekoráció készül az iskola előcsarnokában. Megünneplésének módja: zenés irodalmi összeállítás a Művelődési Ház színpadán.

4. December 6.

Mikulás: Tagozatonként osztálykeretben az osztályfőnökök vezetésével.

5. Karácsony

Osztálykeretben osztályfőnökök vezetésével

6. Farsangi bál

Külön tartjuk az alsó és felső tagozatnak az SZSZK, diákönkormányzat szervezésében, a Táltos tánccsoportjainak fellépésével. Helyszín a Művelődési Ház nagyterme.

7. Április 16.

A Holokauszt áldozataira való megemlékezés osztálykeretben az osztályfőnökök vezetésével.

8. Téli sportrendezvények

Jeges napok. Téli sportok: korcsolya-, szánkó-, hószobrász-verseny

9. Február 25.

A Kommunizmus és egyéb diktatúra áldozataira való megemlékezés. Osztálykeretben az osztályfőnökök vezetésével.

10. Március 15.

Nemzeti ünnep: A 4. osztályok szervezésében az egész iskola számára a Művelődési Ház nagytermében .

11. Anyák napja: május

Alsóban osztályonként az osztályvezető tanító egyéni elképzelése szerint: ünnepség, ill. felkészítés az édesanyák köszöntésére. 1. osztályban osztály/évfolyam szintű projekt keretén belül készülnek az anyák napja megünneplésére. Felsőben a magyar munkaközösség készíti fel a tanulókat.

12. Gárdonyi-nap: május 5.

Az 1996/97-es tanévben iskolánk felvette Gárdonyi Géza nevét. Minden év május 5-én (első publikáció napja) egész napos programsorozattal ünnepeljük a névadót projektet záró program megvalósításával.

Projekt módszer segítségével szerveződő programokat a 6. osztályok szervezik, az előkészítésért, a lebonyolításért a hatodikos osztályfőnökök felelősek. Ez a nap tanítás nélküli munkanap, a sokszínű programok délelőtt és délután egyaránt bonyolódnak.

Az ünnepélyhez kulturális programok (verses-zenés előadás meghívott előadóval), tanulmányi versenyek (magyar, matematika, környezetismeret), vetélkedők (szellemi akadályverseny), Gárdonyi rajzverseny (Gárdonyi Géza meséihez illusztráció készítése) sportprogramok (tanár-diák mérkőzés, osztályok közötti mérkőzések, sorversenyek stb.), az egri vár makettjének elkészítése, egyéb színes programok („kirakodóvásár“, kézműves bemutatók) kapcsolódnak az érintett osztályok elképzelése szerint. A programok színvonalát a Táltos tánc tanszakainak bemutatója emeli.

Felső tagozaton az osztályok az egész napos program során vetélkednek a „Gárdonyi- kupáért“. Ez vándor kupa, melyet a versenyek során legjobban teljesítő osztály nyer el, s egész évben, a következő Gárdonyi-napig őrzi a serleget.

Az alsó tagozatos tanulók alkalmanként csatlakoznak a meghirdetett programhoz, illetve akadályversenyt szerveznek.

13. Ballagás és tanévzáró ünnepély:

Rendezése a felsős 7. osztályok, valamint a felső tagozat 5. évfolyamának a feladata. Meghívott vendégek: szülők, Gyermekotthon, SZSZK, Iskolaszék, Önkormányzat, lelkészek, FRKÖ elnöke.

Az egész intézményt érintő közös kulturális összejöveteleinket, ünnepeinket a falu számára nyilvánossá tesszük.

Az iskola által finanszírozott dekorációs anyagokat a műsort szervező nevelők az erre a célra kijelölt szekrényben kötelesek tárolni további felhasználásra.

A Magyar Nyelv Hete

Az alsó tagozaton a programok évente változnak.

Kínálatunk a következő:

- Helyesírási verseny
- Hangos olvasási verseny
- Szövegértés verseny
- Tréfás nyelvi játékok

Programsorozatunkkal a legfőbb érték a nyelv, szerepének hangsúlyozására törekszünk

§ immár hagyományosan minden év novemberében szervezzük. Ebben az időszakban az addigiaknál nagyobb figyelmet szentelünk, nagyobb hangsúlyt helyezünk az anyanyelvre.

§ Felhívjuk a figyelmet a legelső nap reggelén arra,

- Hogy, legalább ennek a hétnek a folyamán nem használunk durva szavakat,
- Figyelmeztetjük egymást, hogy szépen, érthetően mondjuk el, amit akarunk.

§ A hét programjait ismertetjük. Előzetesen már minden osztály faliújságain megjelennek a felhívások, megtörténik a mozgósítás.

§ A korábban rajz órákon elkészített emblémákat kitűzik magukra. Ezzel jelzik a részvételüket legalább a közös tevékenységekben.

§ Osztályonkénti versengés egész héten naponkénti feladatokban, rejtvényekben.

Ezt követően önkéntes alapon lehetőség a meghirdetett versenyeken:

1. Helyesírási és nyelvhelyességi verseny (továbbjutási lehetőség egészen országos versenyre).
2. Kommunikációs verseny.
3. Kazinczy verseny (széppolvasás és kiejtés) továbbjutási lehetőség.

A hét végén eredményhirdetéssel, díjazással értékeljük a legjobb egyéni és csoportteljesítményeket. A program rendezője a magyar munkaközösség.

A program szervezését és leírását a következő táblázat tartalmazza:

MAGYAR NYELV HETE
(alsó tagozat)

Feladatok	Résztevők/Felelős	Határidő	Megjegyzés
A feladatok, pontos dátumok egyeztetése	a magyar mk. / mk. vezető tagjai	versenykiírástól függően (verseny megelőzően két héttel)	
Felhívás, program elkészítése, sokszorosítása	magyar mk. vezető	(verseny előtt két héttel)	Programkínálatunk évente változik, az aktualitásokat szemelőtt tartva.
A tanulók tájékoztatása A program elhelyezése minden osztályban, az iskolai faliújságon és a tanáriban	az osztályok / az őket tanítók tanulói a magyar mk. / mk. vezető tagjai	verseny előtt két héttel	aktivizálás
A jelentkezők összegyűjtése A tanulók felkészítése, segítése	osztályfőnökök / mk. tagok	verseny előtt egy héttel	
A MAGYAR NYELV HETE A helyszínek előkészítése, és a technikai szükségletek biztosítása	magyar mk. vezető	aktuális időpontok	segítők: takarítók
A programok lebonyolítása	tanulók, iskolavezetés mk. tagok	aktuális időpontok	
Az írásbeli munkák javítása	magyar munkaközösség tagjai	aktuális hét csütörtökig	
Értékelés, eredmények ismertetése	iskolai közösség / mk. vezető	a HÉT végén	Értékelés évfolyamonként. 1.-2.-3. hely: oklevél, tárgyjutalom Mindenkori: ötös. Első helyezettek évfolyamonként: tantárgyi dicséret.

A MAGYAR NYELV HETE

(felső tagozat)

Feladatok	Résztevők/Felelős	Határidő	Megjegyzés
A feladatok, pontos dátumok egyeztetése	a magyar mk. / mk. vezető tagjai	versenykiírástól függően (október vége)	
Felhívás, program elkészítése, sokszorosítása	magyar mk. vezető	november eleje	Rendszeresen ismétlődő versenyek: 1. Simonyi Zsigmond helyesírási és nyelvhelyességi verseny 2. Kazinczy olvasási és szépkiejtési verseny 3. Aktualitások
A tanulók tájékoztatása	az osztályok / az őket tanítók tanulói	november eleje	Aktivizálás
A program elhelyezése minden osztályban, az iskolai faliújságon és a tanárban	a magyar mk. / mk. vezető tagjai	november eleje	
A jelentkezők összegyűjtése	tanulók / mk. tagok	november eleje	
A tanulók felkészítése, segítése	tanulók / magyartanárok	november folyamatos	
A MAGYAR NYELV HETE emblémájának elkészítése, frissítése	tanulók / rajzot tanító tanár	november 2.hét 3.hét	A tanulók viselik ruhájukon a hét emblémáját az aktuális időben
A helyszínek előkészítése, és a technikai szükségletek biztosítása	magyar mk. vezető	aktuális időpontok	Segítők: takarítók
A programok lebonyolítása	Tanulók, iskolavezetés mk. tagok	aktuális időpontok	
Az írásbeli munkák javítása	magyartanárok	követő napig	
Értékelés, eredmények ismertetése	iskolai közösség / mk. vezető	a HÉT végén	1. hely: oklevél, tárgyjutalom 2. 3. hely: oklevél mindenki: ötös emléklap
A követő versenyekre az 1. helyezettek nevezése	magyar mk. vezető	az aktuális határidőn belül	Tolna Megyei Pedagógiai Intézet

A Könyv Hete

Mindkét tagozaton programsorozatunkat minden tanévben immár hagyományként március végén, vagy április elején szervezzük, mivel a tavaszi szünet módosíthat az időpontot. A Könyv Hete az alsó tagozaton Rendezvényeink:

- Író-olvasó találkozó a Művelődési Ház művelődési ház szervezésében
- Alsós szavalóverseny 1-4. évfolyam
- Ismerkedés a környék alkotó műhelyeivel (levéltár, zeneműtár, múzeum, nyomda, Megyei Gyermekkönyvtár)

(A felsorolt programok közül évente válogatunk.)

A felső tagozat rendezvényei:

1. Versmondó versenyt (az itt legkiválóbbak a költészet napján április 11-én az iskola közönsége előtt köszönhetik az ünnepet az iskolai szünetekben)
2. Író-olvasó találkozót,
3. Irodalmi vetélkedőt csoportokban,
 - Egész hetünkön tájékoztató, ízlésformáló szándékkal, kiállítást láthatnak az érdeklődők.
 - A legjobb eredményeket jutalmazzuk a hét végi eredményhirdetéskor.
 - Megjelentetjük az eredményeket a faliújságon is.

A Könyv Hete előkészítése és részletes programja a következő táblázatban található:

A KÖNYV HETE (alsó tagozat)

Feladatok	Résztevők/Felelős	Határidő	Megjegyzés
A feladatok, pontos dátumok egyeztetése	a magyar mk. / mk. vezető tagjai	március vége - április eleje	Tavaszi szünet módosíthat.
Felhívás, program elkészítése, sokszorosítása	magyar mk. vezető	március 1. hete	Programkínálatunk évente változik, az aktuális év munkaterv alapján
A tanulók tájékoztatása A program elhelyezése minden osztályban, az iskolai faliújságon és a tanárban	osztályfőnökök a magyar mk. / mk. vezető tagjai	március 1. hete	aktivizálás
A jelentkezők összegyűjtése A tanulók felkészítése, segítése	osztályfőnökök / mk. tagok	március folyamatos	Vers vagy prózai mű választása A legjobb produkciók kiválasztása osztálykeretben (háziversenyek) Gyakorlás
A KÖNYV HETE A helyszínek előkészítése, és a technikai szükségletek biztosítása	magyar mk. vezető	aktuális időpontok	segítők: takarítók

Feladatok	Résztevők/Felelős	Határidő	Megjegyzés
A programok lebonyolítása	tanulók /iskolavezetés mk. tagok	aktuális időpontok	
Értékelés, eredmények ismertetése	iskolai közösség / mk. vezető	a HÉT végén	Értékelés évfolyamonként. 1.-2.-3. hely: oklevél, tárgyjutalom Mindenki: ötös. Első helyezettnek évfolyamonként: tantárgyi dicséret.

A KÖNYV HETE

(felső tagozat)

Feladatok	Résztevők/Felelős	Határidő	Megjegyzés
A feladatok, pontos dátumok egyeztetése	a magyar mk. / mk. vezető tagjai	március vége - április eleje	Tavaszi szünet módosíthat.
Felhívás, program elkészítése, sokszorosítása	magyar mk. vezető	március 1. hete	1. Versmondó verseny 2. Irodalmi vetélkedő (csoportos/3fő) 3. Költészet napja 4. Aktualitások
A tanulók tájékoztatása	az osztályok / az őket tanítók tanulói	március 1. hete	Aktivizálás
A program elhelyezése minden osztályban, az iskolai faliújságon és a tanárban	a magyar mk. / mk. vezető tagjai	március 1. hete	
A jelentkezők összegyűjtése	tanulók / mk. tagok	március 1. hete	
A tanulók felkészítése, segítése	tanulók / magyartanárok	március folyamatos	Versválasztás Gyakorlás
A KÖNYV HETE emblémájának elkészítése, frissítése	tanulók / rajzot tanító tanár	március 2.hét 3.hét	
A helyszínek előkészítése, és a technikai szükségletek biztosítása	magyar mk. vezető	aktuális időpontok	Segítők: takarítók
A programok lebonyolítása	tanulók /iskolavezetés mk. tagok	aktuális időpontok	
Az írásbeli munkák javítása	magyartanárok	követő napig	
Értékelés, eredmények ismertetése	iskolai közösség / mk. vezető	a HÉT végén	1. hely: oklevél, tárgyjutalom 2. hely: oklevél 3. mindenki: ötös emléklap

Gyermeknap (május utolsó vasárnapját megelőző pénteki napon)

Tanítás nélküli munkanap: játékos vetélkedők, sportversenyek szervezése.

A rendezvény szervezéséért és lebonyolításáért a felsős és alsós igazgatóhelyettesek a felelősek. A lebonyolítást az iskola pedagógusai végzik.

Az előzetes igényfelmérés szerint alakul a program.

A speciális tagozat rendezvényei

- Sajátos nevelési igényű gyermekek megyei mesemondó és képzőművészeti versenye
- Egészséges életmódra nevelési vetélkedő
- Megyei művészeti vetélkedő

Egyéb rendezvények

- Szüreti nap és felvonulás.
- „Egészségedre” egészségnevelő nap.
- Gyermeknap. Egész napos kirándulás Csillebércre. Gazdag programválaszték, rengeteg ajándék és esti tűzijáték biztosítja tanulóink számára a maradandó élményt.
- Falunap. Az iskolaszék rendezésében. Külön program szerint, melyben a gyermekeknek játékos sportversenyeket és játszóházi programokat iktatnak a szervezők.
- Mikulás a Művelődési Ház szervezésében
- A Művelődési Ház egyéb rendezvényei.

Az önálló ismeretszerzést egyre bővülő könyvtárunkkal és színes szakkörválasztékkal is támogatni kívánjuk.

Iskolai könyvtárunk alapfeladata:

§ A tanulók és pedagógusok könyvtári ellátása.	§ Tartós tankönyvi ellátás biztosítása
§ A képzés, önképzés, az önálló ismeretszerzés segítése.	§ Könyvtárközi kölcsönzés.
§ Alapszolgáltatások: Kölcsönzés, helyben olvasás.	§ Hangzó dokumentumok másolása.

Azoknak a tanulónak, akik versenyre készülnek, központi feladatlapokat oldanak meg, kiselőadásokhoz gyűjtenek anyagot, természetesen, hogy felkeresik könyvtárunkat és használják dokumentumait.

Célunk, hogy tanulóink alapvető szükségletévé váljon a könyvtár használata. Így, ha kikerülnek az általános képzésből, bizalommal és gyakorlottan vegyék igénybe más könyvtárak szolgáltatásait.

Könyvtári rendezvényeink:

- Az általános iskolai tanterv lehetőséget nyújt könyvtári órák szervezésére, melyek a tanmenetbe építhetők. Az órák száma évfolyamonként változó.
- A könyvtár a pedagógusok kezdeményezésére, a könyvtárosokkal egyeztetve az alábbi formákkal kapcsolódhat az oktató-nevelő munkához:
 - könyv és könyvtárhasználati óra,
 - könyvtári szakóra,
 - rendhagyó óra,
 - könyvkiállítások,
 - könyvtári versenyekre történő felkészítés,
 - részvétel a versenyeken.

Az intézmény létesítményeinek egyéni és csoportos használata.

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőséget biztosítunk arra, hogy intézményünk létesítményeit, illetve eszközeit (pl sportlétesítmények, számítógép stb.) – felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a területileg illetékes bejegyzett egyházak – az iskola oktató- nevelő tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek.

A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

d./ Komplex esztétikai nevelés

Az esztétikai értékek iránti fogékonyság fejlesztése:

- § Ismereteink háromnegyed részét vizuális úton szerezzük. Nem mindegy tehát, mennyire vagyunk értői a látás nyelvének.
- § A vizuális nyelv minden más kommunikációs eszköznél hatékonyabban képes tudást terjeszteni. Segítségével az ember tárgyi formában fejezheti ki és adhatja tovább tapasztalatait.
- § A különböző korok műalkotásait felfoghatjuk úgy is mint az emberi tudás, tapasztalat tárgyasult formáját. Minden műalkotás az adott kor üzenete is.
- § A régészek, művelődéskutatók, a művészettörténészek segítségével megfejthető, felmutatható lehet, tükre annak az időszaknak, amelyben keletkezett.
- § A vizuális kommunikáció egyetemes és nemzetközi tényeket és eszméket nagyobb mértékben és mélyebbre hatolva tud közvetíteni, mint más kommunikációs eszközök.
- § A kép észlelés sajátosságaival foglalkozó kutatók vizsgálatai bizonyították, hogy a látás, mint tanult képesség nem független sem az adott környezettől, sem az adott kortól.
- § A vizuális nyelv ismerete, kultúránkhoz igazodó és képességeinkhez mérten a lehető legmagasabb szinten való művelése mindennapi életünk része.
- § Olyan képesség, amelyet tanulás útján szerezhethetünk meg. A környező világ jelenségei és a képzőművészeti alkotások lényege nagyjából azonos vizuális absztrakciós rendszerek alapján közelíthetők meg.
- § Ezek a téri, formai, szerkezeti, plasztikai, fény-árnyék és színhatásbeli kapcsolatok adják a vizuális megismerés és a képszerű alkotások ábécéjét.
- § Ennek a történelmileg kialakult képi nyelvnek ismerete és alkalmazása nélkülözhetetlen a köznapi életben, a műszaki-technológiai és művészeti területen egyaránt. Hozzásegít bennünket a képi kommunikáció körébe vonható alkotások, jelenségek megfelelő értelmezéséhez és használatához.

A verbális és vizuális alkotások többretegű interpretációjára vonatkozó képesség.

- § Konkrét művészeti alkotásokról tudjanak véleményt mondani, és ezeket megindokolni.
- § Alapozzák meg az esztétikai értékítéletüket és alakuljon ki bennük az esztétikai minőségre nyitott magatartás.
- § „Ízléses-ízléstelen! ?” Giccs és mindennapjaink közízlése.
- § A műbefogadás élmény kifejezésének és megosztásának képessége.
- § Értékeink, kultúránk a szülőföldünk és népünk, gyökereink megismertetése, kötődések, kapcsolatok kiépítése.

A műbefogadás élmény kifejezésének és megosztásának képessége.

§ múzeumok, könyvtárak, tárlatok és műhelyek látogatása, § ismerjék meg a történelmi korok néhány kiemelkedő alkotását, § fedezzék fel a szülőföld szépségeit osztálykirándulások tudatos szervezésével, § alakuljon iskolák közötti tárlatok rendezése, § rajzsakkör a tehetséges gyermekek továbbfejlesztésére, § „folyosógaléria” létrehozása iskolánkban a színvonalas gyermekrajzok folyamatos bemutatására, § szakjellegű kirándulások szervezése, állandó és időszakos kirándulások látogatása, § megyei alkotók műhelyeinek meglátogatása, munkásságuk megismerése, § pályázatokra való felkészítés, részvétel, § helyi pályázatok kiírása, értékelés, § speciális iskola helyben rendezett megyei rajzkiállítás,	§ év végi kiállítás a tanulók munkáiból, § Az önfejlesztési, öngazdagítási technikák és képességek kialakítása és működtetése. § A magyar nemzeti kultúra alapértékeinek elsajátítása. § Az éneklés, aktív zenélés, a zenei befogadás, a zenei képességek fejlesztése. § A zenei tevékenységek adjanak lehetőséget a művészet tartalmi befogadására és önálló fejlődésre. A tartalmi befogadás alapja a zenei érzelmi átélése, majd esztétikumának tudatos felismerése. Énekelt és zenei anyag segítségével tárgyi világunkat megénekelhetjük. § Tanóra keretében a tanulókat közös énekléssel és zenehallgatással konkrét zenei tartalomhoz kell juttatni. A közös éneklés erősíti a zeneközösséghez tartozás élményét.

- § A zene befogadásának első állomása a szöveges zene, a vokális éneklés. A tananyag idevonatkozó részei:
- népdalok,
 - műdalok,
 - gyermekdalok,
 - kiolvasók, mondókák.
- § A kifejező, szép éneklés során tudjuk érthetővé tenni számukra, hogy mi a ritmus. Tevékenységeken keresztül valósítható meg a zenei ismeretekben való jártasságok megszerzése.
- § A tanító példaértékű hangszeres bemutatása ösztökéli a tanulókat az aktív zenélésre. Képesé válnak az iskola meglévő hangszerein (dob, cintányér, triangulum, metallofon) ritmus ill. a dallam megszólaltatására.
- § A tanórai zenehallgatás az óra 10%-át teszi ki, ezért ennek tartalmaznak, érdekesnek kell lennie. A következő zenei anyag mellett az aktuális évszakkal, ünnepekkel kapcsolatos zenékkal lehet bővíteni a lehetőségeket.
- § Az iskolán kívüli tevékenységekben is nevelhetjük a tanulókat zenehallgatóvá. Ének-zenével kapcsolatos tanórán kívüli foglalkozások az énekkör, zenei szakkör.
- § Az értékes zenei anyag befogadása az érzelmi átélése megtörténhet koncertlátogatás keretében. Ide tartoznak komolyzenei közelebb álló gyermekdalok, zenés színházi darabok látogatása.

A közvetlen iskolai környezet alakítása, szépítése, gondozása legyen példamutató.

- Ennek érdekében iskolánk külső és belső dekorációinál törekednünk kell az esztétikus kivitelezésre, a növények ápolására, a tantermek tisztaságára.
- Tegyük érdekeltté őket, hogy vigyázzanak, szépítsék, gondozzák környezetüket (Ajándékkönyv).
- Folyamatosan gondozott, tiszta osztályok legyenek.
- Az iskola tiszta környezetének szépítése, gondozása érdekében „Mini kertész” szakkör indításához feltételeink adottak.

e./ Felnőtt életre való felkészítés

Oktató-nevelő munkánk csak akkor lehet sikeres, ha önálló értékvilágot, szellemiséget képvisel. Ennek tükröződnie kell a legapróbb részletekben is, iskolánk légkörén - melynek lényegét dolgozóink viselkedéskultúrája teremti meg - át a stratégiai célkitűzéseikig.

1./ Mi az elvárás a pedagógusokkal szemben?

1. Határozottsággal neveljenek határozottságra
2. Erős kontrollal önkontrollra
3. Értelmes irányítással önirányításra
4. Problémáik iránti szerető érzékenységgel neveljék őket fogékony, más érzelmeit mindig figyelembevevő magatartásra.
5. A pedagógus sohasem adhatja fel tekintélyét!

Megerősítésre, megszilárdításra az alábbiak szerint törekedhetünk:

§ Lelkiismeretes felkészülés a tanórákra.	§ Tartsuk a kezünkben a nevelést, de biztosítsuk a gyerekek fejlődéséhez szükséges szabadságot.
§ Személyes példamutatás.	§ Belátással irányítsunk, ne tilalmakkal korlátozzunk. A nevelő részéről a kontroll ne legyen korlátozás.
§ Egységes követelés.	§ A szabályok kialakításakor legyünk rugalmasak, a betartáskor viszont mindig következetesek.
§ A normák pontos értelmezése.	§ Mindig legyünk készek a magyarázatra.
§ Ismerjük a mértéket, a túlságos szigor és a túlságos engedékenység is eredménytelen lehet.	
§ A gyerekek szeretete, tisztelete. Éreztessük a gyerekekkel, hogy számunkra értéket jelentenek.	

2./ Törekedjünk a követelményrendszer egységességére

§ alsó tagozat: engedelmesség, szabálykövetelés, sok gyakorlás, pontos utasítás követése, van amit szabad, van amit nem szabad.

§ felső tagozat: szabályok kialakítása, önfegyelem, önirányítás, külső-belső önkormányzás (házi illemszabályok időszakonkénti felülvizsgálattal).

Tanulóink erkölcsi normáit nem kizárólag intellektuális úton, hanem személyes kapcsolatokon keresztül, egyéni bánásmód során kívánjuk fejleszteni. A gyermekek személyes kapcsolataikban, élményeiken át, alakítják ki ideáljaikat, életeszmenyeiket, életviteli értékeiket.

Úgy gondoljuk, hogy a tanulás csak annyiban értékes, amennyiben elősegíti a gyermek fejlődését. Célunk nem az, hogy tanulóink ismereteket halmozzanak fel, hanem, hogy alkotó részesei legyenek az ismeretszerzésnek és feldolgozásnak, s ezzel mind kreativitásuk, mind önállóságuk fejlődjék.

Erre a képességre lesz szükségük felnőtt korukban is, csak így válhatnak belőlük cselekedni tudó, cselekedni képes felnőttek.

Pedagógiai munkánk célja a tevékeny, kezdeményező, alkotó ember nevelése.

3./ A felnőtté válást bizonyos személyiségformáló tényezők határozzák meg

Ilyenek:

§ az önismeret, ami önmegfigyelés és mások megfigyelésén át valósul meg,	§ az erkölcsi értékek elfogadása a társas kapcsolatok kialakításában,
§ az önnevelés, önállóság,	§ magatartási szabályok ismerete és betartása,
§ kötelesség- és felelősségtudat,	§ életcélok és életelvek megfogalmazása, valamint
§ fegyelem és önfegyelem,	§ a társadalomba való beilleszkedés módja.
§ közösséghez tartozás,	

Ezen tényezők konkrét pedagógiai feladatok és tevékenységi formák során valósulnak meg:

I./ Az alsó tagozatban a fenti tényezők közül az

- § önállóság kap nagyobb hangsúlyt. Az önálló tanulás, ismeretszerzés képességének kialakítása az iskolaotthonban, a napköziben végzett munka során valósul meg.
- § Másik területe az önálló munkának a könyvtári órákon valamint a különböző szakkörökön végzett munka.

II./ A felső tagozatban:

a./ az iskolában,

b./ az iskolán kívüli tevékenységi formákban öltenek testet.

a./ Az iskolában:

- Az 5.-től 8. osztályig vezetett osztályfőnöki füzet vezetésével kialakul egy jellemfejlődést tükröző énkép. Ez segít a hivatás- és pályaválasztásban. Az osztályfőnöki füzeteket a tantermekben összeszedve tartjuk és megfelelő alkalomkor kiosztjuk a tanulóknak.
- A felnőtt életre történő felkészítés egyik állomása a pályaválasztás. Ezt segítik, irányítják az alábbi tevékenységi formák:

§ szülőértekezletek, ahol szülők, diákok, pedagógusok egyeztetik véleményüket a választandó szakterületről,	§ videó filmek felhasználása,
§ pályaválasztási börzén történő részvétel,	§ levelezős feladatok megoldása,
§ iskolánk által igényelt egy-egy iskolaigazgató meghívása,	§ felvételi előkészítőkön történő részvétel,
§ a nyílt napok kínálta lehetőség kihasználása kezdeti benyomás- és tapasztalatszerzés céljával,	§ külön pályaválasztási szülői értekezlet megszervezése,
§ tájékoztató szórólapok megismerése,	§ az iskolaorvossal történő együttműködés a pályaválasztásban,
§ a pályaválasztási fakultáció folyamatos munkája,	§ a sérült gyermek (ek) pályaválasztásában a pszichológus véleménye is segítségünkre van.
§ osztályfőnöki órák keretében egy-egy helyi munkahely meglátogatása,	

A pályaválasztás mellett a családi életre is felkészítjük diákjainkat.

- technika órán, a családgazdálkodással, háztartástannal, családtervezéssel, betegápolással ismertetjük meg diákjainkat,
- osztályfőnöki órán egészségügyi szakember bevonásával a kulturált szexuális élettel ismerkedhetnek meg a gyermekek,
- a család iránti érzelmeket mélyítik el:
 - az anyák napi megemlékezés magyarórán,
 - a családi szokások, népi hagyományok, ünnepek, rokoni kapcsolatok ápolása osztályfőnöki órán is történik,
- állampolgári jogokkal és kötelességekkel ismerkednek meg történelem, osztályfőnöki órán,
- gyakorlati jellegű tevékenységeket tanítunk: csekkek, utalványok, szállítólevelek kitöltését magyarórán.

b/ A felnőtt életre való felkészítés tanórákon kívüli tevékenységekben is helyet kap. Így:

- osztályteán, osztálykirándulásokon, osztálydíszítésben,
- közös film-, színház-, múzeum látogatás során,

Mindezen munkában partnereink:

– a szülők, az osztályok szülői munkaközösségei, – SZSZK, ISZK, – a védőnők, – iskolaorvos, – hitoktatók,	– a Máltai Szeretetszolgálat, – a Vöröskereszt, – a Munkaügyi Központ – TM Pedagógiai Intézet.

4./ Pályaválasztás

Napjainkban egyre nehezebb helyzetben vannak a pályaválasztó fiatalok. Nagyon sok a bizonytalanság a jövőt illetően.

Nehéz 14 éves korban pályát választani úgy, hogy kevés információ áll rendelkezésükre. Nem elegendő az információ, amelyet a pedagógusok, szülők, pályaválasztási szakemberek nyújthatnak, mert a gazdasági folyamatok, igények gyors változásait nem lehetséges naprakészen ismerni.

Növeli a munkába állás esélyét egy kellő alapossággal elsajátított szakma, vagy a megfelelő szintű érettségi bizonyítvány előnyt jelent a felsőfokú továbbtanulásnál.

Ezért nagyon fontos feladat az általános iskolában a pályaválasztás segítése.

A pályaválasztási tevékenységet már az alsó tagozatban meg kell kezdeni. Meg kell ismerni a tanulók érdeklődési körét tanórákon, tanórán kívüli foglalkozásokon, kirándulásokon.

Az életvitel és gyakorlati ismeretek, osztályfőnöki, valamint az emberismeret tantárgyak keretén belül segítjük a tanulók önismeretének fejlesztését.

Ezekhez a tantárgyakhoz szorosan kapcsolódóan megismertetjük a tanulókkal a helyi vállalkozásokat, más intézmények munkáját, egyéb területeken folyó tevékenységeket. Ezen helyek meglátogatásával illetve az iskolában történő megismertetésével.

A továbbtanulási lehetőségekről folyamatos tájékoztatást adunk a tanulóknak és szüleiknek osztályfőnöki órákon, szülői értekezleteken, fogadóórán, faliújságon. A Szekszárdi Munkaügyi Központ Pályaválasztási Tanácsadó Irodájába közös látogatást szervezünk a tanulókkal. A tanulókat és a szülőket segítjük az új rendszernek megfelelő jelentkezési lapok és adatlapok kitöltésében.

A félév előtt:

- § pályaválasztási szülői értekezletet tartunk,
- § a követő intézmények számára biztosítjuk iskolájuk bemutatását.
- § Biztosítjuk a 8. osztályos tanulók részére a nyílt napokon történő részvételt.
- § A pályaválasztási „börzére” látogatást szervezünk Szekszárdra ill. Tolnára.

Az iskolánkból elkerülő tanulók további tanulmányi eredményeit figyelemmel kísérjük, mert az új iskolában elért sikereik illetve kudarcaik okának vizsgálata további pedagógiai munkánkhoz jelentős segítséget nyújt.

A pályaválasztási feladatok elvégzéséért a pályaválasztást irányító igazgatóhelyettes a felelős.

Mentori rendszer működtetése iskolánkban

Integrációs Programunk keretén belül mentori rendszert működtetünk. Évek óta pályázunk az “Útravaló” ösztöndíj elnyerésére, melyet az Oktatási és Kulturális Minisztériumhoz nyújtunk be. Hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók, valamint segítő pedagógusaiuk közösen pályáznak.

A mentor pedagógus az osztályfőnök javaslata alapján felveszi a kapcsolatot a tanulókkal és a családdal.

A mentor feladata a rábízott gyermekek tanulmányának nyomon követése, a tanulási folyamat segítése. A nehézséget okozó tantárgy/tantárgyak tanulásában többféleképpen ad segítséget. Tanulópárok kialakításával, szaktanári segítségnyújtás megszervezésével.

A jó eredménnyel elsajátított tantárgy esetében tehetséggondozást végez.

A mentor tanár a sikeresebb tanulmányi előmenetel mellett a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásához is segítséget nyújt a folyamatos kapcsolattartás során.

3./ A közösségfejlesztés feladatai

A tanulóközösség jellegének felderítése kulcsfontosságú a mindennapi pedagógiai munkában. A serdülőkorban már nem közvetlenül a felnőtt a mérték, ezért hatni inkább a csoporton, a közösségen keresztül lehet.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely megteremti az egyén és a társadalom közti kapcsolatot.

Kapcsolatteremtő tényezők:

A közös cél megfogalmazása.

A tisztségviseletek megosztása.

A közösség igénye: „Mit várok tőle?” „Mit nyújtok neki?” a beilleszkedés folyamatába.

A konfliktuskezelés.

A hasonló életmód igény.

A rokon és ellenszenv megnyilvánulása.

A közösség légköre.

Az értékorientált közösség kialakítása.

Az önálló kezdeményezés segítése, kipróbálják saját közösségformáló elképzeléseiket.

Az együttélés szabályainak elsajátítása.

Az empátia.

Az összetartozás érzésének fejlesztése.

Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Ezen tényezőkből fakadó közös követelmények:

- § A hon- és népismeret segítse elő a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel.
- § A tanulók legyenek nyitottak, megértőek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsülik meg ezeket.
- § Törekedjenek arra, hogy közvetlenül is részt vegyenek a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.
- § A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- § A diákok szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelésére és megoldására.
- § A kommunikációs kultúra középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és –kifejezés, a vélemények, érvek megvédésének a képességei állnak.
- § Az iskolának az új információs környezetben eligazodó és azt kritikai módon használó fiatalokat kell nevelni.
- § A pedagógusok fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

A közös követelmények konkrét pedagógiai feladatok és tevékenységi formák során valósulnak meg:

I. Alsó tagozatban:

A nép és honismeret.

A nyitottság a másság iránt.

Környezetünk értékeinek megőrzése kap nagyobb hangsúlyt, melyek természetismeret, barangolások, tanulmányi kirándulások során valósulnak meg.

Az önálló ismeretszerzés:

Az iskolaotthonban, napköziben, tanulószobán végzett munka során történik.

Könyvtári órákon.

Szakkörökön.

II. A felső tagozatban:

Tanórákon:

- § A hon- és népismeret segíti elő a harmonikus kapcsolatot a természettel és a társadalmi környezettel, elsősorban történelem-, földrajz-, irodalom-, dráma- és rajz órákon.
- § Nyitottság, megértés a másság iránt, a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások megismerése dráma-, magyar-, történelem-, hon- és népismeret, osztályfőnöki órán kap helyet.
- § Közvetlen környezet értékeinek megőrzése a virág- és bútorápolásban, fa- és virágültetésben, a kertgondozásban osztályfőnöki- és technika órákon történik.
- § Személyes tapasztalatszerzés az együttműködésre a testnevelés órákon a csoportos feladatok megoldása során kerül sor.
- § A környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldásának színtere az osztályfőnöki-, a dráma órák elsősorban, de szinte minden tanórán előfordulhat. A napközis és tanulószobai foglalkozások alkalmával is találkozunk e problémával is.
- § Az önálló ismeretszerzés a tanórákon, tanulószobán, könyvtári munkával, egyéni olvasás, számítógép és Internet használat segítségével, valamint kiselőadások, különböző gyűjtőmunkák során fejlesztődik és alakul ki.
- § A véleményformálás és –kifejezés a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének képességeit tantárgyi órákon, készségfejlesztő órákon valósítjuk meg.
- § Az új információs környezetben való eligazodást a számítástechnika, Internet használat, könyvtári foglalkozások, videó használat biztosítja.
- § A beteg, sérült, fogyatékos embertársak iránti empátia fejlesztése osztályfőnöki-, irodalom-, dráma órákon történik, ahol fogékonyra tesszük diákjainkat, hogy beleéljék magukat mások helyzetébe.

Kapcsolat a természeti és a társadalmi környezettel

1./ Színház és tárlatlátogatásokat a lehetőségek függvényében.

- § A Művelődési Ház által meghirdetett gyermekelőadások látogatása,
- § A Művelődési Házban rendezett képzőművészeti kiállítások csoportos megtekintése.
- § Hangversenylátogatás évente legalább egy alkalommal,
- § A szekszárdi Babits Mihály Művelődési Ház gyermek - és ifjúsági előadásainak látogatása,
- § A Paks Városi Művelődési Központ gyermekelőadásain részvétel.
- § Megyei Múzeum látogatása Szekszárdon.
- § Deutche Bühne előadásainak látogatása

2./ A hazai táj élővilágának megismeréséhez kapcsolódóan nyári tábor szervezése.

- § Balatonszepezd 4.-8. osztályig 8 napos (sport-természetjárás, szabadidős programok).

3./ Kerékpáros országjárás, vándortáborok, a hazai táj szépségének, természeti és kulturális értékeinek megismerésére.

- § Hétvégi kirándulások, gyalogtúrák a közvetlen környezetben.
- § 1 napos kerékpártúra környékünk természeti és kulturális értékeinek megismertetésére
 - kalocsai kerékpártúra,
 - Fadd-Dombori 1 napos kerékpártúra.

114.§ (4) Az ingyenes szolgáltatások körében a nevelési program, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó, a mindenki számára előírt tananyag megismerését, feldolgozását, a mindennapi testedzést szolgáló, intézményen kívüli kulturális, művészeti, sport- vagy más foglalkozást, kirándulást, erdei iskolát a nevelési-oktatási intézmény költségvetésének terhére lehet megszervezni. Az iskolaszék- annak hiányában az iskolai szülői szervezet (közösség) és az iskolai diákönkormányzat- meghatározhatja azt a legmagasabb összeget, amelyet a nevelési-oktatási intézmény által szervezett, nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó program megvalósításánál nem lehet túllépni.

Természetjáró-turisztikai tevékenység

célja

- § Az egészséges életmód megőrzése érdekében tanulóink tartózkodjanak minél többet a szabadban.
- § A helyi túrák, akadályversenyek jó lehetőséget kínálnak.
- § Túrázás, versenyzés közben, a tájékozódási képesség fejlesztése, a táj természeti szépségének megismerése.
- § Sötétvölgy: 1-4. oszt.
- § Óbánya: Téalapó túra, gesztenye túra, kapcsolódva a megyei rendezvényekhez, Bakancsos túra és Pataki emléktúra.

5./ Felkészítés kulturális vetélkedőkre, tanulóknak hirdetett iskolai és iskolán kívüli versenyekre.

a./ Kulturális programok

Megemlékezés az Aradi Vértanúk napjáról	Nemzeti ünnep, március 15.
Október 23. Nemzeti ünnep	Könyv Hete (benne a költészet napja)
Mikulás, Karácsony	Anyák napja
Magyar nyelv hete	Fadd-Gárdonyi – nap
Farsangi bál	Gerjen-Kenessey-nap
	Író-olvasó találkozók szervezése

b./ Iskolai szaktárgyi versenyek

- Magyar nyelv hete versenyei
- A programokat lebonyolítják a magyar munkaközösségek.
- A könyv hete keretén belüli versenyek
- Folyóirat kiállítás
- Író-olvasó találkozó
- Meseíró pályázat

c./ Egyéb versenyek

Nyelvtan házi levelező verseny (2. osztálytól 4 fordulós)	Német nyelvi versenyek
Matematika helyi levelező verseny (2. osztálytól 5 fordulós)	Természetismereti tárgyak versenyei
Rajzpályázat	Művészeti verseny
Szavalóverseny	Honismereti verseny

4./ A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Filozófiánk szerint tanulóink személyiségének építése csak a családokkal együttműködve lehet sikeres.

Célunk

- § a magatartási,
- § beilleszkedési zavarok korai felismerése,
- § okok kiderítése,
- § a gyerek és szülő segítése problémájának megoldásában.

A nehezen nevelhetőség elkerülése illetve feloldása érdekében összehangoljuk a szülői ház és az iskola nevelési elveit.

- § Szükségesnek tartjuk, hogy a szülők tisztában legyenek az alapvető nevelési problémák megoldásával, az egészséges életmód kialakításának fontosságával.
- § Már kisiskolás korban alakuljanak ki az életvitelre, egyéb szabadidős tevékenységre (TV nézés, videózás stb.) vonatkozó helyes nevelési elvek, szokások.
- § Úgy gondoljuk, hogy a tanulókkal kapcsolatos iskolában felmerülő problémát nem egyszerűen a szülőknek való jelzéssel kell elintézni.
- § A prevenció legfontosabb eszközének a szülőkkel való szoros kapcsolattartást tekintjük, hogy minél többet tudjunk meg tanulóink szokásairól, kedvelt tevékenységeiről, viselkedéseiről, reakcióiról, hogy az esetleges problémákat mihamarabb felismerjük, és hatékonyan megoldjuk.
- § Iskolánk nem tudásgyár, hanem második otthon kíván lenni, mégpedig úgy, hogy a tanulók tanuláson kívüli problémáival is foglalkozik.

Iskola és a szülői ház kapcsolattartás formái:

- § Hagyományos szülői értekezletek osztálykeretben,
- § Évfolyamonként szülői értekezleteket szervezünk. A tanulás tanítása fontos, kiemelt feladata iskolánknak. A szülőknek ezen a fórumon szeretnénk segítséget nyújtani abban, hogyan segítsék hatékonyabban gyermekük otthoni felkészülését a tanórákra.
- § Pályaválasztási szülői értekező.
- § Nyílt napok tartása.
- § IPR értékelő esetmegbeszélés (IPR program szerint)

Fogadó órák:

- § Szeptembertől májusig minden hónap utolsó hétfőjén 17.00 - 18.00 között.
- § Egyéni fogadóórák délelőtti időpontokban.
- § Családlátogatások, Szülők, SZSZK-tagok bevonása iskolai és osztályszintű rendezvények szervezésében, lebonyolításában (farsangi bál, ballagás, .)

Az iskola az életre nevel, ezért pedagógiai programunkban

- § a személyiségfejlesztésnek is konkrét helye van.
- § A kölcsönös bizalom- és szereteteli kapcsolat kiépítése pedagógusok és tanulók között, előfeltétele a probléma megoldásának.
- § A tanórákon kellemes munkakör, építő jellegű munkakapcsolat kialakítására törekszünk.

A viselkedési problémákkal küzdő gyerekekkel szemben megkülönböztetett bánásmód alkalmazása mellett, érzékenységüket, másságukat megfelelő tapintattal igyekszünk kezelni. Sokszor speciális képességek zavara, hiányos ismeretek vezetnek magatartási, beilleszkedési zavarokhoz.

Az agresszív, durva viselkedés visszaszorítása csak közös fellépés esetében vezethet eredményre.

A tanulók eredményesebb tanulását segítik:

§ osztálylétszámok alakítása,	§ napközi, tanulószoba,
§ IPRfőbb tantárgyak (magyar, matematika, nyelv) csoportbontásban(létszám szerint) történő oktatása,	§ iskolaotthonos oktatási forma,
§ felzárkóztatás, tehetséggondozás	§ logopédiai foglalkozások.
	§ fejlesztő foglalkozás, rehabilitáció

Az ilyen gyerekek belső nyugtalanságát, beszűkült érdeklődésüket, eltoppultságukat, bizalmatlanságukat stb. változatos élményszituációk keretében tartjuk lehetségesnek feloldani, amelyekben cselekvően részt is vesznek.

Szervezett szabadidős tevékenységek

§ szakkörök,	§ táborok,
§ sportrendezvények,	§ vetélkedők,
§ klubdélutánok,	§ Önismereti témák feldolgozása a helyes önértékelés érdekében.
§ kirándulások,	
§ Esetek, élethelyzetek elemzése. A gondolatcsere elvezethet bizonyos társas szokások, normák, szerepek mintaként történő elfogadásához.	
§ A reális önismeret kialakítását és a kreatív megközelítésű, erőszakmentes konfliktuskezelés elsajátítását szakmailag kidolgozott program alapján kívánjuk megvalósítani.	

Az iskola más intézményekkel szoros kapcsolatot tart fenn a hatékony problémamegoldás érdekében.

- § Az iskola gyermekvédelmi felelősei (IPR), osztályfőnökei az önkormányzat gyámügyi és a Családsegítő Szolgálat szakembereivel.
- § Nevelési Tanácsadóval,
- § Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal,
- § Nevelőotthonnal.

Szükségesnek tartjuk, hogy a tanulókkal kapcsolatos problémákról és azok sikeres megoldásairól egymást tájékoztassuk. Az osztályban végzett nevelőmunkáról, az osztály fejlődéséről évenként önértékelést készítünk.

a./ Egésznapos nevelés iskolánkban

A KT. előírja, hogy: „Nem tagadható meg az 1-4.évfolyamra járó tanuló napközis foglalkozásra, való felvétele, ha eredményes felkészülése azt szükségessé teszi.” (71. §.5.)

Az iskola a tanulók érdeklődése, igényei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez. Ilyen tanórán kívüli foglalkozás a napközis és a tanulószobai foglalkozás.

A délelőtti és délutáni tanulói tevékenység együtt intézményes nevelést nyújt egész tanéven át, ezért el kell érünk, hogy a gyermek vonzódjon a napközi otthonhoz.

Az iskolai napközi otthonban a tanulás, az iskolai feladatok megszilárdítása áll a középpontban. A tanulásban azonban sok szállal kapcsolódik, de azon túl is mutat a szabadidős tevékenység, amelyre módot és lehetőséget nyújt az „otthon”.

Egyesíteni kell a nevelési követelményeket a gyermekek kívánságaival, és a rendelkezésre álló időt úgy kell beosztanunk, hogy a személyiség harmonikusan fejlődjön.

A szabadidőnek tartalmában kapcsolódnia kell a tanulmányi feladatokhoz, a helyi feltételekhez, az évszakok és az időjárás lehetőségeihez. A szabadidőt „kötött”, irányított foglalkozásokkal, „kötetlen” szabad foglalkozásokkal töltik a tanulók.

Mivel tanulóink a napköziben napi három óránál több időt tartózkodnak, ezért biztosítani kell számukra a délutáni tanítási időszakban a játékos, egészségfejlesztő testmozgást, amely az életkorukhoz és fejlettségükhöz igazodik./ KT 53.§ (9.)/

A napközi otthon célja:

§ társas magatartásformák alakítása	§ kulturált és az egészségügyi követelményeknek megfelelő étkeztetés, melyet a Polgármesteri Hivatal konyhája biztosít
§ önálló tanulásra nevelés	§ hagyományok ápolása
§ önálló szabadidő felhasználásra nevelés	
§ egészséges életmódra nevelés	

A napközi otthon fő céljait – az önálló tanulásra nevelést és az önálló szabadidő felhasználásra nevelést- figyelembe véve a délutáni napirend a következőképpen alakul:

Napirend	Nevelési célok
Ebéd	-kulturáltkulturált étkezési szokások kialakítása
Szabadidő	- egészséges életmódra nevelés - mozgáskultúra fejlesztése - környezet tisztaságának, épségének megóvására nevelés - hasznos szabadidő felhasználásra nevelés - társas együttműködés szabályainak elsajátíttatása - hagyományápolás
Tanóra	- az önálló tanulás hatékonyságának növelése - alapkészségek fejlesztése
Uzsonna	- kulturáltkulturált étkezési szokások kialakítása
Szabadidő (Tömegsport foglalkozás)	- egészséges életmódra nevelés - mozgáskultúra fejlesztése - hasznos szabadidő felhasználásra nevelés

„Ne csak táplálkozzunk, hanem együnk, hogy ne csak gyomrunk, de szemünk és szellemünk is jóllakják!” – ez a mottója a kulturáltkulturált étkezési szokások kialakításának a napköziben.

A legfontosabb étkezési illemszabályok, amelyekre különösen nagy figyelmet fordítunk:

- Csak kézmosás után ülünk asztalhoz!
- Asztalhoz ülésnél ne húzzuk, hanem emeljük a széket!
- Minden evőeszközt csörömpölés nélkül kell használni, soha ne játszadozzunk az evőeszközzel.
- Amit kezünkkel egyszer megérintettünk, illetlenség otthagyni, visszatenni.
- Hangkíséret nélkül, csukott szájjal együnk! Szürcsölni, csámcsogni nagy illetlenség.
- Kézzelel sőtartóba nyúlni illetlenség, kanálkával vagy kés hegyével vegyük ki a sőt.
- A fogakat körömmel, késsel piszkálni különösen visszataszító, sőt az asztalnál fogpiszkálót sem illik használni.
- Evés közben ne nyúljunk orrunkhoz, szánkhoz, hajunkhoz! Fésűt asztalnál egyáltalán ne használjunk!
- A kenyérbelet ne gyúrjuk, ne gyúrjunk belőle galacsint! A kenyeret nem harapni, hanem törni kell (bal kézzel) , s úgy hogy lehetőleg minél kevésbé morzsálódjék.
- A kenyérral ne mártogassunk, ne töröljük ki vele a tányért!
- Ha apró, magvas gyümölcsöt / meggy, cseresznye/ eszünk, magját ne köpjük ki, hanem nyelvünkkel segítsük a kanálra, majd onnan a tányér szélére. Semmiképp nem nyúlhatunk kézzel a szánkba,
- Kezünket, szánkát sose töröljük az asztalterítőbe, erre szalvétát használunk! A szalvétát ivás után is használni kell!
- A használt szalvétát összegyűrve a leszedésre váró tányérba kell rakni.
- A használt evőeszköznek a tányéron a helye, nem az abroszon. A használt kanalat úgy tegyük a tányérba, hogy a nyele jobbra álljon! Étkezésünk befejezését úgy jelezzük, hogy jobbra, párhuzamosan egymás mellé tesszük tányérunkba a kést és a villát. Ha keresztbe tesszük, akkor még kínálást várunk.
- A kanalat sose merítsük tele! Ne „nyeljük” le a kanalat. Csak a tartalmát! A kanalat három első ujjunkkal tartjuk meg, a hüvelykujj felül, a mutató- és középső ujj alul van.
- A levesestányért nem döntjük meg, az utolsó kanál levest hagyjuk inkább a tányérban. Illetlenség a tányért megemelve, az utolsó cseppeket a kanálba csorgatni. Ne hajoljunk túl közel a tányérhoz, ne a szánkbal közelítsük meg az ételt, hanem az evőeszközökkel a szánkbal!

Iskolánk napközis csoportjai az életkori sajátosságokat és a megfelelő létszámot figyelembe véve több osztályból szerveződnek.

A működő napközis csoportok:

Elsődleges feladata a tanulás, a tanítási órákon szerzett ismeretek megszilárdítása.

A tanulmányi munkához szorosan kapcsolódnak, azt színesebbé, érdekesebbé teszik az itt szervezett szabadidős tevékenységek: a környezet szépítése, védőnők előadása minden hónapban más-más csoportban, rajzpályázatok és egyéb pályamunkák készítése, játéktanulás, tömegsport foglalkozások szervezése, illemmorzsák összeállítása, hagyományörzés – karácsonyfa közös díszítése, téltemető KISZE báb elégetése, húsvéti készülődés, májusfa állítás – könyvtárlátogatások, kiállításlátogatások.

Az iskolaotthonos forma jellemzői:

- § Egy osztályt két nevelő vezet. Mindkét tanító tanít bizonyos tantárgycsoportokat, irányítja a gyermekek felkészülését (az általa tanított tantárgyak tanítási óráira), és naponta szabadidős tevékenységet is vezet.
- § A gyermekek délelőtt és délután is van tanórájuk és szabadidejük, így a terhelés egyenletes.

A tanulószobát igénylő tanulók:

- § Elsősorban a másnapra való felkészülésben, házi feladatok elkészítésében kapnak segítséget.
- § Törekszünk arra, hogy elsajátítsák a helyes tanulási technikát.
- § A tanórán megismert tananyaggal összhangban gyakoroltatásukra is van lehetőség.

Az iskola munkarendje szerint az utolsó tanítási óra után az iskolában maradó tanulók felügyeletét a napközis nevelők látják el.

Ebédeléskor a napközis és tanulószobát vezető nevelők felügyelnek a tanulókra, a csak menzás tanulókra is.

b./ Kulturált érintkezési formák megszerzése, a kommunikációs képesség kialakítása.

Egészséges lelkületű, kellő önbizalommal rendelkező fiatalokat kell nevelni. A gyermek tudatosan készüljön az egyénileg boldog, a közösség számára hasznos életre. Ennek érdekében a jelzett feladatok valamennyi pedagógusnak kötelessége.

E cél elérésében nagyon fontos:

1./ Olyan kommunikációs eszközök birtokába juttatni a tanulókat, amelyek biztosítják a másokkal való érintkezés közérthetőségét, világosságát és hatékonyságát.

- § Mindennapi, egymás közti kulturált érintkezés illemszabályainak megismertetése és alkalmazása (köszönés, megszólítás, kérés, tudakozódás, kapcsolatfelvétel, bemutatkozás, szándéknyilvánítás, felszólítás, meghívás).
- § A Házirend valamint mintaadás, gyakoroltatás útján. Egy-egy fontos, betartandó szabályt kiemelünk, tréfás illusztrációval kiegészítve elhelyezünk egy-egy, a témához kapcsolódó területen.
- § Beszédben, olvasáskor, íráskor alkalmazkodjon a kommunikációs normákhoz.
- § A közlésre szánt gondolatok érthetősége érdekében beszédükben, írásukban a megfelelő nem verbális kódokat is alkalmazzák (tekintet, mimika, gesztus, testtartás).

2./ Testi, lelki egészség, személyes higiéné, a viselkedés kultúrája

- § Helyi tantervek anyagának feldolgozása során ismereteket szereznek tanulóink, egészséges életmód, személyes higiéné, viselkedéskultúrából.
- § Fontos a tárgyi környezetünk fokozatos javítása, hogy az iskolai környezet, mint élettér biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést.
- § Jó kapcsolat (védőnők, gyermekorvos, fogorvos, ÁNTSZ szakembereivel).
- § A speciális tagozat jelenléte arra ad alkalmat, hogy fejlesszük tanulóinkban a beteg, enyhén értelmi fogyatékos társaik iránt az elfogadó és segítőkész magatartást.
- § Együttműködés a katolikus és református egyházzal.
- § Nevelési tanácsadó, pszichológus szolgáltatásának igénybe vétele.

Kapcsolat a helyi önkormányzattal (rászorulóknak szociális, nevelési, étkezési segély biztosítása.)

- § Önismeret és reális én kép kialakítása
- § Én azonosság tudat formái:
 - nemi, életkori, családi, lakóhelyi, állampolgári
 - önismeret fejlesztése: testi, pszichikus, erkölcsi, életmód, igény szint, ideálok, példaképek
- § Önértékelés:
 - reális önértékelés, önbizalom megerősítése, irreális önértékelés kialakulásának megelőzése.
 - Felső tagozat kidolgozott rendszere osztályfőnöki órákon. 5.-10. osztály osztályfőnöki füzet vezetése

3./ A szociális magatartás (nyíltság, empátia, szolidaritás, tolerancia)

- § társas viszonyulások, szociális magatartás fejlesztése, megerősítése: empátia, szeretet, nyíltság, barátság.
- § A negatív viszonyulások megelőzése, visszaszorítása.
- § Egymásra odafigyelés.
- § Hátrányos, veszélyeztetett gyermekekkel való foglalkozás.
- § IPR
- § Gyermekvédelem fontossága.

c./ Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítése

Az iskolába kerülő gyerekek egy része tanulási kudarccal éli meg az iskolai életét. Az iskolába lépés nagy változás minden gyermek életében. Az iskola szigorúbb légköréhez nehezebb alkalmazkodni. Iskolánkban közel 10 éve már felismertük, hogy ezek a gyerekek segítségre szorulnak. Ennek érdekében alakult meg az 1. osztályos munkaközösség. Célja: az óvoda és iskola közötti átmenet segítése, valamint a két intézmény között kialakult párbeszéd folytatása volt.

A közoktatási törvény jelenleg hatályos jogszabályai megfogalmazzák az óvodából az iskolába lépéshez szükséges alapfeltételeket:

1. rugalmas iskolakezdést
2. különleges gondozáshoz való jog érvényesülését
3. a gyermek fejlődését követő szöveges értékelést
4. a folyamatos továbbhaladást az alsó tagozat 1-3. évfolyamán

Ehhez felkészült szakemberekre van szükség.

Intézményünk rendelkezik logopédussal, gyógypedagógussal és felkészült pedagógusokkal.

A segítség érdekében végzett tevékenységek:

§ *A nagycsoportosok fejlettségének, képességének felmérése.* Az oktatási törvény lehetővé teszi a gyerekek fejlettség szerinti beiskolázását. Ennek érdekében elvégzi a Nevelési Tanácsadó és/vagy a Szakértői Bizottság az iskolaérettségi vizsgálatokat. Emellett a nagycsoportosok részt vesznek dyslexia előrejelző szűrésen. A vizsgálatok eredménye és az óvónők sokoldalú tapasztalata, véleménye segíti a gyerekek ideális iskolakezdését. A különböző szakvéleményeket (iskolaérettségi, logopédiai, óvodai) az alsós igazgatóhelyettes és a vezető óvónő egyezteteti az iskolai beíratás előtt.

Az intézmény célja az átmenet okozta problémák csökkentése. Ennek érdekében új feladatokat, célokat határoztunk meg, dolgoztunk ki.

Programunk a gyerekek rész képesség hiányosságainak fejlesztésére és a hátrányok felzárkóztatására készült. (IPR)

Ennek összeállításához nagy szükségünk van az iskolakezdés előtti óvónő – tanító közötti tapasztalatcserére.

Az óvoda és iskola közötti átmenet segítése:

Márciusban az alsós igazgatóhelyettes és az elsős munkaközösség-vezető összevont nagycsoportos szülői értekezleten tájékoztatja a szülőket az iskolánk által kínált lehetőségekről és a közeljövő feladatairól.

A leendő 1. osztályos tanítók feladatai:

A leendő 1. osztályos tanító nének az óvodában csoportos foglalkozáson megismerkednek leendő tanítványaikkal.

Meghívják őket egy iskolai tanórára. Az 1. osztályosokkal közös sportfoglalkozást szerveznek.

Szülői értekezletet tart a leendő 1. osztályos gyerekek szüleinek, tájékoztatja őket a konkrét feladatokról, a szükséges taneszközökről.

Tapasztalatcserét szervez az óvónők részvételével.

A tanító meghívja az óvodapedagógusokat a tanévnyitó ünnepélyre.

Az iskolába kerülő gyerekeknek előkészítő programot szervez. A program az óvodában tanult ismereteket, képességeket gyakoroltatja, de iskolai környezetben, iskolai módszerekkel.

Október hónapban meghívja a volt nagycsoportos óvónőket egy tanórára, ahol megfigyelhetik volt tanítványaik beilleszkedését az új környezetbe.

Az 1. osztályosok iskolai megfelelésének nyomon követése. A tanulási nehézséggel és/vagy magatartási zavarral küzdő gyerekek vizsgálaton (logopédiai, Szakértői Bizottság, Nevelési Tanácsadó) vesznek részt. Az alsós igazgatóhelyettes a tanév végén felméri az 1. osztályos gyerekek hangos olvasását.

Az alsós igazgatóhelyettes őszi óralátogatáson megfigyeli az új diákok iskolába való beilleszkedését.

5./ A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A közoktatási törvény a tehetséggondozásról a következőket fogalmazza meg :

A gyermekeknek, tanulóknak joga, hogy:

- „...képeségeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képeségeihez mértén tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt”.
- „...részt vegyen a diákkörök munkájában... tagja legyen iskolai, művelődési, művészeti ismeretterjesztő, sport-és más köröknek...”.

A pedagógus jogai és kötelességei:

- „...nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe vegye a gyermek, tanulói egyéni képességét, tehetségét...”.
- „...segítse a gyermek, tanulói képességének, tehetségének kibontakozását...”.

A tehetség az egyén sajátossága: alkalmassága arra, hogy az élet valamely területén értékes teljesítményeket hozzon létre.

- A tehetség kibontakozása az egész személyiség fejlődésének az eredménye.
- A képesség még nem tehetség, bár egy-egy jól fejlett adottság, képesség, vagy több adottság, képesség megfelelő elrendeződése előfeltételét képezheti a tehetség kifejlődésének.
- Úgy gondoljuk, hogy a tehetség a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képesség.
- Valljuk, hogy mindenkiben van valamilyen tehetség. Ennek támogatása erősítheti a tanulók kötődését az iskolához. A tehetséggondozás alapja a minden gyermekre kiterjedő képességfejlesztés.

Fontosnak tartjuk a tehetség korai és tudatos fejlesztését.

- Tantervi céljainkat az olyan tanítási módszerek szolgálják legeredményesebben, amelyek tekintetbe veszik minden egyes tanuló fejlettségét, absztrakciós szintjét, előismereteit, érdeklődési körét, és így tudnak hozzájárulni leginkább a fejlődéséhez.
- A tehetséges, rendkívüli képességekkel rendelkező tanulók igényeinek még a differenciált foglalkoztatás módszereivel sem tudunk a tanítási órákon eléggé megfelelni. Az ő fejlődésüket más úton is segítenünk kell:
 - például olvasmányok ajánlásával,
 - szakköri foglalkozásokra,
 - versenyekre irányítással; ahol összetettebb, nehezebb, ugyanakkor érdekesebb, több ötletet igénylő feladatokkal tehetik próbára tudásukat.
- Felismerjük,
 - milyen szükségletei vannak a gyermeknek,
 - miben erős, miben jó, és ennek alapján az ő számára legmegfelelőbb fejlesztő programra javasoljuk, ami kifejleszti a benne lévő adottságokat, képességeket és teljesítmény-potenciálokat.

Ezek alapján intézményünkben a tehetséggondozásnál az alábbiakat tartjuk fontos feladatnak:

- § a pedagógus minél előbb ismerje fel a tehetséget,
- § a tehetségre utaló tulajdonságokat (testi, lelki, fizikai, idegrendszeri...),
- § a tehetség kibontakoztatásának környezeti és személyi feltételeit meg kell teremteni,
- § a szülőkkel történt megbeszélés, egyeztetés során a lehetőségeket számba kell venni,
- § a tehetséges tanulók oktatása során elkerülhetetlen a differenciálás módszerének alkalmazása.
- § Az egyéni foglalkozásra rendelkezésre álló külön órakeret a különösen tehetséges tanulókkal való foglalkozás céljaira szolgál.

Minden tanulónkat érintő képességfejlesztésen túl tehetséggondozó szakköreinket konkrétan meghatározott képességű és érdeklődő tanulók számára alakítjuk ki.

a./ Gazdasági és vállalkozási ismeretek

JAM tananyag

A célunk az, hogy tanulóink a világra nyitott, sikeres felnőttek, tájékozott, felelősen gondolkodó állampolgárok legyenek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek el tudjanak igazodni most és a későbbiek folyamán is az őket körülvevő világban, képesek legyenek annak fejlődését tudatosan alakítani.

Célunkat a gazdasági és vállalkozási ismeretek tanításával a Junior Achievement Magyarország Alapítvány /JAM/ programjával próbáljuk elérni, amely az eddigieknél jobban segíti a gyerekeket a felnőtt lét szerepeire való felkészülésben. Az alapvető fogalmak és összefüggések tanítása mellett olyan képességeket és készségeket fejleszt, amelyek minden gyermek számára szükségesek ahhoz, hogy sikeres felnőttként élhessen.

- § A programokban az ismeretek tanítása mellett a képességek, készségek fejlesztésén van a hangsúly, fejlődik a tanulók önismerete, döntéshozó, problémamegoldó, vezetési, kommunikációs képessége, viselkedési kultúrája, kreativitása.
- § Integrálja a hagyományos tantárgyi rendszerben szétszabdalt tudást.
- § A gyerekek olyan foglalkozásokat, tevékenységeket, munkahelyeket ismernek meg, akár közvetlenül is tanulmányi séta során, amelyekről családjukban nincs lehetőségük információt szerezni.
- § A tanulás kulcsa a gyerekek aktivitásában rejlik. Órákon ugyan nem nélkülözhetjük a hagyományos oktatási módszereket sem, de itt főleg a tanulókat tevékenykedtető módszerek kerülnek előtérbe. Módszerek gazdagsága jellemzi a programokat, amelyek átültethetőek más órák vezetésébe.
- § A tanítás - tanulás folyamata épít a gyerekek személyes tapasztalataira, személyes célok kitűzésére ösztönzi a tanulókat.
- § A változatos tanulásszervezés segít felkészíteni a diákokat az önálló munkavégzésre, a versenyben való megfelelésre és a közösségekben való együttműködésre.
- § Tanítás során folyamatos, változatos, motiváló értékelésre törekszünk, amely a pozitív változásokat azonnal megerősíti. Itt azok a tanulók is sikeresek lehetnek, akik a hagyományos tanórákon ezt nem élik meg. Az *Én és a világ* egyes programjainak elvégzéséről a JAM elismerő oklevelet ad a tanulóknak, melynek ünnepélyes átadására a JAM PARTY ad lehetőséget.
 - § Diákjaink részt vehetnek a JAM pályázatain.

A tananyag órarendbe illeszthető: magyar irodalom, technika- és rajzórákba, illetve külön szakköri órákba építhető be.

„Minden azzal kezdődik, hogy van bátorságunk másként gondolkodni.”

Larry Reynolds

Programok általános iskolások számára

Alsó tagozat:

Én és a világ programcsomag:

§	Mi magunk	§	Környezetünk
§	Családunk	§	Településünk

Felső tagozat:

§	Család-háztartás	§	A munka világa
§	A vállalkozások világa	§	Nemzetgazdaság-világgazdaság

Mindkét tagozat számára ajánlott program:

- § Diákvállalkozás

Alsó tagozat

Én és a világ programcsomag

A programcsomag órakerete: 10-18 óra.

"Az *Én és a világ* programcsomag céljai:

- § A program keretében a tanulók megismerhetik, hogy milyen összefüggés van a tanulás és a munkalehetőségek között.
- § A tanulókat felkészíti a folyamatos - egy életen át tartó - tanulásra és segít megértetni a diákokkal, hogy milyen előnyökkel jár, ha jó teljesítményt nyújtanak.
- § Fejleszti és bővíti a tanulók ismereteit az üzleti életről, a gazdaság, a vállalkozások világáról.
- § Segítségével a tanulók jobban megértik a személyes gazdálkodás fontosságát és elemeit.
- § A tanulók megértik, hogy az egyének milyen szerepet töltenek be a gazdaságban fogyasztóként és dolgozóként.

Minden évfolyamon szerepel a kommunikáció tanítása, melynek célja, hogy a gyerekek humánusan és sikeresen érintkezzenek a környezetükben lévő élőlényekkel. A humánusság itt annyit jelent, hogy se lelkileg, se testileg ne sértsék meg a másikat együttlétük során. A kommunikáció sikeressége pedig azt jelenti, hogy a lehető legpontosabban fejezzék ki szándékaikat, illetve értsék meg a másikat. Az egymásra épülő témák a köszönéstől az újságírásig juttatják el a tanulókat.

Minden évfolyamon legalább 1-2 alkalommal tanulmányi sétára megyünk, ezek során a gyerekek valós helyzetekben gyakorolják kommunikációs ismereteiket, alkalmuk nyílik munkahelyek közvetlen tanulmányozására, olyan emberek megismerésére, akiknek életpályája példa lehet.

Én és a világ programcsomag - Mi magunk

Javasolt évfolyam: 1. osztály

„A *Mi magunk* program célkitűzései a következők:

- § Egészítse ki az általános iskolai társadalomtudományi oktatást az üzleti és gazdasági élethez kapcsolódó készségekkel és fogalmakkal.
- § Fejlessze, bővítsen a tanulók ismereteit, személyes tapasztalatait az üzleti életről.
- § Segítségével a tanulók értsék meg a személyes gazdálkodás mikéntjét és fontosságát.
- § A tanulók ismerjék meg, hogy az egyének milyen szerepet töltenek be a gazdaságban, mint dolgozók és mint fogyasztók.
- § Fejlessze a tanulók kommunikációs készségét, viselkedési kultúráját.
- § A tanulók tudják, hogy miért fontos tanulniuk a saját jövőjük szempontjából.”

Első osztályban a gyerekek a *Ferkó és a görkorcsolya* című történet, valamint személyes tapasztalataik alapján szereznek ismereteket az üzleti életről. /A személyes tapasztalatok minden évfolyamon fontosak, csakúgy, mint a tanultak saját életükre vonatkoztatása./ Megismerik a munka fogalmát, az egyén, a dolgozó és a fogyasztó szerepét a gazdaságban. Kipróbálják, hogyan kereshetünk pénzt, ami ahhoz szükséges, hogy megvehessük azt, amit szeretnénk. Mivel a történet érdekes, a gyerekek számára érthető, könnyen tudnak azonosulni vele. Ez az azonosulás utat nyit a mélyebb tartalomhoz, a tanulás lehetőségéhez

Én és a világ programcsomag - Családunk

Javasolt évfolyam: 2. osztály

„A *Családunk* program célkitűzései a következők:

- § Egészítse ki az általános iskolai társadalomtudományi oktatást az üzleti és gazdasági élethez kapcsolódó készségekkel és fogalmakkal.
- § Segítsen abban, hogy a tanulók jobban megértsék, hogy mi is az a család.
- § Segítsen megérteni, hogy mi a különbség a tényleges szükségletek és az ezeken felüli igények között.
- § Nyújtson ismereteket azokról a helyekről, amelyek gondoskodnak a családok szükségleteinek és igényeinek kielégítéséről.
- § Fejlessze a tanulók kommunikációs készségét és viselkedési kultúráját.
- § Ismertesse meg a gyerekeket a családi munkamegosztás fontosságával.”

A másodikosok megismerik a család fogalmát, funkcióját, a családtagok feladatait, a családi gazdálkodás lényegét.

Megtanulnak különbséget tenni szükségleteik és igényeik között. A szükségletet úgy határozzuk meg számukra, hogy olyan dolog, ami nélkül nem tudunk élni. Az embernek három alapvető szükségletét kell

kielégíteni az életben maradáshoz: élelemre, ruhaneműre és lakóhelyre mindenkinek szüksége van. Az igény olyan valami, amit szeretnénk megszerezni, de ha nem sikerül ez, attól még életben maradunk. Megértik ezek fontossági sorrendjét.

Olyan vállalkozásokat, helyeket keresnek, ahol a családok kielégíthetik szükségleteiket és igényeiket. Újabb foglalkozásokat ismernek meg.

Én és a világ programcsomag - Környezetünk

Javasolt évfolyam: 3. osztály

„A Környezetünk program célkitűzései a következők:

- § Egészítse ki a társadalomismereti oktatást, az üzleti és gazdasági élethez kapcsolódó fogalmakkal.
- § Segítsen megismerni különféle foglalkozásokat, munkaterületeket.
- § Ismertesse meg a tanulókat a közösséget általában meghatározó tényezőkkel.
- § Fejlessze a tanulók kommunikációs készségét, viselkedési kultúráját.
- § Bővítsen a tanulók ismereteit az üzleti életről.
- § A diákok vegyék észre, hogy a kormány miképpen támogat bizonyos szolgáltatásokat a lakosság jólétének érdekében.
- § Ébresszen felelősséget a közösség tagjai iránt.”

Harmadik osztályban tovább bővül az a környezet, amely kapcsán tanulnak a gyerekek. Felismerik, hogy egy nagyobb közösség életében milyen szerepet játszanak a vállalkozások és a kormány. Megtanulják, a közösség tagjának joga és felelőssége is

Én és a világ programcsomag – Településünk

Ajánlott évfolyam: 4. osztály

„...egyrészt összefoglalja az addig tanultakat, másrészt az ismeretek alkalmazására koncentrál, ezáltal segít a gyerekeknek megérteni:

- § a saját tapasztalataikkal kapcsolatos alapvető gazdasági fogalmakat,
- § a jelenlegi gazdasági rendszer főbb jellemzőit,
- § az egyén, mint fogyasztó szerepét a piacgazdaságban,
- § a piacgazdaság szerepét a társadalomban.

Ezenfelül a tanulók:

- § gyakorolják a kis és nagyobb csoportokban való közös munkavégzést,
- § fejlesztik problémamegoldó és döntéshozó képességüket,
- § megtanulják értékelni a tanulást, s megértik ennek fontosságát.”

Negyedik évfolyamon egy település építésébe, életébe tekintenek be a tanulók, megismerik egy étterem és egy bank működését, valamint az újságírók munkáját.

Felső tagozat

A 5-8. évfolyam részére ajánlott tananyagok óraigénye 18 óra/tanév. Az egyes témakörök logikai egységet alkotnak, de sorrendiségben lehet változtatni.

Család - háztartás

5-6. évfolyam

A program során a tanulók elemzik a családot, mint gazdasági egységet, annak kapcsolatait a gazdaság egészével. Foglalkoznak a családi munkamegosztással, a háztartásban végzett munka pénzre váltásával. Megismerik a családok tipikus bevételeit. Személyes és családi költségvetés tervezésekor döntési alternatívákat állítanak fel, értékelik, mérlegelik azokat, majd döntenek. Konkrét példákat elemezve rövid és hosszúlejáratú hiteleket ismernek meg a gyerekek. Mérlegelik azok előnyeit és kockázatait. Gazdasági döntéseket megalapozó számításokat végeznek. Összegyűjtik a kisboltban és a nagyáruházban történő vásárlás előnyeit és hátrányait. Értékelik a reklámok információtartalmát. Megismerik az alapvető fogyasztói jogokat. A megtakarítások számára befektetési lehetőségeket keresnek a tanulók, értékelik azokat, konkrét szempontok mellett befektetési döntésekre javaslatot tesznek. Gondolkodnak a háztartási hulladék hasznosításáról.

A vállalkozások világa

7. évfolyam

A program a vállalkozók körébe vezeti a diákokat. A diákok megfogalmazzák a vállalkozás lényegét, vállalkozói tulajdonságokat gyűjtenek. Konkrét példák kapcsán felismerik a sikeresség és a kudarc okait, elemzik azokat. Ötleteket gyűjtenek, hogy mire érdemes vállalkozni. Átfogó képet kapnak a tanulók az üzleti vállalkozások szűkebb és tágabb környezetébe tartozó fontosabb tényezőkről. Megismerik az üzleti szervezethez formáit, az egyes vállalkozási formák előnyeit és hátrányait. Megismerik az üzleti terv fontosságát, értelmezik egy konkrét üzleti terv részleteit. Bepillantunk az üzleti döntéseket megalapozó kalkulációkba, nyilvántartásokba. Foglalkoznak a marketinggel, a vállalkozások közötti versennyel, eredmény-kimutatást készítenek, gondolkodnak az üzleti célok és a társadalmi felelősség egyeztetéséről. A sok-sok példa, döntési, elemzési lehetőség érthető közelségbe hozza a gyerekek számára a vállalkozásokat.

A munka világa

8. évfolyam

A program végigvezet az álláskereséstől az önéletrajz-készítés, a felvételi beszélgetés, a munkaszerződés-kötés folyamatán. Néhány karriert tanulmányozva a sajátjukról gondolkodnak a diákok. Önismereti része abban segít, hogy a gyerekek tisztában legyenek azzal, milyen, a munkaerőpiacon hasznosítható tulajdonságaik vannak. Foglalkozásokat értékelnek, aktuális információkat gyűjtenek a munkaerőpiacról. A jövőre vonatkozó elképzelések mellett foglalkoznak a tanulók a diákoknak szóló munkalehetőségekkel is. A program életszerűsége, alapvető munkajogi ismeretei a munkaerőpiacra lépéshez vértzi fel a tanulókat. Arra is felkészíti a gyerekeket, hogy mi a teendő, ha nem sikerül munkát találni.

Nemzetgazdaság - világgazdaság

8. évfolyam

A program arra vállalkozik, hogy az elmúlt években körülöttünk kialakult piacgazdaság működését, legfontosabb gazdasági intézményeit mutassa be a fiataloknak. A piaci mechanizmus /bank, tőzsde/, a piaccal együtt járó problémák és ezek megoldási lehetőségei megannyi izgalmas terület, amibe a munkatankönyv segítségével betekintést nyerhetnek a diákok. A gazdasági gondolkodás néhány alapfogalmának meghatározásából kiindulva megismerik a különböző gazdasági rendszereket. Részletesen elemzik a piacgazdaság jellemzőit, a pénz lényegét és funkcióit. Megismerik a fejlett piacgazdaság célkitűzéseit és az állam szerepét. A tanulók betekintenek a bankok és a tőzsde munkájába. Elemzik a gazdasági növekedés forrásait, valamint a növekedés problémáit is, a piacgazdaság árnyoldalait. Megismerik a világkereskedelem előnyeit és hátrányait, a külpiacra lépés formáit, az Európai Unió létrejöttének főbb történeti eseményeit.

Diákvállalkozás

A gyerekeknek általában a fogyasztó szerepének gyakorlására van módjuk, termékeket vásárolnak, szolgáltatásokat vesznek igénybe. A diákvállalkozás arra ad lehetőséget, hogy a dolgozó szerepét is kipróbálják a tanulók valóságos körülmények között félév vagy egy tanév alatt, ezzel megkezdik felkészülésüket a dolgozó piaci magatartására.

A diákvállalkozásban dolgozó gyerekek valós körülmények között gyakorolják egy vállalkozás működtetését. Az ezzel kapcsolatos döntéseket a tanulóknak kell meghozni, és utána vállalni kell a következményeket. Nekik kell rátalálni a siker alapjául szolgáló vállalkozói ötletre. Megszervezik a termelést, gyártják a terméket, reklámozzák, el is adják azt. /Szolgáltatást is nyújthatnak a diákvállalkozók./ A diákvállalkozások termékeiket a JAM által szervezett országos vásárokon is tudják értékesíteni karácsony és húsvét előtt Budapesten, a Lurdy Házban. Munkájukat pedagógus, tanácsadó segíti. A diákvállalkozás átlép az iskola falain, életszerű tartalmával eredményesebbé teszi a tanulók fejlesztését, kipróbálják a csapatmunkát.

A diákvállalkozás is egy szervezet. Elsődleges célja a tanulás. Ezt a diákvállalkozás úgy tudja biztosítani, ha a többi szervezethez, vállalkozáshoz hasonlóan egyszerre törekszik a vevők, a munkatársak /a diákvállalkozásban dolgozó gyerekek/ szükségleteinek és a gazdasági követelmények kielégítésére. Ha a három törekvés egyensúlyban marad, akkor az azt jelenti, hogy a gyerekek megtalálták a vevők szükségleteit kielégítő terméket, a munka folyamán fontosnak érzik magukat, mozgósítják készségeiket, képességeiket,

ismereteiket, újabb tapasztalatokkal gazdagodnak, fejlődnek. Bevételeik több lesz, mint a kiadásuk, nyereséges lesz a vállalkozásuk. A lehető leghatékonyabban és legeredményesebben használják fel erőforrásaikat.

A diákvállalkozás működésének elsődleges célja nem az anyagi haszonszerzés, hanem egy olyan gondolkodásmód megalapozása, mely segít eligazodni a piacgazdaságban, valamint lehetőséget ad a tudatos, felelősségteljes gazdasági cselekvésre. A diákvállalkozás segít abban, hogy a piacgazdaságban természetes szemléletmód a tanulók hétköznapi életének szerves részévé váljon.

Amiért különösen fontos, hasznos a diákvállalkozási program tanulóink számára:

- § Az itt folyó munka fejleszti a tanulók önismeretét, önbizalmát, kommunikációs készségét, problémamegoldó képességét, együttműködési készségét, konfliktuskezelő képességét, alkalmazkodási képességét, vezetői képességét, viselkedési kultúráját.
- § Felelősségvállalásra, kitartásra, a bizonytalanság elviselésére, tervszerűsége segít nevelni. Lehetőséget ad a kreatív gondolkodás fejlesztésére, az alternatívák végiggondolására, az érvelésre, a döntéshozatalra, a kockázatvállalásra, az értékelésre.
- § Segít felkészíteni a tanulókat a közösségekben való együttműködésre, az önálló munkavégzésre, a versenyben való megfelelésre.
- § A tanulók elméleti és gyakorlati ismereteket szereznek a vállalkozások működéséről, a munka világáról.
- § A diákvállalkozás integrálja a hagyományos tantárgyi rendszerben szétszabdalt tudást. A gyerekek mozgósítják más órákon, illetve tanórán kívül szerzett tapasztalataikat munkájuk során, az egyes feladatok megoldásán túl ezzel megértik a tanulás fontosságát is.
- § Gyakorlatra tesznek szert a tanulók tervezésben, munkaszervezésben, különböző nyilvántartások vezetésében.
- § A diákok megpróbálnak gazdálkodni pénzzel és idővel.
- § A gyerekek a közös munkában saját és egymás értékeit felismerve többre képesek, mint külön-külön. A diákvállalkozás természetes módon biztosít keretet a különböző képességű és társadalmi háttérrel rendelkező tanulók közös tevékenységének.
- § A tanulás kulcsa a gyerekek aktivitásában rejlik. A diákvállalkozás biztosítja a természetes érdeklődéssel kísért, érzelmektől sem mentes tanulás lehetőségét, ami a világ örömmel történő felfedezése a hagyományos tanórákon domináló kötelező tanulással szemben.
- § A diákvállalkozásban végzett munka hozzájárul a fejlődést, tanulást és változást segítő attitűd kialakulásához.
- § A kisiskolások vállalkozó kedve még határtalan, sikerélményre törekszenek, érdeklődési körük tág, ennek fenntartására törekszik a program.

Mindezek a képességek, készségek a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek mellett most és a későbbiek során is fontosak ahhoz, hogy a gyerekek sikeresek legyenek az élet különböző területein.

Javasolt időkeret a diákvállalkozás számára heti két óra.

b./ A tehetség gondozás tanórán kívüli területei, lehetőségei iskolánkban

Az önálló élmény és ismeretszerzés fontos színtere a **szakköri munka**.

- § Minden évben év végén és év elején igény szerinti felmérés alapján biztosítjuk a szakköri kínálatot, és ennek figyelembe vételével hirdetjük meg szakköreinket, ha a kellő feltételek biztosítottak.
- § Bármely pedagógus indíthat szakkört, bármely tárgyból, ha az érdeklődést fel tudja kelteni.
- § A megfelelő számú (minimum 10 fő) jelentkező esetén indítjuk.
- § A jelentkezés egy évre szól, a foglalkozásokra év végéig kötelező járni.
- § A szakkör vezető az éves munkaterv végére írt szakköri követelmények alapján szövegesen minősíti a tanulókat félévkor és a tanév végén is:

§ kiválóan teljesített (**K**)

§ jól teljesített (**J**)

§ megfelelően teljesített (**M**)

- § Célunk a tehetséges (nem csak a jó tanuló) gyermekek fejlesztése, továbbtanulási esélyeik növelése.

- § A szakköri tagok évente 1000 Ft-os szakköri támogatást fizetnek szeptember hónapban a jelentkezéssel párhuzamosan. A befizetett díjakat a szakkörvezető a szükséges anyagok, és eszközök vásárlására fordítja. A számlák kezelését a Polgármesteri Hivatal végzi.

c./ Szakkörválaszték iskolánkban

Könyvtári foglalkozások

Célja

- hogy növelje a gyerekekben a könyvek iránti szeretetet és fokozza az olvasási kedvet.
- Annak érdekében, hogy a helyes olvasási szokásokat kialakítsuk, továbbá, hogy a gyerekeinket könyvtárhasználatra szoktassuk.
- Nagyobb könyvtárakat is meglátogatunk. Pl. szekszárdi Gyermekkönyvtár.

Énekkar

Szakkörünkre válogatás nélkül minden énekelni szerető gyerek jelentkezhet 1. osztálytól 8 osztályig.

Célja

- magyar népdalok tanulása, megszerettetése.
- Különös tekintettel megyénk és a közvetlen környezetünkben lévő sárközi népdalokra.
- A magyar népdalokon kívül foglalkozunk még más népek népdalaival, műdalokkal is.
- Megpróbálkozunk a kánonénekléssel, kétszólamú énekléssel a csoport összetételétől függően.
- Időnként fellépéseket is vállalunk iskolai rendezvényeken, .

Tánc szakkör

Célja

- A mozgáskultúra fejlesztése, önálló műsor, iskolai rendezvényeken való szereplés.
- A tanulók személyiségfejlesztésében fontos szerepe van a táncnak.

Romológia szakkör

Célja

- A gyermekekben meglévő természetes szereplési vágy kibontakoztatása.
- Túl ezen a tiszta, szép beszéd, helyes artikuláció tanítása, bennük lévő gátlások, feszültségek oldása.
- Szituációs játékokkal, dramatizálással kreativitásra, pontos helyzetfelismerésre és megoldásra tanít.
- A színpadon való megjelenés, a közönség előtt való megnyilvánulás tartást ad a gyermekeknek, és önfegyelemre nevel.
- Hagyományápolás, hagyománygyűjtés.
- A szakkör a kreativitás fejlesztésében is szerepet vállal.

Rajz szakkör

Célja

- A vizuális kommunikáció fejlesztése.
- Tárgy és környezetkultúra megismertetése.
- A tehetséges és jó rajzkészséggel rendelkező tanulók kibontakoztatása, képességeiknek, adottságaiknak megfelelően.
- Legyenek beavatottak a művészetek világába (kiállítás, tárlatlátogatás).
- Ismerjék meg a képzőművészeti technikákat a gyakorlatban is.
- „A másság” tiszteletben tartása mellett értékeljék társaik munkáját.
- Megfelelő szintű alkotásokkal vegyenek részt országos, megyei és helyi rajzpályázatokon.
- Látogassanak kiállításokat, tárlatokat.
- Lehetőségekhez mérten vegyenek részt alkotótáborokban.
- A szakköri foglalkozások segítsék elő a személyiségformálást, az értelem és érzelem egységét, az esztétikai-művészeti nevelés eszközeivel.

Természetismereti, biológiai, környezetismereti szakkör**Célja**

- A tanulók tanórán szerzett tudásának bővítése, különösen a fajismeretük gyarapítására.
- Kiemelten a védett és fokozottan védett fajokra.
- Az élettelen környezeti tényezők (víz, levegő, talaj, hőmérséklet, fény) állapotának megismertetése, hatása a bioszférára és abban elsősorban az emberre.
- Megismertetni velük, hogy a környezeti változások az ember tevékenységei miatt következtek be és legfőbb ideje minden igyekezetükkel lefékezni ezeket a negatív hatásokat, s lehetőség szerint visszaállítani az eredeti állapotokat.
- Első lépés az ismeretszerzés, a tudás.
 - Kísérjük figyelemmel az ismertető folyóiratokat: Süni, Búvár stb.
 - Megtanulnak útleírásokat, lexikonokat használni, ha valamire szükségük van, versenyekhez, gyűjtőmunkához.
 - Megismerjük tudományos múltunk és jelenünk eredményeit, személyiségeit (tudománytörténet).
 - Távoli tájak életközösségeinek megismertetése videofilmek segítségével. Az egyes témakörökhöz illeszkedő megfigyelési feladatok és sok-sok kísérlet elvégzése. Ezek a tanult anyag elmélyítését szolgálják és új ismeretek forrásai.

Angol szakkör:**Célja:**

- A tanulók ismerkedjenek meg az angol, mint második idegen nyelvvel.
- Az angol nyelvet beszélő népek kultúrájával, szokásaival való ismerkedés. Az angol anyanyelvű országok hagyományaival, életstílusával.
- 1-8. osztály

Matematika szakkör**Célja**

- Ismerkedés matematikusok életével, munkásságával.
- A matematikai ismeretek elmélyítése, összefüggések megláttatása.
- Ismerkedés a matematika területeivel (kiegészítő anyag).
- Versenyekre való felkészülés, felkészítés.
- Személyiségformálás (önfegyelem, akaraterő, kitartás, pontosság, találékonyság).

Számítástechnika szakkör**Célja**

- Minél több tanulóval megismertetni a jövő technikáját.
- Kialakítani egy biztos számítógép használatot.
- Megismertetni a felhasználási lehetőségeket.
- 1-8. osztály

Történelem szakkör**Célja**

- Hogy a történelmi eseményeket élményszerűbben dolgozza fel, a történelmi személyiségek életét és munkásságát alaposabban megismertesse a tanulókkal.
- Egy-egy témát mélyrehatóbban elemezve több információhoz juttassa a gyerekeket.
- Alkotó fantáziájukat megmozgatva a történelmi időkben tájékozottabbak legyenek a diákok.

Tűzoltó szakkör**Célja**

- Iskolai tűzmegelezési tevékenység segítése.
- Iskolák közötti tűzvédelmi versenyeken való részvétel.
- Elméleti és gyakorlati felkészülés a helyi tűzoltó egyesület támogatásával. A jó munkát végző tanulók a községi önkéntes tűzoltó egyesület tagjai lesznek.
- Iskolánkban a diáktűzoltó tevékenységnek hagyománya van.

Vöröskeresztes szakkör:

Célja:

- Elsősegélynyújtási alapismeretek megszerzése. Egészséges életmódra nevelés.
- Egészségnevelési délutánok szervezése.

Sport szakkörök:

Célja

- Az iskolai sportélet a sportkör tevékenységével egészül ki. alapvető célja a tehetséggondozás, az erőnlét, az ügyesség, az állóképesség fejlesztése, a harmonikus, összerendezett mozgás kialakítása.
- A játék megszerettetése, szabályainak megismertetése, technikai és taktikai alapok elsajátíttatása, versenyekre való felkészítés, tehetséggondozás és utánpótlás-nevelés.
 - **Úszás:** tárgyi feltétele csak a két szomszédos városban található (Pakson és Szekszárdon). Tanórán kívüli szervezett formában úszásoktatás. Utaztatással. Szülői igény szerint.
 - **Labdarúgás:** tárgyi feltételei sportpálya, sportcsarnok, adottak. Több alkalom van évente a környék iskoláival együtt játszani. (Diákolimpia, egyéb kupák).
 - **Röplabda:** röplabdapálya és gumilabdák vagy röplabdák páronként. Ezzel a tárgyi feltétellel már korán tanítható sportág. Versenyzési lehetőség "mini" röplabda kupákon.
 - **Tömegsport:** Iskolai és sportjátékok széles körű megismertetése, szabályaik elsajátítása, hasznos szabadidő eltöltés, egészséges életmódra nevelés.
 - **Atlétika:** Az atlétika tananyagban szereplő technikák pontosítása, újabb technikák (kiegészítő anyag) megismerése, atlétika versenyszámainak szabályismerete és versenyekre való felkészítés, tehetséggondozás.

A szakkörök kínálta lehetőség mellett a tehetséggondozás másik területe 2005-2006-os tanévben bevezetett **művészetoktatás** a szegedi Táltos Általános Iskola 6 tanszakával: báb-, színjáték, fetészet, kerámia, modern-és társastánc.

KRESZ szakkör elsősorban a 7. és 8. osztályok számára a közlekedési ismeretek bővebb elsajátítása, gyakorlás és vizsgára előkészítés.

Igény és lehetőség szerint a következő szakkörök szervezhetők és indíthatók még : német, polgári védelem, origami, pályaválasztási, mini kertész, anyanyelvi, újságíró, olvasókör, előadói, kémia .

d./ Versenyek, pályázatok

Tanulóink évek óta szép számmal vesznek részt tantárgyi versenyeken.

A tanulók versenyekre való felkészítését koordináltan végezzük. A munkaközösség-vezetők irányítják, felügyelik a folyamatot (versenyek hirdetése, jelentkezők számbavétele). A versenyre jelentkező tehetséges tanulók felkészítését a tantárgyat tanító szaktanár végzi, s egyben ő a felelős a felkészítés folyamatának, valamint a tanulót ő kíséri a verseny színhelyére.

1. Helyi versenyek

Tehetséges tanulóink ösztönzésére iskolánkban helyi versenyeket szervezünk:

- § Helyesírási (Simonyi Zsigmond) verseny (A megyei verseny területi fordulója)
- § Szépkiejtési (Kazinczy) verseny (A megyei verseny területi fordulója) a magyar nyelv hete keretében
- § Szavalóverseny (alsó és felső tagozaton) és irodalmi vetélkedő (felső tagozaton) a könyv hete keretében
 - Felelős: magyar munkaközösség tagjai
- § Matematika feladatmegoldó verseny
 - Felelős: matematika munkaközösség tagjai
- § Német rejtvénymegoldó verseny
 - Felelős: német munkaközösség tagjai
- § Rajzpályázatok
 - Felelős: rajzot tanító szaktanárok

§ Cigány- tánc és mesemondó verseny (A megyei és országos komplex művészeti vetélkedő helyi fordulója)

- Felelős: osztályfőnökök

A versenyen részt vevő tanulókat tantárgyi felelet értékű ötössel értékeljük, a top listán az iskola tanulói előtt kihirdetjük, s emléklappal ismerjük el részvételüket. Az első helyezést elért tanulókat versenyenként oklevéllel és tárgyi jutalommal díjazzuk, a többi helyezettnek oklevelet adunk.

e./ Iskolán kívüli versenyek

Tanulóink évek óta bekapcsolódnak a körzeti, területi és országos versenyekbe, amelyeknek a jövőben is szeretnénk aktív részesei lenni.

Országos levelező versenyek:

- „Kis Vakond” matematika tanodája 1-4. oszt. (Hódmezővásárhely) matematika tantárgyból
 - Qualitas Oktatási Centrum (Nyíregyháza) magyar, matematika, természetismeret tantárgyakból 1-4. oszt. tanulók számára
 - Alma Mater (Hódmezővásárhely) 1-4.oszt. magyar, matematika tantárgyakból
 - TITOK német
 - Herman Ottó biológia
- Irányítói: alsó tagozaton a kijelölt versenyfelelős, felső tagozaton a tantárgyat tanító szaktanárok.

Városkörnyéki és megyei versenyek:

- Komplex tanulmányi verseny alsó tagozatosok számára
- Tolnai területi tantárgyi verseny magyar, német, matematika, történelem, informatika, természetismerettárgyakból
- Versmondó versenyek
- Komplex művészeti vetélkedő
- Sportversenyek:
 - korcsoportos atlétikai versenyek,
 - kézilabda, kosárlabda, röplabda és
 - labdarúgó versenyek és kupák,
 - mezei futóverseny

A versenyen részt vevő tanulókat szaktanári dicséretben részesítjük.

Országos tanulmányi versenyek

TIT. Budapest szaktárgyi versenyek felső tagozatos tanulók számára

- § Varga Tamás matematika verseny 7-8. oszt. tanulók számára
- § Zrínyi Ilona matematika verseny 3-8. oszt. tanulók számára
- § Kazinczy-verseny
- § Helyesírási és nyelvhelyességi verseny
- § Komplex művészeti vetélkedő Simontornya

A többfordulós országos versenyen való részvételért, illetve az ezen való eredményes szereplésért a tanulókat igazgatói dicséretben részesítjük.

Az adott tanévben meghirdetett, aktuális versenyeken is részt veszünk, ha van jelentkező tehetséges és kellően felkészült tanulóink.

Pályázatok

A tehetséggondozás egyik területe a pályázatokon való részvétel. Ezekre felhívjuk tanulóink figyelmét, segítséget adunk a pályamunkák elkészítéséhez.

- Helyi, megyei és országos rajzpályázatok

6./ Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermek védelme a családban történő nevelésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányuló tevékenység.

A gyermek -és ifjúságvédelem széles körben át kell, hogy fogja a pedagógiai munkát, a nevelő és oktató tevékenységet. Ide tartozik a családdal, szülőkkel való kapcsolattartás, a tanulói szervezetek és diákönkormányzatok létrejöttének segítése, bevonása az iskolai munka tervezésébe, végrehajtásába, ellenőrzésébe.

Az iskolának együtt kell működnie a gyermekvédelemmel foglalkozó más hatóságokkal, szervezetekkel, személyekkel; Családsegítő Szolgálattal és annak vezetőjével, annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek családban való nevelkedését, a veszélyeztetettség megelőzését és megszüntetését.

Szoros kapcsolatra van szükség az iskola, Családsegítő Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, a rendőrség, az ügyészség, a társadalmi szervezetek, az egyházak, az alapítványok között a gyermek -és ifjúságvédelem területén.

A gyermek -és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység az iskola minden pedagógusának feladata.

Koordináló, összefogó szerepe van az iskola gyermekvédelmi felelőseinek ezen feladatok megoldásában.

Az intézmény vezetője felel (többek között)

- § a gyermek -és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért,
- § a nevelő és oktató munka egészséges és biztonságos megszervezéséért és ellátásáért,
- § a nevelő- és oktatómunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért,
- § a tanuló -és gyermekbalesetek megelőzéséért,
- § a gyermek, a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért.

Nevelőtestület feladatai

- A társadalmi beilleszkedési zavarok megelőzését szolgáló tudatos nevelés. Elutasító magatartás kialakítása a következő tevékenységekben:

§ alkoholizmus	§ dohányzás
§ bűnözés	§ önmaga felé forduló agresszivitás.
§ kábítószer-fogyasztás	§ mások felé forduló agresszivitás

Ezen tevékenységekkel összefüggő károsító hatások és következmények megismertetése osztályfőnöki órákon, egészségnevelési napokon, mentálhigiénés szakkörön stb.
- A nagy egyéni különbségek, a másság elfogadása, elfogadtatása: beszédhiba, mozgási-, értelmi-, egyéb sérülés, etnikum, nevelőotthonos mivolt stb.
- A logopédiai foglalkozásokon való részvétel figyelemmel kísérése.
- A nevelőotthonos gyermekek baráti kapcsolatainak segítése a többi tanulóval.
- A kulturális hátrányok folyamatos leküzdése, a befogadás, az elfogadás erősítése a társakkal, a szülőkkel együtt. Részvétel biztosítása felzárkóztató foglalkozásokon, tehetséggondozó szakkörön, s egyéb szabadidős tevékenységekben.
- A tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi szolgálaton keresztül, az iskolafogászati rendeléseken, a szakorvosi ellátáson keresztül a segédeszközök (szemüveg, nagyothalló készülék stb.) igény szerinti hozzáférhetőségig.
- Osztályonként feltérképezni a veszélyeztetett gyermekeket. Az osztályfőnökök jelzik a környezettanulmány után a gyermekvédelmi felelősnek.

A gyermekvédelmi felelősök feladatai

Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett gyermekekről. Szeptember első heteiben a veszélyeztetett tanulókról adatlap készül, melyben megjelölésre kerül a veszélyeztetettség oka is. Felméri a beteg gyermekeket (mozgássérültség, hallás-, látáskárosultság, krónikus betegség), s a segítségnyújtás módját.

- § Az osztályfőnökök jelzése alapján környezettanulmányt készít.
- § A veszélyeztetett családok névsorának egyeztetése a gyámügyissel, közös feladat-meghatározások.
- § Támogatási javaslatok tétele:
 - Az állami támogatás elsősorban a gyermek étkezését, a napközis ellátását biztosítsa.
 - A rendkívüli segélyezés a tanulók iskolai felszerelésének biztosítását szolgálja.

- Rendszeresen kapcsolatban áll a felelős a helyi Gyermekjóléti Szolgálattal. Problémás esetekben közösen keressük meg a szülőket.
 - Kapcsolatot tart, közvetítő szerepkört vállal a gyermekek gondozásában érintett ellátó intézményekkel (Nevelőotthon, Nevelési Tanácsadó, Gyámügyi Hivatal, gyermekorvos, védőnő, GYIVI)
- § Folyamatosan ellenőrzi a rendszeres iskolába járást. A rendszeres igazolatlan mulasztás esetén az osztályfőnökkel együtt keresik a családdal a kapcsolatot. Szükség esetén eljárást kezdeményez (5 óra igazolatlan mulasztás után felszólítás, 10 óránál több után feljelentés kiküldése a jegyzőnek).
- § Ha az osztályfőnök első családlátogatása nem eredményes, második alkalommal már a gyermekvédelmi felelőssel, harmadik látogatás pedig a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével történik.
- § A család szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különféle támogatások (pénzbeli, természetbeli) felkutatása, a hozzájutás segítése, támogatása, valamint tanácsadás a családegyesítő tevékenységekhez.
- § Azon gyermekek részére, akiknél az étkezés nem volt biztosítva (nem volt tízórai; a család életvitele nem volt megfelelő; tanulmányi eredménye rossz volt) a gyámügyi elődával megbeszélve, a gyermekeknek járó pénzjuttatásból átutalásra kerül a napközi otthonos térítés.
- § Szociális hátrányok leküzdésére különböző akciók szervezése: ruhagyűjtés, taneszköz gyűjtés stb. Kapcsolatfelvétel a Vöröskereszttel, a Máltai Szeretetszolgálattal.

Gyermekvédelmi tevékenységünkkel azokon a területeken kívánunk mozogni, ahol a család és az iskola, az iskola és a gyermek, valamint a gyermek és a helyi közösség hatóköre találkozik. Olyan esetekben, amikor a család szociális vagy gyermeknevelési problémával küzd, szolgáltatásaink felajánlása után a család dönt, hogy igénybe kívánja-e azt venni.

A család magánéletét és autonómiáját tiszteletben kívánjuk tartani.

7./ A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

a./ A hatékony tanulás módszer tanítása és a tanulási nehézségekkel küzdőkkel való foglalkozás.

Az iskola korszerűtlen filozófiája helyett - amely az ismeretek leadását és reprodukív számonkérését helyezte előtérbe -, egy új, kreatív gondolkodáson alapuló, önálló ismeretszerzésre képes filozófiára van szükség. Ebből következően alapvetően fontos feladat a tanulási motívumokra való fokozott odafigyelés, hiszen mibenléte meghatározó jelentőségű.

- 1./ Minél fiatalabb a tanuló, annál fontosabbak ebben a folyamatban az egyrészt öröklött tanulási motívumok, (mozgásigény, játékszeretet, élmény), másrészt a jelentkező szociális igények (szabadságvágy, kötődésvágy, elismerésigény.) Mindezek tevékenységekben legyenek benne.
- 2./ Az életkor előrehaladásával egyre kevésbé nélkülözhető a szándékos tanulás (A tevékenységekben benne rejlő motivációk elégtelenek.).

Új motivációkat kell előtérbe helyezni:

§ akaratot, szorgalmat,

§ tantárgyi kötődést, pozitív hozzáállást.

A *tanítási klíma* nagymértékben motiváló. Visszatérő mérését végezzük. Az ebből adódó feladatokat, a pedagógiai munkaközösség fogalmazza meg. A motívumok fontosak, alapfeltételek a tanulás hatékonyságához.

A tanulási klímamérés a 8.évfolyamon történik. Ez feladata májusban a mindenkori 8.-os osztályfőnöknek. A mérés a tanulók igényeire, személyiségük továbbfejlődésére összpontosít kulcsszerepet szánva a pedagógus viselkedésének.

Ezen tevékenységből adódó feladatok:

§ a helyi nevelési hatásrendszer megtervezése

§ a nevelői szándék és a valóság közelítése

§ a tanár-diák viszony kiépítése, erősítése, az egymás iránti érdeklődés, odafigyelés, kölcsönös bizalom a segítség által

§ a tanári rugalmasság, nagyobb nyitottság diákjaink személyes dolgai iránt

§ a tanulókkal történő kooperáció az őket érintő döntések előtt

§ a tanítványok gondolkodtatásának, egyéni elképzeléseiknek, önálló tevékenységeiknek a fejlesztése

§ az iskolai munkafegyelem erősítése

- § a tanulók-tanulók viszonyának erősítése az egységesség, a pozitív érzelmi kötődés, a segítőkészség hangsúlyozásával
- § a reális terhelés, a feladatok rendszeres ellenőrzése és értékelése.

A tanulás magában foglalja:

I. Az értő olvasás fejlesztését, szövegértés képességét, magasabb szinten az értelmező olvasást.

Az anyanyelv és irodalom tantárgy megalapozza, és folyamatosan fejleszti ezt a képességet, meghatározó jelentőséggel. Ezt a törekvést segíti, gyakoroltatja minden műveltségi terület a maga ismeretanyagával, a minimális kompetenciába tartozó tevékenységeket:

4. osztályban: Az olvasmányok tartalmának összefoglalása néhány értelmes mondattal.
Adott témáról 6-8 értelmes, összefüggő mondat írása olvasható formában. Vázlat bővítése.
5. osztályban: Az ismeretek rövid szóbeli és írásbeli összefoglalása. (A tanult szaktárgyak szókincsének megértésen alapuló alkalmazásával). Tények, adatok kiemelése.
6. osztályban: Tények, adatok kiemelése. A téma megállapítása. Vázlat, fokozódó önállósággal írott szövegről.
7. osztályban: A tanulást segítő műfajok gyakorlása: jegyzet, vázlat tanári segítséggel írott és hallott szövegről.
8. osztályban: A szövegek tartalmának tömörítése, kifejtése. Önálló vélemény kifejtése.

Szövegértés alakulásának mérését tervezzük e fejlődés nyomon követésére összehangolva az anyanyelv tantárggyal a kimeneti pontokon. (Szépirodalmi, dokumentum, ismeretközlő szövegeken).

II. Meggyőződésünk, hogy a tanulóink felé olyan stratégiákat is kell közvetítenünk, amelyek azt is leírják, hogy az adott ismeretanyagot hogyan kell elsajátítani. Ezért fontos a helyes tanulási módszerek, a hatékony és gazdaságos eljárások megismertetése.

Az alsó tagozatban a képességek fejlesztésére egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk. A tanulás tanítását már alsó tagozatban elkezdjük. 1-2. osztályban megtanítjuk, begyakoroltatjuk a tanulási technikák jó részét. A tanulási technikák, vagyis a tanulást segítő eszközök, szokások, konkrét feladatmegoldó rutinok, melyeket az alsó tagozaton megtanítunk, melynek segítségével 4. osztály végére hatékony tanulási stratégia alakulhat ki. Az alsó tagozaton a tanulás tanítását kollégáink által készített módszertani gyűjtemény segíti.

A tanulás tanítása az osztályfőnöki munkaterv részévé vált.

A tanulásmódszertan 12 tanulási egységből, ún. epochából áll. Ebből került beépítésre az évfolyamok munkatervébe, ami az illető korosztálynak a leginkább szükséges.

Így:

az 5.évfolyamon tanítjuk az I.epochát: a tanulási szokásokat és módszereket.

A 6.évfolyamon a II.epochát: az önértékelést, önismeretet, önbizalmat. A motivációt, szándékokat és törekvéseket, valamint a tanulást segítő módszereket: a konzultációt, a relaxációt, az elmélkedést.

A 7.évfolyam tartalmazza III.epochát: a koncentrációt, önértékelést, a relaxációt és az ehhez kapcsolódó gyakorlatokat.

A 8.évfolyam a IX-X.epochát öleli fel: IX. epocha emlékezet fejlesztését.

A X. epocha a gondolkodás kultúráját.

III. A megtanult módszerek legalkalmasabb szintere a tanítási óra, amelynek során fejlesztjük a tanulóhoz szükséges pszichikus képességeket is (gondolkodást, képzeletet, emlékeztetést, akaratot, amelyek visszahatnak a motivációkra is).

A magatartás pozitív irányú alakulását is kedvezően befolyásolják.

- § Törekszünk a tanulók minden pszichikus működését aktivizálni. Arra ösztönözzük őket, hogy használják a megszerzett képességeket.
- § Minden nevelőt pedig, hogy kövesse nyomon, szükség szerint segítsen.
- § Tervezzük a gondolkodás fejlődését kitüntetett figyelemmel kezelni. Gondolkodásuk legyen egyre kreatívabb, az a lényeg, hogy megtanítsuk a konkrét dolgokon alapuló kreativitásra, elsősorban élmény adásával, ezzel párhuzamosan beszélni. A későbbiekben válják ez a gondolkodás egyre absztraktabbá, (és az öröm egyik forrásává).

IV. Az önálló tevékenykedtetés tervszerű alakítását. Az egyre kevesebb segítséggel megoldandó feladatokra, ill. az önállóan megoldandókra kell helyezni a hangsúlyt. Aki önállóan tud feladatokat megoldani, az közelebb áll ahhoz, hogy tanulni is tud. Jobban le tudja küzdeni a hátrányokat, és inkább tud az érdeklődésének megfelelő irányban fejlődni. Aktív részese lesz a tanulásnak. Mindez az önművelés, önnevelés alapja.

V. A tanulás eredményessége érdekében ajánlatos a legcélszerűbb, legtakarékosabb stratégiát kimunkálni:

1./ A leghatékonyabb tanulási módszerek (egyénre megállapított) rögzítése. Hozzáteve azokat a körülményeket, feltételeket, amelyek számára a legideálisabbak. 5. osztálytól az osztályfőnöki órák keretén belül használatos füzetbe, időnkénti újraelemzéssel. Ezzel segítve az otthoni tanulást is, valamint a szülők támogató együttműködését.

2./ A napközi (alsó tagozatban), tanulószoba is nyújt lehetőséget a tréningekre. Általános módszerként ajánlható:

§ csukott könyv mellett az óra felidézése (szükség van kulcsmondatokra),	§ második átolvasás alapos -lényeg aláhúzása,
§ első átolvasás (képek, rajzok, illusztrációk tanulmányozása),	§ próbafelmondás,
	§ a harmadik átolvasás,
	§ ellenőrzés.

3./ Az eredményes tanulás fontos színtere még az iskolai könyvtár (a könyvtári órák száma a tantárgy felosztásban, az érintett pedagógusok óraszámánál található meg).

4./ Az ellenőrzés és az értékelés milyensége, az, hogy milyen kapcsolatban van a kimenetekkel, fontos szerephez jut a tanulás. Minél kisebb a távolság a feladat és a várt eredmény között, annál hatékonyabb lesz a tanulás.

5./ A tanulmányi átlagok (a változások mértéke jelenjen meg)

- § havonkénti kiszámítása, kiszámíttatása és megjelentetése,

A tanulási nehézségekkel fokozottabb mértékben küzdő tanulókkal (nem támogató családi háttér, rossz életkörülmények, művelődési hátrányok, alacsony neveltségi szint) való foglalkozás egyéb feladatokat is kíván.

- § Fontosnak tartjuk a gyenge tanulmányi eredményt mutató tanulók folyamatos megfigyelését, fejlesztését. Ez differenciált tanulásszervezéssel oldható meg. Nem képzelhető el, hogy minden tevékenységet azonos ütemben képesek elvégezni.
- § A továbbhaladáshoz szükséges minimum szint mibenlétét gyakrabban mérni kell.
- § Minden tanuló képességeit a lehető leghatékonyabb mértékben fejleszteni kell, egyenlő feltételeket kell teremteni, ez megkívánja a tanítási-tanulási folyamat differenciálását.

Így elérhetőbb célokat lehet kitűzni az ilyen közösség elé, így lehetőség nyílik a képességek szerinti jobb haladásra. Szükségesek a tanítási órákon kívül is a korrepetálások. Különösen odafigyelve a tantárgyanként elvárható minimum követelményekre, teljesen egyénre szabott munkaformában.

A hospitáló és gyakorló tanításukat itt végző főiskolai hallgatók kapcsolódjanak be a nehézségekkel küzdők korrepetálásába.

A feltételek adottak (számítógép mellé jutás) hogy hatékony legyen a isDyslexia program beindítása, az ilyen irányú hátrányok kompenzálására.

Szükséges feltétel még a taneszközök megléte. Ellenkező esetekben ezeket kölcsönözni kell. (Iskolai könyvtártól).

A fent vázolt fejlesztéssel kívánjuk elérni:

- § alakuljon ki a tanulóknál a képesség, hogy a szellemi munkát örömmel, alkotóan végezzék, még akkor is, ha közben nehézségeik, problémáik vannak,
- § rugalmasan alkalmazkodjanak a követelmények mennyiségi és minőségi változásához,
- § formálódjék a későbbi önképzésre való igényük,
- § jussanak sikerélményhez a tanulók és a pedagógusok egyaránt.

b./Differenciált tanulásszervezés intézményünkben

A különböző képességű, illetve eltérő ütemben fejlődő tanulók egyéni fejlesztését segíti a differenciált tanulásszervezés.

A differenciálás az egyéniségek kibontakozását segíti, mely vonatkozik az átlagos képességű, a tehetség és a hátrányos szociokulturális közegben nevelkedett, hátrányokkal küzdő gyermeke csoportjára.

A differenciálás területei:

a) Fejlesztés, felzárkóztatás

A tanulók egyéni fejlesztését gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógus, osztálytanítók, szaktanáraik végzik. A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő formában történik, amelyek lehetnek:

A) Egyéni fejlesztés

Formái: gyógypedagógiai fejlesztés, logopédia, egyéni tantárgyi korrepetálás, pszichológiai foglalkozások, terápiák.

B) Kiscsoportos fejlesztés

Formái: gyógypedagógiai fejlesztés, logopédia, egyéni tantárgyi korrepetálás, mozgásterápia, pszichológiai terápiák.

C) Fejlesztés a tanóra keretein belül gyógypedagógus részvételével

Tanulási nehézséggel küzdő gyermekeknél a pedagógiai tennivalók:

☐ felzárkóztatás	☐ fejlesztés
☐ korrepetálás	☐ prevenció
☐ kompenzáló nevelés	

Tanulási zavar esetén:

☐ fejlesztő eljárások	☐ differenciálás
☐ módszerek, egyéni bánásmód	☐ reedukáció

Tanulási akadályozottság esetén:

- speciális gyógypedagógiai módszerek, terápiák
- szegregált vagy integrált nevelés- oktatás

Intézményünkben a tehetséggondozás a szakköri foglalkozások keretén belül valósul meg.

Az iskolai differenciálás

A tehetségek kibontakoztatása éppúgy feladatunk, mint a lemaradók felzárkóztatása. A minden gyermek egyéni fejlettségének és tempójának megfelelő haladás segíti az eredményes tanulási folyamatot, csoportos és egyéni foglalkoztatási formában. A tanári differenciálás, személyiségfejlesztés automatikusan felbontja a hagyományos, frontális munkaszervezést, ami több csoportos, páros és egyéni önálló munkára ad lehetőséget.

A differenciált tanulásszervezés munkaformái

☐ Érdeklődés szerint csoportbontás	☐ Tanulási követelmények
☐ Tartalmi differenciálás	☐ Páros munka
☐ Szervezeti tanulócsoportos bontás	☐ Egyéni munka

A differenciálás lehetőségei

Új ismeretanyag feldolgozása- új ismeretet feldolgozó órán

Alkalmazás, gyakorlás- gyakorló órán

Összefoglalás, ellenőrzés- összefoglaló órán

c)Projekt pedagógiai módszer alkalmazása

A projekt módszer olyan tanulásszervezés, melynek középpontjában valamilyen elvégzendő tevékenység áll, és hangsúly az ismeretek megszerzésének folyamatára helyeződik. A projekt végére olyan produktumot kapunk, mely legszélesebb vonatkozásban tárja fel az adott gondolatkört. A módszer nagyfokú szabadságot ad a tanuló számára a célok kiválasztásától a tervezéstől, a feladat végrehajtásának módozatain keresztül egészen

az elkészült produktum és tevékenység értékeléséig. A tanulás az ismeretek, jártasságok, szokások elsajátítása indirekt módon valósul meg.

A gerjени Világjáró projekt:

A „Világjáró projekt”, során a felső tagozatos osztályok egy-egy általuk választott országot ismernek meg, majd mutatják be érdeklődő társaiknak játékos feladatokon, tevékenységeken keresztül. A bemutató osztály tanulói különböző helyszíneken az adott ország kultúrájának egy-egy területét mutatják be - természeti adottságok, művészetek, néphagyományok, étkezési szokások, sport, egyéb érdekességek. az érdeklődő gyerekek vegyes csoportokba szerveződve járják végig a helyszíneket, ahol rövid tájékoztató meghallgatása után feladatokat oldanak meg.

A projekt célja:

- A tanulók ismerjék meg és gyakorolják az anyaggyűjtést különböző információhordozók igénybevételeivel.
- Legyen lehetőségük különböző technikai eszközök - számítógép, projektor - használatára
- Ismerjék meg és gyakorolják egy rendezvény megtervezésének, megszervezésének folyamatát.
- Fejlődjön a tanulók együttműködési készsége.
- Gyakorolják a nagyobb közösség előtti szereplést.
- Az érdeklődők játékos formában kapjanak információkat a nagyvilág sokféle kultúrájáról.
- A szülők gyermekükkel együtt aktívan vegyenek részt az iskola programjában.

Értékelés: A szervező osztály tagjai írásbeli dicséretben részesülnek, valamint tantárgyhoz köthető kiemelkedő teljesítmény esetén szaktárgyi ötöst kapnak. A résztvevők valamilyen jelképes ajándékot kapnak, és megköszönhetik az adott ország jellegzetes ételét.

Felelősök: Mindig a szervező osztály osztályfőnöke, ill. a diákönkormányzatot segítő pedagógus.

Továbbá: A jelen tanévben bevezetett nem szakrendszerű órák egy részét - heti kettő - önálló tantárggyá szerveztük 5. osztályban, s ebben a keretben is tervezzük 4-6 órás projektek megvalósítását.

Választható projekt témakörök:

Évszakok projekt

Szüreti projekt

Karácsonyi projekt

Könyv hete projekt

Sportbemutató projekt

Írószer története projekt

d) Kooperatív technikák alkalmazása

A (gerjени) nevelőtestület a kooperatív technikákat beépítette munkájába, és alkalmazza az alsó és felső tagozaton tanórákon.

c./ Felzárkóztatás

Az iskola, a pedagógus munkájában nagy szerepe kell, hogy legyen a felzárkóztatásnak.

Az alapkészségeket az általános iskolában kell fejleszteni. Ezen területen biztos alapokkal kell rendelkezni a tanulóknak annak érdekében, hogy más tantárgyak ismeretanyagának elsajátítására is képesek legyenek.

A KT. előírja: "Ha az 1. és 4. évfolyamra járó tanuló eredményes felkészülése szükségessé teszi, (52.§.7.bek.alapján) lehetővé kell tenni, hogy legalább heti 2 alkalommal egyéni foglalkozáson vegyen részt. Ezt abban az esetben is alkalmazni kell, ha a tanuló 2. vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot." (71.§.4.)

Intézményünkben az alábbi módokon segítjük tanulóinkat:

§ tanórai differenciált foglalkoztatással,

§ korrepetálással: az alsó tagozaton minden osztályban általában heti 1 óra korrepetálás áll az osztálytanító rendelkezésére, melyen az arra rászoruló tanulókkal foglalkozik.

§ A felső tagozaton magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, valamint matematika, fizika, kémia tantárgyakból van lehetőség általában heti 1-1 óra korrepetálásra.

- § Tanulósobai tevékenységgel: a tanulósobán részt vehet minden tanuló. A gyengébb képességű tanulók esetében szorgalmazzuk a tanulósobán történő részvételt, hiszen így szaktanár felügyelete és segítsége mellett biztosítva van az, hogy a tanuló a másnapi tanórákra felkészüljön, írásbeli feladatát elvégezze.
- § Létszám szerinti csoportbontásokkal: a felső tagozaton idegen nyelv, magyar és matematika-tantárgyakból a párhuzamos osztályokból, illetve a nagyobb létszámú osztályokból két-két csoportot alakítottunk ki.
- § A csoportbontások feladata a tehetség gondozás és a felzárkóztatás, így lehetőség van arra, hogy a tanítandó anyag minimumszintjét elérjék a gyengébb képességű tanulók is.

A csoportok átjárhatóak, tehát lehetőség van arra, hogy a gyorsabban haladni tudó tanuló átkerüljön a jobb csoportba. Ez fordítva is érvényes.

d./ A logopédia célja, feladata

A logopédia az óvodás és iskolás gyerekek beszédzavarainak, tanulási nehézségeinek megelőzése, továbbá a kialakult beszéd- és tanulási zavar javítása, reedukációja miatt jött létre.

Célja

- A beszédhibák és tanulási zavarok megelőzése.
- A már kialakult beszédhibák és tanulási zavarok, valamint azok következményeként fellépő másodlagos elváltozások korrekciójával ép beszéd létrehozása, illetve tanulási zavarok korrekciója reedukációja.

Feladata

- Beszédterápia során egyéni és kiscsoportos foglalkozások keretében a beszéd fogyatékoság felszámolását, kompenzálását, komplex kommunikációs fejlesztését biztosítja.
- A beszéddel összefüggő tanulási nehézségek szakszerű fejlesztéssel történő megelőzése. Az auditív absztrakciós képesség kialakítása.
- A vizuális szimbólumok felfogásának és használatának előkészítése Az azonosság és különbözőség felismertetése, a megfigyelő képesség, valamint a megfigyelésen alapuló emlékezet fejlesztése.
- A térbeli tájékozódáshoz szükséges alapfogalmak megismertetése, a térbeli viszonyokat kifejező szavak használata, a tér- és formaérzékelés fejlesztése.
- A beszéd fogyatékosághoz társuló zavarok (pl. percepció zavar, grafomotoros fejletlenség, szem-kéz koordináció zavara, mozgás-összerendezetlenség) korrigálása.
- A kialakult olvasás-, írászavar pontos diagnosztizálása után jól megválasztott módszerrel korrigálni

Logopédiai vizsgálat

1. Anamnézis felvétele

- Általános anamnézis, amely a beszédhibára vonatkozó minden általános adatot tartalmaz.
- Speciális anamnézis, amely a különböző beszédhibák szerinti szempontok alapján készül.

2. A beszédhibás gyerekek logopédiai alapvizsgálata

A súlyos beszédhibás gyerekek esetében az alább felsorolt vizsgálatok mindegyikét el kell végezni, az enyhébb artikulációs hibákkal, panaszokkal jelentkező gyermekeknél értelemszerűen csak a beszédhibával összefüggő kérdésekre és teljesítményekre vonatkozó vizsgálatok elvégzése szükséges:

§ a beszéd és kommunikációs készség fejlődése és jelenlegi szintje	§ a beszédészlelés és beszédmegértés fejlettsége
§ a spontán ill. összefüggő beszéd (dokumentálása magnetofon felvétellel)	§ a grammatikai rendszer kialakultsága
§ a beszédszervi állapot és működés	§ a hallási megkülönböztető képesség fejlettsége
§ a beszédhangok kiejtésének vizsgálata önálló megnevezésben és utánmondásban	§ a mozgáskészség és lateralitás fejlődése és jelenlegi állapota
	§ a testséma ismerete

§ a térbeli tájékozódás képessége	§ ritmusérzék
§ a vizuális percepció és vizuális emlékezet	§ a sor- és sorozatalkotási készség
§ a vizuomotoros koordináció	§ a mozgások

Feltételek

Ajánlott vizsgálatok, a vizsgálatok tárgyi feltételei

- kognitív (megismerő) funkció vizsgálata (akadályozott beszédfejlődés)
- játéktevékenység vizsgálata (akadályozott beszédfejlődés)
- az intelligencia vizsgálata (budapesti Binet, Snijders-Oomen féle non-verbális teszt)
- a nyelvi fejlettség szintjének vizsgálata (akadályozott beszédfejlődés, orrhangzós beszéd)
- Token-teszt (súlyos ált. pöszeség, centrális dyslalia, orrhangzós beszéd)
- „Kép-szó” emlékezet vizsgáló teszt (dyslexia)
- Bender A., B. teszt, Frostig teszt
- dichotikus hallásvizsgálat (dysl. vesz.)
- G - O - H hallás- és beszédmegértést vizsgáló teszt (dysl. vesz., dyslexia)
- rajzkészség vizsgálata Goodenough féle rajzvizsgálattal (pöszeség, dadogás orrhangzós beszéd, dysl. vesz.)
- lateralitás vizsgálata kéz, szem, láb vonatkozásában) pöszeség, akadályozott b.f., dadogás, dysl. vesz., dyslexia)
- Meixner-féle szókincsvizsgálat (dysl. veszélyeztetett, dyslexia)
- dyslexia veszélyeztetettséget előrejelző gyorsteszt (Marosits-féle) (dysl. vesz.)
- DPT teszt (dysl. veszélyeztetettség)
- beszédészlelés- és beszédmegértés vizsgálata (GMP teszt)
- az olvasás vizsgálata Meixner tesztjével (dyslexia)
- írásvizsgálat (dyslexia, dysgráfia)
- nyelvi-grammatikai-helyesírási készség vizsgálata (dyslexia, dysgráfia)
- Peabody-teszt passzív szókincsvizsgálata (pöszeség, akadály besz.f.) dad.
- Raven teszt
- SON teszt
- Peabody teszt

A pöszeség terápiás programja

A pöszeség javítására irányuló munka célja a tiszta, a köznyelvi ejtésnormáknak megfelelő artikuláció kialakítása, ezzel kiépíteni az egyénben a nyelvi közlés formájában megjelenő, annak alapjául szolgáló fonológiai rendszert.

A tiszta artikuláció segítségével megteremteni a gyermek számára az információk befogadásának, feldolgozásának és továbbításának lehetőségét.

Feladatok

- Általános logopédiai vizsgálat, szükség esetén kiegészítő szakorvosi /neurológiai, foniátriai/ és pszichológiai vizsgálattal.
- Differenciált diagnózis felállítása, az egyéni korrekciós terv kidolgozása.
- A logopédia sajátos módszereivel tervszerűen előkészíteni, kialakítani és rögzíteni a helyesen képzett beszédhangokat, majd beépíteni a folyamatos beszédbe.
- Korrigálni a beszédhibával együttjáró esetleges nyelvi-grammatikai zavarokat, fejleszteni a gyermek szókincsét, kifejező képességét.

Tartalom

A pöszeség javításának terápiás anyaga

- A mozgáskészség komplex fejlesztését szolgáló gyakorlatok (mozgások, finommotorika, a beszédszervek mozgásait fejlesztő gyakorlatok).
- Auditív képességek fejlesztését elősegítő gyakorlatok
 - hallási megkülönböztető képesség fejlesztése

- fonematikus hallás, illetve fonemakategorizálás képességének fejlesztését segítő gyakorlatok
- a hangsor analízisét, szintézisét tartalmazó gyakorlatok
- a hangorból történő kiemelés, illetve a hangsorban elfoglalt hely meghatározásának gyakorlatai
- Vizuális, taktilis, kinezteziás érzékelés gyakorlatai.
- Elszigetelt helyzetben a beszédhang fejlesztése, pontosan képzett beszédhangoknak és hangokkal történő kapcsolása.
- Speciális tartalommal összeállított gyakorlatok a hangzók folyamatos beszédbe történő beépítése céljából.
- A közlés tartalmi, grammatikai zavarainak megszüntetésére irányuló gyakorlatok, szókincsbővítés.

Feltételek

A terápiát segítő anyagok, tárgyi feltételek

- Gacsó: Szó- és képgyűjtemény a logopédiai korrekcióhoz
- Montágh: Mondd ki szépen!
- Vinczéné Biró E.: Gyakorlóanyag a pöszeség javításához
- Vinczéné B. E.: Képes beszédlottó
- Patakvölgyiné-Raskóné: Hogyan mondjam?
- Kifestőkönyv a sziszegő hangok gyakorlásához
- Kifestőkönyv a l, r hang gyakorlásához
- Gyakorló füzet a sziszegő hangok tanításához
- képek, képsorozatok
- Színesceruzák, zsírkréták, festék, ecset
- Memóriakártyák
- Magnetofon, üres és műsoros kazettákkal
- Fülöpné: Gyere beszéljünk!

Értékelés

A terápia eredményeinek minősítése

Tünetmentes

- A gyermek spontán beszéde tiszta és nyelvtanilag is helyes.

Lényegesen javult

- A javítandó hangok 80-90%-a kialakított, rögzített és automatizált.
- A beszéd grammatikai rendszere helyreállt.
- Organikus diszlexia esetén nem követelmény az automatizáltság.

Részben javult

- Kialakított, rögzített és automatizált a javítandó hangok 40-50%-a.
- A nyelvtanilag helyes beszéd kiépítése folyamatban van.

Keveset javult

- Kialakított, rögzített és részben automatizált a javítandó hangok 20-30%-a.
- Ez a minősítés azokban az esetekben is, amikor az automatizálódás nagyon lassú ütemű.

Nem javult

- A gyermek beszédében felvétele állapotához képest nincs változás.

Az olvasás és írás zavarainak terápiás programja

A diszlexia, diszgráfia megelőzésének, javításának **célja**, hogy kialakítsa a gyermekben az intellektusának és mindenkor osztályfokának megfelelően az olvasás, az írás jártasságát, ill. készséget.

Kifejleszteni az olvasott szöveg pontos megértésének készségét, az írásbeli közlés helyességét, a gyermek kifejező készségét, segítve ezzel az iskolai előmenetelt. Törekedni kell arra, hogy a dyslexiás gyermeknek is fontos eszköze legyen az ismeretek megszerzésében és továbbításában az olvasás és írás.

Fontos, hogy a diszlexiára épülő másodlagos tünetek kialakulását megelőzni, illetve meglétük esetén csökkenteni azokat.

Feladatok

- Diszlexia pontos diagnózisának és / vagy differenciál-diagnózisának megállapítása az általános logopédiai, szakorvosi /neurológiai, foniátriai, szemészeti/, illetve pszichológiai vizsgálati eredmények alapján.
- Az olvasásban, ill. írásban való jártasság és készség kialakításának egyéni megtervezése.
- Az olvasás és írás megtanulásához szükséges képességek fejlesztése.
- A motiváció felkeltése az olvasás-írás tanulása iránt.
- A betűk megtanítása.
- Az összeolvasás megtanítása.
- Az olvasott szövegek megértésének fejlesztése.
- Az olvasott betűk, szavak, mondatok, szövegek írása, a helyesírási szabályok alkalmazása.
- Az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése.
- Az olvasás-írás alkalmazása a kommunikáció és az ismeretszerzés folyamatába.
- Aszóbeli kifejezőkészség fejlesztése, a szókincs bővítése.

Tartalom**A diszlexia megelőzésének és logopédiai terápiájának gyakorlatai**

- Laterális dominanciára irányuló gyakorlatok.
- Tájékozódás a térben, a térbeli viszonyokat kifejező fogalmak megismerése.
- Grafomotoros készséget fejlesztő gyakorlatok.
- A balról jobbra haladási irány gyakoroltatása cselekedtetéssel térben majd, síkban.
- A hallási és látási figyelem, továbbá a differenciációs készség fejlesztésére irányuló gyakorlatok.
- A beszédhangok és a betűk társítása, ennek tudatosítása, a hallási, látási és mozgásos érzékelési elemek összekapcsolása.
- Vonalvezetési gyakorlatok, íráselemek vázolása.
- A betűk megtanítása.
- Az összeolvasás megtanítása.
- A tévesztett betűk differenciálása olvasásban és írásban.
- Zöngés-zöngétlen mássalhangzó cserék esetén
zöngés hangot tartalmazó szavak akusztikus zöngés-zöngétlen hangpár differenciálása
analízise
zöngés hang fonetikai helyzetének zöngés-zöngétlen hangpár differenciálása
meghatározása
zöngés-zöngétlen hangpár kiejtésbeli zöngés hang automatizálása mondatokban
megkülönböztetése zöngés-zöngétlen hangpárok automatizálása
zöngés-zöngétlen hangpár akusztikus mondaton belül
differenciálása szavakban zöngés-zöngétlen hangpárok automatizálása egy
szón belül
- Betűk, szótagok, szavak írása diktálás után és emlékezet alapján.
- Szógyűjtés.
- Szómagyarázatok, szókincsbővítés.
- Szavak, mondatok, szövegek kiegészítése.
- Szövegek értelmezése.
- Fogalmazási gyakorlatok.
- A hangsúly és hanglejtés alkalmazása az olvasás folyamatában.

Feltétel

- A korrekciót, reedukációt segítő anyagok, tárgyi feltételek
- DPT
- Marosits-féle gyorssteszt
- Inizan-teszt
- Frostig-teszt
- Meixner-féle szókincsvizsgálati teszt
- G-O-H hallási és beszédmegértést vizsgáló készülék
- GMP-teszt
- Bender A., B.
- Raven-teszt
- Adorján-Meixner: Szógyűjtemény a dyslexia javításához
- Meixner Ildikó: Olvasólapok az olvasás-írás szintjének méréséhez
- Meixner-Csabay: Feladatlapok a dyslexia korrekciójához

- Meixner: Képsorozat az olvasási zavarok javításához
- Meixner: Dyslexia prevenciók olvasástanítási program és segédanyag
- Meixner-Csabay: Olvasólapok
- Csabay: Lexi
- Csabay: Lexi iskolás lesz
- Marosits: Tudod-e?
- Marosits: Betűző
- Korompai: Logopédiai segédanyag a gyakori mássalhangzócserek javítására (zöngés-zöngétlen)
- Korompai: Logopédiai segédanyag a gyakori magánhangzócserek javításához
- Korompai: Logopédiai segédanyag gyakori mássalhangzócserek javításához
- Rosta: Színezd ki és rajzolj te is!
- Rosta: Ez volnék én? testséma fejlesztő feladatlapok
- Gyenei-Szantner: Nebuló - képességfejlesztő feladatlapok
- Meixner: Én is tudok olvasni I-II.
- Kovácsné-Szebényiné-Torda: Mondd ki, írd le, törd a fejed!
- Kovácsné-Torda: Folytassuk! Mondd ki, írd le, törd a fejed!
- Kovácsné-Torda: Folytassuk tovább! Mondd ki, írd le, törd a fejed!
- Vannay: Szórejtvő, szófejtvő
- Szebényiné: Böngésző
- Gelniczky-Hegedűs-Tóth: Szó-ta-gol-va gyakorló könyv 6-12 éves gyerekeknek
- Benyóné-Vajdáné: Nyelvtani feladatok I.-II.-III.
- Adorján: Gyakorlóanyag.
- Gyakorlóanyag a felső tagozatos dyslexiás gyermekek részére
- Képek képsorozatok
- Betű-szótag-szótáblák
- Írásvetítő, fóliák, vetítővászon
- Metronom
- Stopper óra
- Ványi: Írd füllel!
- Gosy: Varázsló

Értékelés

A terápia eredményeinek minősítése

Diszlexia prevenció esetén

Tünetmentes

minősítés nem adható

Lényegesen javult

A gyermek az általános iskola 1. osztályában valószínűleg megfelelően fog haladni, de a szülők figyelmét fel kell hívni arra, hogy nehézségek esetén újra jelentkezzenek. Az irányokat (bal, jobb) megfelelően differenciálja, a helyet kifejező névutókat megfelelően használja, soralkotásban biztos.

A zöngés- és zöngétlen mássalhangzókat megkülönbözteti, a hangokat szavakban felismeri, a hosszú és rövid magánhangzókat időtartam szerint megkülönbözteti. Íráselemeket ismer és ír, egyenként és kettes-hármas-négyes összevonásban is.

Részben javult

A diszlexia megelőzését célzó foglalkozások folytatása javasolt. Beiskolázás esetén a tanév elejétől ajánlatos a diszlexia korrekciója. A téri tájékozódásban és a névutók használatánál előfordulnak tévesztések.

Keveset javult

A diszlexia megelőzését célzó foglalkozás szükséges. Az iskolai felmentés indokolt. Téveszti a bal-jobb irányt és a térbeli irányokat kifejező névutókat. A zöngés- és zöngétlen mássalhangzókat nem mindig képes megkülönböztetni. A szavak hallási analízise nem alakult ki.

Nem javult

A diszlexia megelőzésére használt gyakorlatok további alkalmazása javasolt, lehetőleg intenzív módon, tanköteles kor esetén javasolt az iskolai tanulmányok megkezdésének egy évre történő elhalasztása.

A diszlexia-redukációs munka eredményeinek minősítése

Tünetmentes

Az összes betűt következetes differenciálja mind olvasásban, mind írásban. A szöveget néma olvasással és kérdések alapján fel tudja dolgozni. Hangos olvasásban megjelenik az értelemszerű hangsúlyozás. Az olvasás és írás iránti érdeklődése kellően motiválható. A legalapvetőbb nyelvtani szabályokat helyesen alkalmazza. Képes rövid elbeszélő fogalmazás megírására.

Lényegesen javult

A tanult betűket következetesen differenciálja olvasásban is és írásban is. Szövegben az összefüggéseket felismeri. Érti a legegyszerűbb nyelvtani kategóriákat. Rövid fogalmazást össze tud állítani. A szóképfonémákat tükröző leírásra többnyire képes.

Részben javult

Betűtévesztéseinek egy része megszűnt. Legalább ötbetűs szavakat szóképekben összeolvas. Az olvasott szöveget értelmezi. Tollbamondás után bővített mondatot tud írni, de dyslexiára jellemző hibákkal.

Keveset javult

A gyermek olvasással kapcsolatos iskolai szorongásai oldódtak, ezek teljesítményének látszólagos emelkedésében megmutatkoznak.

Nem javult

Litterális dyslexia. Betűtévesztései súlyosak és összetettek. Tollbamondás utáni írására a tévesztéseken túl szócsonkítások jellemzőek.

Dadogás terápiás programja

A dadogás javításának célja, hogy intenzív és komplex módon a dadogó érzelmi életére és értelmi tevékenységére egyaránt ható tervszerű munkával és logopédiai módszerekkel a lehetőségek határain belül teremtse meg a folyamatos beszédet, az egyéni sajátosságoknak megfelelő beszédtempó és - ritmus, továbbá a helyes hangsúlyozás kialakításával járuljon hozzá a kommunikációs zavar leküzdéséhez és az esetlegesen fellépő másodlagos tünetek megszüntetéséhez.

Feladatok

- A feltárható okok és korelőzmények kiderítése
- A különböző szakemberekkel (gyerekgyógyász, ideggyógyász, pszichológus) való együttműködés a terápia egész folyamatában.
- Az egyéni terápia kialakítása.
- A test és ezen belül elsősorban a beszédszervek izomzatának lazítása, a hangképzéshez szükséges laza izomműködés kialakítása.
- A beszéd automatizált elemeinek technikai fejlesztése és javítása.
- A beszédszervi mozgások koordinációja, a légzés, hangadás és beszéd folyamán.
- A beszédképesség fejlesztése.
- A mimika és a gesztikuláció görcseinek oldása.
- Önismeret, önértékelés fejlesztése.
- A dadogó és környezete közötti pozitív kapcsolatok kialakulásának elősegítése.
- Utógondozás.

Tartalom**A terápia anyaga és az alkalmazott gyakorlatok**

Az élettani dadogás terápiájának összetevői

- A mozgáskészség fejlesztése, a testtartás általános fejlesztése, játékos utánzó gyakorlatok.
- A légzés szabályozása énekléssel és verses gyakorlatokkal összekötve.
- A hangadás gyakorlatai, a hangerő és hangszín szerepének megismertetése, használatának játékos formában történő gyakorlása.
- Artikulációs bázis fejlesztését célzó gyakorlatok:

- a helyes időtartamú és pontos képzésű hangok és hangkapcsolatok játékos gyakorlása
- a helyes hangindítás és zöngéképzés kialakításának gyakorlatai
- Ritmusgyakorlatok:
 - cselekvés és beszéd összekapcsolása,
 - fogalmak, szavak tartalmának tudatosítása,
 - szómeztalálási készség fejlesztése,
 - szókincs bővítés játékos gyakorlatokkal,
- A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és képzelet fejlesztését szolgáló gyakorlatok.
- Játékos utánzások, énekek, versek dramatizálása, tanult mozgások alkalmazása.
- A gondolatok szóbeli megfogalmazását segítő gyakorlatok.

Feltételek

A dadogás javítását segítő tárgyi feltételek

tárgyak, tárgysorozatok,
képek, képsorozatok,
képeslottók, dominók, társasjátékok,
memória játék,
puzzle-játékok,
bábok, bábfal, jelmezek, maszkok,
hangszerek,

magnetofon, zenei és prózai hanganyagot
tartalmazó kazetták,
írás- és diavetítő
labdák, ugrókötelek, karikák, szalagok, kendők
stb.
gyurma, papír, festék, ragasztó, ecsetek,
színes filctollak, ceruzák,
Parole beszédlassító készülék.

Értékelés

A terápia eredményeinek minősítése

Tünetmentes

Folyamatos, gördülékeny, helyes ritmusú, alakilag és tartalmilag ép beszéd. Izomtónus megfelelő. Együttmozgás nincs.

Lényegesen javult

A gyermek a számára biztonságos környezetben tünetmentesen, jól beszél. Az együttmozgások megszűntek. Beszédfélelme oldódott.

Részben javult

Tudatosan képes az ellazulás szabályozására, az együttmozgások csak ritkán jelentkeznek. Tanult versekben, kötött beszélgetésekben megakadásai nincsenek. A tónusok klónussá enyhülnek.

Keveset javult

Az izmok tónusa feszes, görcsös. Az együttmozgások gyakorisága csökken. A vegetatív tünetek ritkábban jelentkeznek.

Nem javult

Ellazulásra képtelen, az együttmozgásokban és a beszédállapotban nem történt semmi változás.

Az orrhangzós beszéd terápiás programja

Az orrhangzós beszéd javításának célja, hogy szüntesse meg a különböző kórokok következtében kialakult kóros nazális rezonanciát, alakítsa ki a magyar nyelv percepció bázisának megfelelően az orális és nazális hangszínezet megjelenését. A terápia eredményezze a tiszta artikulációt, a folyamatos, ritmusos és érthető beszédet.

Feladatok

- A terápia kezdési időpontjának megállapítása a szakorvosi és pszichológiai szakvélemények figyelembe vételével.
- A funkció próbák elvégzése a pontos és differenciált diagnózis céljából.
- A beszéd- és mozgásállapot vizsgálata.
- A hallási megkülönböztető képesség vizsgálata.

- Egyéni kezelési terv elkészítése.
- Az organikus feltételeknek megfelelő légzés kialakítása.
- A lágy szájpad működésének megváltoztatása.
- Az artikulációban résztvevő izomzat helyes tónusának kialakítása.
- A beszédhangok fejlesztése, rögzítése, automatizálása.
- A tünetmentessé vált gyermekek beszédérthetőségének időnkénti kontrollja.

Tartalom

A terápiában felhasználandó gyakorlatok

- artikulációs mozgásokat ügyesítő gyakorlatok,
- légzési gyakorlatok:
 - a./ a szájon keresztül történő ki- és belégzés előkészítése játékos gyakorlatokkal,
 - b./ az ún. célzott légzés,
 - c./ a beszédlégzésben résztvevő izmok munkájának rendezése, koordinációja,
 - d./ beszédlégzési gyakorlatok praktikus céllal,
 - e./ a hangszalagok tréningje,
- gyakorlatok az orális és nasalis hangszín felismerésére és elkülönítésére,
- a lágy szájpad emelését elősegítő fúvó gyakorlatok
 - a./ a lágy szájpad zárjának megtartása a levegő kifúvása alatt,
 - b./ sűrítjük a levegőt, majd koncentráltan, irányítottan kifújjuk,
 - c./ kombinált légzés mellett a levegő visszatartása nyitott szájállással,
 - d./ k-g gyakorlatok
 - magánhangzókkal végzett gyakorlatok /k-g gyakorlatok/:
 - a./ erőteljes hangképzés,
 - b./ hangoztatási időtartam növelése,
 - c./ új magánhangzók bekapcsolása,
 - hehezési gyakorlatok,
 - zárhangzós hanggyakorlatok
 - zárhangzós szógyakorlatok
 - gyakorlatok folyamatos mássalhangzókkal.

Feltétel

Az orrhangzós beszéd javítását segítő eszközök

- magnetofon, kazetták,
- fúvást segítő játékok, hangszerek,
- + a pöszeségnél felsoroltak.

Értékelés

A terápia eredményének minősítése

Tünetmentes

Az élettani nasalis rezonancia helyreállt és folyamatos, érthető beszéd jött létre.

Lényegesen javult

Beszéde érthetőség szempontjából jó.

A kóros nasalitás csak 4-5 hangnál figyelhető meg.

Részben javult

Az organikus viszonyokhoz képest kialakult a megfelelő légzés, a hallási differenciáló készség is kiépült.

Keveset javult

Beszédlégzésnél a kilégzés általában még az orron keresztül történik.

Nem javult

Beszéde változatlan.

A diszkalkulia terápiás programja

A diszkalkulia megelőzésének és reedukációjának célja, hogy kialakítsa a gyerekekben az intellektusának és mindenkoros osztályfokának megfelelő matematikai képességeket. A matematika tanulásához szükséges biztos alapok megteremtése, a fejletlen vagy hibás pszichikus funkciók, megfelelő képességek fejlesztése, ill. kompenzálása, jártasságok, készségek kialakítása. Az absztrahálás folyamatának segítése, a cselekvésben végrehajtott műveletek interiorizálása, végül az önálló alkalmazás.

Feladatok

- § A diszkalkulia pontos diagnózisának felállítása logopédiai, pszichológiai vizsgálatok alapján.
- § Az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd fejlesztése.
- § Saját testen, térben, síkban, időben való tájékozódás segítése.
- § Lehetőség szerint számközbővítés, új számfogalmak birtokba vétele.
- § Begyakorolt művelet végzése analóg módon, jól használható, automatizált számolási módszerrel az újonnan kialakított számfogalmon belül.
- § Új számtani művelet megtanulása, később is alkalmazható számolási módszer kidolgozása a már biztosan elsajátított számkörön belül.
- § Műveletvégzés az osztályfoknak megfelelő számkörben, szóban és írásban.
- § Szöveges feladatok megoldása.
- § Meglevő ismeretek állandó felelevenítése és alkalmazása.

Tartalom

Diszkalkulia-prevenció esetén

- Az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás, és a beszéd fejlesztése egymással kölcsönhatásban.
- A számemlékezet fejlesztése.
- Saját testen, térben, síkban, időben való tájékozódás kialakítása.
- Formák, különböző mértani ábrák számjegyek kirakása, utánzása, felépítése, írása.
- Számfogalmak folyamatos birtokba vétele, elmélyítése, mindenoldalú megerősítése.
- A számfogalom kialakítása magában foglalja a számlálást, a mennyiségi egyeztetést, a matematikai relációs szókincs használatát, pontos értelmezését, a mennyiség- számnév-számjegy egyeztetését, a globális mennyiség felismerés biztonságát.
- A számfogalmakkal az absztrakció útját bejárva műveletek előkészítése, lejegyzése a felismerés szintjéig.
- A szövegértés fejlesztése, a szöveges feladatok cselekvéses, később képek segítségével való megoldása a számolási műveletek megfogalmazásával, műveletek elvégzésével.

Diszkalkulia reedukáció esetén

- Érzékelés- észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése.
- Határozatlan halmazok, mennyiségek összehasonlítása: több, kevesebb, ugyanannyi.
- Tárgyak csoportosítása azonos tulajdonságok alapján.
- Mennyiségi viszonyok változtatása, elvétellel, hozzátevéssel, új relációk megfogalmazása.
- Több, kevesebb jele.
- Halmazok összehasonlítása.
- Természetes számfogalom kialakítása 5-ös, 10-es, 20-as, 50-es, 100-as, 1 000-es, 100 000-es, 1 000 000-ós számkörben, és 1 000 000-ón túl.
- Számlálás.
- Számkép, számjegy és mennyiség egyeztetése.
- Számjegyek olvasása és írása.
- Mennyiségek megjelenítése pénzzel.
- Számok rendezése, növekvő, csökkenő sorozatok.
- Páros és páratlan számok.
- Mennyiségi viszonyok változása.
- Bontás.
- Alapműveletek értelmezése, műveletvégzés eszközzel, majd anélkül.
- Csoportosítás- globális mennyiség-felismerés.
- A helyi érték fogalma.
- Számok helye a számegyenesen.
- Szöveges feladatok megértése, lejegyzése, a megfelelő művelet/ műveletek kiválasztása logikai gondolkodás segítségével.

Feltételek

- SON teszt
- Frostig teszt
- Bender A B teszt
- Wechsler teszt

-GMP teszt
-PPL teszt

-matematikai gyakorló munkafüzetek
-fejlesztő játékok

Értékelés

A terápia eredményének minősítése

Diszkalkulia – prevenció esetén

Tünetmentes minősítés nem adható.

Lényegesen javult

A gyermek az általános iskola 1. osztályában valószínűleg megfelelően fog haladni: Saját testen, térben, síkban való tájékozódása életkorának megfelelő szintű. Számfogalma életkorának megfelelő. Helyesen számlál, mennyiséget egyeztet, matematikai relációkat helyesen értelmezi, használja. Szöveges feladatok megoldására képes cselekvéssel, képi megjelenítéssel.

Részben javult

A diszkalkulia megelőzését célzó foglalkozások folytatása javasolt 1. osztályban. Számfogalma bizonytalan, téri tájékozódása nem megfelelően fejlett, matematikai relációkban bizonytalan.

Keveset javult

A fejlesztő foglalkozás szükséges. Téveszti a térbeli viszonyokat, irányokat, az irányokat kifejező névutókat. Számfogalom kialakítása nehézkes.

Nem javult

A diszkalkulia prevenciós foglalkozások gyakorlatainak alkalmazása intenzív módon javasolt. Ha lehetséges az iskolai tanulmányok megkezdésének elhalasztása.

A diszkalkulia reedukációs munka eredményeinek minősítése

Tünetmentes

Mennyiségi relációkat felismeri, mennyiségi relációk alkotására képes. Az osztályfoknak megfelelő számfogalmak kialakultak. A számjegyeket felismeri, helyesen írja. Az alpműveletek végzése eszköz nélkül is megy. Szöveges feladatot megoldására képes. Gondolkodási műveletek (analízis- szintézis, összefüggések felismerésére, analógiás gondolkodás, logikai ítéletek alkotására) végzésére képes.

Lényegesen javult

A kialakított számkörben eszközzel biztosan végzi a műveletet. Sorozatok alkotására képes. Számjegyeket felismeri, helyesen leírja. A helyi érték fogalma kialakult. Egyszerű szöveges feladatot önállóan megold. Összefüggéseket segítséggel felismer, egyszerű logikai alkotására képes.

Részben javult

Osztályfoknak megfelelő számfogalmak bizonytalanok. Alpműveletek végzésekor bizonytalan, hibázik. Sorozatok alkotásakor hibázik. Szöveges feladatokat nem tudja értelmezni.

Nem javult

Osztályfoknak megfelelő számfogalmak nem alakultak ki. Műveletvégzésre csak segítséggel képes. A szöveges feladatokat nem érti, összefüggéseket nem lát meg.

e./A sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás

„Az integráció nem lehet a tolerancia nagyvonalú gesztusa, hogy mi, épek eltűrjük magunk között a sérülteket, és hagyjuk, hogy velünk élhessenek, hanem annak az elfogadása, hogy mindannyian egyenlők vagyunk, de nem egyformák.”

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékos alapján halmozottan fogyatékos, vagy pszichés fejlődési zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét
- a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást
- speciális eljárások alkalmazását,
- kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazásának szükségességét

Azoknak a tanulóknak a nevelését, oktatását tudja vállalni intézményünk, akiknek tanításában a gyógypedagógiai, logopédiai, utazótanári segítségnyújtás elengedhetetlen.

Iskolánk az alábbi sajátos nevelési igényű tanulók nevelését, oktatását vállalja fel:

- Enyhe fokban mozgássérült,
- Enyhe fokban látássérült,
- Enyhe fokban hallássérült
- Beszédfogyatékos
- Pszichés fejlődési zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott

A törvényi háttér:

- -A közoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXIX törvény 30. §-a rendelkezik a sajátos nevelési igényű tanulók jog kérdéseiről.
- -E törvény 52. §-a szabályozza a sajátos nevelési igényű tanulók részére a kötelező óraszámokon túl a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozások szervezésének rendjét.
- -E törvény 114. §-a értelmében a pedagógiai szakszolgáltatások igénybevétele a sajátos nevelési igényű gyermekek számára ingyenes.
- -E törvény 120. §-a értelmében meg kell téríteni a pedagógiai szolgálatot nyújtó intézmény, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését és oktatását végző, valamint a fejlesztő felkészítést végző intézmény eléréséhez szükséges helyközi utazás költségeit a gyermeknek és kísérőjének.
- -E törvény 1. számú melléklete szabályozza a pedagógusok kötelező óraszámát, a költségvetési hozzájárulás megállapításának elveit (a normatív hozzájárulás meghatározásakor figyelembe vehető gyermek-tanulói létszám megállapítása).
- -E törvény 2. számú melléklete szabályozza a közoktatási intézményekben nyilvántartott és kezelt személyes és különleges adatok nyilvántartását.
- -A közoktatási törvény végrehajtási rendeletei – 1994.
- -2/2005. (III. 1.) OM-rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve
- -A közoktatási intézményekben nyilvántartott és kezelt személyes és különleges adatokat a közoktatási törvény 40. §-ához szerkesztett 2. számú melléklet határozza meg.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának célja

A nem sajátos nevelési igényű társaikkal történő nevelés, tanítás során a sérülésükből adódó hátrányaik megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességeik kibontakoztatásának segítése.

A gyermekek fejlesztése során szeretnénk elérni, hogy minél teljesebb önálló életvitelre legyenek képesek, valamint a társadalomba való beilleszkedésük sikeres legyen.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának feladata

A sajátos nevelési igényű tanulók beilleszkedésének, a többi tanulóval való haladásának segítése.

Az integrációhoz szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása.

A szakértői bizottság javaslatában megfogalmazott rehabilitációs ellátás, valamint egyéni/kiscsoportos fejlesztés megszervezése.

A sajátos nevelési igényű tanuló nevelésében, oktatásában részt vevő pedagógusok feladatai

A tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak-egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző- módosulásait.

Szükség esetén egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális technikákat, módszereket alkalmaz.

Pedagógiai módszerek módszerkombinációk megválasztásával, alkalmazkodik a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradás súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságához.

A fejlesztési követelményeket a gyermek fejlődési üteméhez igazítja.

Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A szakértői bizottság szakvéleményében megfogalmazott javaslatokat a pedagógiai munkájában érvényesíti, a tanulás- tanítás folyamatába beépíti.

A tantárgy illetve a tantárgyrész alóli felmentésre, és a számonkérésre, értékelésre vonatkozó javaslatokat az igazgató határozata alapján betartja.

A tanulók értékelése az egyéni különbségeket figyelembe vételével történik. A jutalmazás és az elmarasztalás kombinálására kell törekedni, a pozitív megerősítés dominanciája mellett.

A (re)rehabilitációs ellátás

A (re)rehabilitációs tevékenység szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett, nyitott tanítási – tanulási folyamatban valósul meg, mely során figyelembe veszik az egyes tanulók, tanulócsoportok igényeitől függő eljárásokat, időkeretet, eszközöket, módszereket, terápiák alkalmazását.

A (re)rehabilitációs tevékenység közös céljai feladatai

A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és egyéb fogyatékból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.

A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.

A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.

A gyógypedagógiai tanár/terapeuta feladata:

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés.

Közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenységek, tervezésében, ezt követően a konzultációban.

Egyéni fejlesztés

Egyéni fejlesztésben részesül az a tanuló, akit az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből a szakértői bizottság mentesített az értékelés és a minősítés alól.

A fejlesztési terv folyamatosan nyomon követi a tanuló fejlődését, előrehaladását, és meghatározható belőle a fejlesztés további menete.

Az egyéni foglalkozások alapelvei

Az egyéni foglalkozások nem korrepetáló jellegűek.

Az egyéni foglalkozások elsődleges célkitűzése az éretlen vagy gyenge képességterületek fejlesztése, a hiányzó képességek kialakítása.

A személyiség egészére ható fejlesztés.

Az egyéni fejlesztési tervek folyamatos ellenőrzése, továbbfejlesztése.

Együttműködés a szülőkkel. Elengedhetetlen a folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, igény szerint akár napi kapcsolatba is kerülhetünk. Tájékoztatást adunk a gyermek fejlődési üteméről, érzelmi állapotáról. Igyekszünk hozzájárulni, hogy az iskola ne egy konfliktusforrás legyen a szülő-gyermek kapcsolatban, sokkal inkább kettejük közös munkájának sikerben gazdag helyszíne.

A fejlesztés szervezeti keretei

A tanulók egyéni fejlesztésének időbeosztását a gyógypedagógus az osztálytanítókkal konzultálva határozza meg.

Szervezeti formái lehetnek:

- Egyéni fejlesztés
Formái: Gyógypedagógiai fejlesztés, logopédia, egyéni tantárgyi korrepetálás.
- Kiscsoportos fejlesztés
Formái: Gyógypedagógiai fejlesztés, logopédia, tantárgyi korrepetálás.
- A tanóra keretein belül a gyógypedagógus részvétele segítségnyújtás céljából.

A mozgáskorlátozott tanuló

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A tanuló speciális nevelési szükségletét meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe.

A mozgás minden kisgyermek tapasztalatszerzési lehetőségére hatással van, befolyásolja személyiségfejlődését is. A sérült gyermek esetében a mozgásos tanulás lehetősége módosul. A mozgásállapot tartóssága, visszafordíthatatlansága is befolyásolja a fejlődés menetét. Ez nem ritkán az átlagostól eltérő pszichés, szociális és fizikai szükségleteket teremt.

A jelentősen eltérő kóreredit és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat. Ebből eredően a tanulók más-más személyiségfejlődési utat járnak be. Nevelhetőségüket meghatározza, hogy tapasztalatszerzési lehetőségeik beszűkültek, a környezethez való alkalmazkodásukban gátoltak. A hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, a manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, illetve a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága az iskolai képzés egész időtartama alatt megkívánja az egyénre szabott módszerek, eljárások, technikák és eszközök, valamint a pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció és a fizikai korlátozottságot csökkentő környezeti adaptáció alkalmazását.

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztése

A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei célja és kiemelt feladatai

A mozgáskorlátozott tanuló nevelésének, oktatásának, mozgásfejlesztésének alapelve, hogy a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni vagy ellensúlyozni.

A képességek tervszerű fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságokhoz szabottan történjen meg annak érdekében, hogy a gyermekek mozgáskorlátozottként is meg tudják állni a helyüket a környezetükben, a társadalomban.

Mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, az iskolában - a tanuló állapotának megfelelően - biztosítani kell az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és életteret, illetve az ehhez szükséges eszközöket (pl. lejtő, kapaszkodó).

Megteremtteni az esélyegyenlőség alapjait, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányok adott pontján felkészültek legyenek az önálló életvitelre.

Ennek érdekében:

- ki kell alakítani a tanulóknál az egészséges énképet és önbizalmat,
- növelni a kudarcűrő képességüket,
- önállóságra nevelni őket.

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében kialakult kommunikációs zavarok és a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezése jelenti. Mindkettő befolyásolja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, ezért kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni.

A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítést igényel. Ennek során figyelembe kell venni kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is.

A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai jellegű segédeszközök igénybevétele segíti

- a mozgásbiztonságot,
- a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát,
- az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Az iskolai fejlesztés szakaszai megegyeznek a NAT pedagógiai szakaszolásával.

A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége általában indokolja, hogy az első évfolyam teljesítésére hosszabb időt biztosít az iskola, de szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb időszámban

A NAT alkalmazása

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A kiemelt fejlesztési feladatok teljesítését a tanulók életkori sajátosságai és a mozgáskárosodásból adódó egyéni eltérések egymással kölcsönhatásban befolyásolhatják.

Énkép, önismeret

A személyiség építésének és a lelki egyensúly fenntartásának egyik eszköze a lehetőségek szerinti önállóságra nevelés. A tanulóban akkor alakul ki reális, pozitív énkép, ha önmagához képest fejlődik, ér el sikereket.

Információs és kommunikációs kultúra

A mozgáskorlátozott tanulóknak gondot okozhat a kommunikáció, a szóbeli információk feldolgozása, érzékelése, megértése és alkalmazása. Hátrányaikat az információszerzésben és adásban pótolhatja az elektronikus eszközök, a média használata. Az információs társadalom fejlődése azt is lehetővé teszi, hogy a mozgáskorlátozott tanuló nem az alkalmatlanságot, a képességek hiányát érzi, mert olyan eszközöket használhat, amelyek alkalmazásával az életminősége javulhat.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a tanulók ne csak az *Informatika* műveltségi területen belül használják a számítógépet, hanem - ha szükséges - a tanítási órákon is. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a kézírásra a mozgásállapota miatt képtelen és a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára.

Tanulás

A mozgáskorlátozott tanulóknál fokozott figyelmet kell fordítani a tanulás összetevőinek tanítására, az egyénre szabott tanulás módszereinek megválasztására. Az előzetes tapasztalatszerzésre a mozgáskorlátozottság miatt nem mindig kerül sor, ezért a tanuló előzetes tudása is hiányos lehet. Esetenként a mozgásos tapasztalatszerzés is akadályozott. A tapasztalati alapozás lehetőségeinek megteremtésével, a kíváncsiság, érdeklődés és megoldási késztetés felkeltésével és megtartásával stabil motiváció érhető el.

Testi és lelki egészség

A fejlesztések során törekedni kell arra, hogy a tanulók minél inkább megismerjék mozgáskorlátozottságuk okát és annak következményeit, elsajátítsák és alkalmazzák az azzal kapcsolatos higiéniai szabályokat. A tanulóban ki kell alakítani, hogyan viszonyuljanak mozgásállapotukhoz, ismerjék meg saját értékeiket.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Az iskolai fejlesztések során fontos feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Kiemelt jelentőséggel bír a mozgáskorlátozottak számára elérhető pályák, munkahelyek megismertetése, az ezek iránt való érdeklődés felkeltése. A lelki egyensúly fenntartásának elengedhetetlen eszköze a bizonytalanság kezelésének képessége, amelynek kialakítása a nevelő-oktató munka fontos feladata.

A helyi tanterv kiegészítése

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

Az olvasás- és írástanítás - a helyesírásra és a tartalomra koncentrálva - az egyénnek megfelelő tempó és segédeszköz kiválasztásával történjen. Egyes tanulóknál a gépi írás elsajátítása teremt lehetőséget az írásbeli kommunikációra. Mivel a beszéd formája a sérülés függvénye, ezért annak a tartalmi részére kerüljön a nagyobb hangsúly.

Élő idegen nyelv

A nyelvtanulás a továbbtanulás, a későbbi munkavállalás, az önbizalom növelésének fontos eszköze, ezért minden esetben szükség van a megszerzett nyelvtudás gyakorlati felhasználhatóságának egyénre szabott megfogalmazására.

Az olvasási és írásnehézségekkel küzdő gyermekek esetében az auditív tanulási módszerek nagyobb eredményességet tesznek lehetővé.

Matematika

Kiemelten szerepe van a tanítás során a sokoldalú érzékleti megerősítésnek.

A geometriai anyag gyakorlati részének tanítása a mozgásállapottól függően egyéni elbírálás alapján történjen, a sérültségnek megfelelő, egyénre adaptált eszközök használatával, mert ezek át tudják segíteni a tanulót a technikai nehézségeken.

Ember és társadalom

Szükség van a társadalmi tapasztalatszerzés hiányainak pótlására.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződések.

Ember a természetben. Földünk és környezetünk

Az embertani, egészségügyi ismeretek tartalmazzák a tanuló diagnózisának ismeretét, az ezzel kapcsolatos egészségügyi feladatok és problémák kezelését.

Amennyiben a tanuló mozgásos ismeretszerzése gátolt, segédeszközök igénybevétele, a tanulási környezet megfelelő alakítása teremti meg a tapasztalás lehetőségét.

Művészetek

A mozgáskorlátozott tanuló harmonikus fejlődésének és önkifejezésének egyik fontos eszköze a zene, a mozgás a dramatikus interakció és az alkotás.

A felmentés bármely formája indokolatlan, minden esetben meg kell keresni azokat az eljárásokat, módszereket, testhelyzeteket, eszközöket, amelyeknek segítségével a tanuló alkotni képes.

Informatika

Az informatika tanítása szükség esetén az egyénre szabott, adaptált eszközök (pl. speciális egér, klaviatúravédő stb.) alkalmazásával történik.

Életvitel és gyakorlati ismeretek

A mozgásállapot alapján kitűzött célok határozzák meg az egyéni képességekhez igazodó feladatokat, az egyéni fejlődéshez szükséges eszközök alkalmazását, az önállóság elérését segítő praktikumok elsajátítását.

Az életminőség javítását az segíti, ha a tanuló megismeri és gyakorolja a gyógyászati segédeszközök használatát, karbantartását és a velük való közlekedést.

Testnevelés és sport

A műveltségi terület elemei és feladatai az alábbiak szerint módosulnak.

Elemek

- a) A gyógytorna passzív és aktív eljárásai.
- b) Korrekciós és gyógyászati segédeszközök alkalmazása.
- c) A testnevelés mozgásanyagának (gimnasztika, torna, atlétika, testnevelési és sportjátékok) sérülésspecifikusan adaptált formái.

Feladatok

- a) A károsodott mozgási és tartási funkciók kompenzációja.
- b) A mozgásszervrendszer optimális működőképességének biztosítása.
- c) Az állapotromlás, másodlagos károsodások megelőzése.
- d) A motoros képességek fejlesztése, fizikai kondíció növelése, egészséges életre nevelés, mozgásigény, mozgástudat kialakítása.
- e) A reális mozgásos éntudat kialakítása, önálló életvitelre elő- és felkészítés.

Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció

A mozgáskorlátozott tanulók rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulónak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében szükséges:

- a központi idegrendszer sérülése által előidézett funkciózavar (beszédzavar, beszédhiba, figyelemzavar, a szenzomotorium zavara, részképesség-kiesés, pszichés és/vagy motoros tempó lassúsága stb.) megszüntetése vagy csökkentése;
- a pszichomotoros funkciók korrekciója, fejlesztése, mivel a szenzomotoros zavar dyslexiához, apraxiához vezethet és ez tanulási problémákat idézhet elő;
- a tanulók folyamatos logopédiai fejlesztése, különös tekintettel a központi idegrendszeri sérülés következtében dysarthriás gyermekek esetében a speciális szomatopedagógiai és logopédiai terápiára. Mindez szervesen illeszkedik a komplex rehabilitációs célú programba;

- a nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a gyermek más anyanyelvű emberekkel történő kommunikációját és a média segítségével biztosítsa a számára elérhetetlen élményeket;

A látássérült tanuló

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (látásteljesítmény 0-33%) közötti.

Ezen belül:

Gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1-0,33).

A gyengénlátókat a látó-halló (tapintó) életmód jellemzi.

A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie

- a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról;

- a szemészeti állapot - prognózis javuló vagy romló tendenciájáról, a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről, a gyermek intelligenciájáról, személyiségvonásairól.

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszer minden esetben a tanulók állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A látássérült tanulók fejlesztésének, célja és kiemelt feladatai

Feladatunk az általános, korszerű alpműveltség nyújtása, valamint azon túl a speciálisan jelentkező a gyengénlátásból és az esetleg csatlakozó fogyatékoságból adódó hátrányok leküzdése.

A gyengénlátó tanulók iskolai fejlesztése

A NAT alkalmazása

A gyengénlátó tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

A gyengénlátó tanulóknak a tanulásához és a mindennapi fejlesztéshez különleges technikák elsajátítása szükséges lehet: elektronikus olvasógép, speciális optikai segédeszközök, látássérültek számítástechnikai segédeszközei, programjai használata, melyeknek ismeretanyaga az egyéni fejlesztési terv része.

A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulóasztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengénlátók egyéni adottságai szerint valósulnak meg. Ennek érdekében több gyakorlati lehetőségre és alkalmanként több időre van/lehet szükség.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A gyengénlátó tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulók egyéni adottságai többnyire eltérnek az ép tanulók adottságaitól. A tanulók számára biztosítjuk a tanulásához és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata stb.) és a készségfejlesztést (önálló tanulásban használható eljárások, lényegkiemelés, megtartó emlékezet növelése, szóbeli kifejezőképesség gazdagítása, célszerű munkaszokások kialakítása, vizuális megfigyelőképesség fejlesztése stb.).

Énkép, önismeret (lásd még: Testi és lelki egészség)

A gyengénlátó tanuló személyiségfejlődésének alakulásában alapvető szerepe van a megfelelő tanulási környezet kialakításának. Csakis ez segítheti az önálló tevékenység kialakítását.

Információs és kommunikációs kultúra

A gyengénlátó tanulóknál a megfelelő látási kontroll hiányának következtében nehezített a kommunikáció, a metakommunikáció által terjedő információk érzékelése, megértése, feldolgozása és alkalmazása. Hátrányait az ép érzékszervek segítségével, más területek fokozott kiművelésével pótolhatják. Az információszerzésben kiemelt jelentőségű a virtuális csatornákon keresztüli ismeretszerzés, ezért az elektronikus média használatát különös gondossággal kell megtanítani: a kiválasztás szempontjai között elsődleges a láthatóság biztosítása és a hallható információk használata.

Tanulás

Kiemelt cél, hogy a sérült tanulók megismerjék a látásos megismerésben fennálló nehézségeik kompenzálását segítő eljárásokat, és begyakorolják azok alkalmazását. A tanulók a számukra kedvező külső feltételek, körülmények kialakításában kapnak aktív szerepet.

Testi és lelki egészség

A gyengénlátó tanuló átfogó képet kap arról, hogy miként viszonyuljon szembetegségéhez. Képesé kell tenni a látáskímélő előírások betartására. Kiemelt jelentősége van a szembetegségek miatt javasolt és ellenjavallt mozgáskorlátozások megismerésének, az optikai segédeszközök és azok rendeltetésszerű, helyes használata megtanításának. Fel kell készíteni őket a gyengénlátásból fakadó fokozott baleseti lehetőségekre, azok megelőzésére, a finommozgások és a tájékozódás ismereteinek elsajátítására.

Helyi tanterv kiegészítése

Magyar nyelv és irodalom

A gyengénlátásból fakadó sajátos nehézségek miatt az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon magasabb óraszámot biztosítunk. Az ismeretanyag elsajátításához rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása indokolt lehet, de a hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható. Az olvasási tempót érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele. Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít.

Élő idegen nyelv

Az élő idegen nyelv tanulása a gyengénlátó számára a látó társadalomba való beilleszkedést és az esélyegyenlőséget is célozza. Ennek érdekében kiemelten fontos a mindennapokban előforduló nehezített élethelyzetek gyors megoldását lehetővé tevő (információkérés, tájékozódás, segítségkérés, fejlett kommunikációs készség kialakítása az idegen nyelv használatában) tartalmak beépítése a helyi tantervbe.

Matematika

A tanítás során használt eszközök, és a követelmények meghatározásakor kiemelten figyelembe kell venni az alábbiakat:

- szemléltetéshez és a tanulói munkához speciális (adaptált) eszközöket kell használni (speciális vonalzó, körző stb.);
- a mérés, szerkesztés jelentősen függ a látássérülés mértékétől, ezért a pontosság szempontjából szükséges engedelményeket tenni.

Ember és társadalom

A műveltségi terület tartalmának meghatározásakor az alábbiak beépítése szükséges:

- a gyengénlátó tanuló ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást, és tudja, hogyan élhet jogaival;
- ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit.

Ember a természetben

A teljes látást igénylő jelenségeket az ismeret szintjén kell biztosítani (fizikai, kémiai, biológiai jelenségek, pl. fénytán).

A tananyagba szükséges beépíteni a gyengénlátással kapcsolatos fizikai és biológiai ismereteket, valamint lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre.

A követelmények tekintetében - a balesetek elkerülése érdekében - a tanulói kísérleteknél egyéni elbírálásra van szükség.

Földünk és környezetünk

A tartalom feldolgozása során biztosítani kell a gyengénlátók számára használható térképeket (lényegkiemelő, kontrasztos, esetenként tapintható jelzések stb.).

A követelményeknek ismeretanyag szempontjából teljes körűen, de a gyengénlátók által használt eszközzel kell eleget tenni.

Művészetek

A gyengénlátó tanuló az élet minden területén több nehézséggel küzd, mint az ép társai, ezért a készségek, képességek fejlesztése mellett kiemelten fontos a művészetek személyiségkorrekciós hatása.

Az ének-zene ismeretanyagában a hallásos tanulás kerül előtérbe.

A dráma és tánc a tanuló térbeni biztonságának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, ön- és társismeretük kialakításában, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap.

A vizuális kultúrán belül a síkbeli ábrázolás mellett a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, makett, agyagozás stb.) helyeződik. A szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni.

Informatika

A gépírás (billentyűzet) tanításának szerepe a gyengénlátó tanuló esetében kiemelten fontos annak érdekében, hogy a mindennapi életben adódó írásbeli feladatait (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakban készíthesse el.

A könyvtárhasználat az iskolai könyvtár használatára korlátozódik azzal a kiegészítéssel, hogy a gyermek tanuljon meg ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni. Lehetőség szerint ismerje a hangos könyvtárat és igénybevételeit.

Életvitel és gyakorlati ismeretek

A műveltségi terület alapját a NAT-ban megfogalmazottak jelentik, fokozottabb hangsúlyt kapnak azonban a személyiségállapothoz igazított életviteli technikák.

A műveltségi terület tartalmába mindazon ismeretek beépülnek, melyek a gyengénlátó tanulók mindennapi életvezetéséhez mind teljesebb önálló életviteléhez szükségesek, illetve alakítják későbbi pályaválasztásukat.

Testnevelés és sport

A helyi tanterv a testnevelés NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatai közül tartalmazza a nem ellenjavalltakat, valamint a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tartalmakat, beépítve a gyógytestnevelési eljárásokat. A speciális tartalmak kialakításánál figyelemmel kell lenni:

- a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére,
- a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.

A követelmények meghatározása mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség kihatásai és a társuló mozgásszervi betegség figyelembevételével.

Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú (re)habilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Mindamellet az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükséges, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg. A gyengénlátó tanulók (re)habilitációs célú fejlesztő foglalkozásai általában a következő területeket érintik:

- látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai segédeszközök használata),	- személyiségkorrekció,
- mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás),	- diszlexia, dysgraphia, diszkalkulia,
- az olvasási készség fejlesztése,	- logopédiai ellátás,
	- gyógytestnevelés,

A hallássérült tanuló

A hallássérült tanulónál - a hallás csökkenése miatt - a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával - attól pozitív és negatív irányban is eltérhet.

A nagyothalló tanulónál (a beszéd tartományban mért hallásszintek átlaga enyhe nagyothallás esetén 30-45 dB, közepes nagyothallás esetén 46-65 dB, súlyos nagyothallásnál 66-90 dB) a hallás csökkenése akadályozottságot jelent a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.

A hallási fogyatékos (nagyothalló) tanulók iskolai fejlesztése

A hallássérült tanuló egyéni fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs eljárások folyamatában valósul meg. A komplex ellátás a korai és óvodai nevelésre építkezve, döntően a szurdopedagógiában használatos módszerek alkalmazásával, megfelelő audiológiai ellátással, a nagy teljesítményű hallókészülékek, hatékony hangátviteli technikák

használatával és/vagy a legkorszerűbb műtéti technika alkalmazásával beépített cochleáris implantátumokkal történik. A felsoroltak együttesen határozzák meg a hallássérült tanuló eredményes nevelhetőségét, oktathatóságát.

A rendszeresen végzett mérési, speciális pedagógiai vizsgálati, megfigyelési, tapasztalati eredmények figyelembevétele, valamint az audiológus szakorvossal történő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes pedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek. A szakszerű pedagógiai munka végzéséhez mindezen ismeretek, valamint elemi technikai tudnivalók (hallókészülék stb. kezelésében tájékozottság) szükségesek a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő- oktató pedagógus számára.

A NAT alkalmazása

A hallássérült tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A hallássérült tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Énkép, önismeret

A hallássérült tanulókat fontos segíteni abban, hogy érzékszervi fogyatékoságukkal együtt élve a munka világának aktív részesévé váljanak.

Információs és kommunikációs kultúra

Az ismeretszerzésben fontos szerepe van a vizuális csatornának. Törekedni kell arra, hogy ezen az úton szerzett ismereteknek valóság-hű tartalma legyen, az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze.

Hon- és népismeret

A komplex ismeretanyagon nyugvó fejlesztési feladat feltételezi a térben, időben, tartalmakban eltérő összefüggések felismerését. A szókincs, fogalmak bővítése, nonverbális úton szerzett ismeretek fontos részét képezik az egyéni szükségletekhez igazított fejlesztésnek.

Szükséges a társadalmi kapcsolatépítés, kapcsolattartás formáinak elsajátítása, gyakorlása.

Európai azonosságtudat - egyetemes kultúra

Közvetlen élmény nyújtásával lehet hatékonyan ismereteket adni a hazánkon kívüli kultúrkincsek megismeréséhez.

Környezeti nevelés

A legalacsonyabb életkortól megfigyelés, tevékeny részvétel útján lehet hatékonyan eljuttatni a tanulókat a környezet alakításának, óvásának felismeréséhez. Tudatos pedagógiai segítségre, sok vizuálisan érzékelhető élmény adására van szükség az ismeretek elsajátításához.

Tanulás

A hallássérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanulással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, dysphasiás jegyek stb.) feltárására építve valósítható meg az egyéni fejlesztés.

Az információs kommunikációs technológiák megismertetése kiemelt pedagógiai feladat, mert ezáltal gazdagodnak az információszerzés lehetőségei.

Testi és lelki egészség

A hallássérült tanulókat szükséges megismertetni azokkal az okokkal, melyek hallássérülésüket, illetve annak következményeit okozták. Fontos feladat a hallásjavító eszközök használatának, és azoknak az egészségügyi ismereteknek az elsajátítása, melyekkel megőrizhető, illetve aktivizálható hallásmaradványuk. Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasás). Szükséges, hogy felismerjék a környezetben előforduló káros szokásokat, kerüljék az ártalmas, utánzó magatartási formákat.

Felkészülés a felnőtt élet szerepeire

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Alapvető fontosságú feladat mindazon személyiségjegyek feltárása, melyek a tanulók további sorsának döntő befolyásoló tényezői lehetnek (kézügyesség, megfigyelés stb.). Ezek fejlesztése jó esélyt adhat arra, hogy pályaválasztásuk sikeres legyen. Reálisan kell felmérniük, feldolgozniuk a hallássérülésükből következő akadályozó tényezőket.

A nagyothalló tanulók iskolai fejlesztése

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Az iskolai fejlesztés szakaszai megegyeznek a NAT pedagógiai szakaszolásával.

A nagyothalló gyermek iskolakészültsége általában indokolja, hogy a bevezető szakasz hosszabb időszámban szerveződjön.

Az iskoláztatás bevezető és kezdő szakaszában - a korai gondozás és a speciális óvodai nevelés eredményeire támaszkodva - a nyelvi kommunikációs készségek kialakítása, fejlesztése dominál. Ez a szakasz a szókinccs fejlesztését, a köznapi nyelv elemeinek elsajátítását, a beszédérthetőség fejlesztését, a nyelvi különbségek kezelését, valamint a nyelvi-szociális érintkezési formák kialakítását tartalmazza. A tanulók elsajátítják és megközelítően olyan szinten birtokolják az alapvető kultúrtechnikákat, hogy eszközként használhatják a további tudás megszerzésében.

Legkésőbb az *alapozó szakasz* végére a nagyothalló tanulók nyelvi kommunikációs fejlettsége lényegében elérheti az azonos korú halló tanulók fejlettségének alsó szintjét.

A *fejlesztő szakaszban* fő elemeiben már kialakulnak tekinthető az egyéni beszédállapot. Erre támaszkodva általában megvalósítható:

- a nyelvi rendszer további finomítása, a nyelvi-kommunikációs szint emelése, az olvasás-írás eszköz szintű használata, a nyelvi érintkezés formáinak bővítése: tágabb tájékozódás a köznapi nyelvhasználatban, árnyaltabb alkalmazás, a műveltségi területek és témák tartalmának megfelelő fogalmak értő használata, a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, a kommunikációs szándéknak megfelelő nyelvi formák megválasztása.

Valamennyi pedagógiai szakasz kiemelt feladata a beszédhallás folyamatos fejlesztése.

A helyi tanterv kiegészítése

Magyar nyelv és irodalom

- A műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során komplex nyelvi fejlesztés is történik, speciális feladatokkal, módszerekkel a nyelvi kommunikáció mind teljesebb értékű elsajátításáért. Minden évfolyamon szükséges az *egyéni anyanyelvi nevelés biztosítása*, melynek célja a nagyothalló gyermekek szükségleteihez igazított nyelvi korrekció, különös tekintettel a beszédérthetőség javítására, a nyelvi megnyilvánulások szintjének minél jobb közelítésére a halló gyermekek kommunikációjához.

Élő idegen nyelv

A tanítási módszerek és a tartalom megválasztásánál a hallásállapotra, a nyelvhasználat nehezítettségére figyelemmel kell lenni.

Művészetek

A műveltségi terület tantárgyain belül az ének-zene fejlesztési feladatait speciális módon kell kialakítani, melynek célja a hallóképesség fejlesztése, a természeti-társadalmi környezet hangjainak megismertetése, az emberi beszéd akusztikus felfogásának a segítése

A *Dráma és a tánc* sokoldalú személyiségfejlesztő lehetőségeinek kiaknázása a rehabilitációs célok megvalósításához is hozzájárul.

A nagyothalló tanulók pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációja

A pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozások a gyermek állapotához igazodóan egyéni vagy kiscsoportos formában szervezhetők.

- Nagyothalló tanulók esetében az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a folyamatos otológiai és audiológiai ellátásra irányul, melyet számukra iskolai keretekben szükséges biztosítani. A nagyothalló tanuló fokozottabban támaszkodik a látására, ezért annak védelme a fülészeti ellátással azonos fontosságú.

- Nagyothalló tanulóknál - különösen a hangos beszéd kialakulása után bekövetkezett halláscsökkenés esetén - kiemelten fontos a mentálhigiénés gondozás, a pszichológiai ellátás.

- A nyelvi kommunikáció döntő befolyással bír nem csak a fogalmi gondolkodás fejlődésére, hanem a lelki élet egészére is. Ezért alapvető pedagógiai fejlesztési cél a lehetőség szerinti legkorábbi időponttól kezdett szakszerű szurdologopédiai ellátás.

- Speciális intézményi oktatás esetén az integrált iskolai és iskolán kívüli életre történő felkészítés biztosítása is feladat.

- A beszéd-, nyelvtanulási (diszfáziás) és egyéb tanulási zavar tüneteit mutató tanulók korrekciója az iskoláztatás végéig szükséges. A számukra alkalmazott követelmények egyéni képességeik függvényében módosulnak.

A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének, a beszédészlelés és -megértés zavaraiiban, a beszédritmus sérülésében, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengességgel együttjáró részképesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékos körébe sorolhatók.

A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs nehézségek miatt különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak.

Amennyiben a beszéd fogyatékos a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, a beszédbeli akadályok jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

a) megkésett beszédfejlődés,	h) mutizmus,
b) diszfázia,	i) diszlexia,
c) diszlália,	j) diszgráfia,
d) orrhangzós beszéd,	k) súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar,
e) beszédritmus zavara (dadogás, hadarás),	vagy ezek halmozott előfordulása.
f) diszfónia,	
g) disarthria,	

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába.

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének irányelvei célja és kiemelt feladatai

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatását biztosítja intézményünk.

a) A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.

b) A fejlesztés tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.

c) A módszerek megválasztása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, és a korrekció adott szakaszának figyelembevételével történik.

d) A fejlesztésében meghatározó a sokoldalú percepciók fejlesztés, melynek során a kinesztéziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítve fejlődnek.

e) Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a különböző beszédműveletek számos azonos, illetve közös elemből tevődnek össze, a fejlesztés a különböző átviteli megoldásokkal eredményesebbé tehető.

f) A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.

g) A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív és folyamatos.

h) A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában - a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében - a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt partner.

A NAT alkalmazása

A beszédfigyatekos tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges. A helyi tantervben a bevezető szakasz időtartamának megnövelése indokolt lehet.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A beszédfigyatekos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek az irányadók, de azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Énkép, önismeret

A személyiség fejlesztésében hangsúlyozott szerepet kap a szociális kapcsolatrendszer kommunikációs bázisa, a kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Információs és kommunikációs kultúra

Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszközként használhatja a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló.

Tanulás

Az informatikai eszközök tanulás során történő megfelelő és tudatos alkalmazásának különösen az írás- és olvasási nehézséggel küzdő tanulók esetében kiemelt szerepe van.

Testi és lelki egészség

Kiemelt feladat a tanuló motiválása a beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészítése az esetleges visszaesésekre, azok kezelésére, valamint arra, hogy a maradandó tünetekkel később is együtt tudjon élni.

A helyi tanterv kiegészítése

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területhez kapcsolódó tananyagtartalmat, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa befolyásolhatja. A Magyar nyelv és irodalom, a Művészetek, a Testnevelés és sport, valamint az Élő idegen nyelv fejlesztési feladatainak megvalósítása nagyobb figyelmet kíván, a beszédfigyatekosság típusától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Néhány szempont azonban általánosítható:

- olvasás-, írástanítási módszerként beszédfigyatekos tanulók esetében a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenációs olvasástanítási módszer ajánlott;
- a súlyos beszédfigyatekos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;
- az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

Művészetek. Testnevelés és sport

Mindkét műveltségi terület jól szolgálja a fejlesztés másik nagy területének, a téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció követelményeinek megvalósítását.

Élő idegen nyelv

A beszédfigyatekosság típusához igazodó módszerek - pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek - elsőbbségét szükséges biztosítani.

Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció

A pedagógiai rehabilitáció tevékenységformája

- Logopédiai egyéni és csoportos terápia.

Az egészségügyi rehabilitáció formái

- Foniátriai vizsgálat és ellátás.	- Gyógyúszás.
- Gyermek-neurológiai vizsgálat és ellátás.	- Gyógytorna.
- Pszichológiai vizsgálat, pszichoterápia.	- Relaxációs tréningek.

Logopédiai egyéni és csoportos terápia a leggyakoribb kórformák esetében

A beszéd fogyatékos tanuló az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszéd fogyatékoság eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

A beszédészlelés és beszédmegértés zavara

A beszédfeldolgozási folyamat zavaráról akkor beszélünk, ha az elhangzott közlések azonosítása korlátozott, nem pontos, megértésük bizonytalan, akadályozott, az értelmezés kérdéses, gátolt. Nagyon súlyos a zavar, ha a beszédfeldolgozás a gyermek, tanuló biológiai életkorához képest több mint 3 év, és a beszédfeldolgozás összes részfolyamatát érinti.

A terápia célja:

Az elmaradott, illetőleg zavart beszédmegértés korrekciója, azaz az életkornak megfelelő folyamatműködés kialakítása, a következményes problémák csökkentése, megszüntetése.

A fejlesztés menetét meghatározó tényezők: az életkor, a beszédprodukciónak, a beszédészlelési és beszédmegértési zavar mértéke, a következményes problémák jelenléte és mértéke (olvasási, helyesírási nehézségek).

A rehabilitációs tevékenység GMP-diagnosztikára épül. Tartalma célzott beszélgetések és célzott verbális feladatok megoldása egyénileg, illetve kiscsoportban.

Megkésett/akadályozott beszédfejlődés

Az ép értelmű és ép érzékszervű gyermek beszédfejlődése elmarad a megfelelő beszéd szinttől.

A terápia célja:

A nyelvi közlés többszintű összetevőjének (szókincs, helyes ejtés, nyelvtani rendszer, szóbeli és írásbeli szövegalkotás) sokoldalú, intenzív differenciált fejlesztése, amely specifikusan egyéniesített jellegű.

A logopédiai terápia feladata:

- a beszédre irányuló figyelem fejlesztése,
- a mozgások speciális fejlesztése,
- az aktív és a passzív szókincs bővítése,
- a beszédészlelés és -megértés fejlesztése,
- a prognosztizálható olvasás-/írászavar megelőzése.

Dadogás

A beszéd összerendezettségének zavara, amely a ritmus és az ütem felbomlásában és a beszéd görcsös szaggatottságában jelentkezik. A dadogás terápia komplex (logopédiai, orvosi, pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia feladata:

- a test és a beszéd szervek laza izomműködésének kialakítása,
- helyes légzéstechnika kialakítása,
- cselekvéshez kötött beszédindítás,
- relaxációs gyakorlatok,
- mozgás- és ritmus koordináció fejlesztése,
- a beszéd automatizált elemeinek technikai fejlesztése és javítása,
- a beszédhez szükséges motiváció megteremtése, az önismeret és önértékelés fejlesztése.

Hadarás

A beszéd súlyos zavara, melyre a rendkívüli gyorsaság, a hangok, a szótagok kihagyása, a pontatlan hangképzés, a monotonia és a szegényes szókincs jellemző. A hadaráshoz gyakran társul a könnyen elterelhető érdeklődés.

A logopédiai terápia feladata:

- a figyelem fejlesztése,
- beszédterápia, helyes légzéstechnika kialakítása,
- mozgás- és ritmuskorrekció és -fejlesztés

Diszfónia

A zöngképzés, az ún. primér hang területén megjelenő hangképzési zavar. A diszfóniások beszédéből hiányzik, vagy torzult formában van jelen a zöng.

A logopédiai terápia feladata:

- a tiszta egyéni beszédhang kialakítása és a folyamatos spontán beszédbe való beépítése,
- a hangminőség és az anatómiai-élettani viszonyok további romlásának megakadályozása.

Orrhangzós beszéd

Legsúlyosabb esetei az ajak- és szájpadhasadékok következtében alakulnak ki. A szájpadhasadékkal gyakran együtt jár az enyhe fokú nagyothallás. A beszédfejlődés, majd a mondatok megjelenése is késhet, azok hiányosak, diszgrammatikusak lehetnek.

A logopédiai terápia feladata a nyelv minden szintjére kiterjedő beszéd-, illetve nyelvi fejlesztés.

Terápiás programok

Megkésett és akadályozott beszédfejlődés

A fejlesztésre irányuló munka célja

A beszédfejlődés meggyorsítására, illetve a beszédbeli rendellenességek megszüntetésére irányuló munka célja a nyelvi közlés több összetevőjét (a „fonológiai szerveződést”, a szókincs mennyiségi és minőségi jellemzőit, a szintaktikai szabályrendszer elmaradását a beszédfejlődés normális ütemétől stb.) érinti. Ezért a terápiás cél is differenciált megfogalmazást kíván:

- A beszédkedv felkeltése, ösztönzés a megfelelő érettségű nyelvi teljesítményre
- A beszéd kifejező, közlő és felhívó funkciójának fejlesztése
- A szemantikai és szintaktikai szabályrendszer kiépítése és megerősítése
- Az ún. alsóbb nyelvi szinteknek (a beszéd hangzási arculata, a mondatfonetikai jellemzők stb.)

az életkori sajátosságoknak megfelelő alapozása

A megkésett és akadályozott beszédfejlődés terápiájának anyaga

- A hallási figyelem és emlékezet, továbbá a hallási megkülönböztetőképesség fejlesztésére irányuló gyakorlatok
- Hangutánzó gyakorlatok
- Nagymozgásokra irányuló gyakorlatok
- A finommotorikumot fejlesztő gyakorlatok
- A beszédszervek működését fejlesztő gyakorlatok
- A szó és a mondat megértésének fejlesztése
- A passzív és aktív szókincs fejlesztésére irányuló gyakorlatok
- A tö- és a bővített mondatok alkotásának gyakoroltatása
- Gyakorlatok a számfogalom kialakításához, fejlesztéséhez
- A színek megismertetésével, illetve megnevezésével kapcsolatos feladatok
- A gyermek artikulációs bázisának kiépítése az egyéni fejlődés üteme alapján
- A diszlexia kialakulásának megelőzését célzó gyakorlatok
- Gyakorlóanyagok az otthoni munkához

Eszközök és műszerek

– Tárgyak, játékok, tárgydoboz	– Kártyák
– A mozgás fejlesztését elősegítő eszközök	– Színes képeskönyvek, képesfüzetek
– Hangszerek és különféle hanganyagok	– Magnetofon mikrofonnal, üres és műsoros kazetták
– Érzékelőjátékok	– Halláserősítő készülékek
– Kreativitást fejlesztő anyagok, illetve építők	– Diszlexia-prevenációs teszt
– Bábfigurák, bábparaván	– A diszlexia megelőzésére használható eszközök (lásd a diszlexia-prevenáció terápiáját)
– Képes beszédlottó	
– Képsorozatok	

Pöszeség

A pöszeség javítására irányuló munka célja

– A logopédus tiszta, a köznyelvi ejtésnormáknak megfelelő artikulációt alakítson ki, ezzel építse ki az egyénben a nyelvi közlés formájában megjelenő, annak alapjául szolgáló fonológiai rendszert.

– Cél továbbá, hogy a tiszta artikuláció segítségével teremtsen meg a beszédhibás gyermek számára az információk befogadásának, feldolgozásának és továbbításának lehetőségét, s ezzel járuljon hozzá a harmonikus személyiség kialakításának feltételeihez.

A pöszeség javítására irányuló gyakorlatok

- A mozgáskészség komplex fejlesztését szolgáló gyakorlatok (nagymozgások, finommotorika, a beszédszervek mozgásait fejlesztő gyakorlatok)
- Az auditív képességek fejlesztését elősegítő gyakorlatok
- A hallási megkülönböztető képesség fejlesztése
- A fonematikus hallás, illetve fonémakategorizálás képességének fejlesztését segítő gyakorlatok

- A hangsor analízisét és szintézisét tartalmazó gyakorlatok
- A hangsorból történő kiemelés, illetve a hangsorban elfoglalt hely meghatározásának gyakorlatai
- A vizuális, taktilis és kinezteziás érzékelés gyakorlatai
- Elszigetelt helyzetben a beszédhang fejlesztése, pontosan képzett beszédhangoknak és hangokkal történő kapcsolása.

- Speciális tartalommal összeállított gyakorlatok a hangzók folyamatos beszédbe történő beépítése céljából
- A közlés tartalmi, grammatikai zavarainak megszüntetésére irányuló gyakorlatok, szókincsbővítés

Eszközök és műszerek

- Füzetek, színes ceruzák, kifestőkönyvek
- Képek, képsorozatok
- Magnetofon, mikrofonnal, üres és műsoros kazetták
- Diavetítő, diafilmek
- Halláserősítő készülékek
- Egyéb logopédiai segédeszközök

Az olvasás és írás zavarai

Az olvasás- és írászavarok megelőzésének és javításának célja

- Alakítsa ki a gyermekben intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelően az olvasás és az írás jártasságát, illetve készségét.
- Fejlessze ki az olvasott szöveg pontos megértésének készségét, az írásbeli közlés helyességét, a gyermek kifejezőkészségét, segítve ezzel az iskolai előmenetelt.
- Törekedjék a logopédus arra, hogy a diszlexiás gyermeknek is fontos eszköze legyen az ismeretek megszerzésében és továbbításában az olvasás és az írás.
- Előzze meg a diszlexiára épülő másodlagos tünetek kialakulását, illetve meglétük esetén csökkentse azokat, biztosítsa a tanuló egészséges személyiségfejlődését.

A diszlexia megelőzésének és logopédiai terápiájának gyakorlatai

- Laterális dominanciára irányuló gyakorlatok
- Tájékozódás térben, a térbeli viszonyokat kifejező fogalmak megismerése
- Grafomotoros készséget fejlesztő gyakorlatok
- A balról jobbra haladási irány gyakoroltatása cselekedtetéssel térben és síkban
- A hallási és látási figyelem, továbbá a differenciálókészség fejlesztésére irányuló gyakorlatok
- A beszédhangok és betűk társítása, ennek tudatosítása, a hallási, látási és mozgásos érzékelési
- Vonalvezetési gyakorlatok, íráselemek vázolója
- Betűk megtanítása
- Az összeolvasás megtanítása
- A tévesztett betűk differenciálása olvasásban és írásban
- Betűk, szótagok, szavak írása diktálás után és emlékezet alapján
- Szógyűjtés
- Szómagyarzatok, szókincsbővítés
- Szavak, mondatok, szövegek kiegészítése
- Szövegek értelmezése
- Fogalmazási gyakorlatok
- A hangsúly és hanglejtés alkalmazása az olvasás folyamatában

Eszközök, műszerek

- Tárgyak, tárgysorozatok
- Képek, képsorozatok
- Betű-, szótag-, szótáblák
- Írásvetítő, fóliák, diavetítő, diafilmek
- Metronóm, stopperóra
- Gyakorlófüzetek, szótárfüzet (szókincsbővítéshez, szómagyarázathoz)

Hadarás

A beszédjavító munka célja

- A logopédus a beszédhangok szabályos időtartamán alapuló helyes tempójú és ritmusú megfelelő artikulációjú beszédet alakítson ki.
- Célként tüzze ki a beszéd prozódiai elemeinek helyes használatát, továbbá a beszéd és a gondolkodás egységének megteremtését a közlés folyamatában.

A hadarás terápiájának anyaga és gyakorlatai

- A figyelem koncentrációját fejlesztő gyakorlatok
- Memóriajátékok
- Hallásfejlesztő gyakorlatok
- Légzési-lazítási gyakorlatok
- Hehezetes gyakorlatok a beszédütem lelassítása és a helyes beszédritmus beidegzése céljából
- Magánhangzós gyakorlatok, amelyek a hangképzés tartalmának megnyújtására irányulnak
- Artikulációs gyakorlatok a hangképzés mechanizmusának tudatosítása érdekében
- A mozgások és a beszéd összekapcsolásának gyakorlatai
- A beszédszünetek kialakításának gyakorlatai
- Metakommunikációs gyakorlatok
- Utánmondó gyakorlatok
- Olvasási gyakorlatok

- Logikai gyakorlatok az értelmi hangsúly alkalmazása és beidegzése érdekében
- Beszélgetési gyakorlatok
- Eszközök, műszerek*
- Magnetofon mikrofonnal, üres és műsoros kazetták
- Metronom
- Disztonometer
- Dadogás*
- A sokféle tünetet mutató dadogás javításának célja*
- A logopédus – intenzíven és komplex módon – a dadogó érzelmi életére és értelmi tevékenységére egyaránt ható, tervszerű munkával és logopédiai módszerekkel a lehetőségek határain belül teremtse meg a folyamatos beszédet
- Az egyéni sajátosságoknak megfelelő beszédtempó és -ritmus, továbbá a helyes hangsúlyozás kialakításával járjon hozzá a kommunikációs zavar leküzdéséhez és az esetlegesen fellépő másodlagos tünetek megszüntetéséhez.
- A terápia anyaga és az alkalmazandó gyakorlatok*
- Az élettani, a kisgyermekkor, a serdülő- és felnőttkori dadogás terápiájának célja és feladatai azonosak, de az eljárások és gyakorlatok az életkornak megfelelően változnak.
- a) Az élettani dadogás terápiájának összetevői
- A mozgáskészség fejlesztése, a testtartást általánosan fejlesztő, játékos utánzógyakorlatok
- A kommunikációra irányuló játékos gyakorlatok
- A légzés és a lazítás gyakorlatai tudatosítás nélkül
- „Rejtett” módon, játékos hang- és mozgásgyakorlatokba ágyazva
- A tér- és formaérzéket fejlesztő gyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok: a zenei és beszédritmust fejlesztő feladatok mozgásformákhoz kötve
- Mozdulásgyakorlatok témák utánzása alapján
- A beszédfélelem oldását, illetve megszüntetését célzó gyakorlatok
- A tárgyakkal végzett cselekvés és a beszéd összekapcsolása
- b) A kisgyermekkor dadogás terápiájának összetevői
- Mozdulásfejlesztő gyakorlatok
- Lazító gyakorlatok
- A légzés szabályozása énekléssel és verses gyakorlatokkal összekötve
- A hangadás gyakorlatai, a hangerő és a hangszín szerepének megismertetése, használatának játékos formákban történő gyakorlása
- Az artikulációs bázis fejlesztését célzó, a helyes időtartamú és pontos képzésű hangok és hangkapcsolatok játékos gyakorlása
- A helyes hangindítás és zöngképzés kialakításának gyakorlatai
- Ritmusgyakorlatok
- Cselekvés és a beszéd összekapcsolása
- A fogalmak, szavak tartalmának tudatosítása, a szómeztalálási készség fejlesztése, szókincsbővítésjátékos gyakorlatokkal
- A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a képzelet fejlesztését szolgáló gyakorlatok
- Játékos utánzások, énekek, versek dramatizálása, tanult mozgások alkalmazása
- A gondolatok szóbeli megfogalmazását elősegítő gyakorlatok
- c) A serdülőkorú és felnőtt dadogók terápiájának összetevői
- Tudatosan végzett lazító- és légzőgyakorlatok (a hasi légzés kialakítása, a be- és kilégzés koordinációja, a légzőkapacitás növelése, a folyamatos beszédhez szükséges levegőmennyiség helyes beosztása)
- Rezonancia- és hangképző gyakorlatok
- Szótag- és szógyakorlatok
- Mondatgyakorlatok
- Olvasási gyakorlatok
- Szövegtanulás
- A spontán beszéd gyakorlatai
- Gyakorlatok a helyes hangsúlyozás kialakítása és a beszédszünetek helyes alkalmazása érdekében
- A mozgáson alapuló kifejezőkészség fejlesztése, gesztus tanítása kommunikációs gyakorlatokba illesztve
- A kezdeményező-készség és önértékelés fejlesztése

– A türeklépeség fokozása különböző életszerű helyzetekben

Eszközök és műszerek

- Tárgyak, tárgysorozatok
- Képek, képsorozatok
- Képeslottók, dominók, társasjátékok
- Memóriajátékok
- Puzzle-játékok
- Bábok, paraván, jelmezek, maszkok
- Különféle hangszerek
- Magnetofon mikrofonnal, zenei és prózai hanganyagot tartalmazó kazetták
- Lemezzjátzó lemezekkel
- Írás- és diavetítő
- Labdák, ugrókötelek, karikák, szalagok, kendők stb.
- Gyurma, papír, festék, ragasztó, ecsetek, színes filctollak, ceruzák

Dizartria

A dizartria javításának célja

- A fonációs és artikulációs izomzat aktivizálása
- A beszédmozgások koordinálása
- A verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése

A komplex kezelés során enyhíteni kell a dizartriát gyakran kísérő vagy következményesen fellépő személyiségzavarokat.

A dizartria eredményes kezelése a terápiában részt vevő szakemberektől (orvos, gyógytornász, logopédus-gyógypedagógus, pszichológus) jó csapatmunkát kíván.

A beszédterápia feladatainak megoldásához szükséges gyakorlóanyag

A légzés normalizálódását elősegítő gyakorlatok

- A beszédmozgások helyes kivitelezéséhez szükséges izomtónus kialakítását célzó gyakorlatok
- Előkészítő gyakorlatok a beszédszervek koordinált mozgása érdekében
- Hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok
- Az alapzöngé kialakítása
- A gögicselés, illetve a gagyogás megerősítését, az utánzóképeség fejlesztését szolgáló gyakorlatok
- Feladatok a hang jelfunkciós szerepének megerősítésére, tudatosítására
- Szituatív gyakorlatok az egytagú szavak mondatértékűségének tudatosításához
- Az identitástudat kialakítását, megerősítését célzó gyakorlatok
- A gesztus és a mimika fejlesztésére szolgáló feladatok
- Gyakorlatok a gondolkodás fejlesztése érdekében, a gondolatok verbalizálásának megkönnyítése

Eszközök, műszerek

- Képes beszédlottó
- Érzékelőjátékok
- Különféle hangszerek
- Bábok, paraván
- Magnetofon mikrofonnal
- Halláserősítő készülék
- Tárgyak, tárgysorozatok
- Képek, képsorozatok

Orrhangzós beszéd

Az orrhangzós beszéd javításának célja

Szüntesse meg a különböző kórokok következtében kialakult kóros nazális rezonanciát, alakítsa ki a magyar nyelv percepciós bázisának megfelelően az orális és nazális hangszínezet megjelenését.

A terápia eredményezze a tiszta artikulációt, a folyamatos, ritmusos és érthető beszédet.

Célul kell kitűzni az esetlegesen fellépő másodlagos tünetek (kóros személyiségjegyek megjelenése) megszüntetését is.

A terápiában felhasználandó gyakorlatok

- Artikulációs mozgásokat ügyesítő gyakorlatok
- Légzési gyakorlatok
 - A szájon keresztül történő ki- és belégzés előkészítése játékos gyakorlatokkal
 - Az ún. célzott légzés
 - A beszédlégzésben részt vevő izmok munkájának rendezése, koordinációja
 - Beszédlégzési gyakorlatok praktikus céllal
 - A hangszalagok tréningje
- Gyakorlatok az orális és nazális hangszín felismerésére és elkülönítésére
- A légyszájpad emelését elősegítő fúvó gyakorlatok
 - A légyszájpad zárjának megtartása a levegő kifújása alatt
 - Sűrítjük a levegőt, majd koncentráltan, irányítottan kifújjuk.
 - Kombinált légzés mellett a levegő visszatartása nyitott szájállással

- K-g gyakorlatok
 - Magánhangzókkal végzett gyakorlatok (k-g gyakorlatok):
 - Erőtéljes hangképzés
 - A hangoztatási időtartam növelése
 - Új magánhangzók bekapcsolása
 - Hehezési gyakorlatok
 - Zárhangzós hanggyakorlatok
 - Zárhangzós szógyakorlatok
 - Gyakorlatok folyamatos mássalhangzókkal
- Eszközök, műszerek*
- Magnetofon mikrofonnal, kazettákkal
 - Halláserősítő készülék

- Fúvást segítő játékok, hangszerek
- Gyakorlófüzet

Diszfónia

A beszédjavító munka célja

A logopédia speciális módszereivel és eszközeivel szüntesse meg az organikus vagy funkcionális okok következtében kialakult hangképzési zavarokat, állítsa helyre a beteg beszédének egyéni hangfekvését, magasságát, hangszínezetét és dallamosságát.

A terápia összetevői

- Általános és egész testre kiterjedő lazító gyakorlatok
- Légzési gyakorlatok (egyenletes levegőadagolás a kombinált mellkasi-hasi légzés érdekében)
- Lány hangindító gyakorlatok
- A hangfekvés beállítására irányuló gyakorlatok
- Gutzmann-féle rezonanciagyakorlatok
- A hangok differenciálását elősegítő gyakorlatok

- Hangringató gyakorlatok
- Szógyakorlatok
- Olvasási gyakorlatok
- Mondókák, versek
- A folyamatos beszéd gyakoroltatása
- Az önellenőrzés képességének kifejlesztése
- Az otthoni gyakorlás

Eszközök, műszerek

- Disztonométer
- Magnetofon mikrofonnal, kazettákkal
- Szó- és képkártyák

- Mondókák, versek, mesék, olvasmányok
- Gyakorlófüzet

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok háttérében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nincsenek egységes jellemző jegyek; az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

a) A részképességzavarok körébe az iskolai teljesítmények - elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) - elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között. A részképességzavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

b) A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak:

- általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra,
- fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terápiais terv alapján történik.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- b) a kudarcűrő-képesség növelése,
- c) az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatóak meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinccs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető.

Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

A súlyos olvasás-írászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfias tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkoros osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) a testséma biztonságának kialakítása,
- b) a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- c) a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- d) a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- f) az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének,

számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegennyelv tanulás) jó színvonalával szemben. Háttérben általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- b) a testséma kialakítása,
- c) a téri relációk biztonsága,
- d) a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- e) a szerialitás erősítése,
- f) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- g) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- h) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

A kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar

Hiperkinetikus zavarok

Már az első öt évben kialakuló tünetegyüttes, melyet jellemez a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanág, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése. Másodlagos szövődménye az aszociális viselkedés és csökkent önértéktudat.

Magatartási zavarok

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcoság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A fejlesztés elvei, módszerei, feladatai:

- a) A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- b) Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- c) A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudar esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- d) Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- e) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

Kiemelt szerepet kap az Énkép és önismeret, a Kommunikációs kultúra, a Testi és lelki egészség, a Felkészülés a felnőtt lét szerepére.

Helyi tanterv kiegészítése

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az *első idegen nyelv* tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A *Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során* szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyújszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A *Matematika területén* a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

Pedagógiai célú rehabilitáció

A gyógypedagógiai tanár/terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak

8./ A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység**a./ Enyhítést kezelő tevékenységek**

1. Felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése. Alsó tagozatban minden osztályban korrepetálásokon, napközis foglalkozásokon, iskola otthonos osztályokban foglalkoznak azon tanulókkal, akiknek szüksége van a felzárkóztatásra. Felső tagozatban e munka korrepetálásokon, tanulószobai foglalkozásokon történik. Konkrét tanórákon is van nyoma a felzárkóztatásnak, hiszen sokszor tapasztalható a differenciált egyéni foglalkozás.
2. Drog és bűnmegelőzési programok.
3. Pályaorientációs tevékenység.
4. Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről.
5. Motiválás arra, hogy napközi illetve tanulószobai ellátást minél többen vegyenek igénybe.
6. Kapcsolattartás a szakszolgáltató intézményekkel.
7. Munkakapcsolat az áthelyező bizottsággal.
8. Táborozási hozzájárulások biztosítása.
9. Nyári programok szervezése.
10. Pályázati lehetőségek folyamatos figyelése és pályázás, különösen a táborozásokhoz és az ösztöndíjakhoz jutást biztosítókhöz.

b./ Etnikai nevelés**A kisebbségi nevelés-oktatás:**

I. **AZ ETNIKAI NEVELÉS PROGRAM** melléklete tartalmazza bővebben

II. **IPR.PROGRAM** keretében a multikulturális részében foglalkozik a roma ismeretekkel

A cigányság mint etnikum

A cigányság hazát foglalni - folytonos vándorlása, üldöztetése, kirekesztettsége, mássága miatt - nem tudott. Egyrészt mert befelé fordult, kis csoportokban vándorolt, másrészt mert nem harcias nép. Történelme hosszú ideig szájhagyomány útján terjedt. Írásbelisége nemrég alakult ki. Vándorlásaik során a velük kapcsolatba került népek szokásaival színesítették ősi kultúrájukat, erősen hatottak rájuk az érintett kultúrák. A keleti gondolkodásmódot azonban nem veszítették el egészen, mely merőben más, mint az európai.

Ma is nehéz abba a társadalomba beilleszkedniük ahol megtelepedtek. A kisebbség csak akkor tudja a többséggel elfogadtatni magát, ha önmaga is ismeri kultúráját a többségi társadalom kultúrája mellett.

dr. Várnagy Elemér írja Romológiai alapismeretek című könyvében: A cigányság népismeretével a cigányságra vonatkozó valamennyi ismeretet magában foglaló tudomány a romológia.

Romológia és a pedagógia

A pedagógiai romológia feladata a roma tanulókból adottságaikra építve kibontakoztatni, kinevelni a gyermekek személyiségét.

A pedagógiai romológia ehhez két területen indul el: egyrészt megkeresi azokat a diszciplínákat, amelyeket a cigányságtörténete sodrában "termelt ki" magában, másrészt keresi azokat az interdiszciplináris vonatkozási pontokat, amelyek ismeretében, segítségükkel feloldhatjuk a személyiségfejlesztést akadályozó gátakat. A két területnek szintézisben kell lenniük egymással.

DISZCIPLÍNÁK-az objektiválódott kultúra főbb területei

Történet: irodalom, történelem, hon és népviseletórákon

Nyelv: nyelvtan, történelem, és irodalomórákon

Irodalom: hon- és népismeret órákon

Képzőművészet: rajz és énekórákon, napközis foglalkozásokon

Népzene: drámapedagógia és énekórákon, napközis foglalkozásokon

Néptánc: drámapedagógia és énekórákon, napközis foglalkozásokon

Népszokások: irodalom, történelem, hon és népviseletórákon, napközis foglalkozásokon

Mesterségek: irodalom, történelem, hon és népviseletórákon, napközis foglalkozásokon

INTERDISZCIPLÍNÁK-a viselkedéskultúra főbb területei

testkultúra (egészség)

társadalomkultúra (szociológia)

együttéléskultúra (jog)

lélekkultúra (pszichológia)

valláskultúra (teológia)

A diszciplínák és interdiszciplínák szoros kapcsolatban állnak egymással.

A cigányok nyelvi felmérése

Réger Zita és dr. Karsai Ervin cigánynyelvről írott munkáinak ismeretében: Cigány anyanyelvűek, kárpáti, oláh és beás (román) anyanyelvűek, magyar anyanyelvűek. A cigány dialektus felmérése is feltétlenül szükséges. A cigány családok nyelvhasználati hátrányban is szenvednek, melynek oka az egyszerűbb, szűkebb kódú nyelvhasználat.

Egyszerű cselekvő mondatok, kevés elvont fogalom használata. Ez gátja az ismeretek elsajátítási folyamata természetesen ütemű fejlődésének.

Ebből adódóan látható, hogy a cigánygyerekek korukhoz képest elmaradottabbak, fejlődésben lelassultak, s így a személyiségük életkorukhoz mérten szint alattiak (a hazai normát véve alapul!).

A nyelvi nehézségek okai:

- a szegényes szókészlet,
- sajátos cigány hangképzés,
- ösztönös mondatszerkesztés,
- kiejtési hibák, a szavak hangsúlyozása (a cigány a főnévi részt hangsúlyozza).

Fonetikai hibák:

- az „ö” és „ü” hang kiejtése (a cigányban nincs),
- a névelőt rosszul használják, vagy elhagyják, de személy előtt mindig kiteszik, mint a cigány nyelvben.
- A mássalhangzók elhagyása is gyakori.

- Személyes névmás helyett a mutató névmást használják.
- A határozószók, ragok, igekötők használata helytelen (pl. a nálam-hozzám, az itt és ide felcserélése minden cigány csoportnál jellemző).
- A szavak összeillesztésénél sincs rendszer, a szórend tetszés szerinti. Igénél a láti, mutatni, itati, csinálni alakok a rendszeresek.
- Fogalomalkotásnál a cigány nyelv szerint alkotnak szavakat, pl. gombászni, csigázni, sünbálozni mentek.

Módszerek: Játék, munka, beszédhelyzetek

Tanítási órákon:

- A beszédmegértés és az aktív beszédre nevelés kapcsolata: kiejtés, szavak képzése.
- A beszéd üteme. Az aktív szókincs, beszélt nyelv kapcsolatai, a fogalmak tartalmi megerősítése, mondatok nyelvtani szerkezetének tudatosítása.
- Olyan helyzetek teremtése, hogy a gyerek tapasztalja saját beszédmagatartásának hatását, eredményét.
- Egyszerű tömondatok alkotása, képdia kirakással, kép-szó egyéni, majd páros, kórusban történő mondatással.
- Mindig figyelembe kell venni az adott településen élő cigány családok életmódját, életkörülményeit.
- A gondolkodás, az ízlés, az erkölcsi szemlélet, a szokásrendszer helyileg változó, az anyanyelv is, és kisebb-nagyobb mértékben eltér a nem cigány lakosságétól (a hagyományosan élőknél az eltérés a legnagyobb).

Összegezve a módszereket, melyeket az oktató-nevelő munkában feltétlenül használni kell.

1. Beszédkészség fejlesztése.	6. Beszédfejlesztést szolgáló játékok.
2. Beszédhibák javítása.	7. A beszéd tartalmi fejlesztését segítő eljárások.
3. Hangok kiejtése, beszédművelés.	8. Az anyanyelvi fejlettség lemaradását segítő eljárások az irodalom segítségével (ez vonatkozik a cigány nyelv fejlesztésére is).
4. Szókincs-gyarapítás, beszédfejlesztés képessé, kép-olvasással.	
5. Nyelvfejlesztő eljárások a mindennapi gyakorlatban.	

A beszédfejlesztés és a megismerési folyamatok beépítése a napirend szabadidős tevékenységébe, kiscsoportos és egyéni foglalkozások rendszerébe.

Nyelvgyakorló mozgáskoordinálást fejlesztő játékváltozatok csoportos tevékenysége. Ez elősegíti a gátlások oldódását, egyéni vállalkozásaik a sikerélményhez vezetnek.

Szükséges figyelembe venni az egyéni bánásmód és közösségi nevelés elvét, az egyéni foglalkoztatást, felzárkóztatást személyiségük fejlesztésével.

(Mivel az oktatás nyelve a magyar, a felsorolt eljárások a magyar nyelv elsajátításához adnak segítséget. A cigány nyelvű oktatás, a kétnyelvű oktatás, a fakultatív oktatás, a cigány nyelv és kultúra beépítése a tananyagba kísérleti stádiumban van.)

Az interdiszciplínák területeiről néhány példa a teljesség igénye nélkül:

A neveléshez kapcsolódó ismeretek:

Szokások, hagyományok egészségről, életfelfogásról

A cigány szokásokról, hagyományokról néhány gondolat dr. Karsai Ervin könyvéből:

A cigányoknál a családtervezés rossz, a fejletlenebb rétegeknél nincs is.

- Ha a nő terhes lesz, tanácsadáson csak az utolsó időben jelenik meg.
- Gyerek centrikusság a jellemző a családokra. Segítés, közös segítés, a gyerekeknek mindent megvesznek, a gyerekeknek mindent szabad.
- Minden cigány csoportnál jellemző a családi hovatartozáshoz való erős kötődés. Az öregek és a gyerekek együtt élnek, az öregeknek nagy tisztelet jár (nem adják be szociális otthonba).
- Az intézetekbe nem a szülők adják be a gyerekeket, hanem elveszik tőlük rossz anyagi körülményeik miatt.
- Az asszony szerepe otthon, döntő jelentőségű. Az asszony gondoskodik az ételmezésről, a ház fenntartásáról, ő tartja számon a rokoni kapcsolatokat. A gyerekek is az anyához kötődnek jobban. Azt tanulják meg otthon, hogy az anyagi javakból egyformán részesülnek. Az asszony az urát szépen, tisztán öltözteti, hiszen ebből ítélik meg. A házasulandók ezt a szokást aztán tovább viszik.

- A nagymama szerepe jelentős a gyerekek életében, tanácsait kikérik.
- Házon kívül az asszonyok már visszahúzódnak, előre engedik férjüket. Nyilvános helyen nem isznak, az utcán a férjet előre engedik.
- A családtervezésben nincs olyan, hogy betervezzék előre, hány gyereket szeretnének, hányat tudnának megterhelés nélkül biztonságban felnevelni. A cigány családok a gyermek személyiségét saját céljuknak megfelelően alakítják, akár a környezet, akár az iskola ellenére is.
- A fiú legyen rámenős, eszes, ravasz, ügyes.
- A lány is legyen talpraesett, megélhető.
- A gyerekek nyugtalanok, érzékenyek, agresszívek, izgulékonyak, impulzívak, aktívak, változékonyak, szociábilisak, könnyedek, élénkek, gondtalanok, vagyis összegezve impulzívak és szociábilisak, s ez az iskola szempontjából nézve alkalmatlanok.

Az életkori sajátosságok is eltérőek a cigányoknál. A szokványos értelemben vett újszülött, csecsemő, bölcsődés, óvodás, kisiskolás, serdülőkor a cigányok esetében hiányos.

Mivel az ingerek áramlása szakadatlan, a napszakok összemosódnak, nem a naptár szerint etetik, játszanak vele, teszik tisztába a kicsit. Így nem alakul ki a rendszeres élet, a tervezés, az előrelátás pszichofiziológiai alapja. A gyereket semmire sem szoktatják. Mindenben részt vesz, mindig ott van a felnőttekkel, ami a családi összetartozás érzését növeli.

A dédelgetést követi az állandó izgalom korszaka, ami megint csak nem követi a magyar családmodellt, és a közoktatási hálózatot. Mikor a gyerek menni tud, akkor már baja is eshet, s ilyenkor kell a legjobban féltetni.

A „néma nevelés” folytatódik a családban. A gyerek megtanulja, hogy ő cigány, a többi cigánytól különb, de nem gádzsó (nem-cigány). A természet és társadalom törvényeit, szabályait nem tanulja meg, hanem tapasztalja.

Amikor a gyerek 10 év körüli, fordulat következik be.

- Az óvott, féltett gyerekből néhány hónap alatt kis felnőtt lesz.
- A fiúk önálló pénzkeresők, önálló cselekvők, a lányok öltözete is felnőttessé válik. A tanulmányi eredmény nem fontos, de fontosabb egy ló, egy vásár, egy üzlet, egy ház, egy kocsi.
- Az iskola viszont továbbra is iskolásként kezeli a „felnőttet”, amikor ellenállásba ütközik. Ez a lányoknál passzív visszahúzózásban, a fiúknál nyílt normasértésben jelentkezik.

A roma családok nevelésszociológiai összetevői:

1. Gyerek centrikus nevelés, de másképp, mint ahogyan a tankönyv előírja. Amit a gyerek akar, azt akkor, amikor akarja, s a legtöbbet és a legjobbat kell neki biztosítani.
2. Az iskolai rend ellentétes a cigány család életrendjével, mert nincs szükségük szabályos és szabályozott továbblépési rendszerre, mert így is boldogulnak.
3. Nem úgy nevelnek, hogy a feltételes reflexek, a szociális jelzőrendszer, az ingerületi és gátlási folyamatok egyensúlya jöjjön létre, ami szükséges a társadalmi integrációhoz.
4. Nem nevelik úgy a gyereket, hogy a jó, a sikeres jutalmat érdemel, a rosszat pedig büntetni kell.
5. Nem nevelik úgy, hogy konfliktusforrás legyen az ösztönök és a társadalmi kontroll harca.
6. Nem nevelik úgy, hogy bemagolják az erkölcsi kódexet, a magatartási normákat.
7. Nincs a jövőről reális kép, nincs kényszer, nincs ösztönzés.

Mi van a cigány családban?

1. tartós érzelmi melegség,
2. Túlzott jutalmazás-büntetés,
3. Nagyfokú érzékenység,
4. Minél több lehetőség megismerése,
5. Olyan önállóságra nevelés, hogy képes legyen az árral szemben is úszni, hogy a jég hátán is megéljen,
6. Van önszabályozás, mely erősebb a környezet hatásánál,
7. Van hagyományhordozás,
8. Van szemérem,
9. Van identitás.

Szokások és hagyományok eltérése a következőkben is megnyilvánul:

- Az élelem területén: más minőség (zsíros, sok hús, erős fűszerek, tészták) Más nekik a jó, tyúkhús, marhahús, disznóhús más mennyiség, más rendszeresség. A zöldségféléket alig fogyasztják.
- A beteget nem szívesen viszik orvoshoz, ezért sokan később kapják a védőoltást is, más a betegségekkel szembeni védettségük, a modern betegségek kevésbé támadják meg őket. Az operálástól általában félnek, akárcsak a művi vetéléstől (a másvilágon ebből bajuk származik, mert teljes értékűek). A gyógyszerek szedése sem rendszeres, inkább nem is szedik.
- Az öltözködésben a nők hagyományos viselete ma is él, a városi cigányoknál már a mai viselet is jelentkezik, a hagyományosan élőknel a népi viselet a jellemző.
A gyerekek hiányosan vannak öltözve, nem az évszaknak megfelelően, a szülők nem szólnak rájuk, azt csinálnak amit akarnak. A ruhájukra nem vigyáznak. A falusi, főleg lókupec cigányokra jellemző a csizma és a kalap tisztasága.
- Az érzelmi biztosságuk, biztonságuk a családban fantasztikus nagy, amíg a családon kívül, közösségen kívül nagyfokú a bizonytalanság. Ez a gyereknél sok esetben az agresszivitásban nyilvánul meg. Kisebbségi érzésük nagy, idegen környezetben bizonytalanul mozognak. Ennek a leküzdésében az játszik szerepet, hogy a felnőttek pl. igen rámenősek az áruik eladásában.
- A magántulajdon nem érték, hiszen nagyobb részük még ma is ösközösségi viszonyoknak megfelelően él. A családban minden közös, egymás dolgait elvihetik, vendégségben mindenki ehet, ihat amennyit csak akar, a lopás is másképpen jelentkezik ebben a közösségben, hiszen nem azért veszi el, mert üzletelni akar vele, hanem mert szüksége van rá. Aztán amikor már nem kell neki, otthagyja (pl. az elvitt kerékpárt).
- Időbeosztásuk a pillanatnyi igényekhez igazodik. Nincs a felkelésnek, ebédnek, vacsorának, lefekvésnek konkrét ideje. A gyerekek is ezt a módszert követik, ezért álmosak reggel az iskolában, nem tudnak figyelni az órán. Az időbeosztásuk hiányából fakad az is, hogy jövőkép nincs az életükben. Az idő nem játszik fontos szerepet, teljesen szabadok, akkor esznek amikor akarnak (amikor van), általában késő este, amikor már elkészül az étel. Mindig a jelen a fontos, így nem is alakulhat ki egy egészséges jövőkép sem. Nincs is igényük rá.
- Más az érték és normarend. Értékes egy szép kötény, egy ló, egy kocsi, de annak a megbecsülésével már keveset törődnek. Az aranyat, ékszereket a nők szeretik, tele aggatják magukat, így mutatják ki, hogy milyen megélhetősek. A ló nagy érték, vigyázni kell rá, az istálló sok helyen külön, mint a lakásuk.
A kézművesek áruikat is úgy készítik, hogy az jobb legyen, mint másoké, mert így kaphatnak újabb megrendelést, hiszen ebből kell megélniük. (teknővájás, tapasztás, vályogvetés...).
- Hiedelemviláguk más, a halottak a halál után is élnek, ezért nagy becsben kell őket tartani. Haláluk után is étellel, itallal kell ellátni, cigarettát, pénzt kell a sírra tenni. A halott szelleme kilenc napig bolyong, azután megnyugszik. Ha rosszat tett vele valaki, visszajön és megnyergeli, ráül a mellére. Az Isten fontos személyiség, az ördögtől, démonoktól félnek, sok hiedelemmondát ismernek, ami a babonás élet velejárója. Isten és Mária kultusza általános, többnyire a külsőségekben nyilvánul meg.
- Az érzelmek szélsőségesek. Ezek megnyilvánulása a hirtelen, meggondolatlan cselekedeteket vonzza maga után. A hirtelen érzelmi változásokat fel sem veszik, mert ez mindennapos. A szidás, az átkozás után hirtelen hangulatváltozás következik be, s utána megy minden tovább a maga útján. A gyerek a szidás mögött nem érez gyűlöletet.
- A jelen a fontos az életükben, hogy holnap mi lesz, nem számít. A múlttól sokat beszélgetnek az öregek, elmesélik az elődök nagy tetteit, hogy milyen életük volt, hogy milyen gazdagok voltak, hogy mennyi aranyuk volt milyen híres embereik voltak stb. Ünnepek alkalmával mindent megvesznek, mindenkit megvendégelnek bármibe is kerül. Hogy aztán másnap semmijük sincs, az fel sem merül bennük. A fontos az, hogy minden helyzetben feltalálják magukat. (A viccek, tréfás történetek is erről adnak számot)
- Az agresszivitásuk az ellenségkép következménye. Mindenki ellenséget látnak, s a kisebbségi érzésüket támadással vezetik le. Természetesen azok a gátlások, melyek más népeknél már kiskorban kialakultak, a cigányoknál hiányosak. A teljes szabadság nem alakítja ki a helyes cselekvések és gátlások rendszerét.
- Az iskolához, a tanuláshoz való viszonyukban nem szeretik a kötöttségeket, nehezen tudják elviselni a szabályokat, tiltásokat, nem tudják elvégezni az alapiskolát sem, így a szakképzettség hiánya a megélhetésben okoz gondot, a beilleszkedés gátja. A megélhetés biztonságának hiánya készteti őket bizonyos cselekvések végrehajtására.
- A családi néma nevelésben a gyerekeket nem tanítják, nem oktatják külön, neki kell ellesnie mindent, ahogy a felnőttek csinálják, úgy tanulja meg ő is. A kiszolgáltatottakat feltétel nélkül elfogadják, ugyanúgy szeretik, bármit is követett el, a rászorultat, üldözöttet a múltban is elfogadták (pl. Puskin). Ha a család ellen vétett, az

nagy bűnnek számít. Kiközösítést von maga után. Híre messze földre is eljut, sehol sem fogadják be. Az idősök szeretete, a velük való foglalkozás, gondoskodás fontos tényezője a nagycsaládnak. Az öregek beleszólhatnak a fiatalok életébe, tanácsot adhatnak.

Fontos, hogy a családban ki az elfogadott személy, akit követnek, ez a személy szinte magától alakul ki a nagycsaládban (régbben ez volt a vajda).

A család a többségi értékeket nem veszi át, hogy csak azt, amelyek számukra fontosak. A család nem várja el az iskolai sikereket. A családi törvények betartása a fontosabb.

- Az élet alapjait a szeretet adja. A gyerekeket is szeretettel nevelik, csak más normák szerint. A szeretet alapja a nagy szabadság. A családon belül az apának van a legnagyobb tekintélye, a szeretetet az anya adja. A családon belüli szoros kapcsolat a közös öröm és bánat összetartozásán keresztül hat. Az állatok szeretete is fontos, ezért van minden falusi cigány házában sok kutya, macska.

-A természet iránti fogékonyságuk a jellemző rájuk. A gondolkodásuk is konkrét, logikájuk nem jutott el a görög logika alapelveig. Észjárásuk csavaros, hamar feltalálják magukat bármilyen helyzetben. Gyakorlatias gondolkodásuk cselekvő gondolkodás. A konkrét tapasztalatok a fontosak, a hallás utáni emlékezetük a jobb.

- Ritmusérzékük kifinomult, ének, zene, tánc, készségük fejlett, manualitásuk jó.

- Belső világuk fantáziadús, más tapasztalatokon nyugvó fogalomkészlettel rendelkeznek. A lobbanékonyság hamar fellép, de indulatait hamar levezeti. Hiányzik a kompromisszum készsége.
- Jó a spontán kapcsolatfelvételük.

Neveléslélektani szempont:

Neveléslélektani szempontból, mely szerint a pedagógus munkáját megkönnyítheti a roma gyerekek oktatásában a következő lehet dr. Várnagy Elemér Romológiai alapismeretek című könyvéből:

A nevelés-oktatásban fontos szerepe van a motivációnak.

A motiváció mellett a pedagógusoknak végig kell gondolniuk a következőket a cigánytanulóknál:

Pozitív énkép	Negatív énkép
Erősödik az önbizalom és az önértékelés	Gyengül az önbizalom és az önértékelés
Belső kontrollra irányultság	Külső kontrollra irányultság
Felelősség vállalása	Felelősség áthárítása
Önállóság	Függőség
Énerős ember	Éngyenge ember

Pedagógus képzés és továbbképzés:

Romológia alaptanfolyam elvégzésére lehetőség azokban az osztályokban oktató pedagógusok számára, ahol a roma tanulók száma eléri a 25 %-ot.

Iskolai Könyvtár

Fontos feladat, hogy az iskolai könyvtár könyvállománya rendelkezzen a pedagógusok és a tanulók számára megfelelő példányszámú cigány szak illetve irodalmi és művészeti irodalommal a roma folyóiratok mellett..

Roma ajánlott irodalmi jegyzékek gyűjteménye:(Lásd az Etnikai program mellékletében.)

c./ A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolánkban

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolánkban

Intézményünk 2006/2007. tanévtől a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációs nevelését felvállalta.

Az IPR célja

Iskolánkban tudatosan törekszünk arra, hogy a nevelés és oktatás folyamatában együtt vegyenek részt halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nem halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.

Az Integrációs Programunk fontos célkitűzése, hogy a HHH-tanulók lemorzsolódási aránya csökkenjen, az iskolai tanulmányi eredménye javuljon, és minél több gyermek tanuljon tovább érettségi adó középiskolában.

Az osztályok kialakításának fontos szempontja a heterogén tanulói összetétel kialakítása. Az osztályok, csoportok szervezésénél a HHH-tanulókat a jogszabályoknak megfelelően, arányosan osztjuk el. (A nevelési –oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet **39/D& (3)?kell? 39/E. & (1), 54& (7) – (8) – (9) pontja** alapján)

Az óvoda iskola átmenet megkönnyítése, az eredményes iskolakezdés érdekében évtizedes múltú programunkkal segítjük a leendő iskolás gyerekeket. Közös szakmai megbeszéléseket szervezünk az óvónők és tanítók részére. A nagycsoportos óvodások óralátogatáson, közös sportfoglalkozáson vehetnek részt. Az óvodában a HHH-gyerekek egyéni fejlesztése a DIFER és a logopédiai vizsgálat alapján történik. Az Átmenet munkacsoport által összeállított fejlesztő feladatgyűjtemény segíti a pedagógusok fejlesztő munkáját. Az 1. osztályban tovább folytatódik a DIFER mérés és a kritikus kognitív képességek fejlesztése.

Az óvoda- iskola átmenet munkáját az Átmenet munkacsoport és az 1. osztályos munkaközösség segíti.

Az iskola társadalmi és szakmai környezetében lévő szervezetekkel együttműködési megállapodás keretében határozzuk meg közös céljainkat, feladatainkat.

Iskolánknak partnerei :

- Cigány Kisebbségi Önkormányzat Fadd
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat Gerjen
- Tolna Város Önkormányzatának Családsegítő Központja Tolna
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Paks
- Városi Nevelési Tanácsadó és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat Szekszárd
- Paks Térségi Pedagógiai Szolgáltató Központ
- TMÖ Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság Szekszárd
- TM Önkormányzat Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiuma (TISZK) Szekszárd
- Apponyi Sándor Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium
- Bezerédj István Kereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskola, Kereskedelmi Szakiskola, Szekszárd
- Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Szekszárd
- Kolping Katolikus Szakképző Iskola, Szekszárd
- István Szakképző Iskola, Paks, Biritó
- Boróka Ének és Néptánc Együttes, Fadd
- Tűzoltó Egyesület, Fadd
-

Az együttműködés tartalmát évről- évre felülvizsgáljuk és céljaink, feladatainknak megfelelően kiegészítjük, módosítjuk.

Az Integrációs Programban megfogalmazott céljaink elérése érdekében háromhavonkénti kompetencia alapú értékelés működtetésével segítjük a HHH-tanulókat.

A háromhavonkénti értékelés célja:

- Az iskola és a szülői ház együttműködése megvalósuljon.
- Rendszeres, folyamatos kapcsolattartás kialakítása a gyermek eredményes nevelés, oktatás érdekében.

Törvényi háttér:

A 11/1994. (VI. 9.) MKM rendelet 39/D§ (7)

A gyermek egyéni fejlesztési terv alapján történő haladását, fejlődését illetve a hátráltató okokat az osztályfőnök és az érdekelt pedagógusok 3 havonta értékelik.

Az értékelésre meghívjuk

- a tanuló szülőjét,
- a tanulót,

- indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság, ill. a nevelési tanácsadó képviselőjét.

Az értékelés időpontjáról a szülőket tájékoztatjuk.

Jegyzőkönyvet vezetünk a megbeszélésről.

A negyedéves értékelések időpontja:

- november
- február
- április

Az osztályfőnökök feladata:

- Egyéni fejlesztési terv készítése
- Értékelő napok szervezése
- Alsóban, felsőben, az osztályban tanító pedagógusok részt vesznek az értékelő megbeszélésen.
- „Egyéni értékelő lap”-on rögzítjük az elért eredményeket
- Az értékelés megszervezése, lebonyolítása
- Feljegyzés elkészítése, pontos dokumentációja
- Tanév végén összefoglaló értékelés készítése, mely kiindulási alapja a következő tanév első negyedévi fejlesztési tervéhez

Az egyéni fejlesztési terv

Az osztályban tanuló HHH-s gyerekek részére kell egyéni fejlesztési tervet készíteni. Ez osztályfőnöki feladat.

Egyéni fejlesztési terv vonatkozhat:

○ tantárgyi fejlesztésre	○ munkafegyelemre
○ motiválásra	○ önbizalom fejlesztésére
○ akaraterő fejlesztésére	○ tanulásszervezésre
○ kitartó munkavégzés képességének kialakítására	○ feladatvállalásra
	○ stb.

Meghatározzuk, hogy adott idő alatt milyen mértékű előrehaladásra számíthat a nevelő, illetve a diák.

Egyéni fejlesztési terv alapján történő haladását, fejlődését, illetve ezeket hátráltató okokat az osztályfőnök és az érdekelt pedagógusok 3 havonta értékelik.

A fejlesztési tervek elkészítésének határideje:

Az első negyedévi fejlesztési terv: szeptember 1-2. hete

A második negyedév fejlesztési terv: novemberi értékelés után

A harmadik negyedév fejlesztési terv: februári értékelés után

Tanév végén: összefoglaló értékelés

Az értékelő esetmegbeszélés

Az osztályfőnökök értékelő esetmegbeszélés szerveznek.

Ezen a megbeszélésen a gyermeket tanító pedagógusok vesznek részt.

Az összejövetelen a HHH-s gyerekeket az előzetesen egyeztetett szempontok alapján értékeljük.

Az osztályfőnök kikéri az osztállyal, gyerekekkel 1-1 program, tevékenység alkalmával időszakosan kapcsolatba kerülő pedagógusok véleményét is.

Ezek a következők:

• Táltos szakkör vezetői	• Gyermekjóléti szolgálat vezetője
• Szabadidős programok szervezői	• Gyermekvédelmi felelős
• Hitoktatók	• Nevelési Tanácsadó szakembere
• Logopédus	

Az értékelés során a gyermek egyéni fejlesztési tervében meghatározott kompetenciákat értékeljük.

Az „Egyéni értékelő lap” kitöltése, vezetése:

Az értékelő lap szempontsorai a fejlesztési tervben meghatározott feladatokat tartalmazza.

A gyerekek dokumentációjának tárolása:

Egy- egy gyerek anyagát egy füzös iratgyűjtőben tartjuk, melyeket egy mappába lefűzünk. Minden osztályfőnök 1-1 mappában őrzi a dokumentumokat.

Egy- egy füzös iratgyűjtő tartalma:

- Egyéni fejlesztési terv
- Egyéni értékelő lap
- Feljegyzés (Jegyzőkönyvnek megfelelő dokumentum)

Az értékelés lebonyolítása

Az osztályfőnök feladata a szülővel, gyerekkel történő megbeszélés előkészítése, lebonyolítása.

A tanuló értékelésének időpontjáról a szülőket külön meghívón tájékoztatjuk.

A szülővel és gyerekkel való elbeszélgetés időpontjának meghatározása az osztályfőnökök feladata.

Az értékelésre meg kell hívni

- a szülőt,
- a tanulót,
- indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság, ill. a nevelési tanácsadó képviselőjét.

Ha a szülő nem jön el az iskolába, akkor el kell menni, és családlátogatás keretében kell az értékelést megejteni. Szülői közömbösség esetén kérjük a Családsegítő Központ és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat tagjainak segítségét.

A szülőnek, gyereknek aláírásával kell igazolni a megbeszélésen való részvételt a „Feljegyzés” nyomtatványon.

9./ A szülő, tanuló, iskolai és nevelőotthonos pedagógus együttműködések formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.

1./ A szülőkkal való kapcsolattartás

Évenként kerülnek választásra osztályonként az SZSZK tagok. Az elnököt maguk közül választják. Értekezleteken megbeszélik az éves feladatokat. Az elnök az iskolavezetési értekezletekre meghívást kap, ahol frissen tájékozódik az iskolát és a gyerekeket érintő döntésekről, képviseli a szülők véleményét. Hagyomány évről évre a farsangi bál. Az alsó tagozaton ezt az SZSZK szervezi. Az itt befolyt összeget, játékvásárlásra, a különböző versenyek jutalmazására fordítjuk. Emlékeztetésekre maradnak azok a rendezvények, ahol a szülők, gyerekek, nevelők nem csak résztvevők, hanem kezdeményezők is voltak. Pl. kirándulások, vetélkedők, télapó, karácsony, az osztályok otthonossá tétele, hátrányos helyzetű tanulók segítése, Gyermeknap.

Szülői értekezletet évente 2 alkalommal tartunk: novemberben és februárban. Itt ismertetjük a szülőkkal a házirendet, a pedagógiai programokat, munkarendet, tantervi követelményeket.

Ezen kívül ún. rendkívüli szülői értekezleteket is tartunk.

- Ilyen a 8. osztályos szülők részére a pályaválasztást előkészítő,
- a 4. és 5. osztályba való átmenet megkönnyítését célzó,
- Minden év márciusában kerül sor a „leendő” első osztályos tanulók szülőinek szervezett találkozásra. Itt az igazgatóhelyettes és az első osztályban tanítók munkaközösség-vezetője, logopédus ismerteti az iskolában folyó munkát és a lehetőségeket.

- Amikor már megtörtént az 1. osztályos beiratkozás, és az osztálylétszámok kialakultak, a leendő első osztályos osztályfőnökök megismerkednek a szülőkkel egy szülői értekezlet keretében. Itt kapnak választ az iskolakezddéssel kapcsolatos kérdéseikre.
- Természetesen ezen kívül is van lehetőség arra, hogy egy-egy osztály rendkívüli szülői értekezletet tartson, pl. kirándulások szervezésekor.

Fogadó óráinkat minden hónap utolsó hétfőjén 17-18 óráig tartjuk. Itt minden nevelő elérhető a szülő számára. Ez az a fórum, ami lehetőséget ad egyéni, bizalmas beszélgetésekre. A felső tagozaton a tanítási idő alatt, délelőtt is tartanak a nevelők, un. **egyéni fogadóórákat** (tájékoztató füzetben megtalálható).

Fontos feladat a szülőkkel való kapcsolattartás. Arra törekszünk, hogy minden szülővel megismerkedjünk, így elsősorban azokat a családokat keressük meg, akik nem jönnek el sem a szülői értekezletre, sem a fogadóórákra. Szükség szerint ellátogatunk azoknak a tanulóknak a szüleihez is, akikkel tanulmányi vagy magatartási problémák vannak.

A felső tagozaton a szülői partnerkapcsolat felvétele és kiépítése az ötödik évfolyamon indul úgy, hogy minden osztályfőnök az első félévben személyesen megkeresi osztálya minden tanulójának szüleit (nevelőit, gyámját). A továbbiakban a kapcsolattartás különböző formáit (családlátogatás, fogadóóra, tájékoztató füzetben üzenve, levélbeli tájékoztatás) szinten tartva gondozza, ápolja ezt.

Az év folyamán több ízben **NYÍLT** levélben tájékoztatjuk a szülőket és kérjük a véleményüket a, gyermeküket érintő kérdésekről az induló szakkörökről, a napközi, iskolaotthon lehetőségeiről.

Természetesen a hagyományos, de még mindig bevált kapcsolattartási mód az osztályfőnökök és a szülők között a, Tájékoztató füzetek, üzenő füzetek használata

Kérdőívvel fordultunk a szülőkhöz e terület további feladatainak meghatározásához, kapcsolataink további fejlesztésének érdekében.

A **NYÍLT NAPOK** azt a célt szolgálják, hogy a szülők iskolai környezetben, az osztálytársak körében egy-egy tanítási órán, iskolai programokon figyelhetik meg gyermekeiket. Az év során több olyan rendezvényünk van, ahol feltétlenül számítunk a szülők megjelenésére is.

Ilyenek: Mikulás, Karácsony, nemzeti ünnepeink, szavalóverseny, az „iskolanapok” keretében, gyermeknap, kulturális nap.

Újdonság iskolánkban a **NYÍLT SZAKKÖRI HÉT** (november hónapban), melyen a szülők megismerkedhetnek az iskolánkban működő szakkörök tevékenységével.

Természetesen az itt felsorolt lehetőségeken kívül a szülők **bármikor felkereshetnek** bennünket. A szülők, nevelők közötti kapcsolattartás elmélyítése kiemelt célunk.

Törekvésünket a szülők egy csoportja így fogalmazta meg a szülői kérdőívben:

„Beszéljünk többször, többet egymással, egymásért!”

A szülőkkel való hatékony együttműködés feladatai a pedagógusok számára

- A szülőknek érezniük kell, hogy gyermeküket a pedagógus szereti jó és rossz tulajdonságaival együtt.
- A pedagógusnak szakmailag olyan felkészültnek kell lennie, hogy a szülő nevelési problémájának megoldásához tanácsot tudjon adni.
- Elsősorban biztató, dicsérő szándékúak legyünk, ne elmarasztalóak!
- Ne legyünk csak tantárgy- és osztályzat-centrikusak!
- Tapintaton alapuló kölcsönös bizalmat kell egymással kiépíteni.
- Mindenkor a partnert kell keresni a szülőben, még akkor is, amikor reménytelennek látszik.
- Lehetőleg kerüljük az olyan kéréseket, amelyek anyagi áldozattal járnak!
- Alkalmazzuk a szülők szabadidejéhez! Legyen lehetőségük megválasztani a segítség időpontját!
- Minden szülő tevékenysége iránt érdeklődést kell mutatnunk.
- Mindenkitől lehetőleg olyat kérjünk, ami érdeklődésének, személyiségének, foglalkozásának megfelelő!
- Egyetlen segítség, javaslat felett sem szabad elsiklani. Meg kell találni azok felhasználásának helyét, idejét, módját.

- Minden segítséget kétszer is meg kell köszönnünk.
 - Meg kell tanulnunk szót érteni a szülőkkel, lehetőleg mindegyikükkel.
 - Nyíltan és őszintén tárjuk fel a problémákat, fejlődési lehetőségeket.
 - Adjunk lehetőséget, fórumot a vélemények kifejtésére!
 - Kellő időt fordítsunk a problémák meghallgatására!
 - Legyen jó kapcsolatunk tanítványainkkal, mert ez kedvezően hat a szülőkkel való kapcsolatunkra is!
 - Véletlenül se tegyünk egy szülőről sem elmarasztaló megjegyzést, különösen a gyerekek vagy saját gyereke előtt!
 - Fontos, hogy a szülőket érzelmileg is megnyerjük az iskola és a nevelés ügyének.
 - A legfontosabb mind a szülők, mind a pedagógusok részéről a jóindulat, a nyitottság és a befogadás képessége.
 - Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.
- képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével .

2./ Kapcsolattartás a Gyermekotthonnal

Községünk területén működik a Tolna Megyei Gyermekotthonok Igazgatóságának 2., 3-as számú Gyermekotthona, ahol állami gondozott tanulók (fiúk és lányok) gondozásával, nevelésével foglalkoznak. Ezek a tanulók általános iskolai tanulmányaikat iskolánkban folytatják. Mivel ezek a gyerekek mindannyian valamilyen problémával (testi, lelki, tanulmányi vagy magatartási) küszködnek, nagyon szoros kapcsolatot kell, illetve kellene kialakítanunk a nevelőotthonban dolgozó nevelőkkel és gyermekfelügyelőkkel. Mivel az otthon dolgozói az állami gondozott tanulók esetében a szülőket helyettesítik, így a szülőkkel való kapcsolattartás minden formája, területe rájuk is vonatkozik.

Évek óta probléma, hogy ez a kapcsolattartás elég egyoldalú. Az iskolai problémákkal mi rendszeresen kerestük Őket, Ők azonban elég ritkán érdeklődtek a tanulók előmenetele, magatartása felől.

A minőségbiztosítási tevékenység során felmérésre kerültek a partneri igények a két intézmény közötti viszony és együttműködés javítása érdekében. A kapcsolattartás területén már pozitív változások mutatkoznak.

3./ Iskolaszék

A faddi Iskolaszék 1994. márciusában alakult meg, és akkor fogalmazta meg alapszabályát. Az Iskolaszék egyeztető fórum az iskola, a szülők és az önkormányzat között.

Az Iskolaszék közreműködik az iskola tevékenységét befolyásoló valamennyi kérdés eldöntésében (pl. Munkatervek, Házirend, Intézmény Működési Szabályzata).

Ehhez a sokrétű feladat ellátáshoz alakította az összetételét, ezért tagjai között megtalálhatók:

- § Szülők képviselői: 3 fő,
- § Nevelőtestület képviselői: 3 fő,
- § Az önkormányzat, mint fenntartó képviselői: 3 fő,
- § Diákönkormányzat delegált képviselője: 1 fő.

Az Iskolaszék segítségét viszonylag kevesen vették igénybe, mivel az érintettek nem ismerik kellően az Iskolaszék jogait. A jövőben ezért szeretnénk nagyobb propagandát kifejteni tevékenységünkről, hogy minél többen forduljanak hozzánk gondjaikkal.

Szeretnénk tovább folytatni a diákok által megkedvelt „Szárnyald Túl Önmagad” pályázatunkat. Ezt a versengést annak jegyében indítottuk el, hogy a gyengébb tanulókat jobb teljesítményre ösztönözzük, ezzel segítsük felzárkózásukat.

A már hagyományosan minden évben meghirdetésre kerülő versengésben a tanév folyamán legnagyobb fejlődést elérő gyermekeket díjazzuk. A díjak átadására tanév végén kerül sor, mivel az Iskolaszék anyagi lehetőségei korlátozottak, így csak szponzorok segítségével tudjuk megoldani.

A jövőben az alapfeladatok ellátására kívánunk nagyobb hangsúlyt fektetni, ezért kérjük a Szülőket, Pedagógusokat, Diákokat problémájuk megoldásához kérjék az Iskolaszék segítségét.

4./ Diákönkormányzat

Célja

- § Minél tartalmasabb és teljesebb iskolai élet kialakításában való részvétel a nevelőtestülettel és az iskolavezetéssel közösen.
- § Szervezeti és Működési Szabályzat alapján végzi tevékenységét. Minden év szeptemberében az iskolai diáktanácsot újjáalakítjuk, 4. osztálytól osztályonként 2-2 tanuló tagja a diáktanácsnak. A választott tanulók beszámolnak az osztályokban tevékenységükről, diák önkormányzati ülésekről.
- § A diákönkormányzat az osztályok ötleteit, javaslatait mindenkor figyelembe veszi a programok szervezésében.

Feladata

- § A tanulók érdekeinek képviselője az iskolavezetésben és nevelőtestületben, a diákönkormányzatot segítő pedagógus közreműködésével.
- § Az iskolaszékben egy tanuló képviseli a diákönkormányzatot.
- § Gyermekes mindennapi életének szervezése, szabadidős programok.
- § Egy tanításkülső nap programjának előkészítése lebonyolítása.
- § Tanuláshoz való pozitív viszony erősítése.
- § Az év tanulója cím odaítélésénél a diákönkormányzat javaslatot tesz.
- § Társadalmilag hasznos munkák szervezése (parkosítás, faültetés, iskola környékének szépítése).

Kulturális tevékenységek

- § Jelmezes karnevál előkészítése, tombola árusítása, teremdekorálás.
- § Községi Idősek Napján az idősek köszöntése, ünnepi műsor, vendéglátás, felszolgálás. „Nagymama-unokájával” játékos vetélkedő az öregek napközi otthonában.
- § Őszi természetjáró akadályverseny szervezése az alsó tagozat részére. Feladatok összeállítása, verseny értékelése. A program az iskolától a Volent-öböl széljéig szép környezetben kerül lebonyolításra.
- § Gyermeknap programjának összeállítása. Sokszínű program reggeltől estig - sok ajándékkal minden korosztálynak.
- § Sportversenyek, túrák. Osztályok közötti versenyek szervezése. Kézilabda, kosárlabda, röplabda bajnokság kiírása, lebonyolítása.
 - § Sötétvölgy környéke kedvelt túra programjaink közé tartozik.
 - § Iskolarádió működtetése, a faliújság állandó frissítése.
 - § Iskolai diszkók szervezése évente 4-5 alkalommal.

Táborok

- § Balatonszepezd 30-35 tanuló a községi önkormányzat támogatásával tölt 8 napot szép környezetben, jól szervezett programokkal a Balaton partján.

Diákönkormányzatunk szervezeti felépítése

- § Legfelsőbb szerve az iskolagyűlés.
- § Irányítás szerve a diáktanács. Tagjait a gyermekek maguk közül demokratikusan választják. A tagok maguk közül egy elnököt és egy titkárt választanak.
- § Az osztályok is megalakítják a saját diák tanácsukat.

Működése

- § A diák tanács havonta egyszer tartja ülését.
- § Napirendjét és javaslatait a diák tanács tagjai ismertetik az osztályokban. A választott képviselők továbbítják a javaslatokat a diák tanács ülésére.
- § A tanácsulés nyílvánosak, de szavazati joggal csak a képviselők rendelkeznek.
- § Javaslatként: diák önkormányzati fogadóórát tartanak tagjai.
- § A diákönkormányzat jogait (döntési jog, véleményezési jog, javaslattevő jog) a Szervezeti és Működési Szabályzatban leírtaknak megfelelően gyakorolja.

5./ A Művelődési Ház és az iskola kapcsolata

A Művelődési Ház, oktatást segítő tevékenysége szerteágazó - egyre inkább szolgáltatásszemléletű.

– Az iskolai könyvtár kiegészítőjeként segíti a pedagógusok felkészülését - alkalmanként könyvtárközi kapcsolataival is.

– Író-olvasó találkozók közös szervezése,

AMűvelődési Ház szabadidős, nagyszámú gyereket, szülőt vonzó iskolai bálók otthona is.

A két szervezet kapcsolatai kiegyensúlyozottak.

6./ Az iskola és az önkormányzat

A törvény szerint a közoktatási rendszer működtetése állami feladat, s az állam e feladatának ellátását az önkormányzatok bevonásával gyakorolja.

Az oktatásirányítás mai magyar gyakorlatában központi, helyi és intézményi szintű felelősség-megosztással találkozunk. E rendszer megköveteli a különböző szintű szereplők egymás közti rendszeres és alapvetően bizalmon alapuló információcseréjét.

Elsősorban a helyi önkormányzatok felelőssége az alapfokú oktatás feltételeinek a biztosítása. A Közoktatási Törvény olyan irányítói felelősséget ruház rájuk, amely alapvetően érinti az iskolai oktatás szakmai tartalmát is. Ilyen például az iskolai szintű dokumentumok jóváhagyása, vagy az iskola eredményességének az értékelése.

A helyi irányítás felkészültsége, problémakezelő képessége rendkívül fontos.

Közös felelősségünknek tehát igen nagy hányada az önkormányzatoké, de a szükségletek és érdekek mozgástere igen szűk.

A változó társadalmi igényeknek és a demográfiai helyzetnek való megfelelés elsősorban helyi szintű megoldásokkal képzelhető el.

A helyi közösségek ismerik legjobban a sajátos helyi problémákat is. Ők képesek legkönnyebben megtalálni a megoldásokat szolgáló lehetőségeket.

A felelősség kölcsönös: mindnyájan tisztában kell lennünk a problémákkal és azok megoldási lehetőségeivel is.

7./ Önkormányzati rendelet által „jogszabályként” szabályozható kérdések

A közoktatási törvény meghatározza azokat a szabályozási tárgyakat, amelyek tekintetében a törvény szövegében írt „jogszabályra” utalás az önkormányzati rendeletre is vonatkozik. Ezek azok az ügyek, amelyekben a települési önkormányzat normatív szabályt alkothat az iskolára.

E törvényi rendelkezés jelentősége abban áll, hogy azokban a kérdésekben, amelyek nincsenek benne a felsorolásban, s a törvény szövege „jogszabályra” hivatkozik, jogszabályon csak miniszteri rendelet, kormányrendelet vagy törvény értendő.

Mit szabályozhat „jogszabályi” felhatalmazás alapján az önkormányzati rendelet?

§ A szociális ösztöndíj, támogatás feltételeit.

§ Az iskolai döntéshozatalban történő pedagógusi, szülői, tanulói részvétel szabályait.

§ A szervezeti és működési szabályzattal kapcsolatos diák-önkormányzati egyetértési jog kereteit, korlátait.

§ A szervezeti és működési szabályzattal kapcsolatos iskolaszéki egyetértési jog kereteit, korlátait.

§ A nevelőtestület döntési jogkörének bővítését.

§ A szülői szervezet jogainak bővítését.

§ A kötelező kollégiumi felvétel eseteit.

§ Az étkezési térítési díjat.

8./ Iskolai hatásköri tábla

9./ Döntési és egyetértési hatáskörök

Nevelőtestület

– Az iskola szervezeti és működési szabályzatának elfogadása. A házirend elfogadása

– A pedagógiai program elfogadása

- Az éves munkaterv elkészítése
- Képviselő kiválasztása
- Tanulók magasabb évfolyamba lépésének megállapítása
- Tanulói fegyelmi ügyben döntés
- Osztályozó vizsgára bocsátás
- Döntés kereset benyújtásáról a szervezeti és működési szabályzat vagy a pedagógiai program jóváhagyásának megtagadása esetén
- Az iskolai diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása
- Felmentett tanulók értékelési módja, félévi és év végi osztályzat megállapítása
- Az év tanulója cím odaítélésodaitélése
- Tankönyvvásárlási támogatás felhasználásának módja
- Mulasztás miatt nem osztályozható tanuló esetében elméleti tantárgyból osztályozó vizsga engedélyezése
- Javítóvizsga engedélyezése, ha tanév végén az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a kettőt
- A tanulmányi követelményekben előírt vizsga letételére halasztás engedélyezése
- Saját ülésének összehívása az iskolaszék, a szülői szervezet, a diákönkormányzat kezdeményezésére
- Saját működésének és döntéshozatalának rendje
- Munkába álláshoz és önálló életkezdéshez szükséges ismeretek szakiskolai oktatása vizsgarészeinek és követelményeinek meghatározása - a gyakorlati képzés szervezőjével egyetértésben
- A tanév helyi rendjében meghatározott pedagógiai célra tíz munkanap tanítás nélküli munkanapként történő felhasználásáról - ebből két napot kötelezően pedagógus-továbbképzésre kell fordítani - döntés
- A pedagógiai munka elemzése, értékelése, hatékonyságának vizsgálata az első és a második félév lezárását követően

Igazgató

- Általános döntési hatáskör. Döntés minden olyan ügyben, amely az iskola működésével kapcsolatos és jogszabály vagy kollektív szerződés (közalkalmazotti szabályzat) nem utal más hatáskörébe. Az igazgató hatáskörét a jogszabálynak megfelelő belső jogi normák korlátozhatják, illetve másra átruházhatják. Az igazgató hatáskörébe tartoznak azok a döntések is, amelyeket jogszabály „iskola” által gyakorolható döntésként határoz meg.
- A szervezeti és működési szabályzatra vonatkozó javaslat elkészítése
- A házirendre vonatkozó javaslat elkészítése
- Nem kötelező tanórai foglalkozások heti időkeretének törvénynél magasabb számban történő meghatározása
- Hat tanítási napból álló tanítási hét elrendezése
- Rendkívüli szünet elrendelése
- Tanulói jogviszony keletkezése felvétel vagy átvétel útján
- Átvétel esetén osztályozó vizsga előírása
- Szakmai munkaközösség hiányában az iskolába felvett tanulók osztályokra, csoportokra való beosztásáról döntés
- Nem önálló kollégiumba való felvétel
- Felmentett tanulók értékelési időpontjának kitűzése
- Több évfolyam tanulmányi követelményeinek rövidebb idő alatti teljesítésére engedély
- Évisméltés engedélyezése annak ellenére, hogy a tanuló magasabb osztályba léphetne
- Tanulói jogviszony megszüntetése fizetési hátralék miatt
- A törvényben meghatározottakon túli, további ingyenes ellátások
- A tanulmányi eredmények alapján járó, illetve a szociális helyzet alapján adható kedvezmények
- Vállalkozási alapú oktatás tandíja, kedvezményei, befizetés módja - fenntartói szabályozás nélkül
- Tankötelezettség megszűnéséről szóló beadvány tudomásul vétele
- Rendkívüli szünet miatt a szorgalmi idő meghosszabbítása vagy a kiesett tanítási napok pótlása szünnapok igénybevételének elrendelésével
- Elméleti tanítási óra szünnapokon való tartásának elrendelése
- Iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga kitűzött időponttól eltérő időben való engedélyezése
- Az iskolában szervezett vizsgabizottság tagjainak és elnökének megbízása
- Szakmai munkaközösség vezetőjének megbízása

- Külföldön végzett befejezetlen tanulmányok beszámítása az iskolai tanulmányokba
- Az évfolyam megismétlésének engedélyezése kizárólag felzárkóztató foglalkozásokon való részvételre kötelezéssel
- Idegen nyelv tanulásával kapcsolatos, időben elhúzódó felzárkózás engedélyezése
- A tantárgyfelosztás jóváhagyása
- Fegyelmi eljárásban a nevelőtestület tagjai ellen bejelentett kizárási ok elbírálása
- A tankönyvrendelés elkészítése, a tankönyvterjesztés iskolai rendje
- A szorgalmi idő első és utolsó napjának meghatározása abban az esetben, ha a fogyatékos tanuló az évfolyam követelményeit a szorgalmi időnél hosszabb idő alatt teljesíti
- Az igazgatói hatáskörök esetenkénti vagy ügycsoportonként történő átruházása
- Rendkívüli felvételi eljárásról döntés

Pedagógus

- Tananyag, tanítási módszer megválasztása a pedagógiai program alapján
- Tankönyvek, segédletek, taneszközök megválasztása a helyi tanterv alapján
- Tanulók munkájának irányítási kérdései
- Tanulók munkájának értékelése

Szakmai munkaközösség

- Saját működési rendjéről és munkaprogramjáról döntés
- Továbbképzési programokról döntés
- Iskolai tanulmányi versenyek programjáról döntés

Iskolai diákönkormányzat

- Egyetértési jog gyakorlása az iskolai szervezeti és működési szabályzat jogszabályban meghatározott részeivel kapcsolatosan. Ezek a részek a következők:
 - ünnepélyek rendje, hagyományápolás;
 - diákönkormányzattal és más diákképviselőkkel történő kapcsolattartás rendje;
 - diákönkormányzat működéséhez szükséges feltételek biztosítása (helyiség, berendezések, költségvetési támogatás);
 - tanulói véleménynyilvánítás rendszere;
 - tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és formái;
 - tanulók jutalmazásának elvei és formái;
- tanulói jogviszonnyal összefüggő bármely egyéb kérdés szabályozásakor.
- Egyetértési jog gyakorlása az iskolai házirend elfogadásakor és módosításakor
- Egyetértési jog a tanulói szociális juttatások elosztása elveinek meghatározásakor
- Egyetértési jog az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor
- Egy tanítás nélküli munkanap programjáról döntés
- Diák-önkormányzati tájékoztatási rendszerről döntés
- Iskolai tájékoztatási rendszer (iskolaújság, iskolarádió) szerkesztősége tanulói vezetőjének és munkatársainak megbízásáról döntés
- Saját szervezeti és működési szabályzat elfogadása
- Saját működésének kérdéseiről és a működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról döntés

Tanulóközösségek

- Saját közösségi életük tervezése, szervezése, tisztségviselőik és diák-önkormányzati képviselőik megválasztása
- diákönkormányzat létrehozása

Iskolaszék

- Egyetértési jog gyakorlása az iskolai szervezeti és működési szabályzat jogszabályban meghatározott részeivel kapcsolatosan. Jelenleg egy ilyen rész van: a tankönyvrendelés elkészítésének szabályai
- Egyetértési jog gyakorlása az iskolai házirend elfogadásakor és módosításakor

- Egyetértési jog a vállalkozási alapú oktatás igénybevétele feltételrendszerének meghatározásakor
- Felülbírálati kérelemről döntés, annak elbírálása
- Másodfokú döntés azonnali végrehajthatóságának elrendelése
- Saját működési rendjének és munkaprogramjának meghatározása, tisztségviselőinek megválasztása
- A nevelőtestület, valamint a fenntartó által átruházott döntési jogkörök
- Egyetértési jog gyakorlása az elméleti tanítási órák szünnapok tartásának igazgatói elrendelésekor

Iskolafenntartó

- A szervezeti és működési szabályzat jóváhagyása
- A pedagógiai program jóváhagyása
- Egyetértési jog gyakorlása az igazgatói döntéshez, amellyel a nem kötelező tanórai foglalkozások törvénynél magasabb időkeretét meghatározza
- Egyetértési jog gyakorlása a hat napos tanítási hét bevezetéséről
- Törvényességi kérelem elbírálása
- Felülbírálati kérelem elbírálása, ha az tanulói jogviszony létesítésével, megszűnésével vagy fegyelmi büntetéssel kapcsolatos határozat ellen irányul
- Másodfokú döntés azonnali végrehajthatóságának elrendelése
- Működési felvételi körzet meghatározása
- Intézmény létesítése, átszervezése, megszüntetése, tevékenységi kör módosítása
- Az iskolai költségvetés meghatározása
- Költségtérítés, tandíj, tanulmányi és szociális kedvezmények megállapításának szabályai
- Szociális kedvezmények feltételeinek meghatározása
- Vezető megbízása, munkáltatói jogok gyakorlása
- Éves munkaterv jóváhagyása a jogszabályban írt esetben
- Törvényességi ellenőrzés keretében felhívás a házirend vagy más szabályzat ügyében, majd megsemmisítési döntés és új eljárásra utasítás
- Más iskolaszervezet bevezetéséről döntés
- Egyetértési jog gyakorlása az időkereteknek a Ktv. 118.§-ának (6) bekezdésében meghatározott növeléséhez
- Az elméleti tanítási órák szünnapon tartása igazgató által történő elrendelésének jóváhagyása
- Egyetértési jog az iskolának azzal a döntésével kapcsolatosan, amellyel a tanév rendjéről szóló rendeletben meghatározott szünetek mellett más időpontban is ad a tanulóknak szünetet a heti pihenőnapon tartott tanítási napokkal
- Egyetértési jog a középiskolai és a szakiskolai előzetes felvételi eljárás szervezéséhez

Szülői szervezet

- Saját működési rendjéről és munkatervéről
- Képviselő kiválasztása az iskolaszékben
- Jogszabály (önkormányzati rendelet is!), iskolai szervezeti és működési szabályzat által a szülői szervezet részére megállapított további jogok

10./ Kötelező véleményezési jog

A döntésre jogosult köteles kikérni a véleményezésre jogosult álláspontját. E nélkül nincs érvényes döntés. A véleményezésre jogosult nem köteles élni ezzel a jogával, s a döntésre jogosult sem köteles helyt adni a beérkező véleményeknek, de a véleményezés érdekében történő megkeresés kötelezettségének elmulasztása olyan eljárási hiba, amely a döntés törvényességi felülvizsgálatát eredményezheti akár a fenntartó, akár a bíróság által.

- A nevelőtestülettől a tanulóközösségek döntési hatáskörébe tartozó ügyekben
- A nevelőtestülettől a diákönkormányzat döntési hatáskörébe tartozó ügyekben
- Az iskolaszéktől a pedagógiai program nevelőtestületi elfogadásakor
- A nem önkormányzati iskola iskolaszékétől az iskola és a helyi önkormányzat közoktatási megállapodásának megkötése előtt

- A tankönyvvásárlási támogatás módjával kapcsolatos nevelőtestületi döntés előtt az iskolaszéktől, a szülői szervezettől, az iskolai diákönkormányzattól
- A tantárgyfelosztás igazgatói elhatározása előtt a nevelőtestülettől
- Az Igazgatóhelyettesek igazgatói megbízása előtt, illetve e megbízások visszavonása előtt a nevelőtestülettől
- Az iskolába felvett tanulók osztályba, csoportba osztásáról szóló igazgatói döntés előtt a szakmai munkaközösségtől
- Az iskolába felvett tanulók osztályba, csoportba osztásáról szóló igazgatói döntés előtt a nevelőtestülettől, ha nincsen szakmai munkaközösség
- Tanuló ellen indult fegyelmi eljárás során az iskolai diákönkormányzattól
- Az iskola megszüntetésével, átszervezésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával kapcsolatos fenntartói döntés előtt az iskolaszéktől, a szülői szervezettől, a diákönkormányzattól, az alkalmazotti közösségtől
- Az iskola költségvetésének meghatározása és módosítása előtt az iskolaszéktől, a szülői szervezettől, diákönkormányzattól, az alkalmazotti közösségtől
- Az iskola vezetőjének megbízásával és megbízásának visszavonásával kapcsolatos döntés előtt az iskolaszéktől, a szülői szervezettől, a diákönkormányzattól, az alkalmazotti közösségtől
- A pedagógiai program végrehajtásának, az iskolában folyó szakmai munka eredményességének fenntartó által történő értékelése előtt az iskolaszéktől
- Az iskolai tanév helyi rendjének nevelőtestületi elfogadásakor az iskolaszéktől és a szülői szervezettől, tanulókat érintő programok tekintetében a diákönkormányzattól
- Hit- és vallásoktatás idejének, helyének meghatározásához az iskolaszéktől
- Rendkívüli szünet miatti lemaradás pótlásával kapcsolatos igazgatói döntés előtt a fenntartótól, a nevelőtestülettől, az iskolaszéktől és a diákönkormányzattól
- Igazgatói megbízással kapcsolatos alkalmazotti értekezlet előtt a nevelőtestülettől
- Az iskolai költségvetésben szakmai célokra rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználásnak igazgatói megtervezésekor a nevelőtestülettől
- A nevelőtestülettől az iskola beruházási és fejlesztési terveinek igazgatói meghatározásakor
- A felvételi követelmények meghatározásához a nevelőtestülettől
- Szakterületét érintően a pedagógiai munka eredményességére vonatkozó értékeléskor, továbbfejlesztésre vonatkozó javaslatok kidolgozásakor a szakmai munkaközösségtől
- Szakterületét érintően a pedagógiai program nevelőtestületi elfogadásakor a szakmai munkaközösségtől
- Szakterületét érintően a taneszközök, tankönyvek, segédkönyvek és tanulmányi segédletek pedagógusi kiválasztásakor a szakmai munkaközösségtől
- Szakterületét érintően a felvételi követelmények meghatározásához a szakmai munkaközösségtől
- A tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések meghozatalakor a diákönkormányzattól
- A tanulók helyzetét értékelő és elemző beszámolók elkészítésekor és elfogadásakor a diákönkormányzattól
- Tanulói pályázatok és versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez a diákönkormányzattól
- Iskolai sportkör működési rendjének megállapításához a diákönkormányzattól
- Napközi, tanulószobai, externátusi, kollégiumi felvétel elveinek meghatározásakor a diákönkormányzattól
- Tanórán kívüli tevékenység formáinak meghatározásához a diákönkormányzattól
- Könyvtár működési rendjének kialakításához a diákönkormányzattól
- A tantárgyfelosztás igazgatói jóváhagyásakor a nevelőtestülettől
- A tankönyvterjesztés iskolai rendjének kidolgozásakor a nevelőtestülettől

10./ A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az oktatás-nevelés eszkörendszer

A pedagógiai munkában a megválasztott módszerek összhangban vannak a nevelői szabadsággal, az eszközök használata pedig egyrészt a pedagógiai kulturáltság, másrészt a rendelkezésre álló feltételek függvénye.

Iskolánkban a meglévő eszközök mennyiségi és minőségi mutatói nincsenek összhangban egymással. Bár a felszereltség átlagosnak mondható, az alapeszköztár rendelkezésre áll, eszközeink között sok az elavult, nehezen használható.

- Az audiovizuális eszközök alapvetően biztosítottak, de elhasználódásuk mértékében folyamatos felújításra, illetve kicserélésre szorulnak.
- Szükség lenne a napközi otthon szabadidős tevékenységeinél használatos felszerelések, eszközök pótlására, a készlet felújítására.
- A szaktantermi rendszer iskolánkban csak részben működik (fizika-kémia, technika, számítástechnika).
- A szertári helyek bővítésre szorulnának.
- Könyvtárunk van, de folyamatos állománygyarapítása nélkülözhetetlen.
- A médiatár folyamatos bővítés alatt áll.
- Számítógép-parkunk jelenleg megfelelő, a folyamatos korszerűsítése nélkülözhetetlen.

Feladataink:

- 1.) a még használható eszközök pontos számbavétele, a használaton kívüliek folyamatos selejtezése, a javításra várók felújítása,
- 2.) a hiányok pótlása iskolai költségvetésből, folyamatosan,
- 3.) pályázatok útján szerzett többletforrások felhasználása az eszközök pótlásához, fejlesztéséhez,
- 4.) a házilag is előállítható eszközök fejlesztésére a külső és belső erők mozgósítása (pedagógusok, gyerekek, szülők, külső patronálók segítségével).

A Ktv 38. § (1) bekezdése szerint az iskoláknak rendelkezniük kell a feladataik ellátásához szükséges feltételekkel.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 7. számú melléklete határozza meg, melyek azok a minimális eszközök, amelyekkel az iskoláknak rendelkezniük kell.

Ennek értelmében:

Intézményünkben a nevelő-oktató munkához szükséges helyiségek, építmények rendelkezésre állnak:

- § megfelelő könyvtár
- § logopédiai fejlesztő szoba
- § külön tálaló, mosogató
- § felnőttétkező
- § orvosi szoba

Az elavult, elkopott bútortárat, felszerelést, eszközöket, ismerethordozókat folyamatosan pótolni kell a készletet felújítani szükséges.

A törvény által előírt, de még hiányzó eszközök a fenntartó ütemezésének megfelelően kerülnek pótlásra, beszerzésre. Ezeknek a jegyzéke a fenntartónál található.

Az egyes tantárgyak oktatásához nélkülözhetetlen eszközöket és felszereléseket az OM által kiadott taneszközjegyzék tartalmazza.

11./ Egészségnevelési program

A részletesebb, bővített egészségnevelési program külön, nyomtatott dokumentumként is rendelkezésre áll.

1. Az egészségnevelés környezete, helyzetelemzés

Iskolánk 1925 óta folyamatosan szolgálja a magyar közoktatást.

(1800 körül létesült római katolikus iskola. Református iskola 1700 táján feltételezhetően két tantermes iskolával rendelkezett. 1800-as években Izraelita iskola is volt Faddon egy tanteremmel.)

Iskolánkban jelenleg 377 gyermek jár 8 alsó tagozatos, 8 felső tagozatos és 2 speciális tagozatos tanulócsoporthal dolgozunk. A 377 gyermekből 25 értelmi fogyatékos tanulónk van.

Az iskolánkba történő közlekedés egészséget, testi épséget veszélyeztető tényező, hogy egyik iskola környékén sincs zebra felfestve.

Nincs olyan lehetőség, ahol a gyermekek biztonságosan közlekedhetnének.

Az épületet felépítő anyagok régiiek. Az iskola világítása, fűtése, szigetelése felújított.

Megvannak a megfelelő tantermek, azok mérete megfelelő, fényviszonyai jók, sötétíthetők az ablakok, megfelelő a hőmérséklet gázfűtés van minden iskolai területen mosdók viszonyai megfelelőek, állaga és higiéniai viszonyai jók.

Az iskola épülete barátságos, a gyerekeknek jó érzés bemenni (dekorációk gyönyörűek, gyermekek rajzaiból tárlatok láthatók alsó és felső tagozatunkon, a folyosón, falújságok minden teremben vannak, tablók is szépek.

A gyerekek munkáival dekoráljuk az iskolánkat:

A tanulók számára kényelmesek a padok. Évente egy alsó és egy felső tagozatos osztály padjait cseréli ki a befizetett adók 1%-ból az Faddi Gyermekért Alapítvány.

Az iskola technikai felszereltsége jó televízió, videó, magnó, CD-lejátszó, írásvetítő, diavetítő, epizskóp, számítástechnikai felszerelés, szerszámok, kézműves eszközök internet használati lehetőség biztosított. stb.

Étkeztetés

Az étkező egészségnevelés szempontjából jó.

Az iskola konyháján főznek.

Minden étkező, önkiszolgáló rendszer szerint, tálcásan étkeznek.

Az ételek minősége, tartalmassága jó, törekszenek az egészséges étrend összeállítására, szükséges a mirelitáruk nyersanyagra történő cseréjére, az étkezési szokások megfelelőek.

A heti étrend kialakításánál figyelembe veszik az egészséges táplálkozás szabályait, a területek igényeit.

Minden hónap végén megbeszéljük a havi étrendet az iskolavezetés által kijelölt szakemberek.

Egészséges táplálkozásra nevelés technika-, biológia-, egészségtan- és osztályfőnöki órák keretében zajlik.

Ételbemutatók szervezését vöröskeresztes szakkörön, ÁNTSZ munkatárs segítségével oldjuk meg.

Az iskola udvara

Zárt, parkos jellegű, de van betonozott rész is, a padok száma megfelelő, az udvaron a fák árnyékkal védik iskolásainkat.

A nagy udvarban sportolásra, játékokra is nyílik lehetőség.

Szabadtéri ping-pong asztalok és játékok állnak a gyerekek rendelkezésére.

Egyéb

Szelektív hulladékgyűjtés megoldása jelenleg folyamatban van.

A szárazelemeket külön zárható edényben gyűjtjük

Az iskola működése egészségnevelési szempontból

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül fele foglalkozik intenzíven egészségnevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. Az egészségnevelés olyan területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre.

Sokféle egészségnevelési továbbképzésen vettek részt az elmúlt évek alatt az iskola dolgozói. (Soros Alapítvány 5 napos tréningjén, Gordon tréningeken, Tanítás tanulása tréningen, Agykontroll tanfolyamokon, Megbocsátó tréningeken, Pszichológiai előadássorozatokon Dr Bagdi Emőke, Dr Koltai Mária). A továbbképzéseken hallottakat a pedagógusok a munkájukban hasznosítják. További munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollegák együttműködésére.

2. Az iskolai egészségnevelés célja

Nevelésünkben különös hangsúlyt kap, hogy az iskola alakítsa ki az igényt az egészséges életmód iránt. Tudatosítanunk kell tanulóinkban, hogy az egészség érték, annak megóvása minden ember elemi érdeke és legfőbb feladata. A kulturált ember ismeri a veszélyeket, felkészül azok elhárítására.

Egészségen testi és lelki egészséget értünk, s mindkettőt egyformán fontosnak tartjuk.

Célunk tanulóink pozitív gondolkodásának fejlesztése, szemléletének alakítása annak érdekében, hogy egészséges felnőttként feleljenek meg az élet kihívásainak.

3. Egészségnevelési feladatok

A személyi higiéneré nevelés területei:

- általános testápolás,
- egészséges öltözködés,
- fogápolás,
- serdülőkori higiénés problémák.

A tisztaság iránti tartós igény kialakítása.

A környezethigiéneré való nevelés területei:

- a közvetlen tanulói környezet, az iskola higiéneje,
- a lakás, a lakókörnyezet higiéneje,
- a település higiéneje.

Egészséges táplálkozásra nevelés:

§ A táplálkozás-élettani optimumra törekvés ösztönzése.

§ A korszerű táplálkozástechika megismertetése.

§ A táplálkozás napi és évszakos ritmusának tudatosítása.

§ Megfelelő étkezési szokások kialakítására nevelés:

- § az étkezések higiéniája,
- § az étkezések esztétikája,
- § az étkezések társas jellege.

- Különböző csoportok eltérő táplálkozási sajátosságainak megismertetése.

Egészséges mozgásfejlődés biztosítása:

- A rendszeres testmozgás, testedzés iránti igény felkeltése.
- A sportolás szükségletté tétele.
- A mozgás esztétikumának, örömszerző funkcióinak felismertetése.
- Erőnlét, terheléstűrés, fittség, állóképesség egyéni fejlesztése.

Balesetmegelőzésre, betegségek elkerülésére, az egészség megóvására nevelés:

- Felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére és elkerülésére:
 - az iskolában,
 - a háztartásban,
 - a közlekedésben.
- Elsősegélynyújtási ismeretek adása.
- Beteggondozási alapismeretek nyújtása.
- A gyógyításba és gyógyulásba vetett bizalomra nevelés.
- A szűrővizsgálatok, a prevenció jelentőségének megismertetése.

Mentálhigiéné, krízisprevenció:

- A lelki egészség megóvására nevelés.
- A perszonalizációs és szocializációs folyamatok segítése.
- A problémamegoldó, konfliktuskezelő, konfrontációtűrő-képesség fejlesztése.
- A pozitív jövőkép kialakulásának támogatása.

Függőséghez vezető szokások megelőzésére nevelés:

- A függőséghez vezető motívumok, veszélyhelyzetek felismertetése.
- Az egészséget veszélyeztető élvezeti szerek elutasítására nevelés.

Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés:

- Folyamatos, reális önismeretre nevelés.
- A társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése.
- Elfogadó, toleráns magatartásra nevelés.
- Felelős, örömteli párkapcsolatok kialakítására nevelés.

Családi életre, társsá, szülővé nevelés:

- A nemi szerepvállalásra való felkészítés.
- Családtervezésre, gyermekgondozásra, gyermeknevelésre való felkészítés.
- A család harmonikus életvitelének megtervezésére, megszervezésére való felkészítés.
- A családi szerepek megélésére való nevelés.
- Harmonikus életvitel megteremtésének képességére való nevelés.

4. Az iskolánk egészségnevelési szemlélete

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani. Iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, egészségvédelmüket és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Éppen ezért foglalkozunk tudatosan az egészségneveléssel.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert.

Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör. Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is.

Tanórán is megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat.

Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos egészségvédők a természetet féltő, óvó felnőttekké.

5. Tevékenységi formák az egészségnevelés terén kitűzött célok megvalósításához

Testnevelésórákon:

- Évente mérjük a tanulók fizikai állapotát. Fizikai és motorikus képességük méréséhez, minősítéséhez az Oktatási Minisztérium által kiadott útmutatót használjuk. (Dr. F. Mérey Ildikó: Hungarofit – teszt)
- A mérések a következők:
 - § alapállóképesség mérés: 12 perces futás
 - § izomerő mérés: helyből távolugrás páros lábbal
 - § dinamikus erő állóképesség: hanyattfekvésből felülés
 - § a hátizmok erőállóképességének mérése: hasonfekvésből törzsemelés, leengedés
 - § vállövi karizmok erőállóképességének mérése: karhajlítás fekvőtámaszban
- A feladatok valamint a mérések eredményei tanulócsoportok szerint számítógépes adatbázisba kerülnek. A program a testmagasság és a testsúly alapján kiszámítja a testsúlyindexet, ez adja a fittségi pontok alapját. A pontszámok fejezik ki a tanulók pillanatnyi fizikai állapotát.
- A mérések eredményeit a testnevelőkön kívül megismerik az osztályfőnökök valamint az iskolai védőnő is.
- A tanulók fizikai állóképességének fejlesztéséhez ez adja a mérhető, összehasonlítható adatokat.

A testi nevelés és a gyógytestnevelés rendje:

- Az egészséges tanulókat testnevelés óráról átmeneti időre is csak az iskolaorvos mentheti fel szakorvosi vélemény alapján. A tanuló részt vesz a tanórán, de nem dolgozik.
- A tanulók egy részének egészségi állapota indokolhatja, hogy az iskolaorvos könnyített – vagy gyógytestnevelési foglalkozást írjon elő a számukra.
- A könnyített testnevelés során az érintett tanuló részt vesz ugyan az órarendi testnevelésórákon, de bizonyos mozgásokat és gyakorlatokat – állapotától függően – nem kell végrehajtania.
- Az iskolaorvos – a szakorvosi vélemény figyelembe vételével – a tanulókat gyógytestnevelési foglalkozásokra utalhatja

Tevékenységi formák a többi tanórán:

- Osztályfőnöki órákon tíz kötelező egészségnevelési témát dolgozunk fel osztályonként, melynek során kiemelt fontosságú a testi egészség mellett a lelki egészség is.
- Igény szerint külső szakember (orvos, védőnő, egészség szervező) meghívása.
- A helyes testtartás megkövetelése minden évfolyamon.
- A testi egészségre nevelést erősíti az Iskolai Egészségnevelő Program témaköreinek feldolgozása az osztályfőnöki, természetismeret, biológia, egészség, technika és életvitel, etika órákon.

Ezek:

- egészséges táplálkozás
- alkohol és drog
- dohányzás
- szexualitás, AIDS
- A lelki egészségre nevelést a program konfliktuskezelés témájának feldolgozása szolgálja; a feldolgozandó anyagnál természetesen figyelembe véve a gyerekek életkorát (önismeret, stresszkezelés, döntéshozás, pozitív döntéshozás).
- A témakörökkel osztályfőnöki órán foglalkozva, ezek az ismeretek erősítik az emberismeret feldolgozandó témáit is, hiszen az ember- és társadalomismeret, etika önálló tantárgy a 7. évfolyamon.

A részletes tantárgyi vonatkozások, érintkezések a helyi tantervben kiegészítő blokkban megtalálhatók.

Tevékenységi formák tanórán kívül:

- Sportköri foglalkozásokat szervezünk tanulóinknak a törvényben előírtaknak megfelelően.
- Támogatjuk és elősegítjük a sportegyesületekben végzett munkájukat.
- A kulturált táplálkozás követelményeinek megismertetése és gyakoroltatása a tízórai szünetekben, az ebédlőben, a délutáni uzsonnázás során, szabadidős programok során.
- Osztálykirándulásokon, táborozások alkalmával az egészséges életre nevelés kiemelt hangsúllyal szerepel.
- A lelki egészségre nevelés érdekében nem hiányozhatnak a kulturális programok sem a tanórán kívül: színházlátogatás, rendhagyó irodalomórák, kiállítások, koncertek, művészeti közösségformáló csoportok működtetése.

Szabadidős programok:

- Osztályprogramok a szabad levegőn az évszakokhoz igazodva (séta, akadályverseny, hőszoobrászat, kerékpározás, körjátékok, labdajátékok, gesztenyetúra, télapó-túra, jeges napok, Mikulás-kupa, családi sportvetélkedő, Gárdonyi-napi sportversenyek, picur vetélkedő).
- Az egészségnevelési hét eseményei november hónapban.

Javasolt tevékenységformák:

§ tablókészítés
§ egészségnevelési
korcsoportonként

TOTÓ

§ keresztretjtvények kitöltése, találós
kérdések versenye a témához
kapcsolódóan
§ gyümölcs- és zöldségbábok készítése

§ gyümölcsnap	§ elsősegély
§ sportversenyek	§ filmvetítés
§ mentő bemutató	

- Intézményünk Tolna megye első vöröskeresztes bázis iskolája. (Játszóház, vradó verseny, nyári tábor, kiadványok összeállítása, előadások, karitatív akciók, kiállítások, pályázatok)
- Versenyek: rajz versenyek, Nesqvik, „Szedd a lábad”, „Tegyünk együtt a parlagfű ellen”, elsősegélynyújtó versenyek.
- Egészségnevelési feladataink megoldásában kiemelt jelentőségű a napköziotthon, a tanulószoba és a menza a helyes szokásrend kialakításában, gyakoroltatásában betöltött szerepével.

6. Az egészségügyi felügyelet és ellátások rendje

- § A tanulók rendszeres egészségügyi felügyelete és ellátása érdekében az iskola fenntartója megállapodást köt iskolaorvosi teendők ellátására.
- § Az iskolaorvos és az iskolai védőnő munkáját a megállapodásnak megfelelően végzi, s tevékenységét a 26/1997. (IX.3.) NM rendelet szabályozza.
- § A tanulók egészségügyi ellátását az orvos és a védőnő az igazgatóhelyetttel egyeztetett rend szerint végzi.

Együtműködés az évente visszatérő feladatok során:

- Az iskolaorvossal, iskolai védőnővel egyeztetett időpontokban kerül sor a szükséges szűrővizsgálatokra és védőoltásokra. A szűrővizsgálatok idejére az iskola nevelői felügyeletet biztosít.
- Rendszeres tisztasági vizsgálat a védőnők részéről.
- Az osztályfőnökök tanévenként egy alkalommal fogászati rendelésre kísérik tanítványaikat.
- Az iskola megszervezi a 8. osztályos, továbbtanuló gyerekek alkalmassági vizsgálatát.
- A testnevelők együttműködnek a sporttal illetve gyógytestneveléssel összefüggő vizsgálatok alkalmával.
- A krónikus beteg, valamint testi, érzékszervi és egyéb fogyatékos tanulók háziiorvossal egyeztetett fokozott ellenőrzése.
- A pszichés fejlődés zavaraiival és magatartási problémákkal küzdő tanulók segítése, szükség esetén szakértői bizottság elé utalása.

7. Az intézmény Szervezeti- és Működési Szabályzata részletesen tartalmazza az egészségneveléssel kapcsolatos további feladatokat és tevékenységi formákat:

- A védő – óvó intézkedéseket.
- A tanulóbalesetek megelőzését szolgáló előírásokat.
- A tanulóbalesetekkel kapcsolatos iskolai feladatokat.
- A rendkívüli esemény esetén szükséges teendőket.

8. Az egészségnevelés módszere

A követelmények indokoltságát, motiváltságát meggyőződéssé kell fejleszteni. Ennek útját és menetét is látnunk kell. Ismereteket kell nyújtani, azokat rendszerbe kell foglalni.

Normákat kell megfogalmazni, azokat rendszerbe kell foglalni. Érzelmeket kell kelteni, kapcsolni az ismeretekhez, a normákhoz; a belátásig kell eljuttatni a gyermekeket, majd egy hosszú nevelési folyamatban formálódik a meggyőződés.

A fentieket természetesen az életkor függvényében és az alkalmazott módszerek átgondolt megválasztásával, jó alkalmazásával érhetjük el.

Erőforrásaink

A egészségnevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki.

A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben egészségnevelési munkánk erőforrása is.

Az iskolánk– az alábbiakat figyelembe véve –dolgozta ki részletesen is az iskolán belüli és kívüli kapcsolatrendszerét s ezt írásban is rögzíteni, fogjuk.

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a egészségnevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.
Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve, tanítják az egyes egészségnevelési tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata az egészségnevelés.
Vöröskeresztes munkacsoport	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatot teremt a külső támogatókkal.	Lehetőséget ad a különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására (témahét, versenyek, akciók, kiállítások, egészségnevelési napok eseményei stb.)
Diákönkormányzatot segítő és a vöröskeresztes tanár	Tagjai a vöröskeresztes csoportnak. Lehetőségük van az egészségnevelési területeinek erősítésére.	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.
Gyerekorvos védőnők	Előadások tartása az egészséges életmódról. Segíti a tanárok munkáját.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.

Külső erőforrások, a kapcsolatrendszer feltérképezése

Intézmények szervezetek	Iskolai képviselő, kapcsolattartó	Szervezet képviselője	telefonszáma
Szülők	osztályfőnökök	Tóthné Csöndes Éva	74/447-357
Iskolaszék	osztályfőnök	Kvárikné Kovács Éva	74/447-617
Gyermekorvos	osztályfőnökök	Dr. Boros Hilda	74/447-673
Háziorvosok	osztályfőnökök	Dr. Mosonyi Erzsébet	74/447-437 74/447-523
Fogorvos	igazgatóhelyettesek	Dr. Ulrich Hedvig	74/447-254
Gyermekjóléti Szolgálat	igazgatóhelyettesek	Nyúl Annamária Link Edina	74/447-398
Védőnők Rózsáné Benedek Erzsébet	igazgatóhelyettesek	Guld Ágnes Rózsáné Benedek Erzsébet	74/546-053

Nevelési Tanácsadó	Alsós igazgatóhelyettes		
ÁNTSZ	igazgató	Lanfferton Mariann	74/316-622
Vöröskereszt	IVK-tanár	Gulyás Katalin	74/510-494
Rendvédelmi szervek	igazgatóhelyettesek	Bótáné Kiss Gabriella	74/510-100 20/4767399
KEF	igazgatóhelyettesek	Dr. Kiss Mária	74/316-002
Polgármesteri Hivatal	igazgató	jegyző	74/447-998
Diákönkormányzat	DÖK vezetője	Szűcs Andrásné	74/447-398

Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó. Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés – az iskola egész életén belül – az egészségnevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető leghatékonyabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskolai egészségnevelési programokat. Mivel a fenntartóval történt egyeztetések után az iskola egyik kiemelt nevelési területe az egészségnevelés, ezért a fenntartó minden évben tanulónként 50%-al támogatja a gyermekek nyári táboroztatását, mely az egészséges életmód fontosságát is kiemeli.

Pályázat

A pályázat-megjelenések figyelése igazgatóhelyettesi feladat. Az igazgatóhelyettes tájékoztatja a kollegákat a pályázati lehetőségekről. Az elnyert összeget teljes egészében arra a területre kell fordítani, amire a kiírás szól. **Egészségneveléssel is foglalkozó intézmények.** A tanórai és tanórán kívüli egészségnevelési programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása.

Civil szervezetek. A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik egészségnevelési munkánkat.

Tantestületünk több tagja rendszeresen részt vesz előadásain, továbbképzéseiken, illetve mi is tartunk előadásokat, továbbképzéseket a civil szervezetek által szervezett programokon. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő egészségnevelési témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben.

A civil szervezetekkel való iskolai szintű kapcsolattartás igazgatóhelyettesi feladat. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot az egyes civil szervezetekkel.

Hivatalos szervek. A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javasatainkra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai egészségvédelem kialakításában.

9. Az egészségnevelés nevelőtestületre vonatkozó követelményei

- A gyermekek életvitelüket minták követésével is alakítják, ezért különösen jelentős a pedagógus, a pedagógusközösség életmódja.
- A pedagógusok személyes példamutatása nevelésünk felelőssége.
- Az osztályfőnök. a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok bővülnek, e tennivalók körül is egyre több a bizonytalanság. Az osztályfőnök személyisége, és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. Az egészségnevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása. Az általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört az egészséghöz való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni,

alkalmazni tudja. A egészség megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

- Az iskola, mint élettér is befolyásolja a gyerekek egészségi állapotát, ezért az iskolai környezetnek meghatározó szerepe van az egészségnevelésben.
- Az egészségnevelés együttműködést kíván az iskolán kívüli közösségekkel is. Alapvető a családokkal való együttműködés, a kezdeményezés tudatos vállalása.
- Lényeges az egészségügyi hálózat lehetőségeinek felhasználása.

10. A mindennapos testmozgás feltételei, módszerei

Az általános iskola első-negyedik évfolyamán biztosítani kell a mindennapos testmozgást [Kt. 52. § (10)].

- Heti 3 óra testnevelés az alsó tagozaton, a többi évfolyamon heti 2,5 óra biztosított.
- Heti 2 óra sportköri foglalkozást tartunk.

A sportköri foglalkozásokon játékos, egészségfejlesztő testmozgást végeznek a gyerekek.

- Heti 4 órában futball-edzés van a tanulóinkak.
- A napközis csoportokban és az egész napos oktatási formában dolgozó osztályokban a délutáni szabadidőben sportfoglalkozásokat tartanak a pedagógusok.
- A foglalkozások ideje – minden olyan napon, amikor nincs testnevelésóra 45 perc.
- Módszereiben az adott évfolyam helyi tantervbe meghatározott módszereire épül, ezen belül főként mozgásos játékokra.
 - énekes-táncos, társas népi játékok
 - iskolai játékok (futó-fogójátékok, sor- és váltóversenyek, labdajátékok)
 - küzdőjátékok
- Röplabda szakkör működik kezdők és haladók részére, heti 2 órában.
- Az alsó tagozatos gyerekek részvételével modern tánc művészeti csoport működik iskolánkban, heti 2 órában.
- A sokirányú mozgásos tevékenységre tekintettel az óráközi szünetekben szervezett mozgásra nem kerül sor.
- Az óráközi szünet a szabad játék ideje. Iskolánk adottságainak köszönhetően, ha az időjárás engedi, a gyerekek a friss levegőn – a játszótéri játékok lehetőségét is kihasználva – töltik szabadidejüket.
- Az alsó tagozaton tanítók a tanórai terheléstől függő gyakorisággal 3-5 perces, mozgásos légzőgyakorlatot végeztenek a gyerekekkel.

11. A mindennapos testedzés feltételei, módszerei

- Az iskola köteles megteremteni a tanulók mindennapi testedzéséhez szükséges feltételeket, valamint köteles biztosítani az iskolai sportkör működését [Kt. 52. § (9)].
- A testnevelésórák szakszerű megtartásához biztosítottak a tárgyi feltételek.
- A testnevelési órák anyaga, valamint a testedző programok megfelelnek az egészségfejlesztés feladatainak. Minden testnevelési órán és minden testmozgásos alkalmon megfelelő keringési- és légzőrendszeri terhelésre kerül sor.
- Minden tanórán van gimnasztika, benne légzőtorna és tartásjavító torna.
- Sportjátéokra is jut idő minden foglalkozáson, a tanulók kellő elméleti ismereteket kapnak az életmód – sportágak felnőttkori gyakorlásához, különösen a labdajátékok terén (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, tollaslabda, asztalitenisz).

12. Az egészségnevelési program elkészítéséhez beszereztük a iskolaegészségügyi szolgálat véleményét.

12./ Környezeti nevelés programja

A részletesebb, bővített környezeti nevelési program külön, nyomtatott dokumentumként is rendelkezésre áll.

Helyzetelemzés

Az iskolánk Fadd központjában három különálló épületben működik (alsó tagozat, felső tagozat, speciális tagozat). Az alsó tagozat épülete 1926-ban, a felső tagozat épülete az 1960-as évek elején épült. Speciális tagozat Faddon 1948 óta létezik, helye a működése alatt többször változott. Az épületek tehát adottak, de mindig van néhány teendő azért, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen a mindennapi iskolai élet. Az iskola helye befolyásolja a környezeti nevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit.

Az épületekben a termek száma megfelelő, azok mérete, világítása jó. A fűtés földgázzal történik. A mosdók mennyisége elegendő, azok állaga az utóbbi években romlott, felújításra szorulnának. Az iskolánk épületeit, folyosóit, termeit közös munkával dekoráljuk növényekkel, tablókcal, falíújságokkal, a gyerekek saját munkáival. A termekben a bútorok folyamatosan frissülnek, újulnak, az iskola technikai felszereltsége a méretéhez képest magas szintű: televízió, videó, magnó, CD-lejátszó, írásvetítő és számítástechnikai eszközök. Az alsó tagozaton a tanári szobában és számítástechnika teremben, a speciális tagozaton a tanári szobában, a felső tagozaton a tanári szobában és a tantermekben internet elérhetőség a rendelkezésünkre áll.

Az iskola udvarai zártak, parkos jellegűek padokkal, fákkal. Az épületek közelében két sportolásra alkalmas sportpálya van: egy salakos, egy bitumenes; a felső tagozat épületéhez sportcsarnok kapcsolódik. Az alsó tagozat épülete mellett iskolai gyakorló kert működik, ahol elsősorban technika órákon dolgoznak a tanulók.

A környezeti nevelés működő programjai.

Az iskolánk Pedagógiai Programjának mindig fontos része volt a környezeti nevelés. A pedagógusok a szülőkkel együttműködve, a külső kapcsolatokat felhasználva folyamatosan törekedtek a gyerekek környezetbarát szemléletmódjának kialakítására. Az iskola akcióprogramjában a felsorolt tevékenységek az eddigiekben is működtek, melyek nagy hangsúlyt fektetnek a helyi értékek, adottságok iskolai programba való beépítésére, figyelembe vételére.

Helyi értékeink

Településünkön az alábbiakban felsorolt értékek adhatnak lehetőséget a környezeti nevelés megvalósulására:

§ faddi Duna-holtág vízi- vízparti életközössége	§ a községben és közvetlen környékén védelem alá helyezett fák
§ Bartal-kastély (jelenleg Gyermekotthon) és park	§ a Jeges-hegyen feltárt bronz-, kelta, római, honfoglalás kori temető
§ római katolikus templom	§ Fadd műemlék jellegű, védett épületei, lakóházai
§ református templom	§ Ótemető

Az iskolánkban folyó környezeti nevelés közvetlen színterei:

§ tantermek (dekoráció, rend, tisztaság)	§ sportcsarnok
§ folyosók	§ iskola környéke és Fadd központja
§ iskolaudvar	§ a település utcái

1. A környezeti nevelés célja

- § Szem előtt tartva, hogy az egészséges ember egészséges környezetre vágyik, nevelőmunkánk szerves részének tekintjük a környezeti kultúrára, a környezetvédelemre nevelést.

- § Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére; a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére; a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására.
- § A környezet ismeretén és a személyes felelőségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvek.

2. A környezeti nevelés feladatai

Legfontosabb feladatainak a tanulók környezeti nevelésében az 1-4. évfolyamokon:

- Tartsanak rendet szűkebb-tágabb környezetükben.
- Ismerjék a helyes megvilágítás fontosságát, törekedjenek annak betartására.
- Tudják, hogy milyen hőmérséklet ideális a különböző tevékenységekhez.
- Tevékenyen vegyenek részt növényápolásban.
- Óvják környezetük tisztaságát, szükség esetén teremtsék meg azt.
- Ismerjék a légszennyezés, a tiszta vizek fogalmát.
- Télen etessék a madarakat, készítsenek társaikkal közösen egyszerű madáretetőt.
- Vegyenek részt papírgyűjtésben.
- Ismerjék a szelektív szeméthyűjtés fogalmát, lehetőség esetén tartsák is be.
- Törekedjenek az újrahasznosított papírok használatára.
- Vegyenek részt a szárazelem, mint veszélyes hulladék, gyűjtésében.

Legfontosabb feladataink a tanulók környezeti nevelésében az 5-6. évfolyamokon:

- Ráhangolás az egészséges környezetre, az egészséges emberre.
- Érezzék fontosságát az állatok téli etetésének, a nemzeti parkok jelentőségének, védelmének.
- Legyenek tisztában a levegő, a víz, a talaj szennyező anyagaival, ezek káros hatásaival. Elkülönítve gyűjtsék a veszélyes hulladékot.
- Ismerjék fel az ember és a természet környezetkárosító hatásait, a megelőzés és a megoldás lehetőségeit.
- Kiránduláskor környezetbarátként viselkedjenek.
- Vegyenek részt a községi környezetvédelmi nap hulladékgyűjtési akciójában.

Legfontosabb feladataink a tanulók környezeti nevelésében a 7-8. évfolyamokon:

- Legyenek tisztában a zajártalommal, annak megelőzésével.
- Értékeljék a házban és a ház körül végzett munkát.
- Tudatosuljon az egyén és a társadalom felelősége az egészséges környezet megvalósításában.
- Érezzenek felelőséget a Föld élőlényei, az élet tisztelete iránt.
- Legyenek tisztában az állat- és növényvédelem fontosságával.
- Vegyenek részt a községi környezetvédelmi nap hulladékgyűjtési akciójában.

3. Tevékenységi formák a környezeti nevelés terén kitűzött célok eléréséhez

Tanórákon:

- A biológia, kémia, környezetismeret, természetismeret, hon- és népismeret órákon – a tantárgyak jellegéből adódóan – a tanterveknek megfelelően valósul meg a környezeti nevelés.
- A földrajz, fizika, kémia, technika és életvitel tantárgyak tananyagában megtalálható a téma természettudományos feldolgozása.
- Az osztályfőnöki órákon és a társadalomismeret, etika modul tanterveiben szerepel a környezetvédelem.
- Az idegen nyelvek, a magyar nyelv- és irodalom, a művészetek oktatása sem múlik el a környezeti nevelés közvetlen és közvetett hatásai nélkül.
- Ezekben a tanórákon – a tananyaghoz kapcsolódóan – a gyermekek előzetes gyűjtőmunkát végezhetnek; kiselőadást tarthatnak; kiadványokat kereshetnek könyvtárban; tájékozódhatnak az Interneten.
- Az osztályokban kialakított szokásrend, a felelősi rendszer is a környezeti nevelést segíti elő.
- A tanterem rendben tartását, óvását megköveteljük tanulóinktól, hiszen az ápolott, rendezett környezet segíti a lelki harmónia elérését, a fegyelmezett személyiség kialakítását. A kulturált környezet érdekében váltócipőt viselnek tanulóink, közreműködnek a tanterem igényes díszítéséhez, zöld növényeket hoznak az iskolába, s ápolják azt.

A részletes tantárgyi vonatkozások, érintkezések a helyi tantervben kiegészítő blokkban megtalálhatók.

Tevékenységi formák tanórán kívül:

Az iskola akcióprogramja

- § a tanterem dekorálása a tanév elején az osztályfőnökök irányításával történik
- § a tanteremben a faliújság elkészítése folyamatosan, az aktualitásokat figyelembe véve a faliújság-felelősök feladata a nevelők irányításával
- § a tanterem szellőztetése és tisztasága a hetesek mindenkori feladatához hozzátartozik
- § az osztályteremben elhelyezett dísznövények ápolása, öntözése a virágfelelősök feladata
- § lehetőség szerint mini életközösségek (akvárium, terrárium, akvaterrárium) bemutatása, és azok szakszerű gondozása a pedagógusok felügyeletével
- § a folyosón kihelyezett virágládák rendszeres telepítése, fiatalítása, tápanyagpótlása, növényvédelme a tantestület tagjainak folyamatos feladata, a növények öntözését az osztályok valósítják meg, a tanév elején meghatározott beosztás alapján
- § a folyosók dekorálása a nevelők feladata, a rajz szakos kollega irányításával
- § a folyosóügyeletet ellátó diákok a folyosók rendjét, tisztaságát is felügyelik
- § az iskolaudvar rendjének, és tisztaságának a fenntartása a felnőtt ügyeletes munkájához tartozik. Az udvaron kisebb szemetesek elhelyezésével is a tisztaságot próbáljuk védeni
- § a külső beton virágtartók tavaszi beültetése megfelelő virágokkal és azok gondozása a 7. osztályok feladata
- § a környező fákra madáretetők, odúk kerülnek kihelyezésre azok „üzemeltetése” közös munkánk
- § a folyosók kijelölt pontján szabályszerű szárazelem-gyűjtő elhelyezése, mely egész évben működik. Az elemek szervezett elszállíttatása az igazgatóhelyettesek feladata
- § a TV természettudományos és környezetvédelmi műsorainak megtekintésének javaslata (időpontokra felhívás) folyóirat, könyvajánlások
- § szakjellegű kirándulások, túrák szervezése: állandó (Óbánya, Sötétvölgy, Csillebérc), javasolt (Gemenc, Fadd-Dombori, Budapest)
- § nyári táborok: Balatonszepezd (7 nap),

Ajánlott együttműködő (kooperatív) tanulási módszerek

- § Kérdésekre adandó válasz páros, kiscsoportos megvitatása, tisztázása.

- § Problémafelvetéshez kapcsolódó páros és csoportos véleményformálás.
- § Témához kapcsolódó tanult ismeretek csoportos visszakeresése, koncentrálása.
- § Szövegértelmezés, lényegkiemelés és annak megvitatása.
- § Kulcsszó, kulcsmondat, kulcsemény, kulcsfolyamat keresése, értelmezése.
- § Páros munka: tényanyag gyűjtése és jegyzetelés.
- § Jegyzetek, feladatmegoldások összehasonlítása, elemzése.
- § Új ismerethez kapcsolódó kérdések megfogalmazása csoportosan.
- § Információrögzítés együttműködéssel.
- § Csoportos asszociációs feladatok.
- § Esszé kidolgozása csoportosan (ötletgyűjtő, kidolgozó, véleményező feladatok munkamegosztással).
- § Házi feladatok megvitatása a közös és az eltérő válaszok vagy a legérdekesebb részek tükrében.
- § Tesztkészítés, tesztértékelés.
- § Követelmények megfogalmazása.
- § Problémamegoldó gyakorlat ötletrohammal, értékeléssel.
- § Adatgyűjtés, feldolgozás és azok felhasználásával kiselőadás tartása társas munkamegosztásban.
- § Fogalmak, jelenségek, összefüggések, törvényszerűségek kollektív definiálása, pontosítása, tisztázása.
- § Írásbeli értekezések, vitairatok, készítése, vélemények, beadványok, javaslatok megfogalmazása és értelmezése csoportos munkában.
- § Vélemények, gondolatok társítása posztereken, „tacepaokon”.
- § Könyvtári, adattári kutatás, „cédulázás”, adatbázis kezelés, adatfeldolgozás.
- § Egy téma különböző megközelítésű és nézőpontú feldolgozása.
- § Adott témának analitikus, analógias és holisztikus körülményben csoportosan.

Bizonyos témák feldolgozása projekt munkaformában történik. Ez felbontja az idő és a tantárgyi tanóra, valamint a foglalkozás keretét téma és foglalkozástól függően.

A projektmódszer eredménye:

- komplex problémamegoldás

- konkrét helyzetből indul ki, és konkrét feladatokat jelent a gyermekek számára

- a tanulók megtanulnak önállóan információt szerezni, és feldolgozni, csoportban dolgozni

A fejlesztés központú tantervi szemlélet megkívánja, hogy helyi tanterveinkben, egymásra építve tervezzük meg a tanulói képességek fejlesztésének folyamatát, az elsajátítandó tananyagot, valamint a tevékenységek körét.

A környezeti nevelés sajátos értékelési formái

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során – mint azt a korábbi fejezetekből láthattuk – szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyeduralma, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével:

- § Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- § Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- § Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- § Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- § Adjának alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- § Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- § Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható, és élményt nyújtson.

- § Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- § A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- § a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- § az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- § a belső motivációs bázis fejlesztését;
- § az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- § a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- § a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;
- § az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- § Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- § Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- § Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- § Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

ERŐFORRÁSOK

- § A humán erőforrások
- § A résztvevők alapos végiggondolása és számbavétele lényegében a humán erőforrás megtervezésének alapját jelenti. Emberi erőforrásnak tekintve az iskola összes „lakóját” ideértve a tanárokon és a diákokon kívül a technikai és adminisztratív dolgozókat is – nekik is megvan a maguk fontos, személyre (funkcióra) szabott feladatuk a környezeti nevelés teljessé tételében. Az iskola szempontjából humán erőforrásnak tekintendő minden külső partner, akár hivatalos, akár nem hivatalos jellegű kapcsolata van az iskolával. A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétele, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.
- § Az alábbiakban áttekintjük a személyi háttért, és képet kapunk, hogy mire, miben számíthatunk a tervezés és a megvalósítás során.
- § **Iskolavezetés:** Támogatja a környezeti nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi erőforrásokat teremt, ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.
- § **Tanárok:** Kidolgozzák, és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti tartalmakat. Elkészítik a pedagógiai programnak megfelelő éves tervet, segítik annak megvalósulását. Pályázatokat írnak, kapcsolatot teremtenek a külső támogatókkal. Lehetőség szerint környezeti nevelési tartalmú továbbképzéseken vesznek részt.
- § **Védőnők:** Előadások tartása a környezeti ártalmakról.
- § **Adminisztratív dolgozók:** Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával.
- § **Technikai dolgozók:** A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, karbantartása.
- § **Diákok:** A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, szerepvállalás, kutatómunka).

§ Anyagi erőforrások:

- iskolai költségvetés
- önkormányzati költségvetés
- Faddi Gyermekéért Alapítvány
- szponzori lehetőségek
- pályázati pénzek
- szülői hozzájárulás

Az iskolai környezeti neveléshez segítséget nyújtó szervezetek, intézmények

A környezeti nevelésben sok iskolán kívüli szervezet lehet segítségünkre. A természetel, a környezeti gondokkal foglalkozó szakemberek körében hatalmas tudás és tapasztalat gyűlt össze az elmúlt évtizedekben a hazai, a határon túli és a globális környezeti problémákról, valamint ezek kezeléséről. Ezt a tudástókéket mindenképpen érdemes mozgósítani a környezeti nevelés érdekében. Például közös szakkör, üzem- és múzeumlátogatás, természetbúvárkodás, szennyezés-elhárítás, akció szervezése, táborozás, mérések, adatelemzés, szakmai továbbképzés, természetvédelmi munkák, előadás, projektek.

- Polgármesteri Hivatal, Önkormányzat
(Környezetvédelmi-, településfejlesztési-,
üdülőtelepi bizottság)
- Szülői Szervezetek Közössége
- Óvoda
- Horgászegyesület
- Új Élet Vadásztársaság
- Művelődési Ház
- Katolikus és Református egyház
- Solió Kft
- Fabuna Kft
- Venyige Szövetkezet
- Dunagro Szövetkezet
- környező települések iskolái
- ÁNTSZ
- Paksi Atomerőmű Rt
- Duna-Dráva Nemzeti Park

A környezeti nevelés nevelőtestületre vonatkozó követelményei

- § A környezeti nevelés igényli a nyitottságot, fogékonyságot, motiváltságot a tanítótól, tanártól is. Sajátos kommunikációt kíván az együttműködő társak, valamint az ember és a természet között.
- § A környezeti jelenségek, problémák általában összetettek, bonyolultak. Megértésük csak több tudomány eredményeinek felhasználásával lehetséges. Sokoldalú megközelítést, kiegyensúlyozott látásmódot kíván a pedagógustól.
- § Az ökológiai szemléletnek tükröződnie kell a környezeti nevelésben.
- § Tudatosítanunk kell a gyerekekben a preventív szemléletet.
- § Tevékenységeinket, kísérleteinket, vizsgálatainkat úgy kell megtervezni, hogy az minél kevesebb anyag és energia felhasználásával járjon.
- § A takarékoság és a mértékletesség nemcsak gazdasági szempont, hanem etikai is.
- § Fel kell készítenünk tanítványainkat arra, ha lehetőségük van választani, dönteni (vásárláskor, utazáskor), akkor a környezetkímélő terméket, technológiát részesítsék előnyben.
- § Saját életvitelünk, szemléletünk, környezeti erkölcsünk példaként szolgál tanítványainknak.
- § Akkor is tanítunk, amikor nem tanítunk!

Az osztályfőnöki munka és a környezeti nevelés

A gyerekek osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok azonban bővülnek, e tennivalók körül is egyre több a bizonytalanság.

Az iskola szellemiségén, a vezetői elvárásokon túl az osztályfőnök személyisége és elhivatottsága döntő a gyerekekben kialakuló, formálódó valóságkép kialakulásában. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanóráin túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok.

Igényessége, elvárásai, értékrendje a tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja.

Az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása nem meghatározó a környezeti nevelés szempontjából. Inkább általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

Egy osztályterembe való belépéskor már ránézésre látszik annak hangulata, atmoszférája. Tükröződik valami a benne élő közösségről, abból, ahogyan a tanulók saját maguknak teremtett környezetükben élnek. Ismerősként cseng ez az év eleji feladat: teremdfűzés. Szerencsés esetben ez nem öncél, hanem határozott környezetkialakítási terveket rejt, tartalmakat fed.

A mikrokörnyezet felfedezése, igényes, gondos alakítása, megóvása életünk minden helyszínén fontos lépés.

Nem egyszerűen dekorálás tehát, hanem a környezetkultúra fejlesztésének eszköze.

A környezet megóvására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Kiemelkedő szerepet játszik az osztályfőnök abban is, hogy összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, illetve lehetőségeit. Például: óhatatlanul felmerülnek a fogyasztói társadalom problémái: táplálkozási szokások, a szükségtelen túlcsomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság az iskolában.

A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciók is kiegészíthetik és összefűzhetik az egyes szaktárgyakat.

Az osztályfőnöki tevékenység eredményességét fokozza, ha az osztályfőnöki órák témájának kínálata nem ad hoc jellegű, ismétlődésekkel teli, hanem legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs program.

Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együttgondolkodását kívánja meg. A tanári együttműködésnek ez a formája a testület erejét fokozza, hatékonyságát növeli.

Természetesen mindez az osztályfőnök összetartó munkájára épít.

Néhány témakört ajánlunk, amely köré egy-egy tanév során (az életkort és a tanulmányokat figyelembe véve) az osztályközösség környezeti nevelése szerveződhet.

HELYI TANTERV

II./ HELYI TANTERV**1./ Tantárgyak óraszámai****Alsó tagozat****Fadd**

Tantárgy/évfolyam/tanév	1.	2.	3.	4.
Magyar nyelv és irodalom	314,5	314,5	296	277,5
Matematika	166,5	166,5	148	148
Idegen nyelv				74
Környezetismeret	37	37	55,5	74
Ének-zene	37	37	37	37
Rajz	37	37	37	37
Technika és életvitel	37	37	37	37
Testnevelés és sport	111	111	111	111
Informatika			18,5	37
Kötelező óraszám a törvény alapján	740	740	740	832,5

Heti óraszámok

Tantárgy/évfolyam/tanév	1.	2.	3.	4.
Magyar nyelv és irodalom	8,5	8,5	8	7,5
Matematika	4,5	4,5	4	4
Idegen nyelv				2
Környezetismeret	1	1	1,5	2
Ének-zene	1	1	1	1
Rajz	1	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	3	3	3	3
Informatika			0,5	1
Kötelező óraszám a törvény alapján	20	20	20	22,5

Gerjen

Tantárgy/évfolyam/tanév	1.	2.	3.	4.
Magyar nyelv és irodalom	296	296	296	296
Matematika	166.5	166.5	166.5	166.5
Idegen nyelv				74
Környezetismeret	37	37	55.5	74
Ének-zene	37	37	37	37
Rajz	55.5	55.5	37	37
Technika és életvitel	37	37	37	37
Testnevelés és sport	111	111	111	111
Informatika				
Kötelező óraszám a törvény alapján	740	740	740	832.5

Heti óraszámok

Tantárgy/évfolyam/tanév	1.	2.	3.	4.
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	8
Matematika	4.5	4.5	4	3.5
Idegen nyelv				2
Környezet	1	1	1.5	2
Ének-zene	1	1	1	1
Rajz	1.5	1.5	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	3	3	3	3
Informatika			0,5	1
Kötelező óraszám a törvény alapján	20	20	20	22.5

A tanuló kötelező és szabadon választott tanítási óráinak száma egy tanítási napon nem lehet több 1-4. évf.-on 5 óránál, 5-6. évf.-on 6 óránál, 7-8. évf.-on 7 óránál.

Az iskola a tanulók érdeklődése, igénye szerint nem kötelező (választható) tanórai foglalkozásokat szervez, felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából. A heti időkerete törvényben meghatározott (Kt.52§(3),(7)) Az egyes tagozatok illetve évfolyamok között, a tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosítható.

Sok szempont alapján készül a végleges felosztás:

- E keret terhére kötelezően megoldandó feladatokra kell biztosítani óraszámokat, a mindenkori törvényi meghatározottság szerint. (Pl. A könyvtári órák száma a tantárgyfelosztásban realizálódik, de ezen órakeret terhére).
- A maradék használható fel az iskola legjobb belátása szerint. pl.
 - Az előző évek tapasztalata alapján korrekcióra, egyéni foglalkozásra, rehabilitációra, tehetséggondozásra.
 - A tanulócsoporthoz összetételének változása.
 - A szakköri igények és lehetőségek.
 - Az ide vonatkozó törvényi változások.
 - A szülői elvárások.
 - A pedagógus kötelező óraszám.

Végleges felhasználása a mindenkori tantárgyfelosztásban realizálódik.

Egyes feladatokhoz további időkeretet határoz meg a közoktatási törvény. Így például

- a gyógytestnevelés megszervezéséhez 15 fős csoportonként az iskolai órakereten felül további 3 óra áll rendelkezésre hetente, csoportonként.
- Ha az iskola olyan tanulóval is foglalkozik, aki fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanulónként készül fel, az iskolának tanulónként átlag heti 10 óra áll rendelkezésére a feladatok megoldására.
- A napközis, illetve tanulószobai foglalkozások megszervezéséhez a közoktatási törvény meghatározza az időkeretet. A napközis, illetve a tanulószobai foglalkozások megszervezéséhez az első négy évfolyamon napi négy és fél óra, az ötödik- nyolcadik évfolyamon és a gyógypedagógiai oktatásban részt vevő iskola valamennyi többi évfolyamán napi három óra áll az iskolák rendelkezésére (Kt. 53.§ (4) bekezdés). Ez az egyetlen olyan időkeret azonban, amelyet a fenntartó köteles megnövelni abban az esetben, ha az iskola csak ily módon tudja teljesíteni a felügyeletre szoruló tanulók napközbeni ellátásával összefüggő tevékenységét.

Ezen lehetőségek tervezése előre nem lehetséges, így az óraszámokban nem is szerepel.

Felső tagozat

Az 5-6. évfolyam órátáblája a szakrendszerű és nem szakrendszerű oktatás fejezetben található.

Heti óraszámok**Fadd**

Tantárgy/évfolyam/hét	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	4	4
Történelem és állampolgári ismeretek	2	2
Idegen nyelv	3	3
Matematika	3	3
Informatika	1	1
Természetismeret		
Fizika	1,5	1,5
Biológia	1,5	1
Kémia	1,5	1,5
Földrajz	1	1
Ének-zene	1	1
Rajz	1	1
Technika és életvitel	0,5	1
Testnevelés és sport	2,5	2,5
Osztályfőnöki	1	0,5
TANTERVI MODULOK		
Tánc és dráma		
Hon- és népismeret		
Informatika		
Ember és társadalomismeret, <i>etika</i>	0,5	
Mozgóképek és médiaismeret		0,5
Egészségtan		0,5
Kötelező óraszám a törvény alapján	25	25

Fontos tudni, hogy a nem kötelező tanórai foglalkozás időkerete az egyes évfolyamok, osztályok, tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosíthatók.

Gerjen

Tantárgy/évfolyam/hét	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	129,5	111
Történelem és állampolgári ismeretek	74	74
Idegen nyelv	111	111
Matematika	111	111
Informatika	37	37
Természetismeret	-	-
Fizika	55,5	55,5
Biológia	55,5	55,5
Kémia	55,5	55,5
Földrajz	55,5	55,5
Ének-zene	37	37
Rajz	37	37
Technika és életvitel	37	37
Testnevelés és sport	74	74
Osztályfőnöki	37	18,5
TANTERVI MODULOK		
Tánc és dráma	-	-
Hon és népismeret	-	-
Informatika	37	37
Ember és társadalomismeret	18,5	-
Mozgókép és médiaismeret	-	37
Egészségtan	-	18,5
Kötelező óraszám a törvény alapján	925	925

Tantárgy/évfolyam/hét	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	3,5	3
Történelem és állampolgári ismeretek	2	2
Idegen nyelv	3	3
Matematika	3	3
Informatika	1	1
Természetismeret	-	-
Fizika	1,5	1,5
Biológia	1,5	1,5
Kémia	1,5	1,5
Földrajz	1,5	1,5
Ének-zene	1	1
Rajz	1	1
Technika és életvitel	1	1
Testnevelés és sport	2	2
Osztályfőnöki	1	0,5
TANINTERVI MODULOK		
Tánc és dráma		
Hon és népismeret		
Informatika		
Ember és társadalomismeret	0,5	
Mozgókép és médiaismeret		1
Egészségtan		0,5
Kötelező óraszám a törvény alapján	25	25

Speciális tagozat

Óratervezet a két évfolyamból összevont tanulócsoportok számára

Évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
	K	Ö	K	Ö	K	Ö	K	Ö	K	Ö	K	Ö	K	Ö	K	Ö
Magyar nyelv és irod.	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	2,5	2,5	3	2,5	3	2
Matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tör.Hon-és nép Ism.	0	0	0	0	0	0	0	0	1,5	1	1,5	1	1	1,5	1	1,5
Természetismeret	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5
Földrajz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,5	1	0,5	1	0,5
Ének-zene, tánc- dráma	1				1,5				1,5				1			
Rajz és kézművesség	1				1				2				1			
Életvitel és gyak. ism.	1				1				2				2,5			
Informatika	0				0				0				0			
Testnevelés	3				3				2,5				2,5			
Osztályfőnöki	0								1							
Habilitáció – rehab.	3		3		3		3		3		3		3,75		3,75	
Összes óra	20+3		20+3		20+3		22,5+3		22,5+3		22,5+3		25+3,75		25+3,75	

Ö= önálló óra

K= közvetlen óra

Közös-közvetlen= vastag keretben

Az összevont csoportok alakulása a mindenkori létszámtól és a szülői akaratától függnek, ez egy lehetséges variáció.

A tanulók heti kötelező és választható tanórai óraszámának változásai a következő tanévekben

A megelőző években történt jogszabályi változások miatt- melyek lépcsőzetesen, felmenő rendszerbe lépnek érvénybe- az egymást követő tanévekben eltérően alakulhatnak az egyes évfolyamokon a tanulók által igénybe vehető kötelező és választható tanórák óraszámai. A következő három tanévben évente belépő változások láthatók a táblázatban.

ÉVFOLYAMOK	AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON AZ EGY-EGY TANULÓ SZÁMÁRA KÖTELEZŐ TANÓRÁK ÉS A TANULÓ ÁLTAL VÁLASZTHATÓ (NEM KÖTELEZŐ) TANÓRÁK MAXIMÁLIS HETI SZÁMA		
	TANÉV		
	2008-2009	2009/2010	2010/2011
1.	20+2	20+2	20+2
2.	20+2	20+2	20+2
3.	20+2	20+2	20+2
4.	22,5+2	22,5+2	22,5+2
5.	22,5+3	22,5+3	22,5+3
6.	22,5+2	22,5+3	22,5+3
7.	25+4	25+4	25+4
8.	25+4	25+4	25+4

Egyéni foglalkozás: Az egyéni foglalkozások megtartásához az általános iskolában az iskola egyéb órakeretén túl a heti kötelező tanórai foglalkozások tizenkettő százalékát kell még biztosítani (Kt. 52.§ (11) bekezdés).

2007/2008: heti 9%

2008/2009: heti 10%

2009/2010: heti 11%

2010/2011: heti 12%

71. § (4) Ha az első-negyedik évfolyamra járó tanuló eredményes felkészülése azt szükségessé teszi az e törvény 52.§-ának (7) bekezdésében, valamint (11) bekezdésének c pontjában meghatározott időkeret terhére- lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozásokon vegyen részt. E rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a tanköteles tanuló tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt [121. § (1) bekezdés 41. pont] második vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot.

Az etnikai program óraszám: A nemzeti, etnikai kisebbségi iskolai nevelésben, oktatásban a kötelező tanórai foglalkozások időtartama tíz százalékkal megemelkedik.

A kötelező és szabadon választott tanítási órák együttes összege a nemzeti- etnikai kisebbségi oktatás esetén egy tanítási héten nem haladhatja meg:

az 1-3. évfolyamon a 24 órát,

a 4-6. évfolyamon a 26,5 órát,

a 7-8. évfolyamon a 29 órát.

Az etnikai program óraszám	1.o.	2.o.	3.o.	4.o.	5.o.	6.o.	7.o.	8.o.
Magyar nyelv és irodalom	1	1	1	1	1	1	1	1
Matematika	1	1	1	1	1	1	1	1
Tanórán kívül teljesítendő (napközi, tan.szoba, szakkör)	-	-	-	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5
Összesen	2	2	2	2,25	2,25	2,25	2,5	2,5

Jelölése a naplóban és a tanmenetben: zöld színnel: „ckp”

Szakrendszerű és nem szakrendszerű oktatás az 5. és 6. évfolyamokon

A „2006. évi LXXI. törvény a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról” előírja, hogy az általános iskola 5. és 6. évfolyamán (az alapozó szakaszban) a rendelkezésre álló tanítási időkeret 25-50%-át nem szakrendszerű oktatás keretében, az iskolai alapozó funkciók hatékonyságának a növelésére kell fordítani. A törvény arra ad lehetőséget, hogy az alapozó funkciók tanítása a felső tagozat első két évfolyamán a korábbinál több időben folyjon, és esélyt adjon arra, hogy eredményesebb is legyen. Az időkeret fennmaradó 75-50%-ában pedig csökkent időben kezdődik el, illetve folytatódik a tantárgyi (szakrendszerű) tanítás az 5. és a 6. évfolyamon.

Az ötödik évfolyamon első ízben ezen módon a 2008/2009-es tanévben kell megszervezni az oktatást.

A nem szakrendszerű képzés célja:

Elsődleges célunk a nem szakrendszerű képzéssel az általános iskola első három szakaszának - bevezető, kezdő, alapozó - egységesebbé tétele. E mellett a képzést fel kívánjuk használni a fejlődésben lemaradó tanulók eredményesebb felzárkóztatására.

A pedagógusok foglalkoztatását meghatározó előírás a Kt. 17. §-ának (8) bekezdése szerint

Nem szakrendszerű oktatásban a tanár akkor taníthat, ha legalább százhusz órás pedagógus-továbbképzés vagy szakirányú továbbképzés keretében történő felkészülés keretében elsajátította a hat-tizenkét éves korosztály életkori sajátosságaihoz illeszkedő pedagógiai, pszichológiai ismereteket és az eredményes felkészítéshez szükséges módszereket. E rendelkezéseket alkalmazni kell a szakkollégiumi végzettséggel nem rendelkező tanítókra is, azzal az eltéréssel, hogy a felkészülés során a tizenegy-tizenkettő éves korosztály neveléséhez és oktatásához szükséges ismereteket sajátítsák el.

A szakrendszerű és a nem szakrendszerű oktatás meghatározása a Kt. 121. § (1) bek. 34. pontja alapján

Szakrendszerűnek minősül az oktatás, ha az egyes tantárgyakat, műveltségi területeket, tantárgyi modulokat (a továbbiakban együtt tantárgy) több, az egyes tantárgyak oktatására jogosító megfelelő végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus tanítja.

Nem szakrendszerűnek minősül az oktatás, ha a tanulók részére a tantárgyakat, illetve a tantárgyak nagyobb körét egy, tanítói végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus tanítja.

Műveltségi területek, óraszámok meghatározása

Az alapozó funkció tartalmának és hatékonyságának növelése minden tantárgy tanításánál indokolt.

A közoktatási törvénymódosítás szerint a nem szakrendszerű oktatás bevezetésére a **2008/2009**-es tanévtől kerül sor az 5. évfolyamon, majd felmenő rendszerben folytatódik.

Az átmeneti rendelkezések szerint a nem szakrendszerű oktatásra a kötelező óraszám **20 %-át** kell fordítani 3 tanéven keresztül:

a **2008/2009**-es

a **2009/2010**-es és

a **2010/2011**-es tanévben.

Heti óraszámok:

Összes kötelező órák száma: 22,5

Szakrendszerű oktatásra felhasználható órák száma: 18

Nem szakrendszerű oktatásra felhasznált órák száma: 4,5

Fadd

Műveltségi terület, tantárgy	5. osztály		6. osztály	
	Szakrendszerű óraszám	Nem szakrendszerű óraszám	Szakrendszerű óraszám	Nem szakrendszerű óraszám
Magyar	3	1	3	1
Történelem	2	0	2	0
Idegen nyelv	2,5	0,5	2,5	0,5
Matematika	3	1	2	1
Természetismeret	1	0,5	1,5	0,5
Ének-zene	0,5	0,5	0,5	0,5
Rajz	1	0,5	0,5	0,5
Technika	0,5	0,5	0,5	0,5
Testnevelés	2,5	0	2,5	0
Osztályfőnöki	1	0	1	0
TANTERVI MODULOK:				
Tánc és dráma	0,5	0	0,5	0
Hon- és népism.	0,5	0	0,5	0
Informatika	-	-	0,5	0
Egészségtan	-	-	0,5	0
Összes óra	18	4,5	18	4,5
Köt. óraszám a törvény alapján	22,5		22,5	

Gerjen

Műveltségi terület,tantárgy	5.osztály		6.osztály	
	Szakrendszerű óraszám	Nem Szakrendszerű óraszám	Szakrendszerű óraszám	Nem Szakrendszerű Óraszám
Magyar	3	1	3	1
Történelem	1.5	0,5	1,5	0,5
Idegen nyelv	3	0	3	0
Matematika	3	1	1,75	0,25
Természetismeret	1.5	0,5	1,75	0,25
Ének-zene	1	0,5	0,5	0,5
Rajz	1	0	0,5	0,5
Technika	1	0	1	0,5
Testnevelés	2.5	0	2,5	0
Osztályfőnöki	0.5	0,5	0,5	0,5
TANTERVI MODULOK				
Tánc és dráma	0	0,5	0	0,5
Hon és népism.	0	0,5	0	0,5
Informatika	-	-	0,5	0
Egészségtan	-	-	0,5	0
Összes óra	18	4,5	18	4,5
Köt.óraszám a törvény alapján	22,5		22,5	

A **2011/2012**-es tanévtől a nem szakrendszerű órák száma a **kötelező és nem kötelező** órák minimum **25 %-a**.

Heti óraszámok:

Összes kötelező órák száma: 22,5

Választható (nem kötelező) tanórák száma*: 3

Szakrendszerű oktatásra felhasználható órák száma: 19,5

Nem szakrendszerű oktatásra felhasznált órák száma: 6

Műveltségi terület, tantárgy	5. osztály		6. osztály	
	Szakrendszerű óraszám	Nem szakrendszerű óraszám	Szakrendszerű óraszám	Nem szakrendszerű óraszám
Magyar	2,5	1,5	2,5	1,5
Történelem	1,5	0,5	1,5	0,5
Idegen nyelv	2,5	0,5	2	1
Matematika	2	2	1,5	1,5
Természetismeret	1	0,5	1,5	0,5
Ének-zene	0,5	0,5	0,5	0,5
Rajz	1	0,5	0,5	0,5
Technika	1	0	1	0
Testnevelés	2,5	0	2,5	0
Osztályfőnöki	1	0	1	0
TANTERVI MODULOK:				
Tánc és dráma	0,5	0	0,5	0
Hon- és népism.	0,5	0	0,5	0
Informatika	-	-	0,5	0
Egészségtan	-	-	0,5	0
Összes óra	16,5	6	16,5	6
Köt. óraszám a törvény alapján	22,5		22,5	

* A választható órák száma a szakrendszerű óraszámban fog megjelenni.

Gerjen

Műveltségi terület,tantárgy	5.osztály		6.osztály	
	Szakrendszerű óraszám	Nem Szakrendszerű óraszám	Szakrendszerű óraszám	Nem Szakrendszerű Óraszám
Magyar	2,5	1,5	2,5	1,5
Történelem	1.5	0,5	1,5	0,5
Idegen nyelv	2,5	0,5	2	1
Matematika	3	1	2,5	0,5
Természetismeret	1.5	0,5	1,5	0,5
Ének-zene	1	0	0,75	0,25
Rajz	0,5	0,5	0,75	0,25
Technika	1	0	1	0
Testnevelés	2.5	0	2,5	0
Osztályfőnöki	0.5	0,5	0,5	0,5
TANTERVI MODULOK				
Tánc és dráma	0	0,5	0	0,5
Hon és népism.	0	0,5	0	0,5
Informatika	-	-	0,5	0
Egészségtan	-	-	0,5	0
Összes óra	16,5	6	16,5	6
Köt.óraszám a törvény alapján	22,5		22,5	

Fejlesztendő készségek, képességek

- szövegértés (beszédértés, olvasott szöveg megértése)
- szövegalkotás (szóban, írásban)
- kommunikáció
- emlékezőképesség
- számolási képesség (alpműveletek)
- mérés-mértékváltás
- eszközhasználat
- tájékozódás (síkban, térben, időben)
- logikus gondolkodás
- összefüggések felismerése
- asszociáció
- önművelés
- éneklési készség
- zenei hallás

A nem szakrendszerű képzés célja:

Elsődleges célunk a nem szakrendszerű képzéssel az általános iskola első három szakaszának - bevezető, kezdő, alapozó - egységesebbé tétele. E mellett a képzést fel kívánjuk használni a fejlődésben lemaradó tanulók eredményesebb felzárkóztatására.

A nem szakrendszerű képzés tartalma:

Hatékony, önálló tanulás
a figyelem és a memória fejlesztése
olvasási készség fejlesztése

információszerzés és feldolgozás képességének fejlesztése
tanulási, jegyzetelési technikák tanítása
a gondolkodási képesség fejlesztése az alpműveletek gyakorlásával

Szociális és gazdasági kompetenciák
helyes önismeret, önértékelés kialakítása
önkifejezés kommunikációval és metakommunikációval

Tanulásszervezési módok:

A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása. Ezt elősegítendő a tanulók érdeklődését jobban figyelembe véve kell megválasztani a nem szakrendszerű órákon feldolgozott témákat. Különösen érvényes ez a tantárgyi struktúrától elkülönített nem szakrendszerű blokkokra. A tanulásszervezési módok közül alkalmazni kell a páros és csoportos munkát, összekapcsolva a differenciált tanulásszervezéssel. A tanulók aktivitásának, együttműködési készségének javítására célszerű a kooperatív technikákat alkalmazni.

Az órák jelölése a naplóban

A nem szakrendszerű órákat a naplóba zöld színnel írjuk be.

A tantárgyakon belül megtartott nszr. órákat az adott tantárgy többi órájával együtt számozzuk. Az önálló tantárggyá szervezett heti két nszr. óra saját óraszámot kap. A jobb nyomon követhetőség kedvéért azonban az összes, a naplóban szereplő nem szakrendszerű órát egyvégtében külön is számozzuk, zöld színű számokkal.

Követelmények

Anyanyelvi kommunikáció:

A tanulók beszéde legyen tiszta, érthető.

Ismerjenek meg hétköznapi kommunikációs helyzeteket - információkérés és -adás, telefonálás, bemutatkozás - gyermek és felnőtt beszédárssal. Ismereteiket alkalmazzák a gyakorlatban.

Törekedjenek a kulturált, udvarias beszédre gyermekközösségben is.

Írásuk legyen olvasható, tiszta, áttekinthető. Írás közben mindig figyeljenek oda a helyesírásra.

Tudjanak levelet, meghívót írni, *plakátot készíteni*.

Legyenek tisztában az elbeszélés és a leírás fogalmával.

Tudjanak egyszerű, rövidebb szövegből vázlatot, felelettervet, *kiselőadást* készíteni.

A feldolgozott anyagokhoz kapcsolódóan gyarapodjon az aktív szókincsük.

Matematikai kompetencia:

A tanulók tudjanak fejben összeadni, kivonni ezres, *tízezres* számkörben.

A négy alpművelet végeredményét tudják megbecsülni.

Legyenek tisztában a hosszúság, tömeg, űrtartalom és idő mértékegységeinek mibenlétével.

Legyenek képesek megbecsülni a hétköznapi életben gyakran előforduló mennyiségek nagyságát. (legalább nagyságrendileg) Pl: egy pohár úrtartalma, egy néhány perces időszak hossza, a tanterem méretei, stb.

Tudják azonosítani a leggyakoribb síkgeometriai formákat (négyzet, téglalap, kör, háromszög), tegyenek különbséget a síkbeli és térformák megnevezése között (négyzet - kocka; kör - gömb)

Javuljon a térbeli tájékozódási képességük: legyenek tisztában az irányokkal, fejlődjön a távolságbecslési képességük.

Tudjanak ismert térképen tájékozódni.

Hatékony, önálló tanulás:

Erősödjön a tudatos figyelmük.

Legyenek képesek a tanulók rövid prózai és verses szövegeket megjegyezni, egy kép lényeges látványelemeit felidézni.

Kinek-kinek javuljon az olvasási tempója.

Tudjanak a szöveg tartalmának megfelelő tagolással és hangsúlyozással olvasni.

Vegyék észre a számukra ismeretlen szavakat a szövegben.

Értsék meg az életkoruknak megfelelő tartalmú szövegeket önálló olvasással, *tudják kiemelni a lényeget.*

Tudjanak a szövegből megfelelő szempont szerint szavakat vagy hosszabb részleteket kiemelni.

Legyenek képesek adatokat gyűjteni tankönyvekből, ismeretterjesztő könyvekből, újságokból, honlapok szövegéből.

Tudjanak rajzokról, fotókról információkat gyűjteni.

Legyenek képesek az iskolán kívül szerzett ismereteiket a megfelelő témakörben felhasználni.

Legyenek képesek rövid hallott szöveg lényegét megjegyezni, leírni.

Próbáljanak ki többféle tanulási technikát, ismerjék föl, hogy számukra melyik a hatékonyabb.

Legyenek képesek két vagy több dolog hasonlóságait, különbségeit felismerni és megfogalmazni.

Tudjanak általuk ismert fogalmakból adott szempontok szerint csoportokat alkotni. *Találjanak új csoportosítási szempontokat.*

Ismerjék föl a csoporton belüli „kakukktójást”.

Ismerjék föl és *tudják megfogalmazni* egyszerű folyamatok szabályszerűségét.

Szociális és fogyasztói kompetencia:

Tudjanak magukról néhány jellemző külső és belső tulajdonságot mondani.

Legyenek tisztában a legfontosabb értékeikkel, legjellemzőbb hiányosságaikkal.

Ismerjék meg a metakommunikációs eszközök szerepét, igyekezzenek tudatosan alkalmazni. (megfelelő hangerő, hangszín a beszédben, udvarias gesztusok)

Mindig tartsák tiszteletben embertársaikat, felnőtteket és gyerekeket egyaránt.

Tudjanak társaiktól és a felnőttektől segítséget kérni, pontosan megfogalmazva, mire van szükségük.

Legyen természetes számukra a kölcsönös segítségnyújtás.

Legyenek képesek a gyerekek egymást türelmesen végighallgatni, az eltérő vélemények lehetőségét elfogadni, egymás ötleteit értékelni.

Gyakorolják a kulturált, lényegre törő, megoldást kereső vitát.

Személyes konfliktusaikat próbálják a másik fél szemszögéből is látni, kerüljék a durvaságot.

Az anyagi javak terén ismerjék föl valós szükségleteiket.

Ismerjék az általuk rendszeresen fogyasztott termékek körülbelüli árát.

Vásárlás során a kiválasztott termék árát viszonyítsák annak valódi értékéhez.

A fejlesztendő kulcskompetenciák megjelenése az egyes tantárgyakban és foglalkozásokon

Magyar nyelv és irodalom

Kulcskompetencia	Fejlesztendő terület
Anyanyelvi kommunikáció	
szókincsfejlesztés	
kommunikációs helyzetek	köszönés, tudakozódás, telefonálás
szóbeli szövegalkotás	felelet, kiselőadás
írásbeli szövegalk. műfajismeret	elbeszélés, tárgyleírás, tájleírás, levél a szövegalkotás lépései
helyes és tiszta beszéd	
helyesírás, kiírt írás	rendezett, tiszta íráskép létrehozása magán-és mássalhangzók időtartam-jelölése helyesírási segédkönyvek használata
Hatékony, önálló tanulás	
olvasási készség	hangos és néma, értő olvasás
a memória fejlesztése	memoriterek megtanulása (verses és prózai szöveg.)
információszerezés és feldolgozás	az anyaggyűjtés módjai, könyvtárhasználat kézikönyvek: szótárak, lexikonok
tanulási, jegyzetelési technikák	vázlatkészítés, jegyzetelés
gondolkodási képesség	kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás, szabályalkotás
Szociális és gazdasági kompetenciák	
kommunikáció és metakomm.	a hangerő, hangsúly, hangszín szerepe testtartás, gesztusok
helyes önismeret	irodalmi hősök tulajdonságai, viselkedésminták

Történelem

Kulcskompetenciák	Fejlesztendő területek
Anyanyelvi kommunikáció	
szókincsfejlesztés	a történelem szakkifejezéseinek megismerése
szóbeli szövegalkotás	felelet, beszámoló
írásbeli szövegalkotás	vázlat, feleletterv
helyes, tiszta beszéd	
kiírt írás, helyesírás	tulajdonnevek helyesírása
Matematikai kompetencia	
térbeli viszonyok	tájékozódás a térképen, távolságok becslése
időbeli viszonyok	időszámítás, Kr.e. - Kr.u., évtized, évszázad, évezred ábrázolás időszalagon
Hatékony, önálló tanulás	
memória	idegen nevek, évszámok megjegyzése,
olvasási készség	hangos és néma értő olvasás
információszerzés, feldolgozás	források, történelmi olvasmányok feldolgozása
tanulási technikák	vázlatkészítés, kulcsszavak keresése összefüggésvázlat, gondolattérkép készítése
gondolkodási képesség fejlesztése	ráismerés, összehasonlítás, csoportosítás, lényegkiemelés, kérdés
Szociális és gazdasági kompetencia	
együttműködési képesség	feladatmegosztás, segítségkérés és segítségnyújtás egymás kölcsönös tisztelete

Természetismeret

Kulcskompetenciák	Fejlesztendő területek
Anyanyelvi kommunikáció	
szókincsfejlesztés	a biológia és a földrajz szakkifejezéseinek megismerése
szóbeli szövegalkotás	felelet, beszámoló
írásbeli szövegalkotás	vázlat, feleletterv
helyes, tiszta beszéd	
kiírt írás, helyesírás	tulajdonnevek helyesírása
Matematikai kompetencia	
térbeli viszonyok	tájékozódás a térképen, távolságok becslése
Hatékony, önálló tanulás	
memória	szakszavak, adatok megjegyzése,
olvasási készség	hangos és néma értő olvasás
információszerzés, feldolgozás	ismeretterjesztő könyvek, filmek tartalmának felhasználása az órákon
tanulási technikák	vázlatkészítés, kulcsszavak keresése összefüggésvázlat, gondolattérkép készítése
gondolkodási képesség fejlesztése	ráismerés, összehasonlítás, csoportosítás, lényegkiemelés, kérdés
Szociális és gazdasági kompetencia	
együttműködési képesség	feladatmegosztás, segítségkérés és segítségnyújtás

	egymás kölcsönös tisztelete
valós szükségletek felismerése	az élővilág tisztelete, a természet védelme

Osztályfőnöki órák

Kulcskompetenciák	Fejlesztendő területek
Anyanyelvi kommunikáció	
szókincsfejlesztés	
kommunikációs helyzetek	köszönés, tudakozódás, telefonálás
Hatékony, önálló tanulás	
tanulási technikák elsajátítása	a tanulás céljának megfogalmazása segítő és akadályozó tényezők feltárása helyes szokások kialakítása egyéni módszerek kidolgozása
Szociális és gazdasági kompetenciák	
önismeret, önértékelés	külső - belső tulajdonságok elkülönítése értékek, hiányosságok megfogalmazása elérhető célok kitűzése
együttműködési képesség	feladatmegosztás, segítségkérés és segítségnyújtás egymás kölcsönös tisztelete, eredményeinek elismerése, türelem, megértés
konfliktuskezelő technikák	
valós szükségletek felismerése	környezetünk védelme, az értékek megbecsülése takarékoság
tudatos fogyasztóvá nevelés	tájékozódás az árakról, gazdálkodás a zsebpénzzel

Várható, hogy ezzel a törvényi változtatással az általános iskola 5. és 6. évfolyamán a tanítói (alsó tagozatos) tanulás szervezés időt és teret nyer, valamint a tanári (felső tagozatos) és a tanítói munkaszervezés kombinációjaként az oktató-nevelő munka hatékonyabbá válik.

2./ A taneszköz használat és a kiválasztás szempontjai

Szerepeljen a minisztérium által kiadott tankönyv- és taneszköz jegyzéke.
Feleljen meg a kerettanterv alapján megalkotott helyi tanterveknek.

- A pedagógust megilleti az a jog, hogy a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket.
- A használt taneszközöknek biztosítani kell a felmenő rendszerű alkalmazhatóságát.
- A taneszközöknek jól használhatónak, gazdaságosnak kell lenni.
- A szülőket a megelőző tanév végén (a második szülőértekezleten) tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő-oktató munkához szükség lesz. Tájékoztatni kell őket az iskolától kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és más felszerelésekről valamint arról is, hogy az iskola milyen segítséget tud nyújtani a szülői kiadások csökkentéséhez.
- A szerzett tapasztalatok után, alapos körütekintéssel történhet változás.
- Az állami támogatásként – más célra fel nem használható - évente, tankönyvvásárlásra kapott összeg felhasználásáról a nevelőtestület dönt, az Iskolaszék, a szülői szervezet (SZSZK), a diákönkormányzat véleményének meghallgatásával és támogatásával.
- Minden tanuló egyformán részesül e támogatásból, nincs különbség a tanulók között.
- Egy szerződés keretében, egy BT. évek óta pontosan, zökkenőmentesen biztosítja a pedagógusok által megrendelt tankönyvek tanévkezdésre való szállítását. A szülők felé az állami támogatás összegével csökkentett költségvonzata jelentkezik.
- Lehetőség van a tankönyvek iskolai könyvtárban való elhelyezésére és könyvtári kölcsönzéssel biztosítható az iskolai használat a rászoruló tanulók esetén (tartós tankönyvek).

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke megtalálható az intézmény titkárságán.

3./ Az iskolába való bekerülés és magasabb évfolyamra lépés feltételei

Bekerülés

Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a fenntartó határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

Az első évfolyamba lépés feltétele:

- a megfelelő életkor,
- az óvodai szakvélemény alapján az igazgató dönt a felvételtől.
- a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye

Az első osztályba történő beiratkozás alkalmával be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt,

szükség esetén a Nevelési Tanácsadó és/vagy a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság véleményét.

A korábban elkezdett tantárgy (idegen nyelv) esetében a csoportba jutás feltétele:

- szülői nyilatkozat, amely után a választott tantárgy, kötelezővé válik.

A 2-8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni:

- a szülő személyi igazolványát,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Érvényes bizonyítvány az előző évfolyam eredményes elvégzéséről (legalább elégséges minősítés minden tárgyból); ez érvényes akkor is, ha másik iskolából iratkozik át a tanuló.

- § Mentésítést az idegen nyelv tanulása alól szülői kérésre a Nevelési Tanácsadó vagy a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság javaslatára az igazgató adhat, ha a gyermeknek az anyanyelve tanulása során is komoly problémái vannak. A gyermek részt vesz az idegen nyelvi órán.. (A mentesítési kérelmet a szülőnek évente meg kell ismételnie.)
- § Ha a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság vagy a Nevelési Tanácsadó a pszichés fejlődés egyéb zavarát állapította meg, s szakértői javaslatában bizonyos tantárgyak tantárgyrészeinek érdemjeggyel való értékelése alól mentesítést javasol, a kérdésben – a szülővel és az érintett pedagógusokkal való személyes konzultációt követően – az igazgató dönt. Döntéséről írásbeli határozatban értesíti a szülőt és a gyermek érintett pedagógusait.
- § Az 1-3. évfolyamon a tanuló osztályismétlésre csak mulasztás miatt vagy a szülő kérésére utalható; kérésre az évfolyam ismétlése nem tagadható meg. (Ez utóbbi a 4. évfolyamra is érvényes.)
- § A szülőt tájékoztatni kell azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermeke eredményes felkészüléséhez.
- § Ez azoknak az ismereteknek, képességeknek, készségeknek a 4. évfolyam végére történő elsajátítását szolgálja, amelyek az 5. évfolyamba lépéshez szükségesek.

- § Ha az 1. 4. évfolyamra járó tanuló eredményes felkészülése szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti 2 alkalommal egyéni foglalkozáson vegyen részt. (Ezt abban az esetben is alkalmazni kell, ha a tanuló 2. vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot.)
- § A negyedik évfolyam végén idegen nyelv tantárgyból elért teljesítménye miatt a tanuló nem utasítható évfolyamismétlésre, javítóvizsgára.
- § Ha a tanuló a 4-8. tanév végén egy vagy két tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
- § Ha a tanuló a 4-8. évfolyamon, a tanév végén kettőnél több tárgyból bukott, osztályozó vizsgát tehet. A nevelőtestület csak rendkívül indokolt esetben él azzal a jogával, hogy a kettőnél több tárgyból való bukás esetén javítóvizsgára bocsáthatja a tanulót.
- § A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:
- § az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
 - § az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
 - § egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
 - § egy adott tantárgyból a mulasztás meghaladja a 30 %-ot és a tanuló teljesítménye nem értékelhető.
 - § magántanuló volt.
- § A 250 óránál többet mulasztott tanulók és a magántanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:
- § 1-4. évfolyamon: magyar nyelv- és irodalom, matematika, környezetismeret
 - § 5-6. évfolyamon: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, természetismeret, idegen nyelv
 - § 7-8. évfolyamon: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, földrajz, informatika, idegen nyelv

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

Az általános fejlesztési követelmények

A NAT általános fejlesztési követelményeiben az 1-6. évfolyamig meghatározott követelmények az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az iskolai képzés végére célul tűzhetőek. A 7-8. évfolyam számára meghatározott általános fejlesztési követelmények beépítése a helyi tantervbe az adott tanulócsoport fejlesztési lehetőségeinek függvényében történhet, tanulónként is változhat.

A részletes fejlesztési követelmények, a minimális teljesítmények

Indokolt esetben, ha a tanuló a pedagógiai szakasz végére ajánlott minimális teljesítményt valamely műveltségi területen nem éri el, továbbhaladása - az értékelés és minősítés alól történő egyidejű mentesítéssel - biztosítható, de fejlesztése a továbbiakban egyéni program szerint történik.

Az integrált keretek közt nevelt enyhe értelmi fogyatékos tanuló fejlesztésében a tantervi irányelvekben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, helyi tantervét. A befogadó iskolának helyi tantervében szerepeltetnie kell a fogyatékos tanuló nevelésének, oktatásának sajátos elveit és figyelembe kell vennie a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül meg kell határozni, és biztosítani kell azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek.

A fejlesztéshez, a rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, a kultúrtechnikai tárgyak tanításához, az egyéniesített neveléshez szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár alkalmazása szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. logopédus, pszichológus, orvos, konduktor, illetve utazópedagógus) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

A pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

A fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola helyi tantervének részeként működnek.

Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta - esetenként más-más szakember véleményének figyelembe vételével - készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további - másodlagos - tünetek megjelenését.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud, vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Szándékunk, hogy oktató-nevelő munkánk teremtsen olyan feltételeket, melyek szerint iskolánk legyen a lehetőségek tárháza, ahol minden gyermek megtalálhatja a saját érdeklődésének, képességeinek megfelelő tevékenységet, ahol megvalósíthatja gondolatait és ahol nem szorítják skatulyákba - állandóan túllépheti és újraépítheti önmagát.

A tevékenységi formák kiválasztásánál figyelemmel voltunk iskolánk sajátos lehetőségeire és feltételrendszerére, valamint az iskola hagyományaira. Elgondolásainkat természetesen a tanulói igények és szülői elvárások figyelembe vételével alakítjuk.

A megfelelő módszerek kiválasztásában és alkalmazásában csapatmunkára van szükség, azon pedagógusok aktív részvételére, akik a konkrét tevékenységek hozzáértő művelői, szakosai. A menet közben kiforró vonzó

és választékos módszertani formákkal kívánjuk megalapozni új módszertani kultúránkat. Tanfolyamok, továbbképzések tapasztalatainak átadása.

Az alábbiakban megfogalmazott tevékenységek mind a tanórákon, mind a tanórákon kívül egymással szorosan összefonódva jelennek meg, mintegy átítva a tanulóinkkal való kapcsolatainkat.

Az iskolában általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás folyik, ahol a tanuló az érdeklődésének, képességének legjobban megfelelő középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra, pályaválasztásra, valamint a társadalmi beilleszkedésre készül fel.

4./ A tanulói teljesítmény értékelésének rendszere

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS ALAPELVEI

A jó hangulatú, eredményes oktatás, nevelés egyik feltétele az értékelési rendszerünk egységesítése, annak céltudatos végrehajtása.

Az ellenőrzés, értékelés a nevelési-oktatási folyamatnak szerves része. Ez azt jelenti, hogy az ellenőrzésben és az értékelésben ugyanazoknak az elveknek kell érvényesülniük, mint a nevelés-oktatás folyamatának más területein.

Az ellenőrzés nem szorítkozhat csupán az ismeretek számonkérésére. Pedagógiánk nevelésközpontúsága azt igényli, hogy folyamatosan értékeljük a tanulók képességeinek, magatartásának, egész személyiségének fejlődését.

Arra törekszünk, hogy minél több adattal rendelkezünk a tanulókról, fejlődésükről, problémáikról. Ebből következik az ellenőrzés, értékelés módszereinek sokfélesége is.

Figyelünk arra, hogy ne csak a szorosabb értelemben vett tantárgyi tudást és előrehaladást, hanem a gyermek valamennyi, pedagógiai szempontból fontos tevékenységét és az ezekben elért fejlődését értékeljük, osztályozzuk. Figyelembe vesszük fejlődésük jellemző vonásait, élettani sajátosságait. Pedagógiai tevékenységünk tudatossága éppen azt kívánja, hogy tudjuk: hol tartanak, hogyan fejlődnek a tanulók. Értékelő szavaink tárgyyszerűek legyenek, arról tájékoztassák a tanulókat, hogy tennivalóik mely részét oldották meg sikeresen; hol, miben hibáztak, mi lehet a hibák oka, és mit kell tenniük a hibák kijavítása érdekében. Keveset ér az az ellenőrzés, amelyből a tanulónak csak egy-egy általános megjegyzés vagy érdemjegy jut.

Hatástalan az az eljárás, ha a dolgozatokat leosztályozzuk, de vissza nem adjuk a gyermek kezébe. Az osztályzatok önmagukban nem mutatnak rá a helyes és helytelen megoldásra, nem szembesítik a tanulókat azzal, amit produkáltak. Az ellenőrzéshez, értékeléshez megfelelő légkört kell biztosítani. A tanulók azt érzékelik, hogy az ellenőrzés természetes kísérője a tanulásnak. Értsék és érezzék, hogy az ellenőrzés – és vele együtt az értékelés – nem a bizalmatlanság jele, a pedagógus nem ítélkezik felettük, hanem arra mutat rá, hogy megfelelő ütemben, helyen, irányban haladnak-e a tanulásban.

Az ellenőrzés, értékelés akkor sikeres és hatékony, ha:

- folyamatos: megjelenése rendszeres, aktuális, tervszerű, nem kampányszerű;
- sokoldalú: méri az emlékezeti teljesítményeket, az ismeretek alkalmazását, a tudást;
- feladatmeghatározó;
- változatos: vizsgálja a neveltségi szintet, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a személyiség-típusokat, alkalmazza a metakommunikációs jelzéseket;
- kiszámítható;
- tudatosított.

Célja

- § a tanulók minősítése,
- § visszajelzés a pedagógusnak,
- § információ a szülőknek.
- § Az értékelésnél a tanulók minden jellegű megnyilatkozását figyelembe kell venni:
 - tanórai,
 - tanórán kívüli aktivitás,
 - szóbeli-írásbeli felelet, felmérések, témazárók,
 - versenyen való részvétel,
 - szereplés, egyéni feladatvállalás.

A megfelelő értékelés és osztályozás az egyik legfontosabb értékelési eszköz a pedagógus kezében, amellyel a tanulók munkáját minősíti, fejlődésüket befolyásolja, irányítja.

Ezért

- § a tanulónak a tantárgyakkal összefüggő minden lényeges szóbeli, írásbeli vagy gyakorlati munkáját értékelni kell.
 - § A tanuló számára a legnagyobb ösztönző erő az, ha állandóan érzi, tapasztalja, hogy nem hiába dolgozik, minden jó szándékú igyekezetét a tanár észreveszi, szorgalmát és hanyagságát, kis és nagy teljesítményeit egyaránt érdeme szerint reálisan értékeli, és ezt valamilyen formában azonnal tudomására hozza.
 - § Adjunk tanácsokat a munka további javításához.
 - § Az értékelés mindig nevelő, segítő legyen.
 - § Fedjük fel a hiányosságokat is és mutassunk rá azok okára.
- Az intézményben folyó nevelő és oktató munka értékelésének területei:
- a tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának értékelése,
 - a tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelése.

Értékelési rendszerünk az intézményben

A tanulói tevékenység ellenőrzésének legfontosabb módszere:

- § a folyamatos kontaktus,
- § az állandó megfigyelés és korrekció minden tanítási órán.
- § Írásbeli és szóbeli értékelésnél törekszünk változatos formákra, szem előtt tartva az egyének eltérő képességeit, igyekszünk minden tanulót sikerélményhez juttatni.

A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának értékelése

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik és értékelik.

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A szöveges értékelés lényege:

- § az értékelés a gyermekért, s elsősorban a gyermeknek szóljon
- § alakítsa a helyes önértékelést, segítse a reális önismeretet
- § személyre szóló és ösztönző jellegű legyen
- § konkrét, egyénre szabott javaslatokkal jelölje meg a továbblépés útját és módját.

Az első évfolyamon minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.

Az első, a második és a harmadik évfolyamon félévkor és év végén, valamint a negyedik évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

KIVÁLÓAN TELJESÍTETT

JÓL TELJESÍTETT

MEGFELELŐEN TELJESÍTETT

FELZÁRKOZTATÁSRA SZORUL

A negyedik évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyam végéig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.

A negyedik évfolyamon év végén, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

Az első, a második és a harmadik évfolyamon félévkor a nevelőtestület által elfogadott értékelő lapon és év végén, valamint a negyedik évfolyamon félévkor a tanulók munkáját az Oktatási és Kulturális Minisztérium által összeállított „Szöveges értékelést, minősítést támogató szoftver” segítségével értékeljük.

A negyedik évfolyamon az év végi, az ötödik-nyolcadik évfolyamon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján határozzuk meg.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: *jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)*.

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

Az évenkénti értékelést az **országos mérés, értékelés eredményeivel együtt** oly módon végezzük, hogy az kifejezze az **egyes osztályok teljesítményét** /Kt. 40.§ (1.)/. A tanulók teljesítménymérések szerinti értékelése először a 2008/2009-es tanévet követően valósul meg /Kt. 40.§ (2.)/.

A tanulmányi munkában elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzzük:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33 %:	elégtelen (1)
34-50 %:	elégséges (2)
51-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét.

- fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket
- javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

Törvényi háttér

A tanuló az 1-3. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megisméltése abban az esetben is, ha egyébként felső évfolyamba léphetne. Az engedély megadásáról a szülő kérésére az iskola igazgatója dönt. A szülő kérésére az 1-4. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megisméltését.

Törvényi háttér

A szülőt tájékoztatni kell azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermeke eredményes felkészüléséhez. E rendelkezések alkalmazásában eredményes felkészülés azoknak az ismereteknek, képességeknek, készségeknek a 4. évfolyam végére történő elsajátítása, amelyek az 5. évfolyamba lépéshez szükségesek.

ÉRTÉKELÉS A FELSŐ TAGOZATBAN

Az értékelésnek a felső tagozatban évek óta kialakult rendje van, melyet az egységességre való törekvés jellemez.

A tantárgyi tudás értékelésének többféle módja van.

Értékelünk:

- § írásban és szóban
- § osztályzatokkal
- § dicsérettel ill. elmarasztalással.

Ennek részletes kidolgozása a tantárgyi tantervekben minden tantárgyra vonatkozóan megtalálható.

A tanórákon feleltetés, hozzászólás, tanulói aktivitás értékelése történik. A tárgyi tudás értékelése folyamatos tevékenység.

A tanulók tudását, felkészültségét félévkor és év végén értékeljük (ellenőrző, bizonyítvány).

A továbbhaladás feltétele a szaktárgyi tantervek alapján a tudás.

Ha a tanuló tudása az év végén elégtelen, minimumvizsgát tehet.

Ennek időpontja: május utolsó hete

Felelős: szaktanárok

Az értékelés tartamában a tantárgyi minimum követelményrendszerhez igazodik.

Nevelőmunkánk egyik alapvető tevékenysége, hogy igyekszünk tanulóinkat minél alaposabban megismerni, személyiségüket fejleszteni, és önmaguk megismerését elősegíteni. Ezt a folyamatot különféle pszichológiai és pedagógiai tesztek, vizsgálatok, mérések segítségével végezzük.

- § a tanulási klíma mérése,
- § a tanuláshoz való viszony, ill.
- § a tanulási szokások vizsgálata,
- § a gondolkodási szint mérése (a tanulás tanításának hatékonyságáért)
- § alapkészségek megléte valamennyi tanulóra kiterjedően: olvasás, szövegértés, matematika.

Minden műveltségi terület a maga ismeretanyagával gyakoroltatja a szövegértést. Önálló szövegfeldolgozás után, %-os értékelést kap a tanuló az illetékes nevelőtől. A változását ez alapján a tanuló jobban figyelemmel kísérheti.

A tanulók megismerésének színterei a következők:

- § osztályfőnöki óra
- § a tanítási óra, tanórán kívüli együttlétek
- § családlátogatás
- § kirándulás, túra, sport
- § kulturális jellegű szabadidős tevékenységek.

Évről évre saját munkánkat is értékeljük. Számba vesszük, hogy a kitűzött pedagógiai célokat milyen mértékben, hogyan, milyen tevékenységi rendszeren keresztül valósítottuk meg.

Az egész iskolára vonatkozó értékelés mellett a további mérések, egyéb más információszerző eljárások szaktanári kompetenciába tartoznak, munkaközösségi és iskolavezetési egyeztetés után.

Az iskolai írásbeli és szóbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai

A tanulók legfontosabb kötelessége a tanulás. Iskolánk valamennyi tanulójaival szemben támasztott követelmény, hogy képességének megfelelően vegyen részt a tanítás-tanulás folyamatában. Ezért nélkülözhetetlen a tanulók teljesítményének mérése, ellenőrzése. A tanulók teljesítményének folyamatos és rendszeres mérése, ellenőrzése a szaktanár joga és kötelessége. A tanító és a szaktanár dönti el, milyen ellenőrzési, beszámoltatási formát alkalmaz.

Ezek a következők:

- § folyamatos szóbeli ellenőrzés, feleltetés,
- § órán való aktivitás értékelése,
- § évközi dolgozatok, röpdolgozatok,
- § témazáró feladatok,
- § tesztek, rejtvények, játékos feladatok,
- § topográfiai feladatok,
- § szöveges értékelés,
- § csoport- vagy osztályértékelés,
- § önértékelés,
- § versenyen való részvétel.

A tanulók teljesítményének értékelésénél kötelező egységes nevelői gyakorlatot folytatni.

Ezt nem lehet minden műveltségi területen egyformán alkalmazni. Ezért a humán tárgyak terén történő értékelést külön kell választani a reáltantárgyak teljesítményének értékelésétől. A reáltantárgyaknál kevesebb lehetőség van a szóbeli feleltetésre, de a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése érdekében erre is lehetőséget kell adni. Itt nem annyira az összefüggő feleletet kell értékelni, hanem a logikus gondolkodást, feladatmegoldást, a kérdésekre adott válaszokat, illetve a régi ismeretek felidézését kell vizsgálni. A humán tantárgyak esetében nagyobb gondot kell fordítani a szóbeli feleltetésre. A szóbeli felelet értékelésénél elsősorban az önálló előadásmódot, a felelet felépítést, a választékos, szabatos kifejezőmódot kell figyelembe venni.

Írásbeli ellenőrzés alkalmával a szaktanár a tanulók dolgozatait lehetőleg két héten belül kijavítja, majd azokat a tanulónak visszaadva, annak tapasztalatait feldolgozzák. A témazáró dolgozatokat a szaktanár egy évig köteles megőrizni.

- § Az osztály munkájának szóbeli értékelését, minden óra végén el kell végezni.
- § Az ellenőrzőbe az érdemjegyeket tanóra végén be kell írni a tanulónak, és azt a szaktanárnak láttatnia kell.
- § Készségtantárgyaknál a jegyeket havonta be kell írni az ellenőrzőbe és a naplóba.
- § Az osztálynaplóba beírt érdemjegyek száma félévenként a tantárgy heti óraszámának a kétszerese legyen, de minimum három jegy álljon rendelkezésére a tanuló értékelése céljából.
- § A témazáró dolgozatok érdemjegyeit piros színnel kell beírni a naplóba, s az átlag kiszámításánál két jegynek kell számolni. Ha a tanuló hiányzik a témazáró megírásakor, akkor ezt pótolni kell, biztosítva hozzá a nyugodt feltételeket.
- § Egy osztályba naponta legfeljebb két témazáró dolgozat íratható.
- § A nevelők egyéni szokásaik, elgondolásaik alapján önálló értékelési formákat is alkalmazhatnak (piros pont, kisjegy, stb.) Az így szerzett, a naplóba beírt érdemjegy teljes értékű jegynek számít.

A tanulók év végi osztályzatának a megállapítása a tanév során kapott érdemjegyek alapján történik.

Az egyes tanulók félévi és év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és – a pedagógus, ill. az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján – dönt a tanuló érdemjegyéről, illetve a magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület tájékoztatást kér az illető pedagógustól ennek okáról, és ha nem kap elfogadható magyarázatot, a nevelőtestület a tanuló javára módosíthatja az osztályzatot.

Készségtárgyak esetében az egységességre való törekvés rendkívül nehéz.

Amit egységesen értékelni kell, az a tanuló hozzáállása, szorgalma, igyekezete. Ez csaknem olyan mértékben számítson bele az érdemjegyekbe, mint a konkrétan elért teljesítmény.

Rajz, ének-zene tantárgyak esetén a művészettörténeti és zenetörténeti tananyagokat a humán tantárgyakhoz hasonlóan, a technika tantárgynál a reáltantárgyakhoz hasonlóan kell értékelni.

Az írásbeli és szóbeli feladatok elvei és korlátai

- A házi feladat évfolyamonként a tantervi követelményekhez igazodik. Mindenkor a tanóra anyagának elsajátítását, elmélyítését, begyakorlását szolgálja.
- Eredményessége visszajelzést ad a tanuló és a pedagógus számára a továbbhaladás lehetőségéről, illetve korlátairól.
- A házi feladat a tantárgy jellegétől függően írásbeli és/vagy szóbeli, esetenként szorgalmi többletfeladat vagy gyűjtőmunka.
- A szóbeli házi feladat elősegíti a szókincs bővítését, s a szóbeli kifejezőkészséget fejleszti.
- A szorgalmi feladat és a gyűjtőmunka a többletterhet is elbíró tanulók önkéntes vállalása: a kreativitást fejleszti, s az önállóság fejlesztését szolgálja.
- A házi feladatnál a pedagógus vegye figyelembe a tanuló képességeit, ezért gyakorta éljen a differenciált házi feladat lehetőségével.
- Hétvégére adható házi feladat, a következő korlátozással:
 - péntekről hétfőre írásbeli házi feladatot ne adjunk.
- A tanítási szünetek idejére mindenki számára kötelező házi feladatot nem adunk.
- A tanítási szünetekre adott házi feladat – szükség esetén – csak a felzárkóztatást vagy a tehetség gondozást szolgálhatja.
- A házi feladat az órán feladott anyag gyakorlása, azt iránymutatóan minden esetben javítani kell. (A javítás módja irányított önellenőrzés is lehet).

A moduláris oktatás esetén a modulok értékelésénél, minősítésénél egységességre kell törekedni. Értékelni kell a tanuló hozzáállását, szorgalmát és a tanuló konkrét teljesítményét.

Az értékelés, minősítés alapja:

§ A pedagógus a tanuló teljesítményét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli.

§ Félévkor és év végén szóveges minősítést kap az ellenőrzőbe ill. a bizonyítványba.

§ A modulok minősítése kerüljön be az év végén a bizonyítványba akkor is, ha a minősítést félévkor kapta a tanuló.

A modulok minősítése

kiválóan teljesített	(5-ös osztályzat)	K
jól teljesített	(4-es osztályzat)	J
megfelelően teljesített	(3-as osztályzat)	M
felzárkóztatásra szorul	(2-es osztályzat)	F

Értékeljük az írásbeli munkák **külsőalakját** is. Minden szaktárgyi témazáró dolgozat külsőalakját osztályozzuk. Ezzel ösztönözzük tanulóinkat a tiszta, pontos, precíz munkavégzésre.

Félévi és év végi minősítés:

- kifogástalan (5)
- tetszetős (4)
- elfogadható (3)
- csúnya (2)

A **szakkörön** végzett munkát értékeljük és jelezzük a szaktanárnak, osztályfőnöknek, aki a kapott információt ellenőrzőbe adminisztrálja.

A szakkörvezető a munkaterv végére minden tanévben írjon szakköri követelményt, ami alapján minősíti a tanulókat félévkor és év végén.

Szakköri minősítések:

- kiválóan teljesített (K)
- jól teljesített (J)
- megfelelően teljesített (M)

Az értékelés az osztálynaplóba, a szakköri naplóba és az ellenőrző végébe kerül beírásra. Az osztálynaplóba az osztályfőnök jegyzi be a minősítést kezdőbetűvel: K, J, M. A szakköri naplóba a szakkörvezető írja be a minősítés kezdőbetűjét. Az ellenőrzőbe az osztályfőnök vezeti be a következő módon: pl. A kézilabda szakkör minősítése:- megfelelően teljesített. A szakkörben végzett kiváló munka elismeréseképpen a tanulók könyvjutalmat is kaphatnak, amit szintén az évvárón adunk át.

MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE

A tanulók magatartási és szorgalmi minősítését félévkor ill. tanév végén az osztályfőnök és az osztályt tanító nevelők, véleményeltérés esetén a nevelőtestület határozza meg. A felső tagozatban az osztályfőnök figyelembe veszi az osztály javaslatát is.

Értékeljük a tanulóknak a tanórán és a tanításon kívül tanúsított magatartását és szorgalmát, valamint viselkedési kultúráját.

Iskolánkban kiemelt, közös követelmény a tanulók **viselkedési kultúrájának** fejlesztése.

§ Ennek egyik feltétele, az iskolai házirendben rögzítettek megismertetése, valamint az abban lefektetett követelmények betartása.

§ Ezen kívül az egymással, tanárokkal és más felnőttekkel szembeni viselkedési normák gyakoroltatása és a helyes normák betartatása.

§ Eszköze a gyakorlás, jutalmazási és büntetési eljárások.

A magatartás értékelése

A magatartási minősítés az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezi ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyát.

Alkalmazott értékelési módok:

- Egyéni pontozólapal és pontozó füzetek segítségével az osztály ill. az egyes tanulók óra alatti magatartását értékeljük.
- Minden órán 0-5 pontig értékeljük az osztály magatartását. Hónap végén átlagot számítva összesítjük és felállítjuk az osztályonkénti magatartás sorrendet.

A magatartás értékelését, a tanuló viselkedését havonta értékeljük.

A SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE

A szorgalom minősítése az egyéni képességeket és a körülményeket mérlegelve fejezi ki a tanulmányi munkához való viszonyt.

Havonta a tanulmányi átlag kiszámításával próbálunk ösztönző hatást elérni.

A folyamatos megfigyelés, ellenőrzés, értékelés a tanulót rávezeti az önellenőrzésre, önértékelésre és ösztönzi arra, hogy teljesítményét a kitűzött célokhoz közelítse.

Tanulási kedvet ébreszt, elősegíti a tananyag gyakorlását, elmélyítését, megszilárdítását, ugyanakkor a pedagógust is tájékoztatja munkájának eredményességéről és a szükséges tennivalókról.

A szorgalom értékelésének alapja:

- a havonta elért tanulmányi eredmény
- a kiemelkedő teljesítmény bármely területen (sport, tanulmányi munka, közösségi munka)
- a hiányzó felszerelések beszámítása a havi értékelésbe.

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelését, minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél minden évfolyamon a „*példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)*” érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél minden évfolyamon a „*példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)*” érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A negyedik évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyamig a tanulók magatartását és szorgalmát az osztályfőnökök minden hónap végén érdemjegyekkel értékelik.

A magatartás és szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök a tanév során szerzett érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

- **Példás (5)** az a tanuló, aki:
 - a házirendet betartja;
 - a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
 - kötelességtudó, feladatait teljesíti;
 - önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
 - tisztelettudó;
 - társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
 - az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
 - óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
 - nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;
- **Jó (4)** az a tanuló, aki:
 - a házirendet betartja;
 - tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
 - feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
 - feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
 - az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
 - nincs írásbeli intője vagy megrovása.
- **Változó (3)** az a tanuló, aki.
 - az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
 - a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
 - feladatait nem minden esetben teljesíti;
 - előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
 - a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
 - igazolatlanul mulasztott;
 - osztályfőnöki intője van.
- **Rossz (2)** az a tanuló, aki:
 - a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
 - feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
 - magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
 - társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
 - viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
 - több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
 - több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül **legalább háromnak** az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

- **Példás (5)** az a tanuló, aki:
 - képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
 - tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
 - a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
 - munkavégzése pontos, megbízható;
 - a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
 - taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.
- **Jó (4)** az a tanuló, aki:
 - képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
 - rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
 - a tanórákon többnyire aktív;
 - többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
 - taneszközei tiszták, rendezettek.
- **Változó (3)** az a tanuló, akinek:
 - tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
 - tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
 - felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
 - érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
 - önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.
- **Hanyag (2)** az a tanuló, aki:
 - képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
 - az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
 - tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
 - feladatait többnyire nem végzi el;
 - felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
 - a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
 - félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül **legalább háromnak** az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírvének megőrzéséhez és növeléséhez

az iskola jutalomban részesítheti.

A hónap végi értékelések során példamutató magatartású vagy szorgalmú, de kiemelkedően teljesítő tanuló osztályfőnöki dicséretet kap. Az a tanuló, aki magatartásból vagy szorgalomból 3 osztályfőnöki dicséretet kapott, igazgatói dicséretben részesül. A 2.ugyanazon, igazgatói dicséret után könyvjutalmat kap.

A magatartás és szorgalom értékelését félévkor és év végén, a tantestületi értekezleten végezzük. Iskolánkban évek óta hagyomány az „**Év tanulója**” megtisztelő cím odaítélése, melyet a tanévzáró, illetve a ballagási ünnepélyen az iskola közössége előtt nyújtunk át

Az „Év tanulója” pályázat értékelési szempontjai

1. *Tanulmányi munka:*

- kitűnő bizonyítvány, vagy indokolt esetben legalább 4,8-es átlag (jó osztályzata csak készségi tárgyakból lehet a cím elnyerőjének)
- legyen tantárgyi dicsérete
- eredményesen vegyen részt tanulmányi versenyeken
- legyen aktív, kezdeményező
- vegyen részt valamilyen plusz tevékenységben (sport, nyelvtanulás, művészeti tevékenység, számítástechnika, szakköri munka, stb.)

2. *Magatartás*

- Alsó tagozat: havonként példás igazgatói dicséret tiszteletudó, udvarias
- Felső tagozat: példamutató magatartás (azonos feltételek esetén előnyt jelent az igazgatói dicséret)

3. *Szorgalom*

- Alsó tagozat: egyenletes teljesítmény, gyűjtőmunka, önművelés, igazgatói dicséret
- Felső tagozat: példás szorgalom

4. *Közösségi munka:*

- Önkéntes munkavállalás, osztálytisztaság, társak iránti segítőkészség

5. *A cím elnyerője legyen igényes, kitartó és megbízható, társai ismerjék el.*

6. *A cím odaítélésének módja:*

§ Harmadik osztálytól minden osztályközösség választ egy jelöltet (amennyiben van az osztálynak olyan tanulója, aki megfelel a követelményeknek).

§ A felső tagozatban a jelöltek közül a tanári testület szavazással választ.

§ Az alsó tagozatban szükség esetén a jelöltek versenyen vesznek részt.

A jelölteknek kiemelkedő tanulmányi munkáját, szorgalmát, sport és egyéb területen nyújtott kiváló teljesítményét értékeljük ezzel a címmel.

A jelöltek kiválasztása a diákönkormányzat véleményének figyelembevételével, tantestületi értekezleten történik.

Az iskolaszék évről-évre meghirdeti a „**Szárnyald túl önmagad**” versenyt. Ennek lényege, hogy a gyengébb tanulókat ösztönzi nagyobb teljesítményre.

Az iskolaszék díját azok kapják, akik tanulmányi téren önmagukhoz viszonyítva a legnagyobb fejlődést mutatják, az előző tanév végi eredményükhöz képest.

A jutalom átadására a tanévzáró ünnepélyen, illetve a ballagási ünnepélyen az iskola közössége előtt kerül sor.

Versenyek jutalmazása

Ugyancsak az évzárón értékeljük a tanulók *versenyen elért kiemelkedő eredményeit* és a *szakköri tevékenységét* is.

Iskolai versenyen elért eredményért szaktanári dicséret, az első helyezettnek könyvjutalom jár.

Körzeti versenyen való jó szereplésért szaktanári dicséret, szaktárgyi ötös és könyvjutalom jár.

Megyei vagy országos versenyen elért eredményért igazgatói dicséret, szaktárgyi ötös és könyvjutalom jár.

A tanulók jutalmazása, büntetése

- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást (pl.: Gárdonyi-nap, tanulmányi, magatartás, tisztasági verseny) tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A jutalmazás fokozatainak megállapítása az osztályfőnök joga és feladata, s ez az osztályban tanító szaktanárok véleményének figyelembe vételével történik.

A bejegyzés az ellenőrzőbe az osztályfőnök feladata.

Az iskolai jutalmazás formái:

- Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:
 - szaktanári dicséret,
 - napközis nevelői dicséret,
 - osztályfőnöki dicséret,
 - igazgatói dicséret,
- Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
 - szaktárgyi teljesítményért,
 - példamutató magatartásért,
 - kiemelkedő szorgalomért,
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A jutalmazás fokozatai és módjai:

1. Szóbeli dicséret az osztályfőnöktől vagy az igazgatótól.
2. Írásbeli dicséret az osztályfőnöktől vagy az igazgatótól.
3. Írásbeli szaktanári dicséret kimagasló tanulmányi munkáért, közösségi magatartásért vagy szorgalmáért.
4. Több tárgyból kiemelkedően teljesítő tanuló részére nevelőtestületi dicséret, amelyet be kell vezetni az anyakönyvbe és a bizonyítványba a tanév végén.

A jutalmazás történhet:

1. Az osztály vagy csoportközösség előtt.
2. Az igazgató előtt.
3. A tantestület előtt.
4. Az iskola egész közössége előtt.
5. A tanévnyitó vagy tanévzáró ünnepélyen.
 - Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró, ill. a ballagási ünnepélyen, az iskola közössége előtt vehetnek át.

Ha a tanuló kötelességeit vétkeesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal **fegyelmi büntetésben** részesíthető.

A közoktatásról szóló 1996. évi LXII. Tv. 76. paragrafusának második bekezdése alapján iskolánkban az alábbi fegyelmi büntetéseket lehet kiszabni:

a./ megrovás,

b./ szigorú megrovás,

c./ meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése ill. megvonása, (szociális kedvezményekre és juttatásokra nem vonatkoztatható).

d./ áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába (csak akkor alkalmazható, ha az iskola igazgatója a tanuló átvételéről a másik iskola igazgatójával megállapodott).

Ha a tanuló kötelességeit vétkeesen és súlyosan megszegi, a fegyelmi eljárást a 11/1994. MKM rendeletben leírtak szerint kell lefolytatni.

Azokat a tanulókat, akik az iskolai házirendet tanórán vagy tanórán kívül, az iskolán belül vagy iskolán kívül megszegik, vagyis az iskolai közösség normáit sértő magatartást tanúsítanak, **fegyelmező intézkedésben** kell részesíteni.

Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés,
- napközis nevelői figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés,
- osztályfőnöki intés,
- osztályfőnöki megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés,
- igazgatói intés,
- igazgatói megrovás,
- tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A tanulók fegyelmezetlen magatartását rendszabályozó intézkedések a következők:

- szaktanári szóbeli figyelmeztetés,
- osztályfőnöki szóbeli figyelmeztetés
- az igazgató szóbeli figyelmeztetése.

Írásbeli fegyelmező intézkedések:

- szaktanári intés
- osztályfőnöki intés
- igazgatói figyelmeztetés
- igazgatói intés.

Ezen fegyelmező intézkedések egy tanévben kétszer ismétlődhetnek, utána automatikusan fegyelmi eljárás következik.

Az igazgatói figyelmeztetés és intézés a következő formában valósítható meg

Az illetékes nevelő írásban nyújtja be az igazgatónak erre vonatkozó kérelmét, az igazgatói irodába, mely tartalmazza a következőket:

1. A tanuló pontos neve.
2. Születési adatai.
3. Milyen fegyelmi intézkedést kér, vagy javasol?
4. Az előzmények tételes, ellenőrizhető, pontos felsorolása (pl. szülői értesítés, elbeszélgetés.).
5. Mit tett eddig a tanuló magatartásával kapcsolatban?

A választ, a beadás dátumától 24 órán belül, írásban megkapja az érintett nevelő.

A döntés meghozatalában részt vesznek:

Igazgató

Igazgató helyettesek.

Szükség esetén:

Munkaközösség vezetők

Az osztályban tanító nevelők

Diákönkormányzat képviselői.

Az elmarasztalás fokozatainak megállapítása az osztályfőnök joga és feladata, s ez az osztályban tanító szaktanárok véleményének figyelembevételével történik.

A bejegyzés az ellenőrzőbe az osztályfőnök feladata minden hónap első teljes hetének végéig. Az intést a szülővel láttamoztatni kell. A tanulók munkafegyelmének kialakítása a szaktanárok és az osztályfőnökök közös feladata. Ez elérhető a helyes szokásrendek megteremtésével, és azok következetes betartásával, a tanulási módszerek megtanításával, a tanulók megfelelő terhelésének biztosításával.

A fegyelmező intézkedéseket és büntetéseket – a vétség súlyosságától függően – ki kell hirdetni:

1. osztály előtt
2. igazgató előtt
3. nevelőtestület előtt
4. az iskola közössége előtt.

A nevelőtestület az alábbiak szerint szabályozza a magasabb évfolyamba lépés feltételeit:

§ az a tanuló, aki év végén egy vagy két tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, javítóvizsgát tehet

§ annak a tanulónak, aki három vagy több tantárgyból nem teljesíti a tantervi követelményeket, osztályt kell ismételnie

§ az előkészítő évfolyamon tanulók iskolalátogatási bizonyítványt kapnak.

5./ A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A közoktatásról szóló törvény (41.§5.) kimondja, hogy „... az általános iskolában, évente 2 alkalommal” ősszel és tavasszal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A tanulók fizikai és motorikus képességének mérésére alkalmas tesztek:

- § egyszerűek
- § kevés szerigényűek és bárhol végrehajthatók
- § megmutatják a gyermekek fizikai felkészültségének mértékét.

A testnevelés és sport saját modelljében a különböző életkori és teljesítményszakaszokban a motorikus fejlettség szintjére keresi a választ. A tanulók általános fizikai teherbíró képességének minősítéséhez, az aerob kapacitás és az általános testi erő mérésére összeállított motorikus próbákban elért teljesítményt kell mérni és értékelni.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja.

Az oktatás területén:

Az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése és tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében.

Minőség-ellenőrzés:

Az általános fizikai teherbíró képesség egységes mérése, értékelése és minősítése.

Minőségbiztosítás:

Minden fiatal-képesség szerinti differenciált terheléssel, szükség esetén felzárkóztató program biztosításával úgy jusson el a felnőtté válásig, hogy az egészség létezéshez szükséges fizikai fitness szint értékét elérje és megtartsa.

Az oktatásban eltöltött évek alatt a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének tudatosítása.

Erőnléten az egyéni fizikai, pszichikai összetevőjét értjük, amelyet mindenekelőtt az állóképesség, az erő és a gyorsaság, a velük kapcsolatos pszichikai tulajdonságok határoznak meg.

Az erőnlét 2 legfontosabb teljesítmény-meghatározó tényezője tartalmi és metodikai szempontból a koordinációs és kondicionális képességek.

Koordinációs képességek

A biológiai fejlődés által biztosított „fejlesztési optimum” szakaszai

Életkor szakaszok (év)

Koordinációs képességek	jó	kiváló	jó	kiváló
Mozgástanulási képességek	7-9	10-11	15	16-18
Mozgásszabályozási képességek	7-10	11-12	14-18	
Hallási és látási ingerekre reagálás	7	8-9	10	
Ritmusképesség	7-8	9-10	11-12	
Tájékozódási képesség	7-11		12-14	
Egyensúlyozási képesség	9	10-11	12-13	

KONDITIONÁLIS KÉPESSÉGEK

A rendszeres testedzés hatására növekszik az izomrendszer teljesítménye, fejlődik az izom ereje, gyorsasága és állóképessége.

A kondicionális képességek edzéscél szerinti felosztása:

- erő
- gyorsaság

-állóképesség

-hajlékonyság

A testnevelő által elvégzendő feladatok

1. Egységes minőség-ellenőrzés

Az országosan egységes adatszolgáltatáshoz tanév elején és végén meg kell mérni a fizikai állapot minősítéséhez szükséges motorikus próbákban elért teljesítményt, és a mért eredmények pontértékei alapján kell az értékelést és minősítést elvégezni.

2. Egységes minőségbiztosítás

Fel kell tárnai az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat, és képesség szerinti differenciált terheléssel, törekedni kell azok mielőbbi felszámolására.

Rendszeres testedzési lehetőség biztosításával – a tanárnak, a tanulónak és a szülőnek – törekednie kell az egészséges létezés stabilabb megtartását elősegítő „kell-szint” megtartására.

3. Folyamatos visszacsatolás

A tanulók aktív közreműködésével, a megtervezett foglalkozások keretében végzett rendszeres testedzés hatásának elemzése. Az elért változás nyomon követésének biztosítása: a tanár, a diák és a szülő számára.

A pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülés során a fiatalok önismeretének, tárgyilagos önértékelésének, akaratának és önbecsülésének fejlesztése.

„A jól végrehajtott teljesítmény értékelés a magatartás, a feladattal szembeni állásfoglalás fontos alakítója, egyben az ösztönzés lényeges eszköze.” /Nádor L./

Az adatok nyilvántartás

§ egyéni adatlapok (osztályonkénti bontásban, a vizsgálatot elvégző tanár kezeli)

§ osztályonkénti adatlap (a vizsgálatot végző tanár vezeti)

§ intézményi osztályonkénti összesített adatlap (a vezető testnevelő állítja össze a tanév végén mért eredmények alapján, majd az intézmény vezetőjének aláírásával hitelesítve továbbítja)

Egyszerű vizsgálati módszerek a fizikai fittség mérésére

Dimenzió	7-8-évesek számára (1+3 motorikus próba értékelésével)	9 éves kortól „Hungarofit” (1+6 motorikus próba értékelésével)	9 éves kortól „MINI HUNGAROFIT” (1+4 motorikus próba értékelésével)
Személyi adatok	Név Életkor Nem	A vizsgált személy neve Születési év, hó, nap Neme	A vizsgált személy neve Születési év, hó, nap Neme
Alapmérések az általános fizikai teherbíró képesség minősítéséhez	1. Aerob, vagy alap- állóképesség mérése -Cooper-teszt, vagy -1609m síkfutás Izomerő mérése Dinamikus ugróerő 1. Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: -Helyből távolugrás páros lábbal	1. Aerob, vagy alap- állóképesség mérése -Cooper-teszt, vagy -2000 m-es síkfutás Izomerő mérése Dinamikus ugróerő 1. Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: -Helyből távolugrás páros lábbal Dinamikus dobóerő 2. A kar-, törzs-, és a láb- izmok együttes dinamikus erejének mérése: -Kétkezes labdadobás (vetés) hátra, fej fölött tömött labdával 3. A kar-, a törzs-, és a láb-izmok együttes dinamikus erejének mérése: -Egykezes labda-lökés helyből az ügyesebb kézzel, tömött labdával Dinamikus erő- állóképesség 4. A vállövi- és a kar- izmok erő- állóképességének mérése: -Mellsőfekvőtámaszban karhajlítás- és nyújtás, folyamatosan kifáradásig 5. A csípőhajlító és a has- izom erő- állóképességének mérése. -Hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan, kifáradásig	1. Aerob, vagy alap- állóképesség mérése -Cooper-teszt, vagy -2000 m-es síkfutás Izomerő mérése Dinamikus ugróerő 1. Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: -Helyből távolugrás páros lábbal Dinamikus erő- állóképesség 2. A vállövi- és a karizmok erő- állóképességének mérése: -Mellsőfekvőtámaszban karhajlítás-és nyújtás, folyamatosan, kifáradásig 3. A csípőhajlító és a has- izom erő- állóképességének mérése: -Hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan, kifáradásig 4. A hátizmok erő- állóképességének mérése: -Hasonfekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan, kifáradásig
Megjegyzés: A dinamikus erő- állóképességet mérő próbákat folyamatosan kell végezni, kifáradásig. Egyes próbákban a max. pontszám eléréséhez kb.3-4 perc szükséges.	Dinamikus erő- állóképesség 2. A csípőhajlító és a has- izomerő-állóképességének mérése -Hanyattfekvésből felülés térd-érintéssel, folyamatosan, kifáradásig 3. A hátizmok erőállóképességének mérése. Hason-fekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan, kifáradásig		

		6. A hátizmok erőállóképességének mérése. Hason-fekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan, kifáradásig.	
Alap és kiegészítő mérések, vizsgálatok a testösszetétel meghatározásához	Az egészségi állapot minőségét jelző optimális testtömeg és az attól való eltérés meghatározása: -Möhr-féle módszer -Kaup-féle testtömeg index	-Testmagasság -Testsúly -Csuklókerület -Nyugalmi pulzus -Alappulzus -Terhelés utáni pulzus -Testzsírtartalom: a négy bőrredő méréssel	-Testmagasság -Testsúly -Csuklókerület -Nyugalmi pulzus -Alappulzus -Terhelés utáni pulzus -Testzsírtartalom: a négy bőrredő méréssel

Iskolánkban a MINI HUNGAROFIT (1+4 motorikus próba)-tel végezzük a méréseket.

ÉRTÉKELÉSI RENDSZER AZ ÁLTALÁNOS FIZIKAI TEHERBÍRÓ-KÉPESSÉG MINŐSÍTÉSÉHEZ

Életkor	Faktor	„HUNGAROFIT”	„MINI HUNGAROFIT”
A fizikai fitness-szint pontértékelése 7 éves korig	Optimális testtömeg Kardiorespiratórikus állóképesség Általános izomerő, erőállóképesség		Max. 10 pont Max. 77 pont Max. 63 pont (3x21)
A fizikai fitness-szint pontértékelése 7-19 éves korig	Optimális testtömeg Kardiorespiratórikus állóképesség Általános izomerő, erőállóképesség	Max. 10 pont Max. 77 pont Max. 63 pont (6x10.5)	Max. 10 pont Max. 77 pont Max. 63 pont (21+3x14)
			F. Mérey Ildikó

AZ ÁLTALÁNOS FIZIKAI TEHERBÍRÓ-KÉPESSÉG MINŐSÍTÉSE

Az általános fizikai teherbíró képesség minősítése fitsségi kategóriák szerint	Kardiórespiratórikus állóképesség, és az általános izomerő-erő-állóképesség	<table> <tr><td>Igen gyenge</td><td>0.0-20.0 pontig</td></tr> <tr><td>Gyenge</td><td>20.5-40pontig</td></tr> <tr><td>Kifogásolható</td><td>40.5-60 pontig</td></tr> <tr><td>Közepes</td><td>60.5-80 pontig</td></tr> <tr><td>Jó</td><td>80.5-100 pontig</td></tr> <tr><td>Kiváló</td><td>100.5-120 pontig</td></tr> <tr><td>Extra</td><td>120.5-140 pontig</td></tr> </table>	Igen gyenge	0.0-20.0 pontig	Gyenge	20.5-40pontig	Kifogásolható	40.5-60 pontig	Közepes	60.5-80 pontig	Jó	80.5-100 pontig	Kiváló	100.5-120 pontig	Extra	120.5-140 pontig						
Igen gyenge	0.0-20.0 pontig																					
Gyenge	20.5-40pontig																					
Kifogásolható	40.5-60 pontig																					
Közepes	60.5-80 pontig																					
Jó	80.5-100 pontig																					
Kiváló	100.5-120 pontig																					
Extra	120.5-140 pontig																					
Az általános fizikai teherbíró képesség minősítése százalékban kifejezve	Kardiórespiratórikus állóképesség, és az általános izomerő-erő-állóképesség	<table> <tr><td>10%</td><td>0-14 pontig</td></tr> <tr><td>20%</td><td>14.5-28 pontig</td></tr> <tr><td>30%</td><td>28.5-42 pontig</td></tr> <tr><td>40%</td><td>42.5-56 pontig</td></tr> <tr><td>50%</td><td>56.5-70 pontig</td></tr> <tr><td>60%</td><td>70.5-84 pontig</td></tr> <tr><td>70%</td><td>84.5-98 pontig</td></tr> <tr><td>80%</td><td>98.5-112 pontig</td></tr> <tr><td>90%</td><td>112.5-126 pontig</td></tr> <tr><td>100%</td><td>126.5-140 pontig</td></tr> </table>	10%	0-14 pontig	20%	14.5-28 pontig	30%	28.5-42 pontig	40%	42.5-56 pontig	50%	56.5-70 pontig	60%	70.5-84 pontig	70%	84.5-98 pontig	80%	98.5-112 pontig	90%	112.5-126 pontig	100%	126.5-140 pontig
10%	0-14 pontig																					
20%	14.5-28 pontig																					
30%	28.5-42 pontig																					
40%	42.5-56 pontig																					
50%	56.5-70 pontig																					
60%	70.5-84 pontig																					
70%	84.5-98 pontig																					
80%	98.5-112 pontig																					
90%	112.5-126 pontig																					
100%	126.5-140 pontig																					

Az egyes minősítő kategóriák értelmezése

Az általános fizikai teherbíró képesség minősítése

Igen gyenge 0-20.5 pont	Gyenge fizikai állapot miatt, a mindennapi tevékenységének maradéktalan elvégzése, legtöbb esetben olyan fizikai-szellemi megterhelést jelent, hogy rendszeresen fáradtnak, kimerültnek érzi magát. Figyelem terjedelmének, tartósságának növeléséhez, közérzetének - átmeneti-javításához igen gyakran különféle élénkítő szerek, esetenként gyógyszerek fogyasztására van szükség. Hajlamos a gyakori megbetegedésre. Immunrendszerét a kisebb fertőzések, könnyebb megbetegedések leküzdése is már igen gyakran komoly feladat elé állítja.
Gyenge 21-40.5 pont	Az egésznapos tevékenységétől még gyakran fárad el annyira, hogy nem tudja kipihenni magát egyik napról a másikra, ezért estére sokszor fáradtnak, levertnek, kimerültnek, rosszkedvűnek érzi magát.
Kifogásolható 41-60.5 pont	A rendszeres mindennapi tevékenységétől ugyan már ritkán fárad el, de a váratlan többletmunka még erősen igénybe veszi.
Közepes 61-80.5 pont	Elérte azt a szintet, amely elegendő ahhoz, hogy az egészséges létezése stabil maradjon, azaz tartósan kiegyensúlyozottan, jó közérzettel élhessen. Rendszeresen, heti 2-3 óra testedzéssel a továbbiakban, törekedjen arra, hogy a későbbi élete folyamán is egészsége megőrzése érdekében, legalább ezt a szintet megtartsa.
Jó 81-100.5 pont	Ezt a szintet általában azoknak sikerül elérni, akik valamilyen sportágban alacsonyabb szintű szakosztályban, ill. amatőr szinten rendszeresen edzenek, versenyeznek. Ha valaki arra az elhatározásra jut, hogy élsportoló szeretne lenni, legjobb, ha minél előbb hozzákezd az alapvető kondicionális képességeinek magasabb szintre fejlesztéséhez.
Kiváló 101-120.5 pont	Aki ezt a szintet eléri, már joggal reménykedhet abban, hogy speciálisan is olyan jól terhelhető fizikailag, hogy néhány sportágban már akár élsportoló is lehet.
Extra 121-140 pont	Ha valaki ezt a szintet is megtartja, akkor az általános fizikai teherbíró képessége területén elérte azt a szintet, hogy fizikailag kiválóan terhelhető. Az eddigi vizsgálataink szerint, ez egyben azt is jelenti, hogy alkalmassá vált szinte valamennyi sportágban, olyan rendszeres, magas szintű sportági specifikus edzés elvégzésére, hogy nemzetközi szinten is csúcsteljesítményt érjen el.

A vizsgálat elvégzéséhez szükséges eszközök

Alapmérések: az általános fizikai teherbíró képesség mérése

Az aerob kapacitás méréséhez:

-ismert hosszúságú sík területen kimért futópálya, stopper

Az általános testi erő, erő-állóképesség méréséhez:

-mérőszalag, 2 ill. 3 kg-os tömött labda, tornaszőnyeg, bordásfal, zsámoly.

A vizsgálat gyakorlati végrehajtása:

A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést. A könnyített – és a gyógy – testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak – szakorvosi véleményezés alapján – az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhető el. A próbák elvégzését mindig előzze meg általános és speciális bemelegítés.

6./ Tantárgyi tantervek

A tanított tantárgyak komplett tantervei, a Pedagógiai Program mellett, külön kötetben találhatóak.

Also tagozat

Felső tagozat

Speciális tagozat

Egészségnevelési program

Környezeti nevelési program

III./ HATÁLYBALÉPÉS, ÉRVÉNYESSÉG

A Pedagógiai Program a Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény, valamint az 1996. évi LXII., az 1999. évi LXVIII. Valamint a 2003. évi LXV. törvénymódosítás alapján készült.

Hatályba lép: 2009. szeptember 1-jén.

Az óraterv és a tantervek az 1. osztálytól kezdődően évente felmenő rendszerben kerülnek bevezetésre.

A Pedagógiai Program a hatálybalépéstől számítva legalább egy képzési cikluson át érvényes: 8 éven keresztül az iskola életét, tevékenységét meghatározó dokumentum.

Ezen Pedagógiai Program érvényességi ideje nyolc tanévre azaz - 2009. szeptember 1. napjától 2017. év augusztus 31. napjáig – szól.

A program felülvizsgálata az intézmény MIP-jében leírtak alapján történik.

A Pedagógiai Program nyilvános.

Teljes változata a fenntartó jóváhagyását követően megtalálható a következő helyeken:

- az iskola fenntartója
- az iskola irattára
- az iskola tanári szobái

IV./ ZÁRADÉK

1. A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2009.....-án tartott ülésén megtárgyalta és elfogadta.

.....
igazgató

2. A pedagógiai programot az iskolai diákönkormányzat a 2009.-án tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

.....
az iskolai diákönkormányzat vezetője

3. A pedagógiai programot a szülői közösség iskolai vezetősége a 2009.-án tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....
az iskolai szülői közösség
(SZSZK)elnöke

4. A pedagógiai programot az ISKOLASZÉK a 2009.-án tartott ülésén megtárgyalta és elfogadta.

.....
ISZ elnöke

5. A Gárdonyi Géza Óvoda és Általános Iskola pedagógiai programját Fadd Nagyközség Önkormányzatának Képviselőtestülete 2009.napján tartott ülésén megtárgyalta és jóváhagyta.

.....
fenntartó